

ASEAD
II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU
BELEK - ANTALYA 21-23 Ekim 2017

(<http://aseadsempozyum.org/index.php>)

ASEAD II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu
21-23 Ekim 2017 Belek – Antalya - TÜRKİYE
ASEAD II. International Conference on Social Sciences
October 21-23, 2017 – Belek – Antalya - TURKEY

ORGANIZATION COMMITTEE

ASEAD Organization Committee

Doç. Dr. İrfan Türkoğlu

MATC, USA.

Doç. Dr. Erlan Bakiev

American University of Central Asia, Bişkek-Kırgızistan.

Yrd. Doç. Dr. Nurhodja Akbulaev

Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Giuli ALASANIA, University of Georgia (Tbilisi-GEORGIA)
Prof. Dr. Rifat ŠKRİJELJ, University of Sarajevo (Sarajevo - BOSNIA and HERZEGOVINA)
Prof. Dr. İrfan MORİNA, University of Pristina (Pristina-KOSOVO)
Prof. Dr. Abdilbaet Mamasidikov, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan.
Prof. Dr. Kakhber Kordzaia, Caucasus International University, Georgia.
Prof. Dr. Muradov Reşad Şahbazoğlu, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Prof. Dr. Giuli Alasania, University of Georgia, Tbilisi-Georgia.
Prof. Dr. Hasret Elçin Kürşat Çoşkun, Yeditepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakeem Kasem, Deakin University, Faculty of Arts and Education, Melbourne, Australia.
Prof. Dr. Svetlana Tyutyunykova Vladimirovna, Kharkiv National University, Ukraine.
Prof. Dr. Kıymet Çalıyurt, Trakya Üniversitesi, Türkiye.
Prof. Dr. Georgi Gaganidze, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia.
Prof. Dr. Nasriddin Sadriddinov Talbakovich, Kurgan Tube State University, Tacikistan.
Prof. Dr. Olga Nosova Valentynovna, Kharkiv National University, Ukraine.
Prof. Dr. Abdullah Demir, ASEAD, Türkiye.
Prof. Dr. Rajabov Rajab Kuchakovich, Tajik State University of Commerce, Tacikistan.
Prof. Dr. Simon Gelashvili, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia.
Prof. Dr. İfat Škrijelj, University of Sarajevo, Sarajevo-Bosnia and Herzegovina.
Prof. Dr. İrfan Morina, University of Pristina, Pristina, Kosovo.
Prof. Dr. Tamara Merkulova Vyktorovna, Kharkiv National University, Ukraine.
Prof. Dr. Teimuraz Beridze, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia.
Prof. Dr. Tologon Omoshev, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan.
Prof. Dr. M. Asif Yoldaş, Avrasya Üniversitesi, Türkiye.
Doç. Dr. Saadet Gandilova, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, İşletme Bölümü, Azerbaycan.
Doç. Dr. Cırgalbek Ismanov, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan.
Doç. Dr. Ainur Nogayeva, Avrasya Milli Üniversitesi, Kazakistan.
Doç. Dr. Aripov Abdugani Abduhamidovich, Tajikistan State University of Law, Tacikistan.
Doç. Dr. Firdaus Norov, Kurgan Tube State University, Tacikistan.
Doç. Dr. Gaini Mukhanova, T. Riskulov Kazak İktisat Üniversitesi, Kazakistan.
Doç. Dr. Fariz Ahmadov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Doç. Dr. Natiq Qurbanov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, İşletme, Azerbaycan.
Doç. Dr. Gadir Bayramlı, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Bakü, Azerbaycan.
Doç. Dr. İrfan Türkoğlu, MATC, USA.
Doç. Dr. Gulnara Rzayeva, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Doç. Dr. Kurbonov Abdukarim Rakhimovich, Tajik State University of Commerce, Tacikistan.
Doç. Dr. Mariya Kochkorbaeva, Kırgızistan İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Kırgızistan.
Doç. Dr. Mutahayira Madzhnunova, Kurgan Tube State University, Tacikistan.
Doç. Dr. Rahmatullo Aminov, Kurgan Tube State University Tacikistan.
Doç. Dr. Rustamov Shavkat Rakhimovich, Tajik State University, Tacikistan.
Doç. Dr. Sharifdzhon Tojiboev Gaybulloevich, Khujand State University, Tacikistan.
Doç. Dr. Nüsrət Qurbanov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Doç. Dr. Geray Musayev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi/Maliye/İktisat, Azerbaycan.
Doç. Dr. Mihai Voda, Dimitrie Cantemir University, Targu Mures, Romania.
Doç. Dr. Asiman Guliyev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, İktisat, Azerbaycan.
Doç. Dr. Elnare Samedova, İşletme/Yönetim ve Organizasyon, Azerbaycan.
Doç. Dr. Erlan Bakiev, American University of Central Asia, Bişkek-Kırgızistan.
Doç. Dr. Hilale Caferova, AMEA İdare Etme Sistemleri Enstitüsü, İstatistik, Azerbaycan.
Yrd. Doç. Dr. Nurhodja Akbulaev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Dr. Oktay Guliyev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi, Azerbaycan.
Dr. Bruno Surdel, Renmin University, Beijing, China.
Dr. Lazlo Maracz, Universiteit van Amsterdam, Hollanda.
Dr. Zakir Çotaev, Manas Üniversitesi, Kırgızistan.

İçindekiler

BANKAMATİKLERİN ARAYÜZ TASARIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	13
YENİ ÖDEME TEKNOLOJİLERİNİN İŞ HAYATINA ETKİLERİ	14
AKILLI CİHAZ İŞLETİM SİSTEMLERİ AVANTAJ ve DEZAVANTAJLARI	15
SİBER FARKINDALIK -AKADEMİK ve İDARİ PERSONELİN FARKINDALIK BİLGİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ.....	16
UMRAN KURAMI ÇERÇEVESİNDE İBN HALDUN'UN PEYGAMBER TASAVVURU	17
DOĞU KARADENİZ'DE TARIMA DAYALI SANAYİ: GÜMÜŞHANE'DE PESTİL-KÖME ÜRETİMİNİN MALİYET VE PAZARLAMA SORUNLARI	18
TÜRKİYE'DEKİ KATILIM BANKALARININ FİNANSAL ANALİZİNİN RASYO ANALİZİ SONUÇLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ: 2015-2016 YILLARI	19
MEZOPOTAMYA'DA TANRI ANLAYIŞININ GELİŞİMİ.....	20
OSMANLI-İTALYA İLİŞKİLERİNİN GÖRSEL YANSIMALARI OLARAK İLLÜSTRASYONLAR	21
ZİT İKİ SANATIN DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIMI: GRAFİTİ VE AHŞAP BOYAMA	22
HUMAN RIGHTS IN ISLAM	23
İBN-İ HALDÛN VE JARED DIAMOND'DA UYGARLIKLARIN FARKLI HIZDA GELİŞMESİNİN İNCELENMESİ	25
KÜRESEL GÖÇ OLGUSU VE FAKİRLİĞİN AZALTILMASINDA GÖÇÜN ROLÜ	26
ERGENLERDE YAŞAM AMAÇLARI VE ÖZERKLİK GELİŞİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	27
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN ROMANLARIN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI	28
TOPLUMSAL PRATİKLER VE MEKAN ÜRETİMİNE (KAPİTALİST) TOPLUMSAL SINIFLARDAN BAKMAK	29
AHMET HARAMİ DESTANINDA BASİT CÜMLENİN YÜKLEME GÖRE ŞEKİLLENEN YAPISAL MANTIKSAL TİPLERİ	30
YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE AİLE İKAMET İZİNİ	31
DİVANU LÛGAT'İT- TÜRK VE HALK KÜLTÜRÜ	32
KÜLTÜR HAFTASI DERGİSİ VE 1930'LU YILLARIN KÜLTÜR POLİTİKASI.....	33
TRABZON AĞZINDAN DERLEME SÖZLÜĞÜ'NE KATKILAR.....	34
KOBANİ (AYN EL-ARAP) KUŞATMASI BAĞLAMINDA ULUSLARARASI İLİŞKİLERE BİR BAKIŞ (Eylül 2014- Haziran 2015)	35
POZİTİF ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ VE KARIYER YÖNETİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	36
HOW RELATIONSHIP BETWEEN LEADERS AND THEIR FOLLOWERS AFFECT EMPLOYABILITY SKILLS?	37

KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNU ÇERÇEVESİNDE MENŞE SAPMASI	38
VİDEO KLİPLERDE ZAMANIN VE MEKANIN SUNUMU:SİNEMAGRAF.....	39
“DAS ENDE DER EWIGKEIT” ALS FAMILIENROMAN	40
KLASİK TÜRK ŞERH EDEBİYATININ MAHİYETİ	41
KASTAMONU YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ'NDE BULUNAN “TEFSİRÜ KAVLİHÎ TEÂLÂ” İSİMLİ ESER	42
MACERALARLA DOLU BİR ÖMÜR: ABDULLAH BATTAL TAYMAS	43
DAVID HARE'İN AMY'NİN BAKIŞI OYUNUNDA TİYATRO İLE SİNEMA- TELEVİZYON KARŞILAŞTIRMASI	44
SANATÇIDA KİMLİK SORUNU: KADINLIK ETİKETİ VE TÜRKİYE'DE KADIN TİYATRO YÖNETMENİ OLMAK	45
EKONOMİK BÜYÜME, İHRACAT VE CO ₂ ARASINDAKİ EŞBÜTÜNLEŞME İLİŞKİSİ: BRICS VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ	46
İNSAN ÜZERİNDE DENEY VE DENEME FİİLLERİNİN CEZALANDIRILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER	47
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GAZETECİ KİMLİĞİ ALGISI	48
BİLİMİN KORUYUCULARI OLARAK DELHİ-TÜRK SULTANLARI (1206-1414)	49
ANTİK YUNAN'DA SANATA BAKIŞ: PLATON ÖRNEĞİ	50
NASIL MARKA ŞEHİR OLUNUR? MARKA ŞEHİR OLMA SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE SAKARYA İMAJI.....	51
KUR'AN'IN NÜZUL DÖNEMİNDEKİ ARAPÇASINA VÂKIF OLABİLME SORUNU	52
TÜRKİYE'DE 1980'Lİ YILLARDA DEĞİŞEN SANAT ANLAYIŞI VE İLK KAVRAMSAL SANAT İZLERİ (BEDRİ BAYKAM VE SARKİS)	53
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA İRAN'DA OSMANLI-RUS MÜCADELESİNDE TAHRAN SEFARETİ'NİN ROLÜ	54
TÜR SİNEMASININ EVRİMİ: UZAYLILAR KOVBOYLARA KARŞI (2011) FİLMİNDE TÜR SİNEMASININ YAPISI.....	55
AN INVESTIGATION ABOUT PRIMARY SCHOOL TEACHERS' SELF-EFFICACY PERCEPTION RELATED TO TECHNOLOGY USE FROM THE POINT OF VARIABLES	56
KADININ BEDENİ VE DUYGULARI ÜZERİNDEN SÖMÜRÜLMESİ: EVLENDİRME PROGRAMLARI ÖRNEĞİ	57
HALKLA İLİŞKİLER PERSPEKTİFİNDEN YOKSUNLUKTAN DOĞAN MECBURİ GİRİŞİMLER Mİ? YOKSA YENİLİĞİ KOVALAYAN FIRSAT GİRİŞİMCİLİĞİ Mİ?	58
MOBİL PAZARLAMA VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL PAZARLAMA ALGISI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE BİR ARAŞTIRMA	59
İİBF ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ.....	60
GILLES DELEUZE'ÜN MİMESİS ELEŞTİRİSİ: YENİ BİR SANAT KURAMINA DOĞRU	61
AİLE KONUTU ŞERHİNİN İYİNİYETLİ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN AYNI HAK KAZANIMLARINA ETKİSİ VE KONUYA İLİŞKİN YARGITAY UYGULAMASI.....	62

12 AY AÇIK OLAN BİR OTEL İŞLETMESİNİN YÖNETİM STRATEJİSİNİN İNCELENMESİ.....	63
EBÛ YUSUF'UN KİTABU'L-HARÂC'INDA ALTIN ve GÜMÜŞ	64
AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDA ÜYE DEVLETLERİN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUĞU	65
TURKISH-BULGARIAN RELATIONS AND THE TURKISH MINORITY (1923-1934).....	66
CROSS-CULTURAL ANALYSIS OF CONSUMERS' ATTITUDE TOWARD SHARING ECONOMY SERVICES	67
SÜRÜCÜSÜZ ARAÇLARA YÖNELİK TÜKETİCİ TUTUMLARI.....	68
SURİYE SAVAŞI KAYNAKLI GÖÇÜN KAHRAMANMARAŞ EKONOMİSİNE ETKİSİ	69
SOSYAL PAZARLAMANNIN FİRMALARIN PERFORMANSLARI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKLERİNE ETKİSİ ..	70
ŞEHİR VE HEYKEL, ŞEHİRDE HEYKEL, ŞEHİRLERİN SEMBOLLERİ HEYKELLER.....	71
DEMOKRASİ VE DİNSEL BOYUTU.....	72
ENFORMASYON ÇAĞINDA DİNİ BİLGİLENME: İNTERNET ORTAMINDAKİ DİNİ BİLGİNİN GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	73
EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİN EĞİTİMDE KULLANIMINA KARŞI ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ	74
MESLEK YÜKSEK OKULLARINA DUYULAN İHTİYAÇ: SAĞLIK TURİZMİ ÖRNEĞİ	75
KAMU POLİTİKALARINDA DEĞİŞİMİN YÖNETİM ANLAYIŞINA ETKİSİ THE EFFECTS OF CHANGES İN MANAGEMENT İN PUBLIC POLİCY.....	76
TÜRKİYE'DE EKO-İNOVASYON FARKINDALIĞI.....	77
UMRE YOLCULUĞUNUN ÖNEMİ VE SAĞLAYACAĞI KAZANIMLAR	78
YAYGIN VE YETİŞKİN DİN EĞİTİM KURUMU OLARAK KUR'AN KURSLARI VE DİNDARLIK	79
MAGAZİN DERGİLERİNDEKİ REKLAM TASARIMLARININ GRAFİK ÖĞELERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	80
BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDEKİ FİRMALARIN AR-GE HARCAMALARI VE AR-GE HARCAMALARININ KARLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	81
MAARİF-İ UMUMİYE NİZAMNAMESİ VE TÜRK EĞİTİM TARİHİNDEKİ YERİ	82
DİL VE EDEBİYAT ÖĞRETİMİNDE SÖYLEM: ÖMER SEYFETTİN'İN İLK CİNAYET HİKÂYESİ ÖRNEĞİ	83
15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE GİRİŞİMİ İLE TÜRKİYE'DEKİ ERDEMLİ-YARI KAMUSAL MAL VE HİZMETLER ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE	84
KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUĞUN TÜRKİYE'DEKİ İLETİŞİM FAKÜLTELERİNİN MÜFREDATINDA BİR DERS OLARAK ANALİZİ: BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ VAKA ÇALIŞMASI.....	85
SOSYAL MEDYADA YER ALAN REKLAMLARIN RENK TERCİHLERİ VE HEDEF KİTLEYE UYGUNLUĞU AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	86
KURUM İMAJININ HEDEF KİTLEYE AKTARILMASINDA KURUMSAL WEB SAYFALARININ ROLÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME	87
EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE MİDYE SENDROMU	88
NASİRÜDDİN ŞAH DÖNEMİ VE OSMANLI İRAN İLİŞKİLERİ.....	89

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI ALGILARININ İNCELENMESİ	90
İŞLETMELERİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK UYGULAMALARINA KARŞI TÜKETİCİLERİN TUTUMU: CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ'NDE BİR ARAŞTIRMA	91
BİR MİSYONERİN GÖZÜNDEN RUMELİ YÖRÜKLERİ'NDE GÜNDELİK HAYAT VE EKONOMİ	92
MODERN FELSEFENİN KURUCUSU OLAN DESCARTES'İN TANRI ANLAYIŞI İLE AYDINLANMA FELSEFESİNİN KURUCUSU KANT'İN TANRI ANLAYIŞI.....	93
TÜRKİYE'DE ULUSAL TELEVİZYON KANALLARINDA ÜRÜN YERLEŞTİRME UYGULAMASI.....	94
ÇEVİRİ ELEŞTİRİSİ AÇISINDAN ÇEVİRİ METİN İNCELEME ÇALIŞMASI.....	95
TÜRKİYE'DE BEŞERİ BİLİMLER ALANINDA METODOLOJİ ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	96
İYİ BİR YÖNETİM Mİ? İYİ BİR YÖNETİCİ Mİ? İŞTE BÜTÜN MESELE BU: DENEYİMSEL BİR ÇALIŞMA... 97	
TÜRKİYE'DE ULUSAL BİR SİNEMA HAREKETİ OLUŞTURMA ÇABALARI VE HALİT REFİĞ	98
ZEHEBÎ 'YE GÖRE İBNU'L-CEVZÎ'NİN RİCÂL TENKİDİNDEKİ GÜVENİLİRLİĞİ: MÎZÂNU'L-İ'TİDÂL BAĞLAMINDA BİR İNCELEME	99
1930'LU YILLARDA TÜRK EDEBİYATINDA BALKAN İLGİSİ VE BİR YOL AÇICI OLARAK YAŞAR NABİ NAYIR.....	100
HASTA VE YAKINLARINI ŞİDDETE YÖNELTEN SEBEPLERİN ARAŞTIRILMASI: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ ..	101
STRATEJİK YÖNETİCİ STRATEJİK DÜŞÜNÜR MÜ: SİSTEM YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA CEVAP ARAYIŞI	102
TÜRK'ÜN YÜKÜ: YENİ OSMANLILIK MI YENİ BİR OSMANLI ORYANTALİZMİ Mİ?	103
RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİNİN TÜRKİYE'DEKİ BANKALARDA UYGULANMASI VE RAPORLANMASI	104
MARKALAŞMA OLGUSU VE BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: TÜKETİCİLERİN ERZİNCAN TULUM PEYNİRİNDEKİ MARKA ALGISI	105
KENT MARKALAŞMASI SÜRECİNE BAĞLI OLARAK FARKLILIKLARI PAZARLAMAK VE BÖLGESEL KALKINMA İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	106
SİNEMA SENDİKALARININ SOSYAL MEDYA KULLANIM PRATİKLERİ: TÜRKİYE VE ABD ÖRNEĞİ.....	107
VERİ ZARFLAMA VE SIRALI LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ İLE ŞİRKETLERİN ETKİNLİKLERİNİN BELİRLENMESİ: DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA.....	108
6502 SAYILI YASA KAPSAMINDA TÜKETİCİ İŞLEMİ	109
II. ABDÜLHAMİD'İN EGZOTİK BİTKİ MERAKI: HİNDİSTAN VE ENDONEZYA'DAN TEMİN EDİLEN TÜRLER	110
GIDA ENDÜSTRİSİNDE VERİMLİLİK VE ZAMAN YÖNETİMİ: BİR TÜRK FİRMASI ÖRNEĞİ	111
TÜRKÇE SÖZLÜĞE KATKILAR.....	112
İBNİ HALDUN'UN İSLAM TARİH YAZICILIĞINA ELEŞTİRİSİ VE KURGULADIĞI YENİ TARİH METODU	113
DOLAYLI KARŞILAŞTIRMALI REKLAMLARIN REKLAMDAKİ BİLGİLERE YÖNELİK TUTUM VE SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	114

RÖNESANS İDEALİZMİ “FİGÜR-UZAM” İLİŞKİSİ	115
OSMANLI YASAL DÜZENLEMELERİNDE YEREL YÖNETİMLER VE YEREL ÖZERKLİK.....	116
TÜKETİCİLERİN SATIN ALMA DAVRANIŞINDA DİNİ İNANÇLARIN ETKİSİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR UYGULAMA (GÜMÜŞHANE ÖRNEĞİ)	117
KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DEĞİŞEN KİMLİKLER	118
HOLLANDA KONSOLOSLUK RAPORLARINA GÖRE CUMHURİYETİN İLK YILINDA TÜRKİYE’NİN TİFTİK VE YÜN TİCARETİ	119
NİZİP’TE (GAZİANTEP) ŞEHİRLEŞMENİN MEKÂNSAL DEĞİŞİME ETKİSİNİN UZAKTAN ALGILAMA YÖNTEMLERİYLE İNCELENMESİ	120
XXI. YÜZYIL KAZAK ROMANLARINDA “DEVLET-I EBED MÜDDET” DÜŞÜNCESİNİN ZİHİNSEL ALT YAPISI.....	121
ÇAĞDAŞ BİLİMDE İNSAN DEĞERLERİNE GENEL YAKLAŞIM	122
TÜRKİYE’DE DEMOKRASİ SÜRECİ VE DARBELER.....	123
ULUSLARARASI HUKUK VE AB HUKUKU DÜZENLEMELERİ KAPSAMINDA ÖTANAZİ VE BELÇİKA ÖRNEĞİNDE ÖTANAZİYE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER.....	124
ÖRGÜTSEL POLİTİKANIN İŞLEYİŞİNE TEMEL OLUŞTURAN DAYANAKLAR: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME.....	125
ULUSLARARASI SİSTEMDE HÜKÜMETDİŞİ ÖRGÜTLENMELERİN ETKİNLİĞİ: ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÖRNEĞİ.....	126
MARKA TESCİLİNDE YENİ SİNAİ MÜLKİYET KANUNUNUN GETİRDİKLERİ.....	127
YENİ TÜRK SİNEMASINDA MEKAN ANLAYIŞI; “YOZGAT BLUES” FİLMİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME	128
OSMANLI EĞLENCE KÜLTÜRÜNÜN EDEBİ ÜRÜNLERE YANSIMASI: SURNAMELER	129
YEŞİL REKLAM VE TÜKETİCİLERİN YEŞİL REKLAMLARA YÖNELİK TUTUMLARI.....	130
YENİ MEDYA VE REKLAM : ONEDİO, VİBİO, STOLK ÖRNEĞİ	131
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIĞI STRESİN İZ SÜRME TESTİ PERFORMANSINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	132
YEREL PEYNİR ÜRETİCİLERİNİN YURT İÇİ PAZARLAMA SORUNLARI: SİVAS ÖRNEĞİ	133
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ AİLE İŞLETMELERİNİN KURUMSALLAŞ(A)MAMA NEDENLERİ: BİLECİK İLİNDE NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	134
SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINA ETKİLERİ: BURSA-BİLECİK-ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ	135
TÜRKİYE’DE ALTININ PİYASA DİNAMİKLERİ	136
MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL ZEKÂ DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	137
İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ: MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	138

TURİZM ÇALIŞANLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI: BEŞ YILDIZLI OTEL İŞLETMELERİNDE BİR ARAŞTIRMA	139
FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ TEMELİNDE YAPABİLİRLİKTEN YOKSUNLUK VE ÇÖZÜME DAİR ÖNERİLER	140
EVLENME YOLUYLA TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAZANILMASI	141
TÜRK HUKUKUNDA YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI	142
ROMA HUKUKUNDA VATANDAŞLIK DURUMU (STATUS CIVITATIS).....	143
ROMA VE TÜRK HUKUKUNDA VEKÂLET SÖZLEŞMESİNİN SONA ERME HALLERİ	144
YABANCILIK UNSURU TAŞIYAN İŞ SÖZLEŞMELERİNE UYGULANACAK HUKUKUN TESPİTİ	145
4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA YILLIK ÜCRETLİ İZNE HAK KAZANILMASINDA ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN SÜRELER	146
İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİNİ SONA ERDİREN HALLER	147
4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA İŞVERENİN EŞİT DAVRANMA BORCU	148
AVRUPA'DA KİMLİK, İSLAM VE DEMOKRASİ	149
OSMANLI'DA KADIN MEMURELER İÇİN MOTİVASYON UYGULAMALARI: BANK-I OSMANİ-İ ŞAHANE, DERSADET TELEFON ANONİM ŞİRKETİ OSMANİYESİ VE KADIN BİRİNCİ İŞÇİ TABURU ÜZERİNE BİR İNCELEME	150
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UYGULADIĞI SINIF YÖNETİMİ STRATEJİLERİNİN ÖĞRENCİLERİN DERSLERİNE KARŞI TUTUMLARINA VE AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ.....	151
MÜLTECİ ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN ALGILARINA GÖRE EĞİTİM SORUNLARI	152
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	153
DENİSON ÖRGÜT KÜLTÜRÜ MODELİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	154
SON YILLARDA TÜRKİYE KIRSAL ALANINDA KADIN ÇİFTÇİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR	155
ÖĞRENCİLERİ KORSAN DERS KİTABI SATIN ALMAYA YÖNELTEN SOSYAL FAKTÖRLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA MODELİ	156
HİTİTLERİN TANRILARINI MEMNUN ETME YÖNTEMLERİ VE BUNUN HİTİT ARKEOLOJİSİNE YANSIMALARI	157
SAĞLIK ÇALIŞANLARININ PSİKOLOJİK SÖZLEŞMELERİ İLE ÖRGÜTSEL ADALET ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	158
SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI VE BEDEN SUÇLULUĞUNUN DİYET PLANLARINA ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ÇALIŞMA	159
ANADOLU ERKEKLERİNE AİT YÜZ ÖLÇÜMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	160
DARA ANTİK KENTİ TOPLUMUNDA DIŞ ÇÜRÜĞÜ VE ANADOLU TOPLUMLARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI	161
AKGÜNEY ANTİK TOPLUMUNDAKİ TRAVMA ÖRNEKLERİNİN ANTROPOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	162

ANTİK DÖNEM SİNOP TOPLUMUNDA KANSIZLIK (ANEMİ)	163
ANTROPOMETRİDE KULLANILAN TEKNİKLER	164
AKDENİZ KÜLTÜRÜ ÜZERİNE BİR SÖZLÜKÇÜ VE ETİMOLOG: HALİKARNAS BALIKÇISI	165
PAZARDA BÜYÜMENİN BİR SEÇENEĞİ OLARAK HAVAYOLU İTTİFAKLARI	166
FİNANSAL PERFORMANSIN KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK PUANI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ: BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ (BIST XKURY)	167
OKUL SÖZLÜKLERİNDE HASTALIK BİLDİREN SÖZLÜK MADDELERİNİN TANIMLAMALARI	168
ÖĞRETMENLERİN PENCERESİNDEN OYUN VE EĞİTİM PROGRAMLARINDA OYUNA YER VERME DURUMLARI.....	169
SİVİL HAVACILIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARINA BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	170
SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN YAPILAN REKLAMLARIN SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR UYGULAMA.....	171
KÜRESEL İSTİHDAM 2017 RAPORU EKSENİNDE DÜNYA İŞGÜCÜ PİYASALARI ANALİZİ VE TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASALARI İLE KARŞILAŞTIRMA	172
İSLAM FİKHİNİN EV MİMARİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	173
DUYGUSAL ZEKÂ ile GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	174
BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARINDA İÇ DENETİMİN YERİ	175
BAĞIMSIZ DENETİM STANDARDI 570: İŞLETMENİN SÜREKLİLİĞİ UYARINCA SORUMLULUK KAVRAMININ TANITILMASI	176
SANAT VE TASARIM DİSİPLİNLERİ İÇİN: “FORM”, “KAVRAM” VE “TASARIM” TERİMLERİ ÜZERİNE FELSEFİ BİR ÇÖZÜMLEME	177
ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNE GEREKSİZ BAŞVURULARIN AZALTILMASINDA ÖNEMLİ BİR ETKEN: SAĞLIK OKURYAZARLIĞI	178
YEŞİL BÜYÜMEDE YENİLENEBİLİR ENERJİNİN ROLÜ: AVRUPA ÜLKELERİ ÖRNEĞİ.....	179
MOBBİNG KAVRAMI: KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE	180
UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ALAN KURSİYERLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	181
MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA OKUL ÇALGILARI (BAĞLAMA) DERSİNİN VERİMLİLİĞİNİN İNCELENMESİ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	182
HASTANE ÇALIŞANLARINDA ÖRGÜTSEL DEĞİŞİM SİNİZMİ	183
Türkiye`de Eğitim ve Öğretimde Dilbilim Meselelerinin Yeri ve Önemi	184
ÖĞRETMENLERİN İŞ TATMİNİ, OSMANİYE İLİ ÖRNEĞİ.....	185
ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN OTONOMİ DEĞERLERİ: ÇILDIR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	186
ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ALANLARINDA KARIYER YAPMA İSTEKLERİ: ÇILDIR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	187

DİJİTAL REKLAMCILIK BAĞLAMINDA ÇEVİRİMİÇİ DAVRANIŞSAL REKLAMCILIK VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN ÇEVİRİMİÇİ REKLAM ALGISI.....	188
KİLİSE (ECCLESIOLOGY) TEOLJİSİ VE KURTULUŞ İLİŞKİSİ	189
TAM SAYILI DOĞRUSAL PROGRAMLAMA İLE ÜRETİM PLANLAMASI: SÜT ENDÜSTRİSİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR UYGULAMA	190

Abstracts Özetler

BANKAMATİKLERİN ARAYÜZ TASARIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Doç. Dr. Alper AYTEKİN¹ Yakup Bahadır YÜCEL²

Özet

Ülkemizde ve dünyada kullanım oranı artmakta olan bankamatikler günün her saati verdiği hizmetle banka müşterilerinin birçok ihtiyacını karşılamakta, insanların zamanının kısıtlı olması, işlemleri hızlı bir şekilde gerçekleştirmek istemeleri ve bu işlemleri gerçekleştirmeyi sıra beklemeden yapmak istemelerine bağlı olarak arayüz kullanım kolaylığı gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Zira kullanıcı dostu olarak tasarlanmamış bir arayüz nedeniyle bankamatik önünde uzun kuyruklar oluşacak müşterilerin işlemleri kısa sürede yapamaması memnuniyetsizliğe yol açarak rakiplere yönelmesine neden olacaktır. Bu da bankacılık sektöründe bankamatik arayüzünün öneminin artmasına ve daha önemli bir konumda yer almasına neden olmaktadır.

Arayüz, sistem ile kullanıcı arasındaki her türlü etkileşim aracıdır. İşlem odaklı bir arayüz tasarlanırken kullanıcı alışkanlıkları, süreçlerin optimizasyonu, sistem hızı gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Oldukça geniş işlem kapasitesi ve fonksiyonu olan bankamatiklerin işlem odaklı bir arayüz tasarımına sahip olması, işlem zamanlarını kısaltarak müşterilerin işlemlerini daha hızlı gerçekleştirmelerini, iyileştirilmiş süreçler ile sistemin (server) yükünün azalmasını, işlemlerin kolay bir şekilde gerçekleştirilebilmesi sayesinde kullanım yardımı ihtiyacını azaltarak call center yükünün hafiflemesi gibi hem sistemin sahibi bankaya hem de müşterilerine pek çok fayda sağlamaktadır. Sektör içerisinde diğer rakiplerden bir adım ileride olmak için hemen hemen tüm müşteriler tarafından kullanılan bankamatiklerin kullanıcı dostu ve kullanım kolaylığı sağlayan bir arayüz tasarımına sahip olması gerekmektedir.

Bu çalışmada yurtiçinde ve yurtdışında şubeleri bulunan Akbank, İş Bankası, Ziraat Bankası, Vakıfbank ve Yapı Kredi Bankasının bankamatik arayüz tasarımları incelenmiş, bankamatiklerin en çok kullanım nedenlerinin başında gelen para çekme işlemleri gibi işlemlerin gerçekleşme süreleri belirlenerek karşılaştırılmış ve kullanıcı dostu olan bir arayüzde yer alması gereken özellikler aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bankamatik Yazılımları, Arayüz Tasarımı, Kullanıcı Dostu, Banka, Müşteri

---

¹ Bartın Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri aytekin@bartin.edu.tr

² Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

YENİ ÖDEME TEKNOLOJİLERİNİN İŞ HAYATINA ETKİLERİ

Doç. Dr. Alper AYTEKİN³ Yakup Bahadır YÜCEL⁴

Özet

Dijitalleşen dünyada son zamanlarda en çok konuşulan konuların başında gelen ödeme teknolojileri de gün geçtikçe hızlı bir şekilde gelişme gösteriyor ve yeni ödeme teknolojileri ortaya çıkıyor. Bu teknolojik gelişmeler sayesinde müşteriler, ürün veya hizmetleri satın almak için artık nakit para ihtiyacı duymamaktadırlar. İnsanoğlunun teknolojiye güveninin artması ve kullandığı yöntemin güvenilirliği teknolojinin daha yaygın kullanılmasına neden olmaktadır. Kredi kartı hayatı kolaylaştıran bir unsur olmasına rağmen çok daha güvenli, hızlı ve kolay ödeme yöntemleri de daha cazip hale gelmektedir. Yeni ödeme teknolojileri tüm dünyada hızla yayılmakta ve ödeme noktasında farklı seçenekler sunmaktadır.

Son zamanlarda yaygın olarak kullanılan giyilebilir ödeme teknolojileri ise Akıllı saat, ödeme yüzüğü, ödeme bilekliği gibi temassız ödeme özelliği bulunan aksesuarlardır. Parasal işlemlerinin telefon aracılığıyla GSM şirketleri üzerinden yapılabilmesini sağlayan mobil ödeme ile giyim sektöründe, deneme yapılan ürünlerin akıllı telefon ile ödemesinin yapılabildiği akıllı ayna, biyometrik doğrulama ile ödeme yapabilmeyi sağlayan parmak izi okuyucular ve ödeme destekli akıllı buzdolapları ile akıllı fırınlar çok sık kullanılmaktadır.

Bu çalışmada yeni ödeme teknolojileri ele alınmış olup, olumlu ve olumsuz yönleri irdelenmiştir. Müşterilerin ödeme yaparken nelere dikkat ettiği, hangi hususları dikkate aldığı ortaya konmuş ve tercih edilen son yöntemler aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ödeme Teknolojileri, Kredi Kartı, Mobil Ödeme, Giyilebilir Ödeme Teknolojileri, Banka

---

³ Bartın Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri aytekin@bartin.edu.tr

⁴ Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

AKILLI CİHAZ İŞLETİM SİSTEMLERİ AVANTAJ ve DEZAVANTAJLARI

Öğr. Gör. Fatma SÖNMEZ ÇAKIR⁵ Fatma TİMUNÇİN⁶

Özet

İşletim sistemleri hemen hemen hepimizin evlerinde ya da çalışma ofislerinde yer alan bilgisayarlarda bulunan ve bilgisayarın donanım elemanlarını yöneten, çeşitli yazılımlar için uygulama tabanı oluşturan sistemlerdir. Bu sistemler bilgisayarın içerisinde bulunan diğer yazılımların çalışmasını sağlarlar aynı zamanda kendisine verilmiş olan işlemi tam zamanlı olarak gerçekleştirirler. Bilgisayar ile donanım ekipmanları arasındaki koordinasyonu ve onların düzgün şekilde çalışmasını sağlarlar. Bilgisayar teknolojilerindeki hızlı gelişmeler sürekli güncellenen ve çeşitlenen işletim sistemlerini gerekli kılmıştır. Bu işletim sistemleri önceden sadece yabancı yazılımlar tarafından üretilse de günümüzde yerli yazılıma sahip işletim sistemleri mevcuttur.

İşletim sistemi seçimi genelde bireylerin iradesinde değildir. Çünkü büyük bir oranda bilgisayar ilk alım sırasında bir işletim sistemi yüklü olarak gelir. Bazı bilgisayarların satışı sırasında ise herhangi bir işletim sistemi yüklemesi mevcut değildir. İşletim sistemini kendileri seçmek isteyen kullanıcılar bu bilgisayarları tercih etmekte ya da işletim sistemi olan bilgisayar alarak kendi işletim sistemini ona yüklemektedirler. Burada önemli olan konu hangi işletim sisteminin daha güvenilir ve kullanışlı olduğudur. Bazen çok kullanışlı olan bir işletim sistemi güvenlik olarak çok zayıf olabilir.

Bu çalışmada Windows, Pardus, Linux, Mac OS X gibi işletim sistemlerinin avantaj ve dezavantajlarından bahsedilecek ve daha güvenli bir ağ ortamı için yapılması gerekenlere dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İşletim sistemleri, Güvenlik açıkları, Sanal ortam, Yerli işletim sistemleri, Sanal güvenlik

---

⁵ Bartın Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri fsonmez@bartin.edu.tr

⁶ Yönetim Bilişim Sistemleri

SİBER FARKINDALIK -AKADEMİK ve İDARİ PERSONELİN FARKINDALIK BİLGİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Fatma SÖNMEZ ÇAKIR⁷ Murat AKTAŞ⁸

Özet

Hepimizin bildiği gibi içinde yaşadığımız çağ teknoloji çağıdır. Artık geçmişte hayali dahi kurulamayan iletişim ve ulaşım yöntemleri gerçekliğe kavuşmuş, istenilen yer ve istenilen zamanda bir yerlere ulaşmak, bir kaynağa satın almadan ya da süre dahi beklemeden o kaynağa erişebilmek mümkün olmuştur. Gelişen sanal alışveriş yöntemleri yerimizden dahi kalkmadan istediğimiz mal ve hizmetin kapımıza gelmesini sağlamıştır. Aynı zamanda veri tabanlarının gelişimi, bilgisayar sistemlerindeki hızlı ilerleme ve artık nerelere dahi ulaşabileceğinin kestirilemediği pek çok gelişme hayatımızı şekillendiren ana unsur olmaya başlamıştır. Öyle ki bugün hayal edilen bir şey ertesi gün gerçekleştirilmiş olmaktadır. Bu hızlı ilerlemelerin avantajları çok olduğu gibi özellikle bilgi güvenliği konusunda hatırı sayılır dezavantajları da olmaktadır. Bilgisayar ağları üzerinde bu bilgi güvenliğinin sağlanması için yazılım firmaları her geçen gün yeni uygulamalar geliştirmek zorunda kalmaktadır.

Sanal ağ kullanıcılarının karşılıklarına çıkabilecek güvenlik sıkıntılarının ortadan kaldırılamasa bile en aza indirilmesi herkes tarafından arzu edilen bir durumdur. Bu konunun her platformda alan gözetmeksizin ana konuların arasında bulunması bizim gibi sürekli bu ağ yapısı içinde bulunan çalışanlara büyük kolaylık sağlayacaktır.

Bu çalışmada öncelikle ağ sistemleri üzerinde karşımıza çıkabilecek sorunlardan bahsedilecektir. Bu sorunların başında gelen Siber saldırıların türleri hakkında bilgi verilecektir. Sonraki kısımda farklı üniversitelerdeki akademik ve idari personele bazı sorular yöneltilerek özellikle sanal güvenlik konusundaki bilgi düzeyleri ölçülmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siber farkındalık, Sanal güvenlik, Sanal güvenlik açıkları, Bilgisayar Ağları, Siber saldırı

---

⁷ Bartın Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri, fonmez@bartin.edu.tr

⁸ Yönetim Bilişim Sistemleri

UMRAN KURAMI ÇERÇEVESİNDE İBN HALDUN'UN PEYGAMBER TASAVVURU

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZTOPRAK⁹

ÖZET

İbn Haldun, İslam toplumunun yetiştirdiği özellikle Sosyoloji alanındaki çalışmalarıyla temayüz eden bir şahsiyettir. Üzerinde en fazla konuşulan teorisi, "Umran" kavramıdır. O, toplumu farklı vecheleriyle incelemekte, tespitler yapmakta ve teklifler sunmaktadır. İnsan, toplumsal bir varlıktır. Tek başına yaşayan bir yapısı yoktur. Toplum varsa, onu idare edecek önderlerin de olması kaçınılmazdır. Toplum idare eden mercilerden birisi de peygamberlerdir. İbn Haldun, *Mukaddime*'nin farklı yerlerine serpiştirilmiş olarak peygamber anlayışı hakkında tespitler ve teklifler sunmaktadır. Biz bunları altı ana başlıkta inceledik. "Yaşadıkları Toplumun Asil İnsanları", "Beşer ve Beşer Üstü Peygamber", "Rüyanın Nübüvvetin Bir Parçası Olması", "Peygamberlerin Gayb Bilgisi", "Peygamberlerin İsmeti", "Mucizeler", "Peygamberlerin Gelmesiyle Kahinliğin Bitirilmesi". Nübüvvetin delillerini konu alan kitaplar incelendiğinde, İbn Haldun'un düşünceleriyle hem benzeşen ve hem de ayrılan noktalar bulunduğunu tespit etmek mümkündür. Peygamberlerin görevlerinden sıdk, emanet, tebliğ ve fetanet olarak klasik kitaplarımızda zikredilen konuların yanında, ahlaki yönü ön plana çıkarması önem arz etmektedir. İbn Haldun, toplumların inşa sürecinde ahlakın önemine atıf yapmaktadır. Bu noktada, Peygamberin vahiyden önceki ve sonraki hayatını bütüncül ele almaktadır. Bununla birlikte peygamberlerin hem toplumsal hayatın merkezinde yer aldığını, hem de umranın çıkarlarını gözetken bir siyaset izleyen role sahip olduğunu düşünmektedir.

Anahtar Kelime: İbn Haldun, Peygamber, Tasavvur, Hadis, Umran

---

⁹ Sinop Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, mustafa.oztoprak@hotmail.com

DOĞU KARADENİZ'DE TARIMA DAYALI SANAYİ: GÜMÜŞHANE'DE PESTİL-KÖME ÜRETİMİNİN MALİYET VE PAZARLAMA SORUNLARI

Yrd. Doç. Dr. Kurtuluş MERDAN¹⁰

ÖZET

Türkiye'nin görece geri kalmış bir bölgesi olan Doğu Karadeniz'de ekonomik kalkınma, temel politika araçlarını işletmenin ve sermaye birikimini desteklemenin ötesinde, daha başka sosyal sorunlarla da yüzleşmeyi gerektiren, zorlu bir süreçtir. Dolayısıyla, yerel kaynaklara dayalı sanayileşme, birçok sorun için çözüm önermektedir. Gümüşhane ilinde, başlangıçta hükümet teşvikleri olmadan, kendiliğinden gelişmiş, meyvecilik temelli pestil ve köme üretimi, küresel anlamda küçük ölçekli bir iştir. Ancak, Avrupa'daki birçok ülkeden büyük bir alanda, ekonomik işleyişin temelini oluşturmuştur.

Tabaka halindeki dut pastili olan pestil ve meyve şekerinden oluşan lokum olarak düşünülebilecek köme, tarıma dayalı ürünlerin tipik örneğidir. Çalışma, pestil-köme sektörünün maliyet ve pazarlama ekseninde deneyimlediği sorunların nedenlerini irdelemektedir. Bu amaçla, Gümüşhane'de faaliyet gösteren bütün pestil- köme imalatçılarına, pazarlama sorunları ve maliyetler konusunda sorular yöneltilmiş; daha sonra yanıtlara, istatistiki analizler uygulanmıştır. Sonuçlar, pazarlama açısından, tanıtım eksikliği ve markalaşmanın; maliyet bedeli açısından ise, hammadde kaynaklarının yetersizliğinin başlıca sorunlar olduğunu göstermektedir. Bu noktada, uygun hammaddenin tedarik edilmesi, maliyetler ve pazarlama ağının kurulması çerçevesinde yaşanan zorluklar, ilin coğrafi konumu kadar, ekonomik ve toplumsal yaşamıyla da ilgilidir.

Anahtar Kelimeler: Pestil, Pazarlama, Tarıma Dayalı Sanayi, Maliyet, Tarımsal Kalkınma, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi

---

¹⁰ Gümüşhane Üniversitesi, GMYO, Muhasebe Bölümü, kurtulus_m@hotmail.com

TÜRKİYE'DEKİ KATILIM BANKALARININ FİNANSAL ANALİZİNİN RASYO ANALİZİ SONUÇLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ: 2015-2016 YILLARI

Yrd. Doç. Dr. Fatma TEMELLİ¹¹ Yrd.Doç.Dr.Utku ŞENDURUR¹² Öğr.Gör.Lokman KARAGÖZ¹³

ÖZET

1970'lerden itibaren uluslararası finans piyasalarında ağırlığını hissettirmeye başlayan faizsiz bankacılık sistemi, birçok ülkede atıl kaynakları harekete geçirmek amacıyla ekonomik kalkınmaya sağladığı katkılardan ötürü benimsenmiş ve giderek yaygınlık kazanmıştır. Türkiye'de 1983 yılında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmasına izin verilen ve ilk adıyla Özel Finans Kurumları ve yeni adıyla Katılım Bankaları, Dünyada özellikle son yıllarda çok büyük bir gelişme göstermiştir. Türkiye'de katılım bankaları özellikle 2001 yılından sonra büyük bir atak gerçekleştirmiş ve diğer ticari bankalar ile rekabet edebilir bir seviyeye ulaşmıştır. Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de oldukça yeni olan katılım bankalarının finansal analizini rasyo analizi ile gerçekleştirerek ayrıntılı bir değerlendirme yapmaktır. Rasyo analizi kapsamında; katılım bankalarının sermaye yeterliliği ile ilgili oranları, bilanço yapısı ile ilgili oranları, aktif kalitesi ile ilgili oranları, likitide oranları, karlılık oranları ve gelir-gider yapısı ile ilgili oranlarını ele alarak, 2015 ve 2016 yıllarını baz alan karşılaştırmalı ve ayrıntılı bir değerlendirme yapılmıştır. Bunun için ilgili bankaların 2015 ve 2016 yıllarına ait rasyolardan yararlanılmıştır. Kullanılan finansal verilerin önemli bir kısmı Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin internet sayfasından, tamamlayıcı bazı bilgiler ise ilgili bankaların faaliyet raporlarından sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Analiz, Rasyo Analizi, Bankacılık Sektörü, Katılım Bankaları, TKBB.

---

¹¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İİBF, İşletme ftemelli@agri.edu.tr, fatmatemelli@hotmail.com

¹² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İİBF, İşletme, usendurur@agri.edu.tr

¹³ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eleşkirt MYO, Yerel Yönetimler, ikaragoz@agri.edu.tr

MEZOPOTAMYA'DA TANRI ANLAYIŞININ GELİŞİMİ

Umut DİNÇ¹⁴

ÖZET

İnsanlar haklı olarak yüzyıllar öncesinden günümüze kadar neden birbirinden çok farklı ya da medeniyetler arasında bağlantıların çok kısıtlı olmasına rağmen, birbirine benzer din ve tanrı anlayışının olduğunu sorgulamaktadırlar. İnsanlar kimi zaman bu düşünce içerisinde karşılaştığı unsurları açıklamakta zorlanmakta ve çoğunlukla da basmakalıp düşünceler ile cevaplar aramaktadırlar. Bizim buradaki amacımız sorgulamayı yapan insanlara yol göstermektir, Dünya üzerinde neden farklı inanç ve tanrı anlayışının olduğunu düşünme aşamasında benzerlikler ve ayrılıklara odaklanabilmeyi, açıklama ve yorum yapabilmeyi kolaylaştırmayı sağlayabilmektir. Bunun için hedef noktasını, fikirlerin sistematik olarak ilk kayıt noktası olan Mezopotamya'ya olarak belirledim. Sadece bulunduğu coğrafyayı değil Dünya'nın birçok bölgesini etkilemesiyle bir kültür hazinesi olan Mezopotamya aynı şekilde dini inançlar içinde birçok kültürün örnek aldığı bereketli topraklardır. Bu coğrafya en eski dinsel düşüncelerin kayda geçirilmesi bakımından da son derece önemlidir. Bu ve benzeri unsurları dikkate alarak yazı öncesi dönemde tanrı anlayışını açıklamaya çalıştım, ilerleyen bölümlerde ise kültür birikiminin Sumerlilere nasıl geçtiğini, onların tanrı ve din bilgilerini nasıl yorumladıklarını, hangi yeni bilgileri kattıklarını açıkladım. Son olarak Mezopotamya'da mutlak krallıkların ortaya çıkışı ile birlikte tanrı anlayışındaki yayılımın doruk noktasına ulaşmasından ve ortak kültürün ortaya çıkışından bahsettim. Umarım bu bildirim konu hakkında araştırma yapanlara yararlı olur.

Anahtar Kelimeler: Din, İnanış, Kültür, Mezopotamya, Sumer, Tanrı Anlayışı.

---

¹⁴ Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskiçağ Tarihi Yüksek Lisans Öğrencisi. umut-dinc@hotmail.com.

OSMANLI-İTALYA İLİŞKİLERİNİN GÖRSEL YANSIMALARI OLARAK İLLÜSTRASYONLAR

Öğr. Gör. Nesli Tuğban Yaban¹⁵

ÖZET

Avrupa kıtası, Rönesans ve Reform hareketlerinin etkisiyle benimsenmeye ve yaşanmaya başlanan Aydınlanma Çağı'ndan yani 18. yüzyıldan itibaren özellikle yeni buluşların ve coğrafi keşiflerin de etkisiyle sosyal ve ekonomik anlamda farklı bir döneme girmiş, sanayileşme sonucu oluşan çok sayıda ticaret kenti Avrupa'yı geçmişe kıyasla hareketlendirmiştir. Özellikle okuma-yazma oranının düşük olduğu dönemlerde ve toplumlarda, bireylerin alışık olmadıkları bu yeni ve karmaşık ekonomik, siyasal ve sosyal yaşamı kendi başlarına algılayarak çözümleyebilmeleri için ihtiyaç duydukları birtakım görsel anlatımlara ihtiyaç duyulmuştur. Avrupa kıtasının hızla sanayileştiği bu dönemde, kültürel anlamda da Doğu ilgisinin arttığını söyleyebilmek mümkündür. 18. yüzyılda Avrupa'da yaşanan Turquerie modasının ardından, 19. yüzyılın ilk yarısında başta Fransa olmak üzere; İngiltere, Almanya, Avusturya ve İtalya'da oryantalizm akımı doğmuştur. 19. yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nda da, başta askeri olmak üzere, sosyal, ekonomik, siyasal, uluslararası ve kültürel değişimlerin yaşandığı, imparatorluk topraklarına yeniliklerin geldiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde aynı zamanda Türk-İtalyan ilişkilerinde önemli değişiklik ve dönüşümlerin meydana gelmiştir. III. Selim dönemiyle başlayıp II. Abdülhamid dönemiyle sona eren süreçte, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Batılılaşma hareketinin de etkisiyle, Türk-İtalyan ilişkilerinin toplumsal, ekonomik, siyasal ve sanat alanlarında en yoğun yaşandığı dönem olarak değerlendirilebilir.

18. ve 19. yüzyıllarda endüstrileşmede görülen hız medya sektöründe de görülmektedir. Batı medyasında günlük ve haftalık haber gazetelerinin yanı sıra illüstrasyonların yer aldığı, haftalık siyaset ve kültür-sanat yayınlarının varlığı ve sayıca çokluğu bilinmektedir. Bu çalışma 19. yüzyılın son çeyreğinde -ki bu süre İtalya'nın siyasi birliğini sağladığı dönem olan 1870 yılı sonrası ile II. Abdülhamid'in tahtta kaldığı süre olan 1876-1909 tarihlerini kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır- İtalyan basını tarafından üretilen tüm yayınları kapsayacak şekilde İtalya'da gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın amacı, II. Abdülhamid döneminde İtalya medyasında yer alan görseller ışığında Osmanlı İmparatorluğu, İtalyanların deyişiyle "Turchia (Türkiye)" imajı hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı-İtalya İlişkileri, Sultan II. Abdülhamid Dönemi, İllüstrasyon, İmge, İmaj.

---

¹⁵ Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, nesli@baskent.edu.tr

ZIT İKİ SANATIN DİSİPLİNLER ARASI YAKLAŞIMI: GRAFİTİ VE AHŞAP BOYAMA

Betül YENİKÖY¹⁶ Melda ÇELİK¹⁷ Yrd. Doç. Dr. Cengiz ŞAHİN¹⁸

ÖZET

Sanat oluşum ve gelişim sürecinde günlük yaşamdan ve kendi alt disiplinlerinden etkilenecek günümüze kadar ulaşmıştır. Özellikle grafik, müzik, kaligrafi, tipografi, hip-hop, rap, resim... (vb) alt disiplinler kurallarını aynı bırakmış, yöntemlerinde ise değişiklikler göstererek birbirlerini etkilemişlerdir. Bu etkileşim birçok akımı gün yüzüne çıkarmış ve özgür düşünceler ile sanat haline bürünmüştür. Hayal gücü tasarım boyutlarını daha güçlü kılmış, bununla birlikte yaratıcılık devreye girmiştir. Yaratıcılık ve hayal gücü, iletilecek olan mesajı 'En iyi şekilde nasıl aktarabilirim?' sorusunun cevabını vermiştir. Grafiti ve ahşap boyamada da amaçlanan, mesajı doğru ve etkili şekilde tasarımsal süreçten geçirerek belirli yerlere aktarmaktır. İki farklı sanatla da uğraşan sanatçıların isyancı ve sorgulayıcı tavırları farklı düşünceleri ortaya çıkarmış, duygu ve düşüncelerini aktararak benzer mekânları seçmeleri sağlamış ve belirli şekilleri tasarıma dönüştürmeleri gibi... Birçok ortak özelliğe sahip olduklarını göstermiştir. Bu bağlamda eski çağlardan bu yana izlerini gördüğümüz Fresk Sanatı duygu ve düşüncelerini anlatmak için motif olarak adlandırdıkları sembolleri kullanmaları gibi Ahşap Boyama ve Grafiti de geçmişten beslenerek oluşan yeni bir sanatsal ifade biçimi olmuştur. Bu tarihsel gelişimde de halkın alt tabakası tarafından ortaya çıkan ve yine onların yaşadığı merkezlerden gelişen grafiti; ülkemizde henüz tek bir üniversitemizde seçmeli ders olarak gösterilse de bu tür çalışmaların sayısını arttırmak konusunda adımlar atılmaktadır... Bahsinde geçen sanat akımlarının gelişimi ise genellikle bir sanatçının ya da bir eleştirmenin ortaya attığı bir düşünceden yola çıkmış ve sanat camiasına yön vermesi ile şekillenmiştir. Bu araştırmada Grafiti kültürünün temelini oluşturan unsurlarla birlikte Ahşap Boyama ve Grafik ile ilişkisini ele alan fikirler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Grafik, Disiplinler Arası Sanat, Ahşap Boyama, Grafiti, Hip-Hop,

---

¹⁶ Kastamonu ÜNİVERSİTESİ, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü

¹⁷ Kastamonu ÜNİVERSİTESİ, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü, Meldacelik16@outlook.com

¹⁸ Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü

HUMAN RIGHTS IN ISLAM

Dr. Mohammad Abu Lail¹⁹

This research deals with a subject of great importance in terms of the controversy made around it, especially in light of modern laws and regulations, which strive to do justice to human being regarding the injustice he suffered in previous eras, without realizing that Islam did justice to human beings: men and women, young and old, Muslim and non-Muslim. This research will shed light on Islam's position on this issue, and the statement of miraculous legislation in this regard. I tried in this research to combine between the entire theory and the application

Keywords : Human rights, Islamic Philosophy

---

¹⁹ University of Jordan, m.abulail@ju.edu.jo

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNDE OTOMATİK KATILIMIN KAMU VE ÖZEL SEKTÖR ÇALIŞANLARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (GÜMÜŞHANE İLİ ÜZERİNE BİR ÖRNEKLEME)

Yrd. Doç. Dr. Kurtulus MERDAN²⁰

ÖZET

Bireysel emeklilik, kamu görevlilerinin çalıştıkları dönemdeki yaşam standartlarını emeklilik döneminde de devam ettirebilmesi için bugünden itibaren düzenli birikim aracı, devlet katkısıyla desteklenmiş bir tasarruf ya da yatırım aracı olarak görülmektedir. Bireysel emeklilik sisteminde otomatik katılım kamu sektörü ve özel sektör açısından çalışan personel sayısına göre sınıflandırılmaya tabi tutulmuştur. Otomatik katılımın ilk aşamasında kamu çalışanları (genel ve özel bütçeli idareler) ile bin ve üzerinde çalışana sahip özel sektör çalışanları sisteme dahil edilmiştir. Bu sistem kamu ve özelde çalışan 14 milyon insanı içine alacak şekilde genişletilmeye çalışılmaktadır.

Bu çalışmada bireysel emeklilik sisteminde zorunlu katılımın kamu sektörü ve özel sektör çalışanlarına yönelik ekonomik değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Gümüşhane ilinde çalışan 450 adet personele yönelik bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bireysel emeklilik sisteminin çalışanları oyalamaktan ya da zaman kaybettirmekten öteye götürmediği sonucuna varılmıştır. Yine çalışanların birçoğunun bu sistem hakkındaki bilgi düzeylerinin yeterli olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda ortaya konulan sistem çalışanların karını ve yaşam standartlarını arttırmaya yönelik gibi görünse de gerçekte devletin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Emeklilik, Otomatik Katılım, Kamu çalışanı, Gümüşhane

---

²⁰ Gümüşhane Üniversitesi, GMYO, Muhasebe Bölümü, Gümüşhane, kurtulus_m@hotmail.com

İBN-İ HALDÛN VE JARED DIAMOND'DA UYGARLIKLARIN FARKLI HIZDA GELİŞMESİNİN İNCELENMESİ

Ar. Gör. Ozan ARSLAN²¹

ÖZET

Farklı zamanların iki düşünürü: İbn-i Haldûn ve Jared Diamond. İkisi de yaşadıkları dönemdeki farklı yerlerde yaşayan toplumların iktisadi, siyasi gibi alanlarda eşitsiz gelişimine değinir. Bu eşitsizliğin nedenlerini açıklamaya çalışırlar.

İbn-i Haldûn, 14. yüzyılda yaşamıştır. *Mukaddime* isimli eserinde, kendi çağında farklı yerlerde yaşayan toplumların neden eşitsiz geliştiğini sorgular. İbn-i Haldûn, yeryüzünü coğrafi olarak doğudan batıya doğru uzanan yedi iklim kuşağına bölmüştür. Bu iklim kuşaklarından birinci, ikinci, altıncı ve yedincisinde yerleşim yerleri diğer kuşaktaki yerlere göre azdı. Nüfusları düşüktü. Oysa üçüncü, dördüncü ve beşinci iklim kuşaklarındaki yerleşim yerleri çoktu. Şehirlerin sayısı daha fazlaydı. Nüfusları kalabalıktı. İbn-i Haldûn, farklı iklim kuşaklarında yaşayan toplumların neden eşitsiz geliştiğini sorgular ve açıklamaya çabalar.

İbn-i Haldûn'dan yaklaşık altı yüz yıl sonra Jared Diamond da, tıpkı İbn-i Haldun gibi, kendi çağındaki toplumların neden farklı bölgelerde eşitsiz geliştiğini merak eder. Diamond, *Tüfek, Mikrop ve Çelik* isimli kitabında, "Neden şu anda Avrupalı ve Asyalı halklar zenginlik ve güç sahibi de başkaları değil? Örneğin neden Amerika, Afrika ve Avusturyalı yerlileri gidip Avrupalıları ve Asyalıları öldüremedi, egemenlikleri altına alamadı, onların köklerini kazıyamadı?" sorusunu sorar ve cevaplamaya çalışır.

İbn-i Haldûn ve Diamond, farklı çağların düşünürleri olsa da ikisi de farklı yerlerdeki toplumların neden farklı hızda geliştiğine benzer cevap verir: Coğrafi faktörler. İbn-i Haldûn, toplumların eşitsiz gelişimini güneş ışınlarının düşüş açısına göre sıcaklık derecesinden kaynaklandığını belirtir. Ona göre güneş ışınları, üçüncü, dördüncü ve beşinci iklim kuşağında yer alan Akdeniz havzası ve etrafındaki yerlere en uygun şekilde gelir. Bu kuşaktaki insanlar, ılıman iklim sayesinde diğer yerlerdeki toplumlara göre daha iyi geliştiğini ifade eder. Diamond da Avrasya'daki Akdeniz iklim kuşağının, özellikle Bereket Hilal'in, coğrafi olarak avantajlarını vurgular. Buranın uygun iklime sahip olması ve besin verimi yüksek evcilleştirilebilir bitki ile hayvanların bulunması sayesinde buradaki toplumların diğer yerlerdeki toplumlara göre daha erken yerleşik hayata geçtiğini belirtir. Bu sayede diğer yerlerdeki toplumlardan daha hızlı geliştiğini ifade eder.

Anahtar Kelime: İbn-i Haldûn, Jared Diamond, Mukaddime, Uygarlık Tarihi, Dünya Tarihi

---

²¹ Mersin Üniversitesi, Tarih Bölümü, ozanarslan111@gmail.com

KÜRESEL GÖÇ OLGUSU VE FAKİRLİĞİN AZALTILMASINDA GÖÇÜN ROLÜ

Prof. Dr. Adem KALÇA²² Arş. Gör. Yılmaz Onur ARİ²³

ÖZET

Göç küresel değişimlerin bir sonucu iken, aynı zamanda toplumların göçmenlerin kabulünü veya reddini sağlayarak değişimlerine neden olan bir itici güçtür. Göç sadece ekonomik anlamda değil, aynı zamanda sosyal ilişkilere, kültüre ve uluslararası politikalara etki etmektedir. Küreselleşmenin bir sonucu olarak ticaret, yabancı yatırım, uluslararası göçün artması ve ülkelerin entegrasyonu bağımlılığı arttırsa da, uluslararası göçün etkenleri de çeşitlilik göstermiştir. Ekonomik küreselleşme süreci içinde insanlar çok daha hızlı biçimde haber alma ve yer değiştirme kolaylığına sahip olabildikleri için, küresel düzeyde büyümeye devam eden gelir adaletsizliği uluslararası göç olgusunun hızını arttırmaktadır.

Küresel göçler mesafe ve zaman aralıklarına göre şekillenmiştir. Bu göçlerin gerçekleşebilmesi için ulusal sınırlar aşılmalı zorundadır. Ancak bu sınırlar göçe açık veya kapalı olabilmektedir. Küresel göçler göç alan ülke, göç veren ülke ve göçmenler için pozitif veya negatif etkiler bırakmaktadır.

Bu çalışmada küresel göç olgusu ve özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için kalkınmadaki önemine değinilecektir. Bu bağlamda küresel göç türlerinin göç alan, göç veren ve göçmenler üzerindeki etkileri irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: küresel göç, küreselleşme, kalkınma, fakirlik, gelir adaletsizliği, emek göçü

---

²² Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, akalca@ktu.edu.tr

²³ Bayburt Üniversitesi, İİBF İktisat Bölümü, onurari@bayburt.edu.tr yoari@bayburt.edu.tr

ERGENLERDE YAŞAM AMAÇLARI VE ÖZERKLİK GELİŞİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Meva DEMİR²⁴ Arş. Gör. Feridun KAYA²⁵ Arş. Gör. Gülşen KOÇAK²⁶

ÖZET

Bu araştırmanın amacı ergenlerde yaşam amacı oluşturma ile özerklik gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde öğrenimlerine devam etmekte olan ve Erzurum il merkezde bulunan 329 birey oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında Duygusal Özerklik Ölçeği, Ergenler için Yaşam Amaçları Ölçeği ve araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler Pearson korelasyon katsayısı ve çoklu doğrusal regresyon ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen ilk bulguya göre yaşam amacı toplam puanı ile duygusal özerkliğin alt boyutu olan idealleştirmeme ve duygusal özerklik toplam puanı arasında pozitif yönde anlamlı birer ilişki saptanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen diğer bir bulguya göre, duygusal özerkliğin yaşam amacı üzerinde anlamlı yordayıcı etkisinin olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik Dönemi, Özerklik, Yaşam Amacı

---

²⁴ Atatürk Üniversitesi, meva.demir@atauni.edu.tr

²⁵ Bayburt Üniversitesi, feridunkaya@bayburt.edu.tr

²⁶ Atatürk Üniversitesi, gulsen.demir@atauni.edu.tr

TÜRKİYE'DE YAŞAYAN ROMANLARIN SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİMİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Dr. Mustafa Kemal KÖRDEVE²⁷

ÖZET

Ülkelerin en önemli gelişmişlik düzeyleri gösteren şeylerden birisi eğitim hizmetleri diğeri de kuşkusuz sağlık hizmetleridir. Her ne kadar ülkemizde her 1000 kişi başına düşen sağlık personeli ortalaması Avrupa standartları düzeyinde olmasa da 2002 sağlıkta dönüşüm programı ile iyi bir mesafe kat edilmeye başlanmıştır. Bu dönüşüm programı ile her bireye eşit şartlarda sağlık hizmetleri götürülmesi hedeflenmiştir. Bu hedeflere ulaşılabilmeye sosyal, kültürel ve ekonomik faktörlerin etkisi çok önemlidir. Ancak bu faktörlerin etkisi ülkemizde henüz tam olarak belirlenememiştir.

Dünyada dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerinden faydalanma oranının diğer gruplara nazaran daha düşük seviyede olduğu literatürde bildirilmiştir. Ülkemizde ise özellikle bazı kitleler tarafından ötekileştirilen Roman vatandaşların aldıkları sağlık hizmetlerinin diğer vatandaşlara oranla daha az olduğu düşünülmektedir.

Bu amaçla Kocaeli İli Yenimahalle'de yoğun olarak ikamet etmekte olan Romanlar üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Anket soruları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcılara ait demografik faktörler yer almaktadır. Kırk iki sorudan oluşan ve 5'li Likert ölçeklendirmesi kullanılan ikinci bölümde sağlık hizmeti alırken karşılaşılan durumlara yönelik sorular sorulmuştur. Anket soruları araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur. Anket toplam 120 roman vatandaşa uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22.0 paket programına girilerek çalıştırılmıştır. Analizler, % 5 anlamlılık düzeyi (p) ve %95 güven aralığı düzeyine göre açıklanmıştır. Literatüre göre "Yüksek güvenilir (cronbach alpha ,890)" bulunan ölçeği oluşturan soruların, yapılan araştırmanın doğruluğunu ortaya çıkarabilecek nitelikte, birbirleriyle ilişkili, tutarlı, anlaşılır ve yeterli sayıda olduğunu göstermektedir. Yapılan faktör analizi ile 7 faktör bulunmuş ve faktör bileşenleri arasındaki ortak yapı gözlemlenmiştir. Demografik değişkenler ile bulunan faktör grupları arasında birçok ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Roman Vatandaşlar, Sağlık, Sağlık Hizmetlerine Erişim, Dezavantajlı Gruplar,

---

²⁷ İstanbul Gedik Üniversitesi, kemal.kordeve@gedik.edu.tr

TOPLUMSAL PRATİKLER VE MEKAN ÜRETİMİNE (KAPİTALİST) TOPLUMSAL SINIFLARDAN BAKMAK

Eylem YAĞIZ²⁸ Prof. Dr. Zeynep ENLİL²⁹

ÖZET

Mekan ve toplum arasında tarihsel ve etkileşimli bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca bu etkileşimli ilişki karmaşık bir yapıdadır. İnsanın doğayı şekillendirmeye başladığı zaman diliminden (yerleşik hayata geçiş) bugüne gelen süreçte, insanların toplumsal pratikleri kendi mekanını üretmektedir ve bu hala devam eden mekanın tarihini oluşturur. Sürece mekandan baktığımızda mekan politikası, insanları şekillendirmek veya kontrol amacıyla mekanı kullandığı gerçeğini de belirtmek gerekir. Mekan ve toplum arasındaki ilişkiye kuramsal açıdan ele alındığı dönem, kapitalist toplumun ve mekanın üretildiği sürece tekabül etmektedir. Mekan tarihinde kapitalizm, sırasıyla komünizm, kölecilik, feodalizmde olduğu (Karl Marx'ın toplumsal üretim biçimleri; komünizm, kölecilik, feodalizm, kapitalizm ve sosyalizm) gibi kendi mekanın ve toplumu üretti.

Kapitalizmin sosyomekansal örgütlenmesi, mekan tarihinde kendinden önce gelen feodalizmin toplum ve mekanından keskin bir şekilde ayrılmaktadır. Feodalizmin mekanı kırsal iken kapitalist örgütlenmenin temelinde yer alan mekan ise kentseldir. Feodal toplum tarımsal üretim üzerinden yapılaşırken kapitalist toplum emek ve sermaye üzerinden yapılaşmaktadır. Emek ve sermaye, kentsel mekanda toplandı ve kapitalizm altında kentleşme sürecini başlattı. Kapitalist sermaye, önce kırsal (feodal) mekânı çözerek, kentsel mekânın ihtiyacı olan emek gücünün kente gelmesini sağlamıştır. Kırsalda feodal beylere hizmet eden köylüler, artık kentsel mekânda belli bir ücret karşılığında emeğini satan işçi sınıfı olarak tanımlanmaktadır. Kentler, sermayedarın yatırım alanı ile işçinin üretim ve yeniden üretim alanı olarak merkezi bir rol kazanmıştır.

Çalışmanın amacı, işçi ve kapitalist üzerine kurulu mekan senaryosu ile mekan tarihinde yer edinen kapitalist üretim biçiminin toplumsal sınıfların oluşum süreci ile kapitalist kentleşme arasındaki ilişki ortaya koymaktır. Ayrıca Kapitalizmin tarihsel süreç içerisinde politikaları ile toplumsal sınıfların yeniden üretimine ilişkin yer seçimlerin nasıl değiştiğini incelemektir. Araştırmanın verileri, Marx ve neo-marksist olan Lefebvre, Castells ve Harvey ve ilgili makalele okumalarından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Pratikler, Mekansal Pratikler, Kapitalist Üretim Biçimi, Kapitalist Kentleşme, Kapitalist Toplumsal Sınıflar.

²⁸ Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Dönüşüm ve Planlama Bölümü, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, yagizeylem@gmail.com

²⁹ Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, zeynepenil@gmail.com

AHMET HARAMİ DESTANINDA BASİT CÜMLENİN YÜKLEME GÖRE ŞEKİLLENEN YAPISAL MANTIKSAL TİPLERİ

Yrd. Doç. Dr. Sabina ABİD³⁰

ÖZET

Ahmet Harami Destanı XIII.-XIV. yüzyılda klasik şiirin mesnevi tarzında yazılmış ilk örneklerindedir. Eserin dili Oğuz Türkçesidir. Eser özellikle XIII.-XIV. yüzyıl klasik Azerbaycan Türkçesinin dil özelliklerini temelinde barındırır. Dil, halkbilim ve edebiyat açısından önem arz eden Ahmet Harami Destanı 816 beyitten oluşmaktadır. Destan Azerbaycan Türkçesinin tarihsel sözdizimine ait birimlerinin yapısal ve anlamsal gelişme sürecini izlemek açısından önemlidir. Ahmet Harami destanında basit cümlenin iki türü bulunmaktadır: Tek içerikli basit cümleler; Çift içerikli basit cümleler. Bu çalışmada destanda geçen basit cümlenin subjeli yükleme göre şekillenen ve subjesiz yükleme göre şekillenen tek içerikli tipleri incelenmeye alınmıştır. Çalışmada destandaki basit cümlenin sınırları yapısal mantıksal yöntemle belirlenmeye çalışılmış ve basit cümlenin subjeli yükleme göre şekillenen tek içerikli tipleri olan belirli özneli cümleler, genel özneli cümleler, belirsiz özneli cümleler ve basit cümlenin subjesiz yükleme göre şekillenen tipi olan öznesiz cümleler tespit edilerek sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Harami Destanı, Oğuz Türkçesi, cümle, yüklem

---

³⁰ Artvin Çoruh Üniversitesi, sabinaabid@artvin.edu.tr

YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE AİLE İKAMET İZİNİ

Arş. Gör. Şule ARSLAN³¹

ÖZET

Aile kurumu hem milli hem milletlerarası düzenlemelerde korunan bir müessesedir. Örneğin millî düzenlemelerimizin başında yer alan Anayasa'nın 41. maddesinde "*aile toplumun temel taşıdır*" denilmek suretiyle ailenin önemine vurgu yapılmış; temel milletlerarası düzenlemelerden biri olan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 12. maddesinde ise, "*kimsenin özel yaşamına, ailesine, konutuna ya da haberleşmesine keyfi olarak karışılmaz, şeref ve adına saldırılamaz. Herkesin bu gibi karışma ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır*" denilmek suretiyle aile hayatı koruma altına alınmıştır. Bu noktada devlet, ailenin birliğine, kanuni nedenler olmaksızın, müdahale etmeme konusunda hem pozitif hem negatif yükümlülük altındadır.

Kişilerin vatandaşı olduğu ülkeden farklı bir ülkede belirli bir süre veya sürekli olarak yaşaması durumunda aile birliğinin devamının nasıl sağlanacağı sorusu akla gelmektedir. Bir başka deyişle kişinin yabancı bir devlette ikamet etmek istemesi halinde varsa eş ve çocuklarının bu durumdan zarar görmesinin önlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, devletler mevzuatlarında ülkelerinde yasal olarak bulunan yabancıların aileleri bakımından kolaylık sağlayan hükümler kabul etmektedir. Yapılan düzenlemelerin temelinde ailenin birliği ilkesi yer almaktadır. Ailenin birliği ilkesine dayanan aile birleşimi ise vatandaşı olmadığı bir ülkede ikamet eden yabancıların aile fertlerinin de ikamet etmesinin talep edilmesidir. Türk hukukunda aile birleşimi 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) hükümleri çerçevesinde aile ikamet izni ile sağlanmaktadır.

Bu bildirinin amacı 2014 yılında yürürlüğe giren 6458 sayılı YUKK hükümleri çerçevesinde yabancı ailelerinin Türkiye'de ikamet etmek için yerine getirmeleri gereken esas ve usuller nelerdir, aile ikamet izni için başvuru nasıl ve nereye yapılır gibi soruları yanıtlamak ve Kanun hükümleri konusunda değerlendirmelerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile birleşimi, ikamet, yabancı, yabancı eş, ailenin birliği.

---

³¹ Akdeniz Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk Bölümü, Milletlerarası Özel Hukuk ABD. sulearlan@akdeniz.edu.tr

DİVANU LÛGAT'İT- TÜRK VE HALK KÜLTÜRÜ

Aslıhan Nur Kandemir³²

ÖZET

Divanu Lûgati't Türk, bir sözlük olmanın yanında içinde barındırdığı halk unsurları, Türk kültürünü yansıtan öğeleri ile âdetta 11.yüzyıl dönemini yansıtan bir rehber niteliğindedir.

Kaşgârlı Mahmud'un bu eseri kaleme alma amacı her ne kadar Türkçe'yi Araplara öğretmek olsa da eser içinde bulundurduğu sav, deyim, efsane, beyit, dörtlük, sosyal yaşama dair bilgi örnekleri ile dönemin kültür ve sosyal hayatını en güzel şekilde gözler önüne sermektedir.

Eser, sözlük niteliğinde olduğu için araştırmalar daha çok dil bilimciler tarafından eserin bu niteliği göz önüne alınarak yapılmaktadır. Oysa ki eserde açıklanan çoğu kelimenin yanında ortak kültür yansımalarımızı görmek mümkündür. Bu çalışmada da Divanu Lûgai't Türk'te yer alan deyimlerden, savlardan, beyitlerden, dörtlüklerden, halk inanışlarından, efsanelerden örnekler verilerek bu kültür kaynağımız ortaya çıkarılacak, eserin halk kültürümüz açısından önemi örneklerle vurgulanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kaşgârlı Mahmud, Divanu Lûgat'it- Türk, halk kültürü, ortak kültür yansımaları, halk unsurları.

---

³² Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, asli.2702kandemir@gmail.com/

KÜLTÜR HAFTASI DERGİSİ VE 1930'LU YILLARIN KÜLTÜR POLİTİKASI

Ümmü Burçin ÖZKAN³³

ÖZET

Bu çalışma 1936 yılında birbirini takip eden ve 21 sayıdan oluşan Kültür Haftası dergisini tanıtmayı amaçlamaktadır. Uzun süre yayına devam etmemiş olmakla birlikte döneminin zihniyetini yansıtmaması, kültür kavramı üzerinden birçok tartışmayı ele alması ve birçok sanat dalına dair analiz, tartışma ve eleştiri içermesi açısından dergi günümüzde dahi önem teşkil etmektedir. Batı edebiyatı ve Türk edebiyatını karşılaştırmalı olarak değerlendiren, isminde var olan “kültür”den yola çıkarak toplumlar arasındaki farklılık ve benzerliklere değinen derginin yazar kadrosu devrinde de bugün de hala alanında uzman olarak bilinen Peyami Safa, Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi ünlü isimlerden oluşur. Yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nin entelektüel kesimi dergide sadece edebiyat değil, psikoloji, eğitim, ekonomi, resim, tiyatro, müzik gibi birçok alana dair değerlendirme yapmıştır. Derginin dikkat çeken özelliklerinden biri alanına hakim isimler tarafından kültür temeline dayanarak yüzeysel olmayan eleştiriler yapılmış olmasıdır. Bu noktada derginin bir propaganda aracı olarak değil düşünce akımlarına, tarihsel gelişime ve sosyolojik özelliklere dayanarak yaptığı kültür değerlendirmelerine çalışmada yer verilecektir. Ayrıca çalışmanın sonuna kronolojik bir fihrist eklenecektir.

Edebiyat tarihi açısından gerek özellikleri gerek döneminin zihniyetine dair taşıdığı izler gerekse tartıştığı konular açısından önem teşkil ettiği düşünülen Kültür Haftası dergisiyle ilgili yapılan bu çalışmada başyazıların içeriğine dair kısa bilgiler verilerek derginin genel olarak sanata bakışı bilhassa edebiyat değerlendirmeleri üzerinden yorumlanarak 1930'lu yılların Türkiye'sini anlamak ve dönemin sanat anlayışına ışık tutacak veriler yakalamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: kültür, eleştiri, Türk ve Batı edebiyatı, tartışma, edebiyat tarihi

---

³³ TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, burcinozkan77@gmail.com

TRABZON AĞZINDAN DERLEME SÖZLÜĞÜ'NE KATKILAR

Nurşah TURHAN³⁴

ÖZET

Kuruluşu, M.Ö. 2000'li yıllara dayanan ve ismine ilk defa Ksenophon'un Anabasis adlı eserinde, Trapezus olarak rastlanan; Avrupa ile Asya'nın İpek Yolu üzerindeki en önemli noktasında bulunan Trabzon, pek çok kültürün yanı sıra Türk sözlü ve yazılı kültürünün de önem arz ettiği başlıca coğrafyalardan biridir.

Bu çalışmada ise teknolojinin hızla gelişim gösterdiği bu dönemlerde unutulmaya ve hatta silinmeye meyilli olan halk ağzındaki yöresel söylemlerin mevcudiyetini muhafaza etmek amacıyla, Türk Dil Kurumu'nun 2009 yılında yayımladığı; Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü'nde belirtilmediği için Trabzon ilinin Akçaabat ilçesinde yapılan derlemelerde elde edilen; isim, fiil ve deyimlerden oluşan yirmi sözcüğün anlamlarıyla verilmesiyle, Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü 'ne katkı sağlanmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Trabzon Ağızı, Derleme Sözlüğü, Ağız Araştırmaları, Trabzon, Akçaabat İlçesi

---

³⁴ Artvin Çoruh Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi nursah5893@gmail.com

KOBANİ (AYN EL-ARAP) KUŞATMASI BAĞLAMINDA ULUSLARARASI İLİŞKİLERE BİR BAKIŞ (Eylül 2014- Haziran 2015)

Yrd. Doç. Dr. Nuri Yazıcı³⁵

ÖZET

XXI. yüzyıl güçlü devletlerin “*yeni dünya düzeni*” iddialarıyla başlamış ve zamanla bu politikaların bir barış ve istikrar değil de, iç çatışmalar ve bölünmeler getirdiği görülmeye başlanmıştır. Yeni bir Ortadoğu iddiasıyla başlayan bu olaylar Suriye meselesinde çıkmaza girmiş ve dünya barışını tehdit eder bir vaziyet almıştır. Gelişmeler Türkiye’yi de ilgilendirmektedir ve Türkiye’nin uluslararası politikadaki yeri için de bir test niteliğindedir; Türkiye, bu ilişkiler manzumesi içinde müttefikleri tarafından çifte standarda uğradığı kanaatindedir. Müttefikleri ise, sorunların çözümüne askerî ve siyasî bakımdan daha fazla katkı vermesi için Türkiye’yi zorlamaktadırlar. Diğer taraftan önemli bir kitle de hem hükûmet üzerinde hem de Türk kamuoyunda terörist baskılar yaratmaktadır. İşte bu bağlamda Kobani olayları politik bir sınav olmuş ve bu örnekleme üzerinden bir araştırma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Suriye, Beşar Esad, Büyük Orta-Doğu Projesi, Türkiye

---

³⁵ Bahçeşehir Üniversitesi, İktisadi İdarî ve Sosyal Bilimler Fakültesi, nuri.yazici@ge.bau.edu.tr

POZİTİF ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ VE KARIYER YÖNETİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Öğr. Gör. Dr.Didem Yıldız³⁶

ÖZET

Kariyer yönetimi hem işletmeler hem de kişiler için oldukça önemlidir. Değişen iş ortamının bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni/dönüşen kariyer yaklaşımlarında kişiler kendi kariyer yönetiminden sorumludur. Sınırsız ve çok yönlü kariyer yeni ve dönüşen kariyer yaklaşımlarındandır; bu yaklaşımlar bireysel bakış açısına sahiptir ve öznel kariyer başarısı ve istihdam edilebilirlik becerileri üzerine odaklanır. Ancak; kariyer yönetimi, işletmeler için yetenekli çalışanları çekmek ve korumak için hala önemlidir. Sonuç olarak; işletmeler kariyer yönetimi faaliyetlerine yatırım yapmaya devam etmelidir. Bu faaliyetlerin gelişim odaklı olması ve hem işletmenin hem de kişilerin hedeflerini içermesi gerekir.

Pozitif örgütsel davranış, psikolojik sermayeye ve organizasyonlardaki insan kaynağının güçlü yönlerine odaklanır. Pozitif kapasiteler, çağdaş iş dünyası için çok önemli olan büyüme, gelişme, esneklik ve güçlü yönler odaklanır. Araştırmalara göre psikolojik sermaye örgütsel bağlılık, iş tatmini ve örgütsel vatandaşlık davranışı gibi çeşitli iş tutumlarıyla pozitif yönde ilişkilidir. Çalışanların öznel mutluluk ve iyi olmasını desteklemek bugün organizasyonların odaklarından bir tanesidir, çünkü öznel iyi olma, çalışanların kariyer başarılarını artırmak ve yetenekli çalışanları elde tutmak için önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, pozitif örgütsel davranışın kariyer yönetimini nasıl etkilediğini anlamaktır. Kariyer yönetimi ve pozitif örgütsel davranış arasındaki ilişki kavramsal olarak açıklanacak ve tartışılacaktır. Hem kariyer yönetimi hem de pozitif örgütsel davranış kendini gerçekleştirilmeye ve kişinin tam potansiyeline ulaşmasına odaklanır. Kariyer kavramı değiştikçe ve daha esnek hale geldikçe pozitif kapasiteler hem işletmeler hem de kişilerin kariyer yönetimi için daha önemli hale gelmiştir. Bu çalışma, literatürü ayrıntılı olarak analiz ederek pozitif kapasitelerin kariyerdeki rolünü anlamaya odaklanacaktır.

Anahtar kelimeler: Kariyer yönetimi, öznel iyi-olma, çok yönlü kariyer, sınırsız kariyer, psikolojik sermaye

---

³⁶ Bahçeşehir Üniversitesi, İşletme Mühendisliği, didemarsi@gmail.com

HOW RELATIONSHIP BETWEEN LEADERS AND THEIR FOLLOWERS AFFECT EMPLOYABILITY SKILLS?

Öğr. Gör. Dr. Didem YILDIZ³⁷ Prof. Dr. F. Tunç BOZBURA³⁸

ABSTRACT

Leading is one of the important functions of management and one of the important component of organizations to inspire and motivate employees to be competitive. Leader-member exchange theory tries to define leadership via relationships between leaders and followers and according to theory leaders do not have same type of relationship with their employees. Employees that have high quality relationship with their leaders get more support and supervision from their leaders, benefit from organizations' opportunities more. Moreover; their career affected from high quality relationship positively and they achieve better career outcomes. Employees with low quality relationship with their leaders have more contractual relationship with their leaders and prefer to perform duties that are listed in job descriptions.

Employability is one of the widely discussed concepts in career management in recent decades and related to adaptability and flexibility. Employability includes identifying and realizing career opportunities, able to get job when needed, continuously update knowledge and skills that is demanded by business world. Employability has become one of the career success criteria for employees. Moreover; as life-time employment has vanished investing on employability skills is seen as one of the most influential strategy for organizations to retain and keep talented employees. Employability skills supports sustainability of employment and reemployment; as a result, individuals prefer organizations and leaders that can help to leverage their employability skills.

As employees give more importance to their employability skills in contemporary business world it is important understand how different factors affect it. In current study the main aim is to understand effect of leader-member exchange on employability skills. Moreover; current study will also research effect of sub-dimensions of leader-member exchange; affect, professional respect, loyalty, and contribution; on employability skills. To understand this relationship structural equation modeling based on covariances will be used.

Keywords: Leadership, leader-member exchange, employability, career management, structural equation modeling

---

³⁷ Bahçeşehir Üniversitesi, Department of Management Engineering, didemarsi@gmail.com

³⁸ Bahçeşehir Üniversitesi, Department of Management Engineering, tunc.bozbura@eng.bau.edu.tr

KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE KANUNU ÇERÇEVESİNDE MENŞE SAPMASI

Yrd. Doç. Dr. Gülden ŞİŞMAN³⁹

ÖZET

Bir eşyanın ekonomik milliyetine menşe adı verilir. Küreselleşmeye paralel olarak uluslar arası ticaretin gelişmesi nedeniyle ülkelerin birbirlerine vergi ve eş mali yükümlülüklerde birtakım tavizler vermeleri sonucunu doğuran ikili anlaşmalar yapılmıştır. Bu anlaşmalarda ticareti geliştirmek amacıyla farklı ülkelere gelen eşyalar farklı muamelelere tabi tutulmuştur. Bu nedenle Gümrük vergilerinin hesaplanması ve bir tercihli ticaret anlaşması kapsamında tanınan tavizlerden hangi eşyanın yararlanacağına tespit edilmesi açısından eşyanın menşesinin tespiti büyük önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra ithalat işlemlerine tanınan bu kolaylıklardan yerli üreticilerin zarar görmemesi ithalat yoluyla yapılan haksız rekabete karşı korunmaları için de eşyanın menşesinin doğru belirlenmesi gerekmektedir. Eşyanın menşesinin tespiti dumpinge karşı alınan önlemlerin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi açısından da önem ifade eder. Çünkü Dumpinge karşı devlet tarafından getirilen önlemler en çok menşe saptırması yoluyla delinmeye çalışılmaktadır.

Küreselleşme nedeniyle çok az eşyanın tüm üretim süreci bir ülkede gerçekleşmekte olup bazı eşyalar binlerce girdi kullanılarak üretilmekte ve bu girdiler farklı ülkeler menşeli olmaktadır. Bu nedenle de çoğu zaman eşyanın menşesini tespit etmek zorlaşmaktadır. Eşyanın menşesinin nasıl tespit edileceği hususu Gümrük Kanunu çerçevesinde ayrıntılı olarak değerlendirilecektir.

Menşe sapması yoluyla devletin zarara uğramasının önüne geçilmesi amacıyla Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda yer alan yasal düzenlemelerin suçun unsurları açısından ele alınması gerekecektir.

5607 sayılı kanunun 3. Maddesinin 2 numaralı fıkrasında “Eşyayı aldatıcı işlem ve davranışlarla gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Eşyanın gümrük vergilerini kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokulmasına neden olan hileli ve aldatıcı davranış kavramları her somut olay açısından idare ve yargı organları tarafından değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Menşe sapması, dumping, kaçakçılık, gümrük, tercihli menşe, menşe şahadetnamesi

---

³⁹ Erciyes Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilimdalı, gulden_av@hotmail.com,
gsisman@erciyes.edu.tr

VİDEO KLİPLERDE ZAMANIN VE MEKANIN SUNUMU:SİNEMAGRAF

Yrd. Doç. Dr. Barış Tolga EKİNCİ⁴⁰

ÖZET

Video klip, reklam ve tanıtım gibi amaçlarla görüntülerin, seslerin ve müziklerin kurgulanmasıyla oluşturulan kısa filmidir. Bu tip filmler için “film klibi”, “görselleştirilmiş şarkı”, “müzik videosu” ya da “müzik klibi” gibi ifadeler de kullanılmaktadır. Video kliplerde, görüntüleme yöntemleri çoğunlukla grafik manipulasyona yöneliktir. Nitekim pek çok video klibin sahnelerinde, zamanın ve mekanın değişimini vurgulayan çekim teknikleri kullanılmaktadır: *Time-lapse*, *hyper-lapse* ve *slow-motion* gibi. Bu tekniklerden birisi de, “sinemagraf (*cinemagraph*)”tır. Sinemagraf sözcüğü, “*cinema*” ve “*graphic*” sözcüklerinden türemiştir. Sinemagraf, çekimlerden veya fotoğraflardan elde edilen tek fotoğraf karesinde, seçilen bölgelerin maskelenmesine dayanan bir görüntüleme yöntemidir. Sinemagraf tekniğinde, çerçevede gerçek-çekim (*live-action*) ile fotoğraf karesi (*still photography*) aynı anda sunulur. Sinemagraf tekniği, hipergerçek görüntünün yeni bir biçimi olarak da görülebilir: Örneğin, ressamların gerçeğin kendisi yerine simülakrını koyarak resme gerçek bir değer kazandırmaya çalışmaları gibi.

Çalışmada, geleneksel video ve fotoğraf tekniklerinin kaynaşmasından oluşan sinemagraf tekniği incelenecektir. Araştırmanın amacı, video kliplerde tüketime yönelik kullanılan yeni görüntüleme yöntemlerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda, video kliplerde zamanın ve mekanın yeniden inşası ele alınacak ve elde edilen veriler sonuç bölümünde yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Video klip, sinemagraf, görüntüleme yöntemleri, grafik manipulasyon, zamanın ve mekanın sunumu.

---

⁴⁰ Beykent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Televizyon Haberciliği ve Programcılığı Bölümü,

Tolgaekinci80@hotmail.com

“DAS ENDE DER EWIGKEIT” ALS FAMILIENROMAN

Arş. Gör. Seval ERDOĞAN⁴¹ Prof. Dr. Fatih TEPEBAŞILI⁴²

ZUSAMMENFASSUNG

Der Begriff ‚Familienroman‘ wird in den meisten literaturwissenschaftlichen Lexika als einen Romantypus bezeichnet, der stofflich im Problembereich des bürgerlichen oder adligen Familienlebens, der Konflikte und Bedingungen des Zusammenlebens, im weiteren Sinne auch noch der Generationen und der Ehe angesiedelt ist. Obwohl der Familienroman als eine der populärsten literarischen Gattungen der letzten Jahre betrachtet werden kann, ist der eher inhaltsbezogene Terminus kein in der Literaturwissenschaft allzu festgelegter Begriff und keiner klar definierbaren Systematik untergeordnet. Diese Arbeit bezweckt die Familien in dem Roman „Das Ende der Ewigkeit“ von Friedrich Christian Zauner unter die Lupe zu nehmen, die Beziehungen der Familienmitglieder zu analysieren und die Struktur der Familien darzustellen. Im Lichte der Begriffserklärungen kann die Romantetralogie „Das Ende der Ewigkeit“ der Gattungsbezeichnung *Familienroman* zugerechnet werden, denn es ist im Grunde die Geschichte einer Familie, das heißt eigentlich der Eltern, Theres und Maurits. Sie tauchen ganz am Anfang der Erzählgeschichte auf, und ihnen folgt der Leser durch die ganzen vier Bände nach. Sie bilden den roten Faden der Geschichte. Außer der Familie von Theres und Maurits ist auch die Familie von Lipp und Anna geschildert. Die Komplikationen in ihrer Ehe und in ihren Beziehungen zu ihren Kindern erfährt der Leser auch.

Schlüsselwörter: Österreichische Literatur, Familie, Familienroman, Generationenroman, Fr. Ch. Zauner.

---

⁴¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, serdogan@konya.edu.tr

⁴² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, ftepebasili@konya.edu.tr

KLASİK TÜRK ŞERH EDEBİYATININ MAHİYETİ

Arş. Gör. Mehmet Akif GÖZİTOK⁴³

ÖZET

Bu bildiride, günümüzde en öz haliyle bir metnin sırlarını, ince dikkatler gerektiren ifadelerini, içinde barındırdığı nükteleri yine o dilde veya bir başka lisanda açıklamak, kelime kelime izah etmek şeklinde tanımlanan şerhlerin, XII ile VXIII. yüzyıllar arasında günümüzde anlaşılmanasından çok daha geniş bir anlam dünyasına sahip olduğu; eskilerin metin etrafında yapılan her türlü düzenlemeye, itiraza, tenkide, tashihe, ifadeleri daha vasıflı hale getirmeye, tercümeyle, telifle, bölümlendirmeye, dönemle irtibatlandırmaya şerh dedikleri delilleri ile gösterilmeye çalışılacaktır. Böylece sahip olduğumuz Klasik Şerh Literatürü'müzün mahiyeti ortaya konacak, şerhlerle birlikte İslam ilim ve kültürünün XII. asırdan, İmam-ı Gazalî'den, sonra durağanlaştığına/gerilediğine; yeni şeyler üretmekten ziyade ezberciliğe ve taklide düşüldüğüne; böylece ortaya konulan eserlerin orijinalitesinin tamamen kaybolduğuna dair öne sürülen yanlı(ş) Oryantalist görüşlerin tutarsızlığı gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Şerh Edebiyatı, Şerhler, Telif, Tercüme, Orijinalite

---

⁴³ Erzurum Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, makif.gozitok@erzurum.edu.tr.

KASTAMONU YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ'NDE BULUNAN “TEFSİRÜ KAVLİHİ TEÂLÂ” İSİMLİ ESER

Doç. Dr. Burhan BALTACI⁴⁴

ÖZET

Kur'ân'ın bir tek ayetini veya bir ayet grubunu tefsir eden müstakil eserler, çoğunluğu yazma eser kütüphanelerinde olmak üzere, ciddi bir yekûn tutmaktadır. Bunların araştırılması ve ortaya çıkarılması Tefsir Tarihi açısından önem arz etmektedir. Bu tür eserler kütüphanelerimizde bağımsız birer kitap olabildiği gibi, genelde kitapları oluşturan risaleler şeklinde de yer almaktadır. Elinizdeki çalışmada bu faaliyetlere bir katkı olması babında, Kastamonu Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bulunan *Tefsîru Kavlihî Teâlâ* isimli eser incelenmiştir. Bu eser Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi 37 Hk 1071/15 nu.da kayıtlı eserin "146 b-149 b" varakları arasında yer almaktadır. Araştırmamızda eserin içerik analizi ve Tefsir ilmi açısından değerlendirmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tefsîru Kavlihî Teâlâ, Ayet Tefsirleri, Kastamonu Yazma Eser Kütüphanesi.

---

⁴⁴ Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü Tefsir Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, e-posta: baltaci@kastamonu.edu.tr

MACERALARLA DOLU BİR ÖMÜR: ABDULLAH BATTAL TAYMAS

Gülder Şüheda ESKİ⁴⁵

ÖZET

Kazanlı Tatar bir aileden gelen Abdullah Battal Taymas, hem Çarlık Rusya'sı hem de Bolşevik dönemlerine şahit olmuş münevver bir muharrirdir. İlim ve öğrenme tutkusundan hiç bir zaman vazgeçmemiş, her daim kendini geliştirmeye çalışmıştır. Zaten süreklilik arz eden bir eğitim almamasına rağmen işgal ettiği görevler ve kalemindeki ustalığa bakarak bunu başarabildiği aşikârdır. Hayatı heyecan dolu serüvenlerle şahit olan Taymas, tam anlamıyla bir sürgün hayatı yaşamıştır. Böyle bir hayat sürmesindeki yegâne sebep ise Rusya Müslümanlarına yapılan haksızlıkları devamlı olarak dile getirmesi ve bunu yazıya dökmesidir. Bulunduğu faaliyetler kalemiyle sınırlı kalmamış, siyasi alanda da Rusya Müslümanlarının sorunlarıyla alakadar olarak aktif görevlerde bulunmuştur. Bu amaçla birçok fedakârlıkta bulunan müellif uzun yıllar vatanından uzakta yaşamak zorunda kalmıştır. Ayrıca yayın hayatı bir hayli zengin olan Taymas, Türkiye'de bulunduğu yıllarda önemli kurumlarda aktif görevlerde bulunmuştur. Yayın hayatına burada da devam eden yazar, birçok dergi ve mecmuada yazılarını sunmuştur. Özellikle tarih ve edebiyat alanında çalışmalar yapan yazar, Türk Tarihine yapmış olduğu katkılar açısından yeri doldurulamaz aydınlarımız arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Abdullah Battal Taymas, Rusya Müslümanları, Ceditcilik, Kazan, Kurultay

---

⁴⁵ Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, guldereski@gmail.com

DAVID HARE'İN AMY'NİN BAKIŞI OYUNUNDA TİYATRO İLE SİNEMA- TELEVİZYON KARŞILAŞTIRMASI

Ar.Gör.Hatice ŞAŞMAZ⁴⁶

ÖZET

Gösteri sanatları içerisinde kökleri en eskiye dayanan tiyatrodur. Ritüellerden beslenen, Antik Yunan tiyatrosu ile ilk kuramsal temelleri atılan tiyatro sanatı yüzlerce yıl bireysel, toplumsal ve politik işlevleri barındırmış ve yerine getirmiştir. Ancak günümüz modern yaşamı ve önce sinema ile başlayan, ardından televizyon ile devam eden gösteriye ulaşma yöntemlerinin değişmesi tiyatro sanatını bu yaşı çok genç yeni sanat anlayışı ile karşı karşıya getirmiştir.

Bu çalışmanın amacı tiyatro ile sinema, televizyon karşılaştırması yaparak, bu gösteri sanatlarını izleyici ile buluşturan farklı alanların ortak ve ayrılan yönlerini belirlemektir. Çalışmada yöntem olarak David Hare'in "Amy'nin Bakışı" adlı oyunun içerik analizi yapılacak, elde edilen verilerle yapılan kaynak araştırmaları sentezlenecektir. Araştırmanın sonuç bölümünde "Amy'nin Bakışı" adlı oyun üzerinden günümüz tiyatro ve sinema, televizyon dünyasının bireysel ve toplumsal yaşama yansımaları tartışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Amy'nin bakışı, tiyatro, sinema, televizyon, gösteri sanatları.

---

⁴⁶ Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, hatice.sasmaz@deu.edu.tr

SANATÇIDA KİMLİK SORUNU: KADINLIK ETİKETİ VE TÜRKİYE'DE KADIN TİYATRO YÖNETMENİ OLMAK

Ezgi Deniz ALPAN⁴⁷

ÖZET

Sanatçı en popüler çağrışımlarıyla öncü, bohem, marjinal olan kişidir. Toplumun içinden yapılan bu nitelendirmeler, sanatçıyı toplumun dışında tutar, onu haricileştirir. Toplumun kadını konumlandırışı ve kadından beklentileri ise daha baskıcıdır: kadın ev içi rollerle sınırlandırılarak kamusal hayattan dışlanır. Bunun yanında kırılğan, naif, duygusal, kibar olmak gibi davranış kalıplarına hapsedilir. Kadın da, sanatçı gibi, hatta daha fazla toplumun dışına itilir çünkü bu rolleri belirleyen toplum, yani içerdekiler eril değer yargılarını kabullenmiş kişilerdir, çoğunlukla sanat ortamı da bundan ayrılmaz. Buradan bakınca kadın sanatçılar ya da sanatçı kadınlar “çift dezavantajlı” gruplardır. Bu çalışmayı oluşturan farkındalık kadın sanatçıların, kendilerini feminist olarak tanımlasın ya da tanımlamasın, ‘kadın sanatı’ yapsın ya da yapmasın, sadece cinsiyetlerinden dolayı sanat ortamından bir çeşit dışlanmalarındır. Kadınlar sanatla ilgilenmeye karar vermelerinden itibaren açık ya da örtük engellerle karşılaşmaktadır, üstelik bu engeller normalleşmiş durumdadır. Bu çalışmanın temel amacı, sözü edilen engelleri ‘norm’allikten çıkarıp sorunsallaştırmaktır. Kamusal hayatın dışında tutulmak istenen kadın, sanatın da dışında mı bırakılmak isteniyor? Bu soruyu cevaplandırmak için teorik araştırmalarından faydalanılan başlıca yazarlar benlik ve kimlik konusunda Erving Goffman, etiketleme konusunda Howard Becker, toplumsal kimlik konusunda Anthony Giddens, sanat ve toplumsal cinsiyet konularında Linda Nochlin, Ahu Antmen, Ayşegül Yaraman, Serpil Sancar, Sue Ellen Case, Özlem Belkis oldu.

Bu çalışma için yapılan gazete ve dergi taramalarında Ayşenil Şamlıoğlu, Nesrin Kazankaya, Tomris Çetinel, Hülya Karakaş, Zeynep Kaçar ile yapılmış röportajlarda, tam da burada sorunsallaştırmak istenen konuları farkında olarak ya da olmayarak ele aldıkları görüldü.

Çalışmada öncelikle benlik, kimlik, toplumsal kimlik ve etiket kavramları ele alınarak bunların aralarındaki ilişki çözümlenecek, ardından sanatçı kimliğinin toplum tarafından iddia edildiği gibi bir öncü ya da dahi, sanat ortamının ise kuraldan, sınırdan, yanlıştan kurtarılmış ‘özgür’ bir alan olup olmadığı araştırılacaktır. Sonraki bölümde kadınların sanat tarihindeki görünürlüğü sorgulanacak ve günümüzde, Türkiye’de kadın tiyatro yönetmenlerinin sanat ortamında nasıl var oldukları, sanatlarını icra ederken çarptıkları toplumsal cinsiyet duvarları görünür kılınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanatçı, Toplumsal Cinsiyet, Kadınsılık, Erkeksilik, Toplumsal Kimlik, Tiyatro

---

⁴⁷ Araştırma Görevlisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü. ezgid Deniz.alpan@deu.edu.tr

EKONOMİK BÜYÜME, İHRACAT VE CO₂ ARASINDAKİ EŞBÜTÜNLEŞME İLİŞKİSİ: BRICS VE TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr.Nurgün TOPALLI⁴⁸

ÖZET

İktisat literatüründe ekonomik büyüme, ihracat ve CO₂ arasındaki ilişki önemini koruyan bir konudur. Bu çalışmanın amacı Brezilya, Çin, Hindistan, Güney Afrika ve Türkiye'nin 1960-2013 dönemi için ekonomik büyüme, ihracat ve CO₂ emisyonu arasındaki uzun dönemli ilişkiyi panel eşbütünleşme testleri kullanılarak incelemektir. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi Konya (2006) testi kullanarak analiz edilmiştir. Çalışmada kişi başına reel gayri safi yurtiçi hâsıla, ihracat (%GSYİH) ve kişi başına CO₂ emisyonu (metrik ton) değişkenleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda değişkenler arasında uzun dönemli ilişki bulunamamıştır. Nedensellik sonuçlarına göre ise ülkelere göre karma sonuçlar elde edilmiştir. G. Afrika ve Türkiye için ihracattan CO₂ emisyonuna doğru tek yönlü Granger nedensellik ilişkisi bulunmuştur. Ancak Brezilya, Çin, Hindistan için ise ihracat ve CO₂ arasında nedensellik ilişkisi tespit edilememiştir. Elde edilen sonuçlar G. Afrika ve Türkiye'nin ihracat sektörlerinin ağırlıklı olarak kirlilik yaratan endüstrilere dayandığı görüşünü destekler niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, İhracat, CO₂ Emisyonu, Panel Eşbütünleşme Testi, Bootstrap Panel Granger Nedensellik Testi

---

⁴⁸ Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, nurgun.topalli@bozok.edu.tr

İNSAN ÜZERİNDE DENEY VE DENEME FİİLLERİNİN CEZALANDIRILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Arş. Gör. Şenel SARSIKOĞLU⁴⁹

ÖZET

Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi 2004 yılında ülkemiz tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiş ve ulusal mevzuatımızın bir parçası olmuştur. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 90. maddesi ile "*insan üzerinde deney ve deneme*" fiilleri 2005 yılında kanuni çerçeveye kavuşturulmuştur. Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik de 2011 yılında Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte insanoğlunun varlığı ve gelişim sürecine paralel olarak sağlık hizmetleri gelişerek ve modernleşerek yaygınlaşmış; bu hizmetlerden kaynaklanan çok sayıda hukuki problem ise çeşitlenerek yeni problemleri de beraberinde getirmiştir. Gün geçtikçe ilerleme kaydeden sağlık alanında deney ve denemeler hızla artmakta; bu çalışmalardaki cezai sorumluluk da sağlık ceza hukukunda önemli konularından birini teşkil etmektedir. Bu bağlamda deney ve deneme kavramları ortaya konularak bu fiilleri suç haline dönüştüren tarihi sürece yer verilmiştir. Ulusal metinler karşısında uluslararası sözleşmelerdeki düzenlemelerin hukukumuzda doğrudan uygulanabilirliği hususuna cevap aranmıştır. Böylece Türk Ceza Kanunu'nun 90. maddesinde yer alan insan üzerinde deney ve deneme fiillerinin cezalandırılabilirliği üzerine değerlendirilmelerde bulunularak bilimsel tartışmalara katkı sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Sağlık Hukuku, Ceza Hukuku, İnsan Hakları, Türk Ceza Kanunu, İnsan Üzerinde Deney ve Deneme, Klinik İlaç Araştırmaları, Genetik Araştırmalar, Kök Hücre Araştırmaları, Suç, Suçun Unsurları, Hukuka Aykırılık Unsuru.

---

⁴⁹ Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Elemanı (senels@erciyes.edu.tr)

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNDE GAZETECİ KİMLİĞİ ALGISI

Doç. Dr. Mustafa KOÇER⁵⁰ Arş. Gör. Ahmet BİÇER⁵¹

ÖZET

Türkiye’de gazetecilik, yapılan güven araştırmalarında ‘en güvenilirmez’ meslek grupları arasında yer almaktadır. ‘Dördüncü kuvvet’ olarak kamu adına yasama, yürütme ve yargı icraatlarını denetleme gibi ciddi sorumlulukların muhatabı olan gazetecilere toplumun hissettiği güvensizlik, önemli bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Sorun bu çerçevede değerlendirildiğinde, gazetecilerin yaşadıkları itibar kaybının sebeplerinin araştırılması bir gereklilik halini almaktadır. Bu nedenle çalışmada, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin gazeteciler hakkındaki düşünce ve görüşlerinin, oluşturulan soru formu aracılığıyla tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda gazetecilerin hukuki, etik, mesleki sorumluluklara bağlılıkları ile genel olarak gazeteci kimliği ve pratikleri hakkında, Erciyes Üniversitesi öğrencilerin görüşlerini ölçmeye yönelik sorular sorulmuştur. Çalışma kapsamında, Erciyes Üniversitesinin farklı birimlerinde öğrenim görmekte olan 430 öğrenciye oluşturulan anket formu birebir görüşülerek uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. İfade edilen alt başlıklar itibarıyla çeşitli değişkenler ağıısından yapılan analizlere yer verilmiş, genel olarak Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin gazeteci kimliği hakkında sahip olduğu algılar tespit edilmiştir. Algılanan gazeteci kimliğini ele alan bu çalışmanın, konuyla ilgili araştırmaların sınırlı kalması nedeniyle önemli bir katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gazeteci, Gazetecilik, Gazetecilik Algısı, Gazeteci Kimliği, Gazetecilere Güven.

---

⁵⁰ Erciyes Üniversitesi İletişim Faköltesi, mustafakacur@hotmail.com

⁵¹ Erciyes Üniversitesi İletişim Faköltesi, ahmetbicer@erciyes.edu.tr – ahmetbicerr@gmail.com

BİLİMİN KORUYUCULARI OLARAK DELHİ-TÜRK SULTANLARI (1206-1414)

Yrd. Doç. Dr. S. Haluk KORTELE⁵²

Türklerin tarihleri boyunca büyük devletler kurdukları ülkelerden biri de Hindistan'dır. İslâmiyet öncesi devirde Kuşanlar, Akhunlar yanında İslâmî dönemde Gazneliler, Delhi Türk Sultanları ve Babürlüler bu coğrafyada hüküm süren Türk devletleridir. Emevîler zamanında Sind'in fethiyle başlayan Hindistan'daki İslam fetihleri, Abbasiler devrinde önemli bir aşama kaydetmemişti. Müslüman Türkler'in Hindistan içlerine bütün ağırlıklarıyla girmeleri ise Sultan Gazneli Mahmud'un on yedi seferiyle oldu. Bu seferler, Hindistan'da İslâmiyet'in yayılmasına zemin hazırlamış ve bölgede yüzyıllarca sürecek Türk hâkimiyetinin temellerini atmıştır. Gazneliler'in Pencap'ta kurdukları Müslüman hâkimiyeti, bölgenin çok geçmeden İslâm-Fars ve Türk kültürü ile tanışmasını sağladı. Gazneliler'in bölgedeki mirasçıları olan Gurlular'ın XII. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren kuzey Hindistan'ı fethetmeleri, gerçek anlamda Müslüman-Hint toplumunun ortaya çıkmasını sağladı. Bu hanedandan Gıyâseddin Muhammed ve Şihâbeddin (Muizzeddin) Muhammed kardeşler başta bilim adamları olmak üzere şair, edebiyatçı, şeyh ve sûfîleri saraylarına davet ve himaye etmişler, ihsanlarda bulunup onlar için medrese, hankah, ribât ve hastaneler yaptırmışlardır. Gazneli ve Gurlu fetih siyasetini genişleterek devam ettiren Delhi Sultanlığı'nın Hindistan tarihinde özel bir yeri bulunmaktadır. Çünkü onlar, bütün Hindistan'ı ilk kez Müslüman idaresi altında topladılar ve Hindistan'ı Moğol istilâsından korudular. Bununla birlikte Delhi Sultanları, dünya tarihindeki şöhretlerini yalnız zafer ve fetihlere değil bilim, kültür ve eğitime verdikleri desteğe de borçludurlar. Çalışmamızda Delhi Türk Sultanlarının bilgin, din adamı, edip, şeyh, sûfîlerin yanı sıra sanatçıları himaye etmeleri, eğitim ve bilimin gelişmesine, İslâm dini ve Müslüman-Türk kültürünün Hindistan yarımadasında yayılmasına hizmet etmek amacıyla cami, medrese, hastane, tekke ve zâviyeler kurmaları, kaynak ve araştırma eserlerin verdiği bilgiler ışığında incelemeye çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Delhi Sultanlığı, Ortaçağlarda Hindistan, Bilim ve Kültürün Himayesi, Hindistan Tarihi.

---

⁵² Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, saimhkortel@gmail.com

ANTİK YUNAN'DA SANATA BAKIŞ: PLATON ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Feyruze CILIZ⁵³ Yrd. Doç. Dr. Naciye ATIŞ⁵⁴

ÖZET

Bu bildiri Antik Yunan toplumunda sanatın ne anlama geldiği, işlevi ve değeri Platon'un kavrayışı ile serimlenmeye çalışılacaktır. Öncelikle Yunan toplumunda sosyal ve siyasal yapıdaki değişmelerin düşünce hayatına etkileri üzerinde durulacaktır. Sofist filozofların böyle bir ortamda nasıl ortaya çıktığı, Platon'un Sofist düşmanlığı ve bunun nedenleri üzerinde durulacaktır. Böylelikle Platon'un sanata ve sanatçıya bakışının ardında yatan düşünce doneleri Yunan toplum hayatında meydana gelen değişim ve yeniliklerde aranacaktır. Bu bağlamda Platon'un sanatın sansürlenmesi, sanatçı düşmanlığı ve şairlerin toplumdaki kovulması gibi düşüncelerinin temelinde yatan argümanlara dönemin sosyal ve siyasal yapısı dikkate alınarak açıklık getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Mimesis, İdealar, Episteme, Doxa, Sofist

---

⁵³ Mersin Üniversitesi, Felsefe Bölümü, feyzeciliz@gmail.com

⁵⁴ Mersin Üniversitesi, Felsefe Bölümü, naciye_dirim@hotmail.com

NASIL MARKA ŞEHİR OLUNUR? MARKA ŞEHİR OLMA SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE SAKARYA İMAJI

Prof. Dr. Metin IŞIK⁵⁵ Doç. Dr. Ayhan ERDEM⁵⁶ Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sena KÖSEDAĞ⁵⁷ Dr. Simge ÜNLÜ KURT⁵⁸

ÖZET

Her alanda yoğun rekabetin yaşandığı günümüzde rekabetin ülkelere, hatta kentlere de yansımaları, ön plana çıkmak isteyen kentleri marka şehir olma sürecine itmiştir. Başka bir ifadeyle ürünler, şirketler, hatta ülkeler arasında yaşanan "markalaşma yarışı" günümüzde şehirlerarasında da kendisini hissettirmeye başlamıştır.

Bu bağlamda İzmir, Gaziantep, Sakarya ve Malatya gibi birçok şehrimizde marka şehir olma çalışmaları yürütmeye başlamıştır. Bu çalışma kapsamında Sakarya ilinde yürütülen marka şehir olma faaliyetlerinin Türkiye kamuoyunda nasıl algılandığını tespit etmek amacıyla İstanbul, Balıkesir, İzmir, Kocaeli, Ankara, Antalya, Kayseri, Zonguldak, Trabzon, Erzurum, Malatya, Urfa, Çanakkale, Bayburt, Eskişehir, Samsun, Konya, Kahramanmaraş, Kastamonu ve Bursa illerinde 2000 kişiyle yüzyüze görüşülerek anket formu uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda "kent imajını oluşturan unsurların, o şehrin nasıl algılanacağını da belirleyeceği" varsayımından hareketle, Sakarya ilinin "fiziksel imaj unsurlarına", "soyut imaj unsurlarına" ve "kent halkı imaj unsurlarına" ilişkin algı ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Marka Şehir, Sakarya, Şehir İmajı, İmaj Araştırması, Şehir Algısı

---

⁵⁵ Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi, imetin@sakarya.edu.tr

⁵⁶ Hasan Kalyoncu Üniversitesi, drayhanerdem@gmail.com

⁵⁷ Bozok Üniversitesi İletişim Fakültesi, mehmetesenakosedag@gmail.com

⁵⁸ Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi, simgeunlu@sakarya.edu.tr

KUR'AN'IN NÜZUL DÖNEMİNDEKİ ARAPÇASINA VÂKIF OLABİLME SORUNU

Yrd. Doç. Dr. Mürsel ETHEM⁵⁹

ÖZET

Kur'an, kendine uyulması gereken ve sayesinde insanlığın saadeti sağlanması için gönderilen son ilâhî vahiydir. Kur'an'ın emir ve yasaklarının doğru bir şekilde hayata tatbik edilebilmesi hiç şüphesiz ki O'nun doğru anlaşılmasına bağlıdır. Zira yanlış anlaşılma bir metnin doğru uygulanabileceğini iddia etmek akliselimin kabul edemeyeceği bir husustur. İnsanlık, nüzul zamanından uzaklaştıkça Kur'an'ı anlamada zorluk çekmiştir. Bu zorluğun ana etkenlerinden birisi de; Kur'an'da zikredilen kelimelerin nüzul dönemindeki anlamlarına ulaşmada çekilen zorluklardır. Nitekim sahip olduğumuz mevcut Arapça sözlükler, Hz. Muhammed döneminde konuşulan Arapçayı yansıtmakta her zaman başarılı olamamıştır. Dilin dinamik ve değişken bir niteliğe sahip olabileceğini bazen göz ardı eden sözlük yazarlarının, sözcüklere anlam verirken gelişigüzel tertip ettiklerini görmekteyiz.

Sözlüklerdeki bu yöntemsizliğin vahametini ilk dikkat çeken Emin el-Hûlî olmuştur. El-Hûlî'ye göre Hz. Muhammed zamanındaki Arapçaya ulaşmak için her müfessir, kendi çabalarıyla, kelimenin kök anlamı içine doğuncaya kadar araştırma yapmalıdır. Bu alanda önemli isimlerden birisi de Düccane Cündioğlu ve Salih Akdemir'dir. Cündioğlu'na göre Hz. Muhammed dönemindeki Arapçayı yansıtacak eserler vardır. Fakat bunlardan bir kısmı ya kaybolup günümüze kadar ulaşamamıştır ya da tozlu raflarda ilim adamlarının tahkiklerini beklemektedir. Akdemir'e göre çözüm Sami dillerindedir. Nitekim Sâmi dilleri, zaman içerisinde kelimelerin muhtemel unutulmuş manalarını tespit etmede ilmî bir veri sağlayabilmektedir.

Bu çalışmamızda kelimelerin anlam değişikliğine uğraması hakkında kısa bir değerlendirme sunmaya çalışacağız. Bunun ardından Kur'an'ın nüzul dönemindeki Arapçaya ulaşabilme sorununu ele alacağız. Bu konuda görüş sahiplerinin önerilerini inceleyeceğiz. Çalışmamızın son aşamasında ise kendi kanaatimizi ve önerilerimizi sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Meal, Çeviribilim, Anlam Değişmesi, Sami Diller.

---

⁵⁹ Pamukkale Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri, murselethemoglu@pau.edu.tr

TÜRKİYE'DE 1980'Lİ YILLARDA DEĞİŞEN SANAT ANLAYIŞI VE İLK KAVRAMSAL SANAT İZLERİ (BEDRİ BAYKAM VE SARKİS)

Yrd. Doç. Dr. Ayfer UZ⁶⁰ Doç. Dr. Nurbiye UZ⁶¹

ÖZET

Sanat; toplumların kültüründen, politikasından, sorunlarından ayrı tutularak, kendi yolunda ilerleyen bir olgu olarak düşünülemez. 1980'lerde Dünyada ve ülkede değişen toplumun sosyo-kültürel, politik, ekonomik konjonktürleri sanatı ve sanat ortamını da etkiler.

Türkiye'de 1980'lerle birlikte plastik sanatlarda, özellikle resmin anlatım zemini sadece tuval ve boyalarla yapıma geçerliliğini yitirmiş, tuvali aşan sanat görselleri, söylemleri ortaya çıkmış ve kavramsal sanattan söz edilmeye başlanmıştır.

Bu araştırmaya; biçimcilikle yetinmeyen, tuval resminde yeniyi arayan, alışılmışın sınırlarını zorlayan, farklı ve cesur denemelerle öne çıkan Bedri Baykam ve Türkiye'de çağdaş sanatta öncü isimlerinden biri ve aynı zamanda kavramsal sanat alanında Avrupa ölçeğinde tanınan sanatçı Sarkis alınmıştır. Bu sanatçıların ortaya koydukları sanat eserlerini dönemin yenilikçi sanat anlayışı açısından sorgulanarak değerlendirilmiştir. Çalışma "nitel araştırma" yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve toplanan veriler "betimsel analiz" yöntemiyle çözümlenerek sonuca gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiyede 1980'lerde Sanat, Kavramsal Sanat, Resim Sanatı, Bedri Baykam, Sarkis.

---

⁶⁰ Trakya Üniversitesi ayfer_uz@hotmail.com

⁶¹ Anadolu Üniversitesi nuz@anadolu.edu.tr

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA İRAN'DA OSMANLI-RUS MÜCADELESİNDE TAHRAN SEFARETİ'NİN ROLÜ

Arş. Gör. Çağdaş YÜKSEL⁶²

ÖZET

İran üzerinde hakimiyet kurmak gerek Osmanlı Devleti gerekse Rusya için tarih boyunca büyük önem arz etmiştir. Birinci Dünya Savaşı iki devlet için bu bölgede avantaj elde etmek için önemli bir fırsat olmuştur. Birinci Dünya Savaşı sırasında şiddetlenen mücadele Bolşevik İhtilali ile birlikte bir süre için sona ermiştir. Osmanlı Devleti'nin İran'da yürüttüğü bu mücadelede Tahran Sefareti büyük önem taşımıştır. Bu çalışmada Birinci Dünya Savaşı'nın öncesinden başlanarak Bolşevik İhtilali'ne kadar İran'da yaşanan Osmanlı-Rus mücadelesi incelenecektir. İki devlet arasında bu bölge üzerinde rekabet çok eski olmakla beraber bu çalışmada esas olarak 1913-1917 yılları arası mercek altına alınacaktır. Birinci Dünya Savaşı'nın öncesinde gerek Osmanlı Devleti gerekse Rusya İran üzerinde nüfuz kazanabilmek için yoğun çaba göstermişlerdir. Savaşın başlaması ile birlikte mücadele askeri çatışmaya dönüşmüştür. Zaten Birinci Dünya Savaşı sırasında İran, Osmanlı Devleti'nin ve Almanya'nın savaş planları içinde önemli bir yere sahip olmuştur. Bu nedenle askeri mücadelenin yanı sıra Osmanlı Devleti ve Almanya İran'da çete savaşı yürütmeye çalışmış Ruslar da buna aynı şekilde karşılık vermişlerdir. İran'da uygulanan Rauf Bey projesinde ve Teşkilat-ı Mahsusa aracılığıyla yürütülen faaliyetlerde Tahran Büyükelçisi Asım Bey iletişimi sağlamakla görevlendirilmiştir. Buna ek olarak Asım Bey İran'da Rus nüfuzunu azaltmayı ve İran'ı Osmanlı Devleti'nin müttefiki haline getirmeyi denemiştir. Mücadele zaman içinde Rusya'nın lehine dönmüş ancak Bolşevik İhtilali sonrasında Ruslar, İran'da etkin konumlarını kaybetmişlerdir. Bu çalışmada söz konusu dönem içindeki mücadele, arşiv vesikaları ışığında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Rusya, Asım Bey, İran, Tahran Sefareti

---

⁶² Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, SBE Tarih ABD Dr. Öğr. cyuksel@pau.edu.tr

TÜR SİNEMASININ EVRİMİ: UZAYLILAR KOVBOYLARA KARŞI (2011) FİLMİNDE TÜR SİNEMASININ YAPISI

Yrd. Doç. Dr. Nuray Hilal TUĞAN⁶³

ÖZET

Tür sineması sinema tarihi ve film çalışmalarında kullanılan en temel kavramlardan biridir. Sinema tarihinin başlangıcından bu yana izleyici ve sinema arasındaki uyuşumlardan ortaya çıkan ve günümüze kadar varlığını sürdüren tür filmleri bir sanat dalı olarak ve bir kurum olarak sinemanın en önemli ve en büyük kısımlarından birini oluşturmaktadır. Çalışmada tür sinemasının ortaya çıkışından günümüze kadar geçirdiği değişim ve dönüşüm ele alınmış ve tür filmlerinin melezleşmeye doğru evrilen yapısı *Uzaylılar Kovboylara Karşı (2011)* filmi üzerinden çözümlenmiştir. Sonuç olarak Western, Korku, Müzikal gibi temel türlerde film yapılmaya devam edilse de günümüzde söz konusu türlerin temel özelliklerini yalın olarak taşıyan filmler yerine, türlerin belirli özelliklerinin sentezlenerek melezleştirildiği tür filmlerinin ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tür, Tür sineması, Bilim-Kurgu sineması, Western sineması, Tür Çözümlemesi

---

⁶³ Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, nhtugan@baskent.edu.tr

AN INVESTIGATION ABOUT PRIMARY SCHOOL TEACHERS' SELF-EFFICACY PERCEPTION RELATED TO TECHNOLOGY USE FROM THE POINT OF VARIABLES
Doç. Dr. Mustafa DOĞRU⁶⁴ Arş. Gör. Nurbanu ŞEREN⁶⁵ Arş. Gör. Aslı KOÇULU⁶⁶

ABSTRACT

At the present time, that technology is being used in every part of the life has had an impact on the educational applications and technology has entered schools and classes. Because the technology is one of the most important elements which make learning permanent and entertaining by increasing quality in education, the efficacy of the teachers to use technology in classes has become a current issue. Besides, that teachers have enough knowledge about technology use is of importance to accelerate education and training activities and to increase efficiency in education. In this sense, the aim of this study is to review primary school teachers' self-efficacy perception related to technology use from point of gender, age, seniority and whether the school has a computer lab. In this study, survey model has been used and it has been analysed by quantitative method. The sample of this study has been established by 505 primary school teachers who work in the state schools in Antalya in 2016-2017 akademik year. "Self-efficacy Scale Concerning Technology Use in Education"-developed by Doğru (2014)- has been used as data collection tool. In data analysis, frequency and percentage have been determined by descriptive analysis and in comparisons, Kruskal Wallis H test and Mann Whitney U test have been used. According to the findings obtained, primary school teachers' self-efficacy perception related to technology use has had no significant difference from the point of gender and whether school has a computer lab or not. However, it has had a significant difference among some groups within these variables as to the age and seniority.

Key words: Primary school teachers, technology, technology use, self-efficacy, education.

---

⁶⁴ Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi mustafadogru@akdeniz.edu.tr

⁶⁵ Corresponding author; Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, nseren@akdeniz.edu.tr

⁶⁶ Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, akoculu@yildiz.edu.tr

KADININ BEDENİ VE DUYGULARI ÜZERİNDEN SÖMÜRÜLMESİ: EVLİLİK PROGRAMLARI ÖRNEĞİ

Sait YILDIRIM⁶⁷

ÖZET

Evlilik programlarının popülerliği üzerine nicel göstergeler sosyolojik anlamda önemli bir etki ve ilgi alanı oluşmasına yol açmaktadır. Evlilik programlarında kadının bedeni ve duyguları üzerinden kapitalizm aracılığı ile sömürü gerçekleştirildiği söylenebilir. Evlilik ve ailenin kurumsal kimliği değişik formlarda sunulmaktadır. Söz konusu programlarda kurumsal ve kültürel değerler, semboller üzerinden ilerleyen simülasyonlar tarafından sergilenmektedir. Modern toplumda gerçekliğini yitirmiş ve sanal olarak inşa edilmiş kurgular aile kurumu üzerindeki gerçekliği köreltmektedir. Programlarda katılımcı bireylerin hayat hikâyeleri, yaşam biçimleri ve eylemleri kültür yapısında bir dezenformasyona yol açmaktadır. Bu sürecin yansıması post modern toplumda kapitalizmin kültür emperyalizmine tanıdığı olanakların aile kurumu üzerindeki yıkıcı etkisi ile karşılaşılmaktadır. Televizyon ekranlarında sergilenen kurgusal göstergeler semiyoloji aracılığı ile çözümlenebilmektedir. Seyirci ile ekranda sergilenen kurgunun temel bileşeni dil ve sembollerden oluşmaktadır. Toplumdaki betimleyici işaretlerin bilimi olarak semiyoloji aracılığı ile programlardaki düz ve yan anlam ayrımları anlamlandırılarak çözümlenmeler yapılmaktadır. Kurgulanan, görünen ve izleyiciye yansıyan yönü düz anlamı tanımlarken, söylem ve semboller aracılığı ile bilinçaltını etkileyen olgular yan anlamı ifade etmektedir. Yan anlam metnin, söylemin veya dizgenin gerçek yönünü yansıtmaktadır. Semiyolojinin analiz yöntem göre gerçeklikler söylemce ve sembolik davranışların fenomenolojik görünümüne alternatif gerçekliklere göre yapılanmaktadır. Çalışmada semiyoloji aracılığı sembolik anlamlamaların düz ve yan anlamları çözümlenerek izleyici kitlesi üzerindeki bilinçaltı etkiler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Semiyoloji, düz anlam, yan anlam, evlilik programları, kültür emperyalizmi, aile.

---

⁶⁷ Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Doktora Programı saityildirim.erez@gmail.com

HALKLA İLİŞKİLER PERSPEKTİFİNDEN YOKSUNLUKTAN DOĞAN MECBURI GİRİŞİMLER Mİ? YOKSA YENİLİĞİ KOVALAYAN FIRSAT GİRİŞİMCİLİĞİ Mİ?

Arş. Gör. Dr. Simge ÜNLÜ KURT⁶⁸ Arş. Gör. Mustafa Cankut KURT⁶⁹

ÖZET

Yeni iş modelleri ve bilhassa girişimcilik halkla ilişkilerin son yıllardaki en önemli odak noktalarından biri haline gelmiştir. Öyle ki, girişimcilik motivasyonu ve halkla ilişkiler; paydaş yönetimi ve girişim stratejisi açısından geliştirilen plan ve programlarla sıkı sıkıya bağlı bulunmaktadır. Bu bağ içerisinde halkla ilişkilerin, girişimlerin stratejisi ve paydaş etkileşim sürecinin planlanması ve uygulamasında önemli bir rolü bulunmaktadır. Ancak hizmet sektöründeki hızlı gelişmeler ve değişen ekonomik dinamikler sonucunda girişimcilik kavramı ve işletmecilik anlayışı farklılaşmaya uğrayarak alt dallara ayrılmıştır. Fırsat girişimleri ve mecburi girişimler bu alt dalların iki örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada bu süreçte ortaya çıkan yeni iş fırsatlarının uygun biçimlerde değerlendirilmesi yoluyla hayata geçirildiği 'fırsat girişimleri' ve mali sıkıntılar, tatminsizlik ve sektörel tıkanıklıklar gibi sorunlar neticesinde kurulan 'mecburi girişimler' karşılaştırılıp, halkla ilişkilerin girişimler açısından üstlendiği yeni roller incelenecektir. Ortaya çıkacak sonuçlar etkililik ve sürdürülebilirlik bağlamında tartışılacak, farklı girişimlerin strateji ve iş süreçleri mercek altına tutulacaktır. Halkla ilişkilerin fırsat girişimleri ve mecburi girişimler arasında ortaya çıkan bu farklılıklara uyum sağlamalı metot ve yaklaşımlarını yeniden değerlendirmelidir. Çalışmanın Türkiye'de girişimciliğin farklı boyutlarda ele alınması konusunda yol gösterici olacağı da öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Mecburi Girişim, Fırsat Girişimi, Sürdürülebilirlik, Halkla İlişkiler, Motivasyon

---

⁶⁸ Sakarya Üniversitesi, İletişim Fakültesi, simgeunlu@sakarya.edu.tr

⁶⁹ Gümüşhane Üniversitesi, mustafakurt@gumushane.edu.tr

MOBİL PAZARLAMA VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL PAZARLAMA ALGISI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Nil Esra DAL⁷⁰ Burcu GÜLDÜREN⁷¹ Gülin Tuğçe SÖYLEYİCİ⁷² Tuğsel Çisil KILIÇ⁷³

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin mobil pazarlama kavramı ve mobil pazarlama algısının satın alma davranışlarında etkisini incelemektir. Araştırmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde öğrenim gören fakülte ve yüksekokul öğrencilerine yönelik bir uygulama yapılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket tekniğinden yararlanılmıştır. *Yapılan anket çalışmasında Alkaya A. (2007) ve Ağan M. (2010) tarafından geliştirilen geçerlik güvenilirlik analizi yapılmış ölçek kullanılmıştır. Üniversitede bulunan 401 öğrenciden elde edilen anket verileri amaca uygun istatistik programına girilerek analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, güvenilirlik analizi, faktör analizi, frekans analizi, t-testi ve anova testleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin mobil reklamlara karşı genel olarak olumlu bir algıya sahip oldukları ve mobil reklamların satın alma davranışlarında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.*

Anahtar Kelimeler: Mobil Pazarlama, Mobil Pazarlama Uygulamaları, Mobil İletişim, Algı, Tüketici Algısı

---

⁷⁰ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi nilesradal@mehmetakif.edu.tr

⁷¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi burcuqulduren@gmail.com

⁷² Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi - tugcesoyleyici@gmail.com

⁷³ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi csklc47@gmail.com

İİBF ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ

Yrd. Doç.Dr. Burak HERGÜNER⁷⁴

ÖZET

Üniversite öğrencilerinin yapacakları çalışma ve bitirme projelerinin kalitesi açısından öğrencilerin araştırma yöntemlerini bilmeleri önem taşımaktadır. Bu sebeple, bu çalışmadaki temel amaç İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin Bilimsel Araştırma Yöntemlerine dair tutumlarının belirlenmesi amacıyla bir ölçek geliştirmektir. Çalışmada, daha önce fenomenoloji deseninde yapılan ve üniversite öğrencilerinin araştırma yöntemlerine dair algılarını ortaya koyan bir nitel çalışma temelinde oluşturulmuş modeli test etmeye yönelik 21 maddeden oluşan bir anketle veriler toplanmıştır. Anket bir vakıf üniversitesinde eğitim gören ve 2016-17 Bahar döneminde araştırma yöntemleri dersini alan lisans öğrencilerine uygulanmıştır. Sonuçların istatistiki analizi SPSS 20.0 programıyla yapılmıştır. Çalışma akademik verimliliği artırmaya yönelik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Araştırma Yöntemleri, Ölçek, Tutum, Üniversite,

---

⁷⁴ Avrasya Üniv. İİBF. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü burak.herguner@avrasya.edu.tr

GILLES DELEUZE'ÜN MİMESİS ELEŞTİRİSİ: YENİ BİR SANAT KURAMINA DOĞRU

Arş. Gör. Dr. İbrahim Okan Akkın⁷⁵

ÖZET

Devlet adlı eserinde, taklidi hakikatin bilgisine ulaşmak için bir araç olarak kullanmayan sanatçıların kent devletinden sürülmesi gerektiğini savunan Platon'un 'mimesis' kavramı, Antik Yunan'dan günümüze kadar başta tiyatro ve diğer sanat dallarına ilişkin kuramsal ve uygulamalı çalışmaların temel inceleme alanlarından biri olmuştur. Örneğin Aristoteles, hocası Platon'un aksine, mimetik davranışı insan doğasının hayvanlarla ortak bir yönü olarak ele alır ve yalnızca sanata ilişkin bir kategori biçiminde değerlendirmez. Ayrıca Aristoteles taklide dayanan sanat dallarının toplumsal açıdan olumlu bir fonksiyona sahip olabileceğini iddia eder ve bu fikri bir arınma teorisi içinde geliştirir. Mimesis tartışması ve sanatta taklit sorunsalı Diderot'dan Brecht'e kadar pek çok düşünürün ve sanatçının konu edindiği bir mesele olsa da bu makalenin özel bağlamı gereği daha çok Platon'un görüşlerine odaklanılacaktır. Çünkü çalışmanın esas amacı, çağdaş Fransız filozofu Gilles Deleuze'ün Platon eleştirisinden hareketle nasıl bir estetik kuram ortaya koyduğunu göstermektir. Ancak Aristoteles'in arınma teorisini eleştirip, yeniden Platoncu bir mimesis modeline dönen 20. yüzyılın en önemli Alman oyun yazarı Bertolt Brecht'in tiyatrosunda hayata geçirdiği *Gestus* mefhumu da Deleuze'ün eleştirilerinden kaçamadığı için; bu makalenin uğraklarından biri olacaktır. Deleuze, Platon'un mimesis kuramını daha genel anlamdaki Platonculuk eleştirisi içerisinde ele alırken yepyeni bir sanat kavrayışının önünü açar. Bu nedenle son bölümde Deleuze'ün simülakrum teorisi Platoncu ve Brechtien mimesis yaklaşımlarının her ikisine de karşı çıkan bir tavır olarak detaylandırılacaktır. Deleuze'ün simülakrum teorisi Platoncu modelin aksine taklide ya da aynının tekrarına değil, farkın dönüşüne işaret eden bir estetik görüş niteliği taşır. Söz konusu estetik tasavvur taklit ve temsilin yerine performansı koyarken, sanat eseri de 'aynı'nın gölgesi olmaktan kurtulup 'kendinde fark'ın bağımsız ürününe dönüşür.

Anahtar Kelimeler: Mimesis, Platon, Deleuze, Simülakrum, Brecht, Gestus

---

⁷⁵ Ardahan Üniversitesi, Ardahan İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, Sistemik Felsefe Anabilim Dalı, ibrahimokanakkin@ardahan.edu.tr

AİLE KONUTU ŞERHİNİN İYİNİYETLİ ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN AYNİ HAK KAZANIMLARINA ETKİSİ VE KONUYA İLİŞKİN YARGITAY UYGULAMASI

Arş. Gör. Feride DEMİRBAŞ⁷⁶

ÖZET

Aile konutu şerhi Türk hukukunda ilk kez 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 194. maddesi ile öngörülmüştür. Bu hüküm ailenin ekonomik bütünlüğünü korumak adına öngörülmüş olup, aile konutunun, eşlerden biri tarafından, diğerinin açık rızası bulunmaksızın devredilemeyeceği ya da aile konutunun üzerindeki hakların sınırlanamayacağı öngörülmüştür. Aynı maddede, aile konutunun maliki olmayan eşin tapu kütüğüne aile konutu şerhinin verilmesini isteyebileceği hükme bağlanmıştır. Aile konutunun maliki olmayan eşin, tapu kütüğüne aile konutu şerhi verilmemesine rağmen üçüncü kişilerin tapu siciline güvenerek aynı hak kazanmalarını, bu işleme rızasının bulunmadığı gerekçesiyle engelleyip engelleyemeyeceği hususu tartışmalıdır. Türk Medeni Kanunu'nun 1024. maddesi uyarınca aile konutu şerhi bulunmayan taşınmaz üzerinde aynı hak kazanan iyiniyetli üçüncü kişinin kazanımının korunması gerekir. Oysa Yargıtay, aile konutu şerhi bulunmamasına rağmen aile konutu üzerinde iyi niyetle aynı hak kazanılamayacağına hükmetmektedir. Bu çalışmada aile konutu şerhinin etkisi, ve özellikle iyiniyetli üçüncü kişilerin aynı hak kazanmaları bakımından hukuki sonuçları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: aile konutu, şerh, tapu sicili, iyiniyet, tapu siciline güven ilkesi

---

⁷⁶ Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Doktora Programı Öğrencisi ve Akdeniz Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk ABD. Araştırma Görevlisi

12 AY AÇIK OLAN BİR OTEL İŞLETMESİNİN YÖNETİM STRATEJİSİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Engin DERMAN⁷⁷ Ali KELEŞ⁷⁸

ÖZET

Dünyada ve Türkiye’de turizm sektörü sürekli büyümeye devam ederken, artan turizm pazarından daha fazla pay almak ve turizm sektörünün başarısına katkı sağlamak için, otel işletmelerinin 12 ay açık olması büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede Manavgat Titreyengöl bölgesi 12 ay turizm çekiciliklerine sahiptir. Göl, ırmak, deniz ve orman gibi doğal zenginlikleri bir arada barındırmaktadır. Ancak bölgede turizmin sezonluk olma özelliğinden kaynaklı problemler mevcuttur. Bu araştırmanın amacı, Manavgat Titreyengöl destinasyonunda faaliyet gösteren 12 ay açık olan bir otel işletmesinin yönetim stratejisini incelemek, 12 ay açık olmanın işletme üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerini tespit etmektir. Araştırmada nitel yöntem kullanılmış ve araştırma verileri; işletme yöneticisi, çalışanlar ve müşteriler ile yapılan mülakatlar, işletmede yapılan gözlemler ve işletme ile ilgili dokümanlar vasıtasıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde, işletmenin yönetim anlayışı; yeni ürün ve hizmet geliştirilmesi, müşteri iletişimi, pazarlama faaliyetleri kapsamı, müşteri memnuniyetine yönelik çalışmalar, toplam işletme çabası ve kârlılığa yaklaşım boyutları açısından değerlendirilmiştir. Alanyazın incelendiğinde bölgede 12 ay açık bir otel işletmesini konu alan akademik bir çalışmaya rastlanmamış olması, araştırmanın özgün değerini ortaya koymaktadır. Ayrıca Titreyengöl destinasyonunda faaliyet gösteren 30 adet 5 yıldızlı otelden sadece 3 tanesinin 12 ay açık olması konunun uygulama açısından önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Manavgat, Titreyengöl, 12 ay açık Otel İşletmesi, Stratejik Yönetim

---

⁷⁷ Akdeniz Üniversitesi, Manavgat Turizm Fakültesi, ederman@akdeniz.edu.tr

⁷⁸ Linda Resort Hotel İşletmecisi, ali.keles@lindaresorthotel.com

EBÛ YUSUF'UN KİTABU'L-HARÂC'INDA ALTIN ve GÜMÜŞ

Arş. Gör. Yusuf Erdem GEZGİN⁷⁹

ÖZET

Hanefi mezhebi içerisinde önemli bir yeri olan Ebû Yusuf, iktisadî konularda dikkat çeken yorumlar yapmaktadır. Bu konular arasında kıymetli madenler dikkati çekmektedir. Mezhep sistematığı içerisinde yazılan meşhur eserlerin ilklerindedir. Ayrıca Harâc ve Emvâl literatürünün ilk örneği olarak Ebû Yûsuf (ö. 182/798) tarafından kaleme alınan eser, malî konular yanında, muâmelât, ceza, idare ve devletler hukuku kapsamına giren çeşitli meseleleri de ele almaktadır. Bu eserin Halife Hârûn Reşîd'den gelen talep üzerine yazıldığı bilinmektedir. Fakat eser, ismi zikredilmeyen bir halifeye yönelik bir hitapla başlamaktadır. Müellifin mü'minlerin emirinin kendisinden haraç, uşûr, sadaka (zekat), cevâlî gibi vergiler ve diğer hususlarda bilip uygulamakla mükellef olduğu kuralları ihtiva eden bir kitap hazırlamasını istediğine dair ifadelerinden halifenin vergi hukukunun düzenlenme isteği taşıdığı düşünülmektedir. Ebû Yusuf'un ilgili kitabında, yirmi iki farklı başlık ve kırk dokuz yerde altın, gümüş ve türevleri ele alınmaktadır. Klasik Harâc ve Emvâl literatürünün her birinin konumuzu farklı başlıklar içerisinde değerlendirmesi ve her kitabın kendine özel metoduna işaret kabilinden, aynı rivayet yahut değerlendirmelerin ayrı ayrı ele alınması uygun gözükmemektedir. Altın ve gümüş konusunun ilk dönemde ele alınış şekillerinden örnekler sunmak suretiyle günümüze ışık tutması hedeflenen bir bildiri sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: altın, gümüş, harâc, Ebû Yusuf, mezhep

---

⁷⁹ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, yegezgin@gmail.com

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNDA ÜYE DEVLETLERİN SÖZLEŞME DIŞI SORUMLULUĞU

Arş. Gör. Gökçe TOPALOĞLU⁸⁰

ÖZET

AB hukukunda üye devletler, kendi ülkelerinde AB hukuku kurallarının doğru, süresinde ve etkin şekilde uygulanması yükümlülüğü altındadır. Üye devletler, Birlik hukukunu ihlal eden bir eylemleri veya eylemsizlikleri söz konusu ise, Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) nezdinde Komisyon veya diğer üye devletler tarafından açılacak bir ihlal davası ile karşı karşıya kalabilirler. Bununla birlikte, söz konusu ihlal neticesinde bireyler bir zarara uğradıysa, bu zararın giderilmesinin mümkün olup olmadığı sorusu ortaya çıkmaktadır. Bu noktada, ABAD kararları ile gelişen devlet sorumluluğu ilkesi bir nevi kurtarıcı vazifesi görmektedir. Söz konusu ilke, Birlik hukukundan kaynaklanan hakların korunması yönünden önemli bir hukuki vasıta. Bireyler böylelikle üye devletlerin Birlik hukukunu ihlali neticesinde uğradıkları zararların tazminini talep edebilmektedir. Üye devletlerin sözleşme dışı sorumluluğuna ve bireylerin tazminat hakkına ilişkin koşullar ABAD içtihatlarıyla ortaya konulmakla birlikte, bu koşullardan kimilerinin yerine getirilmesinin pek de kolay olmaması, tartışmaları da beraberinde getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği; Sözleşme Dışı Sorumluluk; Devlet Sorumluluğu İlkesi; Tazminat Hakkı; Avrupa Birliği Adalet Divanı

---

⁸⁰ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Avrupa Birliği Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi, gokcetopaloglu@windowslive.com

TURKISH-BULGARIAN RELATIONS AND THE TURKISH MINORITY (1923-1934)

Doç. Dr. Yonca KÖKSAL⁸¹ Prof. Dr. Dilek BARLAS⁸²

ABSTRACT

This paper studies relations between Turkey and Bulgaria during the years 1923–1934 and its effects on the Turkish minority living in Bulgaria. It brings international, national and community level dynamics together in an attempt to show how Bulgarian-Turkish relations affected the conditions of the Turkish minority. After the establishment of the diplomatic relations between the two states, Ankara and Sofia endeavored to constrain deliberately the influence of the minority issue on these relations. Consequently, this presentation argues that the Turkish minority in Bulgaria constituted rarely a factor in its own right that could influence the nature and the direction of the two countries' bilateral relationship. However, the Bulgarian government started exerting pressure on the Turkish minority, when bilateral relations showed signs of deterioration. Additionally, this paper demonstrates the impact of regional and international developments on Turkish–Bulgarian relations that made minorities vulnerable to ebbs and flows in bilateral relations.

Keywords: Turkey, Bulgaria, minority, foreign relations, the Balkans

---

⁸¹ Koç Üniversitesi, ykoksal@ku.edu.tr

⁸² Koç Üniversitesi, dbarlas@ku.edu.tr

CROSS-CULTURAL ANALYSIS OF CONSUMERS' ATTITUDE TOWARD SHARING ECONOMY SERVICES

Prof. Dr. Süphan NASIR⁸³Aycan BUL⁸⁴

ABSTRACT

Advancements in digital and mobile technologies lead to emergence of new business models such as sharing economy services. In sharing economy, individuals borrow or rent assets owned by someone else, and in turn make money from underused assets. The sharing economy as a trending business concept begins to attract a great deal of attention in recent years and sharing economy platforms such as Airbnb and Uber are experiencing explosive growth. The main aim of this study is to compare US and Turkish consumers' familiarity, knowledge and experience about car sharing services as well as compare their attitude toward sharing economy services. This study also try to find out whether there is differences between two cultures' motives toward using car sharing services. Two online survey was conducted in May, 2017. The first survey was conducted among Turkish linkedin and facebook users, and a total of 187 respondents attended this survey. The second survey was conducted mainly with US users through Amazon Mechanical (MTurk) platform and 391 MTurk participants responded the survey. Although two cultures are almost equally familiar with the car sharing services, US participants are more experienced and have used car and ride sharing services much more than Turkish participants. Both culture has slightly positive attitude toward sharing economy services and there is no difference between these two cultures with regard to their attitude toward car sharing services. US users are more satisfied with the sharing economy services than Turkish users. Turkish customers do not trust the peers and/or the providers of car and ride sharing models, and this may be inhibiting them to use the car sharing services.

Key Words: Sharing Economy, Sharing platforms, Car and Ride Sharing, Motives, Impediments, Peer to peer markets

---

⁸³ *Istanbul University, suphan@istanbul.edu.tr*

⁸⁴ *Ph.D. Student Istanbul University, aycanbul01@gmail.com*

SÜRÜCÜSÜZ ARAÇLARA YÖNELİK TÜKETİCİ TUTUMLARI

Süphan NASIR⁸⁵, Salih ÖZÇELİK⁸⁶

ÖZET

Araba ile seyahatin geleceğini şekillendirecek en büyük yenilik sürücüsüz araçlar, insanlığın en büyük sorunlarından taşıma problemlerine yönelik radikal çözümler vadetmektedir. Sürücüsüz araçlar; trafik kazalarını azaltmak, yakıt tasarrufu sağlamak ve trafik sıkışıklığını azaltmak gibi sürücülere birçok potansiyel fayda sunmakla birlikte sürücülerin bu araçlara uyumu ile ilgili bazı kaygıları da beraberinde getireceği bir gerçektir. Sürücüsüz araç teknolojinin benimsenmesi ve kullanımının yaygınlaşabilmesi için kullanıcıların sürücüsüz araçlara yönelik tutumlarının ve kaygılarının belirlenmesi çok önemlidir. Literatürde, değişik seviyelerde otonom araçlara yönelik tüketici beklentilerini, kaygılarını ve satın alma niyetlerini ölçen sınırlı sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı tüketicilerin sürücüsüz araçlara yönelik tutumlarını, algılanan fayda ve kaygı açısından incelemek ve sürücüsüz araçların kullanımının yaygınlaştırılması için alınması gereken önlemleri belirlemektir.

Bu çalışmada, sürücüsüz araçlar ile ilgili algılanan faydalar ve kaygılar ile bu araçları kullanımına yönelik tutumları ölçmek amacı ile Türkiye genelinde 290 kişi ile online anket yapılmıştır. Ankete katılanların, %89'u sürücüsüz araçları daha önce duyduğunu ifade etmiş olmasına rağmen sadece %23,1'i sürücüsüz araçlara alakalı bilgi sahibi olduğunu bildirmiştir. Sürücüsüz araç teknolojisini ne kadar cazip buldukları katılımcılara sorulduğunda katılımcıların çoğunluğu (%66,5) olumlu bir yaklaşım sergilemiş, azınlıkta kalan bir kesim (%12,8) ise sürücüsüz araçları cazip bulmamıştır. Yaşlı ve engelli insanların ulaşım problemlerini çözebileceği, seyahat esnasında diğer aktivitelere vakit ayrılabilmesi ve alkollü veya hasta iken istenilen yere gitme imkanı verebileceği çoğunluk tarafından beklenen en önemli faydalar arasında olduğu görülmüştür. Öte yandan, katılımcılar, en fazla bilgisayar korsanlarından kendi araçlarına ve sistem güvenliğine yönelik gelebilecek potansiyel tehditlerinden kaygılanmakta oldukları tespit edilmiştir. Bu ve diğer kaygılara rağmen tüketicilerin sürücüsüz araçları kullanma niyetleri olumlu olarak gözlenmiştir. Siber güvenlik tehditlerinin sürekli arttığı günümüzde bu teknolojinin tutunabilmesi ve yaygınlaşması için en çok tedbir alınması gereken noktanın siber güvenlik boyutu olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürücüsüz Araç, Otonom Araç, Teknolojinin Benimsenmesi, Kullanma Niyeti, Sürücüsüz Araçlara Yönelik Tutum

---

⁸⁵ İstanbul University Faculty of Economics, Department of Business Administration, suphan@istanbul.edu.tr

⁸⁶ İstanbul University, School of Transportation and Logistics, salih.ozcelik@istanbul.edu.tr

SURİYE SAVAŞI KAYNAKLI GÖÇÜN KAHRAMANMARAŞ EKONOMİSİNE ETKİSİ

Serap KORKARER⁸⁷, Meri Taksi DEVECİYAN⁸⁸, Cem ÇETİN⁸⁹

ÖZET

İnsanoğlunun yaşamını sürdürebilmek amacıyla olduğundan başka bir yere intikali olarak tanımlayabileceğimiz ve sosyal, ekonomik, dini ve siyasi saikler barındıran göç; geniş kitleleri ilgilendiren sonuçlara sahiptir. Türkiye’de, Kasım 2016 itibariyle resmi olarak 2.747.946 Suriyeli göçmen yaşamakta olup, bunun toplam nüfus içindeki ağırlığı % 3,49’dur. Kahramanmaraş, toplam nüfusun % 7,67’sine varan göçmen oranıyla, oransal olarak en fazla göçmen barındıran sekizinci kenttir. Göçün ekonomik sonuçlarına bakıldığında ilk olarak bir kısım Suriyelilerin işyeri açmış olduğu; vergi vermemelerinin haksız rekabet oluşturduğu bunun rahatsızlık kaynağı olduğu öne çıkmaktadır. İkinci olarak esnaf kökenli tepkilere karşın Kahramanmaraş iş dünyasının Suriyeli işgücünden rahatsızlık duymadıkları; halk arasında Suriyelilerin işlerini ellerinden aldıkları yönündeki serzenişin işsizlik oranı Türkiye ortalamasının altında olan kent için doğru olmadığı söylenebilir. Ayrıca kentte yeni yapılan sanayi bölgesinin işgücü açığı düşünüldüğünde Suriyelilerin kent ekonomisine katkı sağladığı ifade edilebilir. Öte yandan kiraların %150 yükselmesi, konut fiyatlarının yükselmesi, ev sahiplerinin mevcutlar yerine Suriyelileri tercih etmesi ortak etkileri Kahramanmaraş’ta da mevcuttur. Göçlerin kentin dış ticaretine etkisini ele aldığımızda Suriyeli göçmenler olmasaydı yıllık ithalatın ortalama % 6, ihracatın ise % 4 daha az olacağı sonucuna varılır. Hayat pahalılığı açısından konu ele alındığıdaysa Suriyeli göçmenler olmasaydı enflasyonun ortalama olarak yıllık 0.4 baz puan daha az olacağı söylenebilir. Bu bildiride Suriye göçünün Kahramanmaraş’ın sosyoekonomik yapısı üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kahramanmaraş, Göç, Ekonomi, Sosyoekonomi, Göçmen

⁸⁷ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat), 2502120411@ogr.iu.edu.tr

⁸⁸ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat), meri.taksideveciyan@ogr.iu.edu.tr

⁸⁹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat) cemcetin@ogr.iu.edu.tr

SOSYAL PAZARLAMANIN FİRMALARIN PERFORMANSLARI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKLERİNE ETKİSİ

Serap KORKARER⁹⁰, Meri Taksi DEVECİYAN⁹¹, Cem ÇETİN⁹²

ÖZET

Dijitalleşme ve teknoloji ile birlikte değişimin ivmelenmesinin arttığı günümüzün postmodern dünyasında tüketiciler, tercihlerini sadece fiyat ve kalite bazlı değil, aynı zamanda çevreye olan duyarlılığa göre de biçimlendirmektedir. Bu bağlamda, dönemin şartlarına istinaden her alanda olduğu gibi pazarlama bakış açısı da müşterileri salt rasyonel karar alan varlıklar değil sosyal, duygusal varlıklar olarak da görececek şekilde evrimleşmiştir. Yapılan araştırmalar, çevre ve insan odaklı konularla ilgilenen şirketlerin insanlar üzerinde pozitif etki yarattığı ve bu şekilde iyi bir amaçla ilişkilendirilen bir ürünü desteklemek için insanları, bu şirketlerin ürün ve hizmetlerini almaya eğilimli hale getirdiğini ortaya çıkarmaktadır. İşletmeler bu sebeple, kar amacı gütmeyen kurumlar, kamu kurumları ile ortaklıklar kurmaya başlamış, toplumsal ve sosyal konulara duyarlı faaliyetlerde bulunarak ve faaliyetlerini ürünleri ile ilişkilendirerek insanların ruhlarına ulaşmak ve dolayısıyla da kendilerine müşteri çekebilecekleri ve sadık müşteri oluşturabilecekleri sosyal pazarlama stratejilerini oluşturmak durumunda kalmışlardır. Firmalar, sosyal pazarlama ile ekonomik ve sosyal kazanımlar elde etmektedirler. 1980 lerde American Express'in Hürriyet Heykeli hareketi ile başlayan bu stratejide kampanyalar, çift yönlü amaca hizmet etmektedirler; bir taraftan sosyal konularda farkındalığı artırmak, desteklemek diğer taraftan kurum itibarını, sadakati, finansal kazanımları artırmak ve sürdürülebilirliği sağlamak. Böylece işletmeler kısa süreli yaptıkları yardım faaliyetlerini karşılıklı kazan kazan çerçevesinde uzun vadeli, planlanmış, etkili bir strateji haline dönüştürmüşlerdir. Bu çalışmada sosyal pazarlama ile ilgili alanyazın ve stratejinin firmaların performansları ve sürdürülebilirlikleri üzerine olan etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal pazarlama, kurumsal sosyal sorumluluk, sürdürülebilirlik, performans, marka ortaklığı

---

⁹⁰ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat), 2502120411@ogr.iu.edu.tr

⁹¹ Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat), meri.taksideveciyan@ogr.iu.edu.tr

⁹² Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi SBE İşletme (İktisat) cemcetin@ogr.iu.edu.tr

ŞEHİR VE HEYKEL, ŞEHİRDE HEYKEL, ŞEHİRLERİN SEMBOLLERİ HEYKELLER

Yrd. Doç. Dr. Ayfer UZ⁹³ Doç. Nurbiye UZ⁹⁴

ÖZET

Şehirler, kültür birikimi olan, sürekli yenilerinin eklendiği, devinim halinde, orada yaşayanların her türlü ihtiyaçlarına hızlı karşılık bulabileceği; kısacası yaşam sürmenin en kolay ya da hızlı erişilebilecek yerleridir.

Heykel, geniş kitlelerle en kolay şehir mekanlarında iletişim olanakları bulabilmektedir. Sanatçılar heykellerini sadece atölyede ve müzelerde görmekle yetinmediklerinde, dış mekana çıkararak şehir ortamında insanlarla paylaşmak istemişlerdir. Meydanlara ya da binaların cephelerine yerleştirerek o şehrin görünümüne anlam katmışlardır. Yapılan heykeller, bazen şehrin simgesi olmuş, bazen gelişimine katkı sağlamış ve insan yaşamının ayrılmaz parçası olmuştur. Başlangıçta sanatçının duygu ve düşüncelerini anlatsa da artık şehirlerin dili ve onu anlamlaştıran estetik objeleri olmuşlar, hayatlara ve zamana tanıklık etmişlerdir.

Çalışma “nitel araştırma” yöntemi ile gerçekleştirilmiş ve toplanan veriler “betimsel analiz” yöntemiyle çözümlenerek sonuca gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Heykel, Şehir, Resim, Sembol

---

⁹³ Trakya Üniversitesi, ayfer_uz@hotmail.com

⁹⁴ Anadolu Üniversitesi, nuz@anadolu.edu.tr

DEMOKRASİ VE DİNSEL BOYUTU

Arş. Gör. Hasan YENİÇİRAK⁹⁵

ÖZET

Demokrasi, modernitenin yeni baştan yarattığı kavramlarından biridir ama aynı zamanda sekülerleştirilmiş ilahi bir kavramdır, Fransız devrimi ile birlikte seküler libasa bürünmüş bir kavramdır. Demokrasi hem her şey hem de hiçbir şeydir. Düşünür sayısı kadar demokrasinin tanımı yapılabilir. Demokrasinin bu tanımlanamazlığı, kavramın genişliğinden ve her bir dönemin kendine özgü koşullarından gelmektedir. Çalışmanın amacı modern ve postmodern dönemdeki kullanımları çerçevesinde, demokrasinin ne ölçüde dinsel boyut sergilediğini göstermek olacaktır. Bu gayeyle Fransız Devrimi esnası ve sonrası demokrasi düşüncesinin hangi bağlamda dinsel nitelik sergilediği ve postmodern dönemle birlikte bunun nasıl dönüştüğü ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Din, Fransız Devrimi, Modern, Postmodern

---

⁹⁵ Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, hyenicirak@uludag.edu.tr

ENFORMASYON ÇAĞINDA DİNİ BİLGİLENME: İNTERNET ORTAMINDAKİ DİNİ BİLGİNİN GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Hakan AYDIN⁹⁶ Arş. Gör. Metin EKEN⁹⁷

ÖZET

Enformasyon çağında internet, en temel bilgi kaynaklarının başında yer alır ve bu durum dini bilgilendirme açısından da geçerlidir. Günümüzde dini bilgi ihtiyacının büyük bir kısmı bu doğrultuda geleneksel dini kurum ve kaynaklara başvurularak giderilmekle birlikte gün geçtikçe artan ölçüde internet ortamından karşılanmaktadır. Bu ihtiyaca binaen resmi ya da gayri resmi pek çok dini kurum, kurumsal yapılarını online ortamlara taşımakta, online ortamlardaki dini bilgilerin çeşitliliği ise gün geçtikçe artmaktadır. Bu verili durum; internet ortamındaki dini bilginin doğruluğu/güvenilirliği ve kalite ölçütleri, dini bilgiye erişim sürecinde bireylerin interneti nasıl kullandıkları ve bu kullanım alışkanlıklarının geleneksel dini bilgi edinme süreçlerinden ne şekilde farklılaştığı, bir vasıta ve vasat (ortam) olarak internetin bu süreçteki rolü gibi pek çok soru ve sorunu gündeme getirmektedir. Bu soru ve sorunların akademik bir düzlemde kapsamlı bir biçimde ele alınması ise bu çalışmanın sınırlarını aşan ve çoklu araştırma perspektiflerini zorunlu kılan uzun vadeli bir araştırma sürecini gerektirmektedir. Bu doğrultuda bu çalışma bu araştırma sürecinin ilk aşaması olarak internet ortamındaki dini bilgilerin güvenilirliği sorununa odaklanmakta ve belirlenen kalite kriterleri çerçevesinde Türkçe dini bilgi kaynakları kategorisinde en çok tıklanan on internet sitesinin incelenmesi amacını taşımaktadır. Bu yönüyle çalışma internet ortamındaki dini nitelikli bilgilerin güvenilirliğinin tespit edilmesi hususunda bir ilk olma özelliğine sahip olmakla birlikte, internet kullanıcılarının farkındalık düzeylerinin artırılması gibi somut çıktılara hizmet etme potansiyeli taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dini Bilgi, Dini Bilgilendirme, İnternet, Güvenilirlik, Kalite Kriterleri

---

⁹⁶ Erciyes Üniversitesi, Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, haydin@erciyes.edu.tr

⁹⁷ Erciyes Üniversitesi, Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, metineken@erciyes.edu.tr

EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİN EĞİTİMDE KULLANIMINA KARŞI ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ

Okt. Yılmaz KILAVUZ⁹⁸ Okt. Necattin SARCAN⁹⁹

ÖZET

Bu araştırmamız, Muş Alparslan Üniversitesi'nde görev yapan öğretim elemanlarının eğitim teknolojilerinin derslerde kullanımına karşı düşüncelerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 akademik döneminde Muş Alparslan Üniversitesi'nde görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise söz konusu üniversitenin farklı fakültelerinde görev yapan ve rastgele seçilen 100 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, 5'li likert tipi 31 maddeden oluşan " Öğretmenlerin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Derslerde Kullanılması Hakkındaki Görüşleri" adlı anket kullanılarak toplanmıştır. Anketler araştırmayı yapan araştırmacı tarafından öğretim elemanlarına elden dağıtılıp toplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, kodlanarak bilgisayara yüklenilmiş ve "SPSS (Statistical Package Program For Social Sciences) 11,0 for Windows" istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Teknolojileri, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Eğitim Teknolojilerinin Eğitimde Kullanımı, SPSS,

---

⁹⁸ Muş Alparslan Üniversitesi, y.kilavuz@alparslan.edu.tr

⁹⁹ Muş Alparslan Üniversitesi, n.sarcan@alparslan.edu.tr

MESLEK YÜKSEK OKULLARINA DUYULAN İHTİYAÇ: SAĞLIK TURİZMİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Zişan KORKMAZ ÖZCAN¹⁰⁰

Okt. Sedat ÖZCAN¹⁰¹

ÖZET

Günümüzde Meslek Yüksek Okullarının çeşitli sorunları olmakla birlikte bunlardan biri de yetişmiş elemanların iş bulma konusundaki sıkıntılarıdır. Konuya sektör açısından bakacak olursak da bezer bir durum söz konusudur. Örneğin bazı sektörler kalifiye ara elemanlara ulaşamamakta ya da yetişmiş eleman bulamamaktadır. Bu sektörlerden birisi de sağlık turizmi sektörüdür.

Sağlık turizmi sektörü bilindiği gibi, en önemli alternatif turizm dalı ve özel bir turizm çeşididir. Yaş ortalamasının artması, yaşam tarzının değişmesi, turizm alternatiflerinin artması ve ülkelerin sağlık sistemlerinin özellikleri sağlık turizminin gelişmesinin temel nedenleri arasındadır. Ayrıca sağlık turizminin diğer turizm çeşitlerine göre önemli bir üstünlüğü ülkeye kazandırdığı katma değer, ortalama diğer turizm çeşitlerine göre 25 kat fazla getirisinin olmasıdır. Dolayısıyla bu sektör içerisinde oldukça yüksek bir potansiyel çalışacak personel ihtiyacı doğmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızda turizm sektörü açısından ülke ekonomisine olan katkısı ile ön planda olan ilimiz Antalya ele alınmış olup, kamu-özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının sağlık turizmi sektörü konusunda üniversiteler ile işbirliği yapması üzerinde gerçekleştirilmektedir. Buradan yola çıkarak yetkili kişilere sorulan sorularla gerekli işbirliğinin yeterli olup olmadığına dair cevaplar aranmıştır.

Araştırmanın amacı, ikamet ettiği ülke dışında başka bir ülkeye giderek konaklayan ve tedavi olmak amacı ile seyahat eden kişilere yönelik kaliteli hizmet sunabilecek nitelikli ara elemanlar yetiştirmesi için meslek yüksekokullarına öneriler sunmaktır. Bu amaçla sağlık turizmi konusunda yetkili kişilere sorulan anket soruları aracılığıyla üniversite gibi eğitim kurumlarının sektöre katkısının düzeyi ve bu durumun bir tehdit unsuru olup olmadığı ölçülmeye çalışılarak sorunları giderici çözüm yolları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksek Okulları, sağlık turizmi, ara eleman, işbirliği.

¹⁰⁰ Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F. Turizm İşletmeciliği Bölümü, zisankorkmaz@sdu.edu.tr

¹⁰¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, sedatozcan@sdu.edu.tr

KAMU POLİTİKALARINDA DEĞİŞİMİN YÖNETİM ANLAYIŞINA ETKİSİ THE EFFECTS OF CHANGES IN MANAGEMENT IN PUBLIC POLICY

Yrd. Doç. Dr. Zişan KORKMAZ ÖZCAN¹⁰²

ÖZET

Kamunun faaliyet alanındaki hızlı artış ve kamu bütçesindeki genişlemeye rağmen, halkın kamudan talep ve beklentilerinin artmaya devam etmesi, kıt olan mevcut kamu kaynaklarının verimli ve etkin kullanılmasına yönelik arayışları yoğunlaştırmıştır. Bu arayışlar, geleneksel yaklaşımlardan farklı, yeni yöntem ve tekniklerin uygulamaya geçirilmesini hızlandırmıştır. Tüm bu değişimle birlikte yerel anlamda da kamu yönetiminde ve kamusal karar alma mekanizmalarında merkezîyetçilikten yerelleşmeye kayış gerçekleşirken, demokratikleşme ve katılımıcılığın güçlendirilmesine de ayrıca önem verilmiştir. Böylece küreselleşme ve beraberinde gelen bölgeselleşme, yerelleşme eğilimlerinin yönlendirdiği süreçler içinde birçok faktörle birlikte önemli dönüşümler yaşanmaktadır. Bu bağlamda sözü edilen olguların birbiriyle uyum içinde yer alabileceği kavramsal çerçevenin yönetim kavramıyla hayata geçirilebileceği konusu gündeme gelmiştir.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin bu değişim ve dönüşüm içerisinde neler yapmış olduğunu ve eksikliklerinin neler olduğunu ortaya koyarak konuya "yönetişim" anlayışı çerçevesinde bakabilmektir. Bu amaçla kamu politikalarında ortaya çıkan değişim süreci ele alınarak, Yeni Kamu Yönetim Anlayışı ve yönetim kıyaslanarak ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde kamu yönetiminde meydana gelen ve yeniden yapılandırma ihtiyacının neticesi olarak ortaya çıkan gelişmeler Yeni Kamu Yönetimi anlayışı çerçevesinde ele alınacak olup, ikinci bölümde ise kamu yönetimindeki bu değişim sürecinde kamu politikası açısından meydana gelen değişimlerin neticeleri yönetim konusu çerçevesinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değişim, Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı, Yönetişim, Kamu Politikası.

---

¹⁰² Süleyman Demirel Üniversitesi, İ.İ.B.F. Turizm İşletmeciliği Bölümü, zisankorkmaz@sdu.edu.tr

TÜRKİYE'DE EKO-İNOVASYON FARKINDALIĞI

Yrd. Doç. Dr. Hülya ÜNLÜ¹⁰³; Yrd. Doç. Dr. Berna Şafak ZÜLFİKAR SAVCI¹⁰⁴

ÖZET

İnsanlık tarihinde teknolojinin ilerleyişi geleceğe yön veren en önemli unsurlardandır. Sanayi devrimi ile birlikte teknoloji kalkınma üzerindeki önemini ve gücünü kanıtlamıştır. 2000 li yılların başında pek çok ülkenin temel ve vazgeçilmez politikası haline gelmiş olan inovasyon eğilim hızı dünyada gün geçtikçe artmaktadır. Teknoloji beraberinde sadece olumlu sonuçları getirmemiş aynı zamanda iklim değişikliğini hızlandırıcı etmenleri de dünyaya yaymaktadır. İnovasyon kavramı iklim değişikliği ile ilgili politikaların birer sonucu olarak ekolojik-inovasyon olarak değişim göstermeye başlamıştır. Türkiye inovasyonda orta seviyede yenilikçi olan ülkeler arasındadır. Daha etkin ve sürdürülebilir kalkınma için Türkiye'nin inovasyon algısında keskin bir değişiklik yapması, Eko-inovasyon politikalarını geliştirebilme hızına bağlıdır. Bu sebeple bu çalışmada öncelikli olarak eko-inovasyon farkındalığı araştırılmak istenmektedir. Ekolojik inovasyonda lider ülkeler Çin ve Amerika' nın yanı sıra politikalarını hızla adapte etmeye çalışan Avrupa Birliği ülkeleri politikaları incelenecektir. Türkiye'nin değişen dünya koşullarında etkin inovatör olma fırsatı yakalayabilmesi için izlemesi gereken yol lider inovatör ekonomilerin izlediği yollarla örneklendirilmeye çalışılacaktır. Çalışmada ayrıca iklim değişikliği ile AR-GE faaliyetleri ve inovasyon faaliyetleri ilişkileri ekonometrik yöntemler kullanılarak incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Eko-İnovasyon, İklim değişikliği , İnovasyon, Teknoloji

---

¹⁰³ Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisat Bölümü, unluhulya11@gmail.com

¹⁰⁴ Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisat Bölümü, berna@karatekin.edu.tr

UMRE YOLCULUĞUNUN ÖNEMİ VE SAĞLAYACAĞI KAZANIMLAR

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR¹⁰⁵

Özet

Bu çalışmada umre yolculuğuna çıkanların elde edecekleri kazanımların tespit edilmesi hedeflenmiştir. Umre, ihramlı olarak tavaf ve sa'y yapmak daha sonra tıraş olup ihramdan çıkmaktır. Yeterli imkânı olanların ömürlerinde bir defa umre ibadetini yapmaları gerekir. Umre için özel bir zaman dilimi yoktur. Yılın her hangi bir günü umre yapılabilir. Umre ibadetinin kazanımları ve fazileti çoktur. Hz.Peygamber (s.a.v) bir hadisinde edâ edilen bir umrenin diğer umreye kadar yapılan günahlara keffâret olacağını haber vermiştir. Umre yolculuğuna çıkan kişi; kutlu beldeler olan Mekke ve Medine'de ikâmet etme bahtiyarlığına ermekte, mikat yerinde umre yapmaya niyet edip ihrama girmektedir. Kâbe'nin etrafında yedi defa dönülmesine tavaf denilmektedir. Tavaf, hataların silinip sevapların kazanılmasına vesiledir. Umre yolcusu, diğer mescitlerde kılınan namazdan çok daha fazla sevap kazandıran Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevî'de namaz kılma imkânına kavuşmakta, âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz.Peygamber'in kabrini ziyaret etme şerefine ulaşmaktadır. Bütün bu kazanımlar umre ibadetinin önemini açık bir şekilde göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Umre, İhram, Kâbe, Sa'y, Tavaf

---

¹⁰⁵ Kastamonu Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, aozdemir@kastamonu.edu.tr

YAYGIN VE YETİŞKİN DİN EĞİTİM KURUMU OLARAK KUR'AN KURSLARI VE DİNDARLIK

Dr. Emre YILMAZ¹⁰⁶

ÖZET

Din ve Kur'an eğitimi, toplumumuzda hemen her dönemde gündemde yer alan konulardan birisi olmuştur. Bugün Türkiye'de yaygın ve yetişkin din eğitimi faaliyetlerinin en aktif ve etkili ayağını Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak faaliyet göstermekte olup son yıllarda sayıları hızla artan Kur'an Kursları oluşturmaktadır. Kur'an Kursları; bireylerin dolayısıyla da toplumun dini kimliğinin oluşmasında çok önemli ve belirleyici bir fonksiyon icra etmektedir.

Bu çalışma Din Psikolojisi alanında konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmalardan farklı olarak, daha sağlıklı ve nesnel birtakım sonuçlara ulaşabilmek için hem boylamsal olarak yapılmış hem de evrenin tamamına ulaşılarak yapılan ilk ve orijinal bir alan çalışmasıdır.

Bu çalışmanın amacı Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı Kur'an Kurslarında öğrenim gören yetişkin bayanların nasıl bir sosyo-demografik bir yapıya sahip olduğunu, kursiyerlerin kursa başlamadan önceki halleri ile kursu bitirdikten sonraki hallerini inceleyerek Kur'an Kurslarının ve Kur'an Kurslarında verilen din eğitiminin enerji ve zamanlarının büyük bir kısmını bu kurslarda geçiren kursiyerlerin dindarlık düzeylerine etkisini tespit etmektir.

Araştırmanın evrenini, Bilecik İl Müftülüğüne bağlı olarak eğitim faaliyetlerini yürüten 30 Kız Kur'an Kursu (53 sınıf) ve bu kurslarda öğrenim gören, farklı demografik özelliklere sahip 800 yetişkin bayan oluşturmaktadır.

Kur'an Kurslarında öğrenim görmekte olan yetişkin bayan öğrencilerin dindarlık (dini hayatın boyutları ve öznel dindarlık algısı) düzeylerindeki değişimi konu edinen bu çalışmada, Survey (tarama) Modeli kullanılmış, araştırmadan elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise frekans analizi, aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde gibi betimsel istatistiklerden faydalanılmıştır.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda Kur'an Kursu öğrencilerinin kursa başlamadan önceki durumları ile kursta eğitim aldıktan sonraki durum arasında değişim/farklılık meydana geldiği; öğrencilerin dindarlık, dindarlık alt boyutları ve öznel dindarlık algı düzeylerinin ikinci ölçümde ilk ölçüme göre önemli ve belirgin düzeyde artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bu verilere göre, Kur'an Kurslarında verilen eğitimin yetişkin bayanların dini inanç ve ibadetlerine, dini algılayış ve yaşayışlarına olumlu yönde katkı sağladığı ve öğrencilerin dindarlık düzeylerinin artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an Kursları, Din, Dindarlık, Dindarlık Boyutları, Yetişkin Eğitimi.

---

¹⁰⁶ Bilecik Müftülüğü, İl Vaizi, emre.yilmaz@diyanet.gov.tr

MAGAZİN DERGİLERİNDEKİ REKLAM TASARIMLARININ GRAFİK ÖĞELERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Hatice BAHATTİN CEYLAN¹⁰⁷ Yrd. Doç. Dr İbrahim Gökhan CEYLAN¹⁰⁸ Öğr. Gör. Yasin YILMAZ¹⁰⁹

ÖZET

Reklam tasarımları, tüketicilerin satın alma isteklerini harekete geçirmektedir. Tüketicinin çeşitli mecralarda kolayca edinebileceği magazin dergilerinde, ürün reklamlarının yer aldığı sayfalara sıklıkla denk gelmekteyiz. Reklam tasarımları, satın alanın ilgisini çekerek ürüne gitmesini sağlamalıdır. Tasarımcı, firmanın hedef kitleye iletmek istediği mesajları ulaştırarak, beklenen davranışları kazandırmayı amaçlamalıdır. Reklam tasarımına başlamadan önce hedef kitle üzerinde gözlem ve araştırma yapılmasında fayda olacaktır. Elde edilen veriler doğrultusunda grafik tasarım aşamasına geçilmelidir. Reklam tasarımları gerçekleştirilirken hedef kitle ile ilgili elde edilen verilerin grafik tasarım öğelerine uygun olarak birleştirilerek yapılmalıdır. Bu çalışma kapsamında çok satılan üç magazin dergisinden ikişer reklam olmak üzere toplam altı adet reklam grafik tasarım öğeleri açısından incelenecektir. Bu araştırma sonucunda magazin dergilerindeki reklam tasarımlarının grafik tasarım öğelerine uygun ya da uygun olmayan örnekleri incelenerek, faydalı bir literatür oluşturmak ve reklam tasarımı yapacak tasarımcılara da tasarımlarını bu açıdan incelemelerine fayda sağlaması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelime: Grafik, Grafik Tasarımı, Reklam Tasarımı, Grafik Tasarım Öğeleri, Hedef Kitle

---

¹⁰⁷ Sinop Üniversitesi, Gerze MYO, Sinop, hbahattin@sinop.edu.tr

¹⁰⁸ Sinop Üniversitesi, Gerze MYO, Sinop, gokhanceylan@sinop.edu.tr

¹⁰⁹ Yalova Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fak., Yalova, yasin.yilmaz@yalova.edu.tr

BIST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDEKİ FİRMALARIN AR-GE HARCAMALARI VE AR-GE HARCAMALARININ KARLILIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Arş. Gör. Işık ALTUNAL¹¹⁰ Yrd. Doç. Dr. Ali ALTINBAY¹¹¹

ÖZET

Dünya ekonomisinin küreselleşmesiyle birlikte ortaya çıkan Endüstri 4.0 akımı üretimde insan emeğinin en aza indirilmesini ve bilgi teknolojilerinin en üst düzeyde kullanılmasını ifade etmektedir. Endüstri 4.0'a göre, bilgi ve teknolojide gelişebilmek, sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayabilmek, maliyetleri düşürüp karlılığı arttırabilmek için Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) yatırımlarının arttırılması gerekmektedir. Bu amaçla çalışmada, BIST Sürdürülebilirlik Endeksine kayıtlı şirketlerin Ar-Ge yatırım düzeyleri ortaya koyulmaya ve Ar-Ge harcamalarının firmaların karlılığına etkisi ölçülmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya 2014-2016 yılları arasında Finansal sektörde faaliyet gösteren firmalar hariç olmak üzere BIST Sürdürülebilirlik Endeksine kayıtlı firmalar dahil edilmiştir. Çalışmada çoklu regresyon yöntemi kullanılarak sonuçlar yorumlanmış ve birtakım öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ar-Ge Harcamaları, Sürdürülebilirlik Endeksi, Endüstri 4.0, Karlılık, Bilgi Teknolojileri

---

¹¹⁰ Dumlupınar University, Department Of Business Administration, Sub-Department of Accounting and Finance, Research Asistant, isik.altunal@dpu.edu.tr , +90 546 865 8657, Postcode: 43100, Kütahya, Turkey.

¹¹¹ Dumlupınar University, Department Of Business Administration, Sub-Department of Accounting and Finance, Assis. Prof., ali.altinbay@dpu.edu.tr , +90 535 222 8598, Postcode: 43100, Kütahya, Turkey.

MAARİF-İ UMUMİYE NİZAMNAMESİ VE TÜRK EĞİTİM TARİHİNDEKİ YERİ

Mine ÇAĞIR¹¹² Yrd. Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK¹¹³

ÖZET

XIX. yüzyılın ilk yarısında eğitim modarnizasyonu toplumsal destek görmemiş ve mahalli mektepleri dışında eğitim konusu halk arasında yaygın olmamıştır. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat reformlarının etkisinin giderek daha etkili ve hissedilir hale gelmesi, batı nüfuzunun artması ve özellikle de 1856 Islahat Fermanı ile birlikte Müslümanlar karşısında gayrimüslimlerin ekonomik ve sosyal hayatta refahının artması, taşradaki Müslüman okumuşlar ve ulema arasındaki İslami eğitimin geri kalmışlığıyla alakalı bir farkındalık yaratmıştır. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, başkentte ve vilayetlerde genel eğitimi düzene koymayı amaçlayan ilk kapsamlı hukuki metindir. Osmanlı Devleti bu nizamname ile ilkokulların yapısına ve ilkokul öğretmenlerinin mesleki formasyonuna daha çok önem vermeye başlamış, bununla birlikte ilkokullar medresenin alanından çıkarılmıştır. Öte yandan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi Müslüman, gayrimüslim ve ecnebi okulları müşterek bir hukuki çatı altında birleştirme ve dahası gayrimüslim cemaatlere yönelik devlet okulları kurma yolundaki teşebbüsleriyle "Osmanlıcılık" projesinin bir parçası olarak da düşünülmüştür. Fakat bu düşünce hiçbir zaman faaliyete geçirilmemiştir. 1869'da yayınlanmasına karşılık ancak 1880'de kuvveden fiile geçmiş, o da farklı yer ve zamanlarda mümkün olmuştur. Maarif-i Umumiye Nezareti XIX. Yüzyılın sonlarına doğru oldukça ihtisaslaşmış bir kurum haline gelmiştir. Taşradaki okulların eğitim kalitesinin düşüklüğü göz önüne alındığında, Maarif-i Umumiye Nezareti'nin başlıca amacının taşradaki halka temel okuma-yazma eğitimini verecek öğretmenleri kısa sürede yetiştirmek olduğu söylenebilir. Bu bildirideki asıl amaç ise Türk eğitim tarihimizde Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin etkilerini ve bu nizamnamenin sonucunda Osmanlı eğitim sistemindeki değişiklikleri analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Maarif, Nizamname, Maarif-i Umumiye Nezareti, Eğitim Tarihi, Maarif-i Umumiye Nizamnamesi.

---

¹¹² Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi, [mine.cgr@hotmail.com](mailto:m.cgr@hotmail.com)

¹¹³ Erzincan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

DİL VE EDEBİYAT ÖĞRETİMİNDE SÖYLEM: ÖMER SEYFETTİN'İN İLK CİNAYET HİKÂYESİ ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Canan Nimet MERT DURAN¹¹⁴

ÖZET

Dünyada yaşanan ekonomik, sosyolojik, felsefi, psikolojik vb. gelişmeler ve değişimler kuşkusuz farklı alanlarda da kendini gösterecektir. Bu alanların başında ise dil gelmektedir. Dil öğretiminde değişik dönemlerde yaşanan değişimlerle farklı yöntemler kullanılmıştır. Dilbilimin ortaya çıkmasıyla dil bilimsel bir boyut kazanmış ve incelemeler daha ciddi boyutlarda olmuştur. Geleneksel olarak dilin tanımına bakıldığında dilin diğer özelliklerinin arka planda bırakılıp sadece iletişim aracı olması üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Hâlbuki dilin sadece iletişim işlevi yoktur. Dil; duyulan seslerin dışında yüz ifadelerini, duruşu, toplumsal konumu, statüyü, vurguyu ve tonlamayı da kapsar. Tüm bu unsurlar sözceyi oluşturur ve söylemi belirler. Söylem çalışmaları, işlevsel dil öğretimini dilbilgisi kurallarının ilerisine taşıyarak değerleri kavratıp dilin farklı işlevlerini temele alır. Bunun için söylem destekli Türkçe öğretiminin uygulanması gerekmektedir. Söylem kimin, kime, neyi, ne amaçla, nerede söylediğinin “nasıl” söylediğiyle ilgilenmektedir. Konuşurken sözcüklerde yapılan vurgular veyahut yazılı metinde eki işlevine uygun olarak seslendirmek anlamı bütünüyle etkileyen faktörlerdir. Dil bir sistem olarak ele alınarak biçim ve anlam birbirinden ayrı tutulmamalıdır. Öğrencilere “Şu şöyledir, çünkü kural bu.” demek yerine sistem içinde yer verilen her birimin bilinçli bir seçimle kullanıldığı belirtilmeli, bu seçimlerin birer görevi olduğu söylenmeli, görevleri sezdirme yöntemiyle çözümlenerek öğrencilere buldurulmalıdır. Bu çalışmada Ömer Seyfettin’in İlk Cinayet hikayesi incelenmiş ve dilin işlevsel boyutu açığa çıkarılarak dilin değişik kullanımlarının sezdirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: söylem, dilbilim, Ömer Seyfettin, İlk Cinayet, Türkçe öğretimi

---

¹¹⁴ Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, canan.nimet.mert@gmail.com

15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE GİRİŞİMİ İLE TÜRKİYE'DEKİ ERDEMLİ-YARI KAMUSAL MAL VE HİZMETLER ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE

Doç. Dr. Mehmet TUNÇER¹¹⁵ Abdurrahman OLGUN¹¹⁶

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye'deki 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi bağlamında erdemli ve yarı kamusal mal ve hizmetlerin önemi üzerinde durulmaktadır. Çalışmada, Türkiye'de devletin bu hizmetleri hem kendisi sunarken yeterince başarılı olamadığı, hem de özel kesimin sunumunu yeterince denetleyemediği şüphesine yer verilmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'de devletin bu mal ve hizmetlerinin arzına daha fazla önem vermesi ve özel kesimi de daha fazla denetlemesi önerisinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi, Erdemli Hizmetler, Yarı Kamusal Hizmetler, Yarı Kamusal Mallar, Özel Sektör Denetimi.

---

¹¹⁵ Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, mehmettuncer1@yahoo.com

¹¹⁶ Karadeniz Teknik Üniversitesi, YL Öğr. olgunapo.61@gmail.com

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUĞUN TÜRKİYE'DEKİ İLETİŞİM FAKÜLTELERİNİN MÜFREDATINDA BİR DERS OLARAK ANALİZİ: BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ VAKA ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Senem GÜNGÖR¹¹⁷

ÖZET

Sosyal sorumluluk (SS) kavramının Türkiye'deki yakın zamanlı gelişimi ve popülerliği, bu araştırma için makul bir başlangıç noktası teşkil etmektedir. Kurumsal sosyal sorumluluğun (KSS) araştırma gündemlerinde üst sıralarda bulunması, teorik ve yönetsel tartışmalara da yansır görünmekte ve bu, KSS'nin ideolojiden gerçekliğe taşındığını vurgulamaktadır. Günümüzde, Birleşmiş Milletler (BM) üyesi ve Avrupa Birliği (AB) aday ülkesi olan Türkiye, bu gerçekliği Türk iş kuruluşları ve kamu kurumları üzerinden takip etmektedir. KSS'nin kökenleri ulusun tarihindeki filantropik faaliyetlerde bulunabilir olsa da, son on yılda Türk iş kuruluşları arasında daha tanınmış bir hale gelmiştir. 2000'lerden sonra, Türkiye'deki birçok kuruluş tüketicilerin ve diğer paydaşların gözündeki kurumsal imajını medyayı kullanmak suretiyle konumlandırarak pazarlama ve iletişim stratejilerine giderek daha bağlı kalmakta ve sosyal sorumluluk taşıyan inisiyatiflerini bu stratejilerde göstermektedir. KSS şu anda çağdaş iş faaliyetlerinin önemli bir boyutu olarak görünse de, bir kuruluş içerisinde KSS yönelimi geliştirmenin teorik ve pratik yönleri akademik çalışmalarda ancak yakın zamanda yer bulabilmiştir. Bu noktada, bu araştırma İletişim Fakültelerindeki KSS çalışmalarına odaklanmakta ve bu fakültelerin müfredatlarında bu kavrama nasıl yer verdiğini incelemektedir. Bu araştırma, toplumların yaşam standartlarını yükseltmek, farkındalığını ve anlaşılabilir toplumsal faaliyetleri artırmak için oluşturdukları modellerin ve projelerin altını çizmektedir. Bu araştırma, Ankara Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi'ndeki "Sosyal Sorumluluk Kampanyaları" dersine odaklanmaktadır. Anılan ders, gerçek hayattaki projeler yoluyla sosyal sorumluluk (SS) entegrasyonu ve geliştirme hakkındaki kararı göstermektedir. Dersin yaklaşımları SS'nin KSS'nin evrimi ve çeşitli modelleri, kuruluşun niceliksel verileri ve hissedarları yoluyla kuruluşun kültürüne ve stratejisine entegrasyonunu temin etmektedir. Sonuç olarak, bu araştırma üniversitelerde SS'ye ilişkin sistematik, disiplinler arası bir derse olan ihtiyacı belirtmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, İletişim, Ders Tasarımı, Kurumsal İmaj, Kurumsal Kültür

---

¹¹⁷ Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, senemgungor@gmail.com, sakkaya@baskent.edu.tr

SOSYAL MEDYADA YER ALAN REKLAMLARIN RENK TERCİHLERİ VE HEDEF KİTLEYE UYGUNLUĞU AÇISINDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Yasin YILMAZ¹¹⁸ Yrd. Doç. Dr İbrahim Gökhan CEYLAN¹¹⁹

Öğr. Gör. Hatice BAHATTİN CEYLAN¹²⁰

ÖZET

İnsanoğlu yaşamı içerisinde çeşitli yollarla iletişim kurmayı zorunlu bir yaşam biçimi olarak kanıksarken, amacına göre işlevselliği artırıcı malzemelerden de iletişim yolları bulma çabasına girmiştir. Bundan en büyük payı grafik sanatlar almıştır. Gerek toplumsal yaşamın içinde bulundurduğu görsel olgular gerekse teknolojinin getirdiği yeni araçlar bu yollardan bazılarıdır. Toplumsal yaşam gelişen teknolojik araçlarla kendini ifade biçiminde değişikliğe gitmekte ve hızla yeni anlayışlar ve arayışlar üretmektedir. Bu anlayış ile kendini ifade biçiminde yeni ve özgün biçimler, tipografik öğeler, renkler, illüstratif öğeler üretilirken reklamlara da doğru oranda yansımıştır. Yeni gelişmeler bu reklamlarda yeni bir mecra ortaya atarken sosyal medya reklamcılığı bir tür olarak göze çarpmaya başlamıştır. Bu reklamlar gerek kullanım biçimi gerekse maliyet gibi avantajlar ortaya koyarken yeni reklam planlanırken yapılan yanlışlar ve tasarımsal etkilerle sadece görsel ve tipografik açıdan değil hedef kitleye uygunluğu açısından da değerlendirme ihtiyacı doğurmuştur. Bu doğrultuda reklamlar incelenerek hedef kitle ve renk tercihleri açısından yeterliliği irdelenecektir

Anahtar Kelime: Sosyal medya, Grafik Tasarımı, Reklam Tasarımı, Renk, Hedef Kitle

---

¹¹⁸ Yalova Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fak., Yalova, yasinyilmaz@yalova.edu.tr

¹¹⁹ Sinop Üniversitesi, Gerze MYO, Sinop, gokhanceylan@sinop.edu.tr

¹²⁰ Sinop Üniversitesi, Gerze MYO, Sinop, hbahattin@sinop.edu.tr

KURUM İMAJININ HEDEF KİTLEYE AKTARILMASINDA KURUMSAL WEB SAYFALARININ ROLÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Başak İrem ÖZDEMİR¹²¹

ÖZET

Kurumlar varlıklarını güçlü bir şekilde geleceğe taşımak istemektedir. Bunu başarabilmenin en etkili yolu güçlü bir kimlik, sağlam bir kültür ve kurum içi iklimin çalışmaya elverişli olmasından geçmektedir. Tüm bunların bir araya gelmesiyle kurum imajı oluşmaktadır. Buna bağlı olarak kurumlar imajlarını hedef kitleye yansıtmak ve olumlu bir algı yaratmak istemektedir. İmajın hedef kitleye aktarılmasında kullanılan bir yol da kurumsal web sayfalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal imaj, kurumsal web sayfası, kurumsal kimlik, hedef kitle, kurum kültürü

---

¹²¹ Selçuk Üniversitesi, Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Yüksek Lisans Öğrencisi, basakiremozdemir@outlook.com

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE MİDYE SENDROMU

Yrd. Doç. Dr. Senem ALTAN¹²²

ÖZET

Değişim tüm örgütler ve liderleri için önemini hiçbir dönemde yitirmeyen bir olgudur. Bu durum, sürekli değişim ve gelişimi içerisinde barındırması arzu edilen özellikle eğitim örgütleri için de büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamıyla eğitim örgütlerinin bu değişim ve gelişime uyum sağlama becerisine sahip lider yöneticilere ihtiyacı olmakla birlikte bu bakış açısının da örgüt kültürünün bir parçası olması gerekmektedir. Değişimin örgütsel yaşamın bir parçası haline gelmesinde bu süreçleri iyi yönetebilen liderlerin varlığı büyük önem taşımaktadır. Eğitim örgütlerindeki lider yöneticilerin okul ortamında karşılaştıkları direnç ve olumsuz durumları yönetmedeki becerisi, örgüt performansını da etkilemektedir.

Eğitim örgütleri yapısı gereği dinamik bir ortama ihtiyaç duyarken, değişime karşı direnç ve statüko okul ortamında yıkıcı sonuçlar doğurabilir. Bu durumla anoloji kuracak olursak 'Midye Sendromu' örgüt içerisinde değişime direnen ve gelişime kapalı kişilerin taşıdığı hastalıklı durumu metafor etmektedir.

Bu metaforun temellendirildiği nokta; midyelerin hayatında aldığı tek bir varoluşsal kararın nereye yerleşeceği ile ilgili olması ve bu kararın sonrasında da hayatının geri kalan kısmını kendini kayaya çimentolayarak orada kalmasıdır. Eğitim örgütlerinde de bu özelliği taşıyan birçok kişinin varlığı söz konusudur. Bu kişiler, değişime o kadar direnç gösterirler ki buldukları yere çimentolanmış gibidir ve okul ortamı için tehdit oluşturmaktadırlar. Özellikle bir yöneticide bu sendromun(belirginin) görülmesi ise örgütsel bağlamda okul dinamiklerini derinden etkiler.

Bu çalışmada, eğitim örgütlerindeki değişim yönetimi ve bu süreçte karşılaşılan direnç ile bunun örgüt kültürüne ve performansına etkisi metaforik bağlamda yumuşakçalardan midye ile benzetim kurularak kavramsal boyutta irdelenmiş, bu sendromun özellik ve etkileri üzerinde durulmuştur. Örgütsel değişim kavramından hareketle yenileşme, değişen örgütsel paradigma, değişim süreci ve değişime direnç, örgütsel liderlik ve lider yöneticilerin bu süreçteki rolü vurgulanarak eğitim örgütleri için öneriler tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Örgütsel değişim, örgütsel liderlik, değişim yönetimi, yenileşme, değişime direnç, örgüt performansı, örgüt kültürü, midye sendromu.

---

¹²² Okan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü,
senem.altan@okan.edu.tr

NASİRÜDDİN ŞAH DÖNEMİ VE OSMANLI İRAN İLİŞKİLERİ

Duygu YİĞİT¹²³ Yrd. Doç. Dr. İbrahim Caner TÜRK¹²⁴

ÖZET

İran coğrafyası, Doğu Türklüğü ile Batı Türklüğü arasında köprü vazifesi görerek, batı yönündeki göç ve ticaret yollarının üzerinde bulunmaktadır. Uzun yıllar boyunca Türkler tarafından yönetilen İran'da, XVIII. yüzyıl sonlarından XX. yüzyılın ilk çeyreği dahil olmak üzere, Kaçar Devleti hakim olmuştur.¹²⁵ Osmanlı-İran Devletleri arasında yaşanan huzursuzluklar, genel olarak bakıldığında Sünnilik-Şiilik mücadelesi olarak anlaşılmaktadır.¹²⁶ Ancak yaşanan sorunların temelinde sadece mezhebi mücadele değil; aynı zamanda siyasal, sosyal, ekonomik, jeopolitik unsurlar da bulunmaktadır.¹²⁷ İki taraf arasındaki ihtilafa aracı temsilciler tekrar 1852'de Zuhab bölgesinin ikiye ayrılmasına karar vermişlerdi. Alınan karara göre doğu bölgesi İran'ın batı bölgesi de Osmanlı Devleti'nin olacaktı fakat aracı temsilcinin niyeti ise bu bölgenin İran'ın elinde kalmasıydı.¹²⁸ Kotur Van eyaletine bağlı bir nahiye idi. Buranın Osmanlı toprağı olduğu pek çok delille birlikte sabit olduğu halde, İranlılar buralara müdahaleye başlamışlardı. Bu durum iki devlet arasında anlaşmazlık meydana getirmişti. Derviş Paşa iki devlet arasındaki sınırın belli olması için işaret diktiğini, Kotur'un Osmanlı toprağı halkının da Osmanlı teb'ası olmasıyla bu işin padişah emri ile yapıldığını, halkın İran teb'ası ve Kotur'un da İran toprağı olduğunu isbat ettikleri taktirde Kotur'u ayırabileceklerini söylemişti. Bundan sonra komisyonun çalışmalarına başlaması gerekiyordu.¹²⁹ Bu bildiri ile Nasirüddin Şah dönemi hakkında bahsedilerek, Kotur'un İran'a terki anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, İran, Kotur, Herat, Nasirüddin Şah

¹²³ Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, Tarih Bölümü, YL Öğr. dygygt44@hotmail.com

¹²⁴ Erzincan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, icanerturk25@hotmail.com

¹²⁵ Filiz Güney, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı-İran İlişkileri ve İran'a Giden Osmanlı Elçileri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar 2005, s.5.

¹²⁶ Yılmaz Karadeniz *İran'da Sömürgecilik Meselesi ve Kaçar Hanedanı (1795-1925)*, Bakış Yayınları, İstanbul 2006, s.31.

¹²⁷ Sıtkı Uluerler *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı-İran Siyasi İlişkileri (1774-1848)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Elazığ 2009, s.14-16.

¹²⁸ Yılmaz Karadeniz, *İran Tarihi (1700-1925)*, s.371-379.

¹²⁹ İbrahim Aykun, *Erzurum Konferansı (1843-1847) ve Osmanlı-İran Hudut Antlaşması*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı;(Yayınlanmamış Doktora Tezi),Erzurum, 1995,s. 247-248.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ORTAMI ALGILARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Özlem SADİ¹³⁰ Zeynep AVAR¹³¹

ÖZET

Öğrenme ortamı algısı eğitim araştırmalarında ele alınan öğrencilerin öğrenme ve öğrenme amaçlarını etkileyebilen önemli faktörlerden biridir. Bu çalışma kapsamında da Türk lise öğrencilerin yapılandırımcı öğrenme ortamı algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya 2183 lise öğrencisi katılmış “Yapılandırımcı Öğrenme Ortamı Ölçeğine” cevap vermişlerdir. Ölçek kişisel ilişki (4 madde), değişebilirlik (4 madde), paylaşılan yönetim (4 madde), eleştirel ses (4 madde) ve öğrenci etkileşimi (4 madde) olmak üzere beş alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır. Çalışma bulgularına göre kişisel ilişki alt boyutu aritmetik ortalamasının diğer alt boyut ortalamalarına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Başka bir ifadeyle çalışmaya katılan öğrenciler biyoloji dersindeki öğrenme ortamında hem okul içindeki hem de okul dışındaki dünya hakkında bilgiler öğrendiklerini ve güncel hayata ilişkin bilgilerini artırdıklarını daha yüksek ortalama ile belirtmişlerdir. Bunun yanında değişebilirlik ve öğrenci etkileşimi ikinci yüksek aritmetik ortalamaya sahip alt boyutlardır. Biyoloji dersi öğrenme ortamında öğrenciler zamanla bilimsel bilgilerin değişebileceğini fark ettiklerini ve duygu ve düşüncelerini arkadaşlarının içinde veya sınıf ortamında rahat şekilde ifade edebildiklerini vurgulamışlardır. Ancak eleştirel ses alt boyutu en az aritmetik ortalamaya sahip öğrenme ortamı algısıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme ortamı algısı, biyoloji, kişisel ilişki, değişebilirlik, eleştirel ses, öğrenci etkileşimi

---

¹³⁰ KMÜ, Temel Eğitim Bölümü, ozlemsadi@kmu.edu.tr

¹³¹ KMÜ, Yüksek Lisans Öğrencisi

İŞLETMELERİN KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK UYGULAMALARINA KARŞI TÜKETİCİLERİN TUTUMU: CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ'NDE BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Uğur UĞUR¹³² Yrd. Doç. Dr. Sevtap SARIOĞLU UĞUR¹³³ Doç. Dr. Mustafa SOBA¹³⁴

ÖZET

Günümüzün yoğun rekabet ortamında fark yaratmak isteyen işletmeler için kurumsal imaj, itibar, güven gibi konular gündeme gelmiştir. Bu noktada özellikle son yıllarda tüketiciler tarafından çok önem verilen ve olumlu bir kurumsal imaj ve itibar için vazgeçilmez hale gelen kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) konusu önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmada, işletmelerin KSS uygulamalarına karşı tüketicilerin geliştirdikleri tutum ve bu uygulamalar arasında algı farklılığı olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada, KSS boyutlarının belirlenmesinde Kotler ve Lee (2005) tarafından geliştirilen ve en güncel sınıflandırma olarak nitelendirilen altı boyuttan (sosyal amaçlı teşvikler, amaca yönelik pazarlama, kurumsal sosyal pazarlama, kurumsal hayırseverlik, toplum gönüllülüğü ve sosyal sorumluluk esaslı iş uygulamaları) yararlanılmıştır.

Araştırma Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerine (495 kişi) uygulanmış olup veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Ankette öğrencilerin cinsiyet, yaş ve eğitim durumunu ölçen 3 adet soru ve Chaisurivirat (2009) tarafından geliştirilen ve her bir KSS uygulaması için tüketicinin verdiği önemi ölçen 7 noktalı semantik farklılıklar ölçeği yer almaktadır.

Araştırma sonuçları incelendiğinde; *kadınların* KSS tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu, *18-22 yaş* aralığındaki katılımcıların KSS uygulamalarına daha fazla önem verdiği, *eğitim seviyesi yükseldikçe* KSS tutumunda da yükselme olduğu görülmektedir. Ayrıca altı KSS boyutu içerisinde tüketicinin en yüksek tutum sergilediği uygulama *amaca yönelik pazarlama uygulamaları* iken ikinci sırada *toplum gönüllülüğü* gelmektedir. En düşük tutum geliştirilen uygulama ise *sosyal amaçlı teşviklerdir*. Genel olarak 7 noktalı semantik farklılıklar ölçeğinde katılımcıların ortalamaları 5,02-5,94 bandında gerçekleşmiştir. Bu durum katılımcıların işletmelerin KSS uygulamalarına karşı yüksek tutum geliştirdikleri, önem verdikleri anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak, rekabet üstünlüğü, kurumsal imaj ve itibar, uzun vadeli kârlılık amaçlayan işletmelerin, günümüzde tüketici tarafından fazlaca önem verilen KSS uygulamalarına yönelmesi çok önemlidir. Özellikle yöneticilerin tüm işletme faaliyetlerini KSS bilinci içinde yürütmesi ve bu prensibi çalışanlarına da benimsetmesi, KSS bilincini örgüt kültürü haline getirmesi, sağlıklı ve sorumlu işleyen bir örgüt yapısı ve tüketici algılarını olumlu yönde etkilemesi bakımından hayati öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama, Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Örgüt Kültürü, Örgütsel Vatandaşlık, Tüketici Davranışları.

¹³² Cumhuriyet Üniversitesi, ugur@cumhuriyet.edu.tr

¹³³ Uşak Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, sevtap.ugur@usak.edu.tr

¹³⁴ Uşak Üniversitesi, İİBF, mustafa.soba@usak.edu.tr

BİR MİSYONERİN GÖZÜNDEN RUMELİ YÖRÜKLERİNDE GÜNDELİK HAYAT VE EKONOMİ

Arş. Gör. Yakup YILMAZ¹³⁵ Arş. Gör. Ayhan SERTKAYA¹³⁶

ÖZET

Avrupalıların, Müslüman ya da Hristiyan olmayan diğer halklar içerisinde misyonerlik faaliyeti yapan kişiler gönderdiği bilinen bir gerçektir. Bu gerçekliği kanıtlayacak bir unsur olarak 1933 yılında Türkiye'nin Sofya Elçiliği'nden Hariciye Vekâleti'ne gönderilen bir belgede Bulgaristan'daki Alman misyoner şefi olarak faaliyet gösteren Ernest Max Hope isimli bir görevlinin varlığından bahsedilmektedir. Bu kişinin, Türkler ve Romanlar içerisinde misyonerlik faaliyeti yürüttüğü, hatta çalışmaları neticesinde bazı Türk ve Romanları Hıristiyanlığın Protestanlık mezhebine dahil ettiği bildirilmektedir.

Bu Alman misyonerin Yörükler arasında da çokça zaman geçirdiği ve onları çok iyi tanıdığı hem bu belgeden hem de 1933 yılında Royal Asiatic Society mecmuasında çıkan "Les Yuruks (Yörükler)" adlı makalesinden anlaşılabilir. Fransızca yayımlanmış olan bu makale içerisinde Balkanlarda Rodop, Gümülcine, Yenice, Drama, Serez ve Selanik gibi şehirlerde bulunan Yörüklerin tarihi, sosyal hayatları, iktisadi faaliyetleri ve gündelik yaşamları ile ilgili bilgiler bulmak mümkündür. Bu bilgiler ışığında bir Alman Protestan misyoneri olan Ernest Max Hope'un gözünden Rumeli Yörükleri'nin iktisadi faaliyetleri ve günlük yaşamları anlatılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rumeli Yörükleri, Ernest Max Hope, misyonerlik, Rumeli, gündelik hayat, ekonomi

---

¹³⁵ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yakupyilmaz-34@hotmail.com, yakup.yilmaz@omu.edu.tr

¹³⁶ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, ayhan.sertkaya@omu.edu.tr

MODERN FELSEFENİN KURUCUSU OLAN DESCARTES'İN TANRI ANLAYIŞI İLE AYDINLANMA FELSEFESİNİN KURUCUSU KANT'IN TANRI ANLAYIŞI.

Gazi ARSLAN¹³⁷

ÖZET

17 yüzyıl modernliğin özellikle teknolojik anlamda gelişen bir uygarlığın doğuşu olarak adlandırılır. Descartes da bu dönemde yer alan gelişmelere ayak uydururcasına sloganlaşan sözünü söyler: "insan doğanın efendisi ve sahibidir. "Bu söz daha sonra bir çok düşünürü etkileyecek insan merkezli dünya tasarımı olarak karşımıza çıkacaktır. Descartes makine - doğa tasarımında bulunarak doğadaki olayların mekanik bir nedensellikte açıklamanın mümkün olacağını ifade eder.

Maddi dünya böyle bir açıklamaya uygunken insan ruha sahip ve düşünen bir varlık olarak bu makine dünyanın üstünde yer alır. Orada bireysellik sözkonusudur. Descartes'e göre insan tam bu noktada değerlendirildiğinde madde ile ruhun karşılaştığı bir varlıktır. Yani maddi olan bedeni ve maddi olmayan düşünen yanı.Bu görüş felsefe tarihinde bir ilki oluşturur ve Descartes için çözülmesi gereken bir problem olarak karşısında durur. İnsanda madde ve ruh biraradadır. Modernlik aynı zamanda bireyin ortaya çıkışıdır. Bireyin ortaya çıkışını Descartes'ta açık ve net bir şekilde görmek mümkündür.

Kant Descartes'in özne metafiziğini alarak kendi kritisizmini oluşturmuştur.Kopernik devrimi olarak adlandırdığı öznenin merkeze alındığı bir anlayıştır.Saf aklın eleştirisinde Kant her ne kadar doğuştan varolan idelerden söz etmese de aslında anlama yetisinin kategorilerine ve sayısına ayrıca aklın kendinde idelerine belirli bir referans noktası bulamamıştır.Çünkü Kant özellikle doğuştancı olamamak için doğuştan ideler söyleminden kaçınır.Kant'ın doğuştan ideleri dile getirmeyişi onun sisteminde doğuştancı bir anlayışın ortadan kalktığı anlamına gelmez.Yalnız Kant modernitenin yani insanı merkeze almanın gerekliliklerini tam anlamıyla yerine getirir.Pratik aklın eleştirisinde Tanrının varlığını ahlaksal bir postulat olarak tanımlar.

Bu çalışmamızda Descartes'ın bilgiyi elde ediş sürecinden başlayarak ontolojik Tanrı kanıtlamasına ve Kant'ın Aydınlanma Felsefesini başlatan düşünceleriyle Tanrı Kanıtlamasına irdeleneceğiz.

Anahtar Kelimeler: Özne Metafiziği, Kartezyen Döngü, Metodik Şüphe, Transandantal Estetik, Transandantal Diyalektik, Antinomi

---

¹³⁷ Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, gaziygirdiren@hotmail.com

TÜRKİYE'DE ULUSAL TELEVİZYON KANALLARINDA ÜRÜN YERLEŞTİRME UYGULAMASI

Dr. Fikret YAZICI¹³⁸

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye'de ürün yerleştirme uygulamasının televizyon kanalları bağlamında işleyişi ortaya konulmaktadır. Türkiye'de faaliyet gösteren ulusal televizyon kanalları üzerinden görsel medyada ürün yerleştirme uygulamasının tercih edilme nedenlerini ortaya çıkarmak, yaşanan sektörel ve hukuki problemleri belirlemek ve bu problemlere yönelik sektör bileşenlerinin çözüm önerilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Ampirik bir yöntem olan derinlemesine görüşme metoduyla veriler toplanırken, elde edilen bu veriler görüşme ve araştırma soruları üzerinden bilgisayar destekli veri analizi programı NVivo ile değerlendirilmiştir. Araştırma sorularına yönelik kavramsallaştırmaların yanı sıra televizyon kanalları bağlamında Türkiye'de ürün yerleştirme süreci açıklanmıştır. Mevcut problemler belirlenmiş ve bazı çözüm önerileri geliştirilmiştir. Ayrıca Türkiye'de sürecin işleyişine yönelik özgün modeller çalışma kapsamında oluşturulmuştur. Araştırma, Türkiye'de ürün yerleştirme uygulamasının önünde bir takım hukuki ve yapısal problemlerin olduğunu ortaya koymuştur. Hızla gelişen reklamcılık alanı içerisinde ürün yerleştirmenin önemli bir strateji olarak sektör tarafından kullanılacağı belirlenmiştir. Çalışma, Türkiye'de ürün yerleştirme uygulamasının ulusal televizyon kanalları bağlamında analizini yapması açısından reklamcılık alanına ve bu alanda akademik çalışma yapanlara önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Ürün Yerleştirme, Televizyon Kanalları, Reklam Ajansları, Reklamveren

---

¹³⁸ Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, fyazici@erciyes.edu.tr

ÇEVİRİ ELEŞTİRİSİ AÇISINDAN ÇEVİRİ METİN İNCELEME ÇALIŞMASI

Doç. Dr. Gülhanım ÜNSAL¹³⁹

ÖZET

Çeviri eleştirisi, kaynak metinle hedef metnin karşılaştırmalı çözümlemesi olarak tanımlanabilir. Bu çözümleme kaynak ve hedef metin kadar, metinlerin ait olduğu dizgeleri de içerir. Karşılaştırmalı çözümlemede amaç, hedef metnin hangi etkenlerden etkilenecek dilsel göstergelerce hedef dile çevrildiğini ve kaynak metinden neden ve ne ölçüde sapmalar gösterdiğini araştırmaktır. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada Guy de Maupassant'ın 'La Morte' adlı hikâyesinin dilimize yapılan çevirisi incelenecektir. Bu amaçla, öncelikle kaynak metin ile hedef metnin karşılaştırmalı bir çözümlemesi yapılacaktır. Bu bağlamda ilk aşama olarak kaynak metni daha yakından tanımak için yazarın yaşadığı dönem, bireysel kişiliği, edebi kişiliği, biçemi ve iletisi incelenecektir. İkinci aşamada eserin tarihi, türü, içeriği, dili, sözcük seçimi, yazılış amacı açıklanacaktır. Üçüncü aşamada kaynak ve hedef metin arasında düzanlamsal, yananlamsal, biçimsel, uygulama ve etkileme düzeyinde eşdeğerlik sağlanıp sağlanmadığı açıklanacak ve yerelleştirme, yabancılaştırma vb. çeviri metinde başvurulan diğer stratejiler incelenecektir. Dördüncü aşamada eğitim düzeyi, alan bilgisi, algılaması, notları, kararları, uyarlaması ve yeniden yazması bakımından çevirmenin değerlendirmesi yapılacaktır. Bu şekilde yazar, eser, çeviri metin ve çevirmen bütününden yola çıkarak çeviri eleştirisi açısından bir çeviri metin incelemesi yapılacak ve bir çeviri metin inceleme yöntemi oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: Çeviri Eleştirisi, Karşılaştırmalı Çözümleme, Kaynak Metin, Hedef Metin, Çevirmen.

---

¹³⁹ Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık (Fransızca) Bölümü Öğretim Üyesi, gulhanim.unsal@marmara.edu.tr

TÜRKİYE'DE BEŞERİ BİLİMLER ALANINDA METODOLOJİ ÇALIŞMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Sema ÖNAL¹⁴⁰

ÖZET

Metot, felsefi manada aklın gerçekliğe ulaşmada, bir düzen içinde izlemesi gereken yoldur. Bu metot meselesi eski Grek filozoflarından günümüze kadar çok büyük zihinleri işgal etmiş, insanlığın zihinsel evriminin tarihinde silinmez bir etki bırakmıştır. Bilimlerin gelişmesi verimli metotların keşfi ve uygulamasından sonra mümkün olmuştur. Felsefe tarihleri deney ve gözlemin üretimi olan bilimsel ilerlemeyi Francis Bacon'un (1561-1626) Novum Organum'una atfetme konusunda hemen hemen uyumludurlar. Tarih, Descartes ve Bacon'un metodunun önemini açıkça ve kesin olarak kanıtlamıştır.

Bilim gerçeğin doğru bir şekilde söylenmesini gerektirir. Metot bilim etkinliğinin eksiksiz bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlar. Beşeri bilimler ve doğa bilimleri arasında olgu ve değer tartışması vardır. Bu ikinci alanda tek bir bilimsel yöntemin uygulanmasında zorluklar vardır.

Metodoloji bilginin elde edildiği kaynağı bu kaynağın işleyiş düzenini inceler. Bu bağlamda,

1. Ülkemizde beşeri bilimler alanında bilginin elde edildiği kaynaklar ve bu alana ilişkin görüşlerdeki gelişmeler neler olmuştur?
2. Bilginin elde edildiği kaynaklarla ilgili ontolojik veriler ve yaklaşımlar nelerdir?
3. Akıl yürütme tarzları nelerdir (formel, didaktik, diyalektik v.s)?
4. Çalışma teknikleri veri toplama, istatistik v.s gibi alanlardaki gelişmeler nelerdir?

Bu bağlamda, Türkiye'de Beşeri Bilimler metodolojisi alanında çalışan Fındıkoğlu, Ülken, Adıvar, Kurtkan, O. Türkdöğen, D. Ergun, D. Özlem gibi araştırmacıların yaklaşımları yorumlamacı ve açıklamacı perspektiften değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiyede metodoloji, metot, yöntem, metodoloji, Beşeri Bilimler metodolojisi.

---

¹⁴⁰ Kırıkkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü, semaonal06@hotmail.com

İYİ BİR YÖNETİM Mİ? İYİ BİR YÖNETİCİ Mİ? İŞTE BÜTÜN MESELE BU: DENEYİMSEL BİR ÇALIŞMA

Yrd.Doç.Dr.Sevtap SARIOĞLU UĞUR¹⁴¹ Öğr.Gör. Uğur UĞUR¹⁴² Doç.Dr.Mustafa SOBA¹⁴³

ÖZET

Yönetim, kısaca başkaları ile iş görebilme sanatı olarak ifade edilen, planlama, örgütleme, yöneltme, koordinasyon ve denetleme fonksiyonlarından oluşan bir süreçtir. Bu süreçte örgüt için önemli olan iyi bir yönetim mekanizmasının böylelikle örgüt için en doğru kararları alabilen yönetici veya yöneticilerin varlığıdır. Her bir işletmenin kendine has yönetim anlayışı ve yöneticileri söz konusu olup “doğru yönetim” veya “doğru yönetici” denildiğinde herkesin aynı algılaması gereken ve tek bir doğru anlayışının varlığı yıllardır tartışma konusu olmuş ve bilimsel olarak araştırmalarla desteklenmeye çalışılmıştır. Oysa yönetim faaliyetleri birebir olarak insan; yönetici faktörü ile gerçekleştirildiğinden iyi-kötü, doğru-yanlış, vb. yönetim uygulamaları yönetim kademesinde bulunan kişi/kişilerce ortaya çıkmaktadır. O halde yönetim kavramından ziyade yönetici kademelerindeki kişilerin örgütsel davranışlarının incelenip analiz edilmesi örgütsel açıdan daha tutarlı ve doğru olacaktır. Bu çalışma yukarıdaki bilgiler doğrultusunda bir kamu kurumunun dört farklı biriminde görev yapan 11 farklı tepe yöneticisinin değerlendirilmesine yönelik yapılmıştır. Çalışmada, ilgili yöneticilerle çalışan ve rastgele seçilen 65 çalışanın görüşleri yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup katılımcılara ilgili yöneticilerin değerlendirilmesi için açık uçlu soru yöneltmiştir. Böylelikle her bir çalışanın yöneticileri ile ilgili gerçek düşüncelerini paylaşması sağlanmıştır. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda elde edilen veriler SPSS 18 programına yüklenerek istatistikî analizler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmada demografik özelliklerin yer aldığı 5 adet kapalı uçlu soru yer almaktadır. Çalışmada, 65 katılımcı 30 farklı yönetici özelliği ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlerden sadece 5 yönetici özelliği olumlu (7 kişi); 25 yönetici özelliği ise olumsuz (58 kişi) olarak değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak iyi bir yönetimin iyi bir yönetici ile ilgili olduğu; iyi bir yöneticinin ise *işini seven, çalışanlarına değer veren, iletişimi kuvvetli olan ve örgüt için verimli olmak adına çaba gösteren özelliklere sahip olması gerektiği* bulguları elde edilmiştir. Çalışmanın özellikle yönetici rollerine sahip kişilere ve yönetim bilimine katkı yapacağı, farklı kamu ve özel sektör alanlarında da benzer çalışmalara örnek olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, Yönetici, Yönetim Kademeleri, Örgütsel Davranış, İnsan.

¹⁴¹ Uşak Üniversitesi, İİBF, sevtap.ugur@usak.edu.tr

¹⁴² Cumhuriyet Üniversitesi, Gemerek MYO, uugur@cumhuriyet.edu.tr

¹⁴³ Uşak Üniversitesi, İİBF, mustafa.soba@usak.edu.tr

TÜRKİYE'DE ULUSAL BİR SİNEMA HAREKETİ OLUŞTURMA ÇABALARI VE HALİT REFİĞ

Arş. Gör. Ayşegül ÇİLİNGİR¹⁴⁴

ÖZET

Ulusal sinema hareketi, Kemal Tahir'in fikirlerinin öncülüğünde Halit Refiğ'in ortaya koyduğu bir sinema anlayışıdır. Ulusal sinema hareketinde Halit Refiğ'in dışında Metin Erksan, Duygu Sağıroğlu, Ö. Lütfi Akad, Atıf Yılmaz gibi yönetmenler de yer almıştır. Ulusal sinema hareketi içerisinde yer alan yönetmenler, sinemada milli ve yerel değerlerin ön plana çıkarılması gerektiğini savunmuşlardır. Özellikle bu hareketin öncüsü Halit Refiğ, Batı menşeli bir sanat olan sinemanın, Türk sineması için Doğu unsurlarıyla ele alınması gerektiğini ve bu değerlerin toplumsal kültürün aktarılmasında önemli olduğunu vurgulamıştır. Refiğ, bu düşüncesini desteklemek ve bir temel oluşturmak için birçok yazınsal ve sinematografik türde eserler vermiştir. Bu çalışmanın amacı, ulusal sinema hareketinin Halit Refiğ tarafından temellendirilme çabalarının ortaya konulmasıdır. Çalışmanın yöntemi, bu konuda Halit Refiğ'in ortaya koyduğu yazılı ve görsel kaynakların araştırılmasının sağlanması için, literatür taraması olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halit Refiğ, Ulusal sinema, Kemal Tahir, Türk sineması,

---

¹⁴⁴ Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, acilingir@erciyes.edu.tr

ZEHEBÎ 'YE GÖRE İBNU'L-CEVZÎ'NİN RİCÂL TENKİDİNDEKİ GÜVENİLİRLİĞİ: MİZÂNU'L-İ'TİDÂL BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Yrd. Doç. Dr. Osman ORUÇHAN¹⁴⁵

ÖZET

Zehebî (ö.748/1348) kıraat, tarih ve hadis ilimleri gibi pek çok alanda oldukça çok eser veren bir ilim adamıdır. O, hadis ilimleri konusunda pek çok eser vermiştir. Bu eserleri arasında Mizanu'l-İ'tidâl isimli eseri önemli bir yer tutmaktadır. Onun bu eseri, münekkitlerin değerlendirmede hata ettiği pek çok ravi hakkında doğruyu bulma amacıyla yazılmıştır. Zehebî, bu eserinde raviler hakkında haksız kararlar verdiği gerekçesiyle pek çok münekkidi eleştirmiştir. Onlardan biri de Ebu'l-Ferec İbnu'l-Cevzî'dir. O ilgili eserinde İbnu'l-Cevzî'nin eleştirdiği bazı ravileri savunmakta ve onun eleştirilerinin haksız olduğunu iddia etmektedir. Bu bildiride, Zehebî'nin İbnu'l-Cevzî hakkındaki bu değerlendirmelerinden yola çıkarak onun gözünde bir münekkit olarak İbnu'l-Cevzî'nin ve tenkitlerinin değeri, ayrıca Zehebî'nin ilgili münekkidi tenkitteki güvenilirliği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda, ilgili eser incelendiğinde Zehebî'nin İbnu'l-Cevzî'nin bazı ravileri eleştirmesine itibar edilmemesi gerektiğini düşündüğü anlaşılmaktadır. Zira ona göre İbnu'l-Cevzî; bazın başka kaynaklardan hatalı ya da asılsız bilgiler nakletmiş; bu bilgilerin doğruluğunu araştırmamış; zayıf olan talebesi ya da hocası olduğu halde ravinin kendisini zayıf saymış; bazı ravileri delilsiz cerh etmiş; bazı raviler hakkındaki güvenilirlik şahadetlerini görmezden gelerek sadece cerh eden görüşlere yer vermiştir. Bazı ravileri ondan başka cerh eden bulunmamakta, kimi ravilerin kimlik bilgisini hatalı vermekte, bazılarını cerhte insafsız davranmaktadır. Zehebî'nin, önceki bazı münekkitlerin başta Buhari ve Müslim olmak üzere Kütüb-i Sitte yazarlarının güvenilir bulduğu ravilerin İbnu'l-Cevzî tarafından eleştirilmesine çoğu zaman tahammül edemediği görülmektedir. İncelemelerimize göre Zehebî bu iddiaların pek çoğunda haksız görünmektedir. Ayrıca, bütün bu olumsuz görüşlerine rağmen Zehebî, pek çok ravi hakkında İbnu'l-Cevzî'nin görüşlerine itibar etmekte, bazen bir raviyi sadece onun görüşleriyle değerlendirebilmektedir.

Sonuç olarak, Zehebî İbnu'l-Cevzî'yi bazı ravilere haksızlık yapmakla itham etmiş, ancak kendisinin bazı konularda ona haksızlık yaptığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zehebî, İbnu'l-Cevzî, Mizânu'l-İ'tidâl, Güvenilirlik, Tenkit, Münekkit

---

¹⁴⁵ Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Anabilim Dalı, ooruchan@pau.edu.tr.

1930'LU YILLARDA TÜRK EDEBİYATINDA BALKAN İLGİSİ VE BİR YOL AÇICI OLARAK YAŞAR NABİ NAYIR

Saadet ÇETİN¹⁴⁶

ÖZET

1930'lu yılların kültür ve sanat hayatı incelendiğinde, Türk edebiyatında Balkanlara yönelik yeni bir ilginin oluşmaya başladığı görülmektedir. Bu yeni yönelimin ortaya çıkmasında 1930 başlarında imzalanan Balkan Antantı ile bölgeden Türkiye'ye yapılan göçlerin etkili olduğunu söylemek mümkündür. İlgili siyasal ve sosyal gelişmelerin tesiriyle, Türkiye kamuoyunda Balkanlara yönelik ortaya çıkan eğilim kısa sürede edebiyata da yansımış, Balkan merkezli sayısız inceleme, makale ve seyahatnamelerin yanı sıra doğrudan edebî verimler olarak şiir, hikâye ve roman türlerinde eserlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu yıllarda Türkiye kamuoyunun Balkanlara yönelik ilgisini teşvik etme ve edebiyat yoluyla Balkan halkları arasındaki dostluğu güçlendirme noktasında öncü rol oynayan isimler arasında kendisi de Balkan kökenli bir sanatçı olan Yaşar Nabi Nayır'ın özellikle hatırlanması gerekmektedir. Şahsi bir memleket alakasının çok ötesinde, dönemin ihtiyacını kavramış bir aydın tavrının sonucu olarak *Varlık* dergisi üzerinden gerçekleştirdiği faaliyetler, Nayır'ın bu husustaki öncü rolünü açıkça ortaya koymaktadır. "Balkan Birliği" düşüncesinin uzun ömürlü bir platform olması hususunda edebiyata ve edebiyatçılara düşen görevin farkında olan Yaşar Nabi, o yıllarda başında bulunduğu *Varlık* dergisi üzerinden bilinçli bir tanıtma-tanıştırma faaliyetine girmiş bulunuyordu. Bununla ilgili olarak dergide Balkanların genel durumu, Türkiye ile münasebetleri, Balkan muhacirleri ve Balkan ülkelerinin edebiyatları üzerine çeşitli makalelerin yazılmasına ve yayımlanmasına öncülük ettiği görülmektedir. Ayrıca Balkan merkezli şiir, hikâye, seyahat yazıları ve özellikle Balkan edebiyatlarından yapılan çeviriler de derginin hemen her sayısında yer almaktadır.

Bu bildiriye 1930'lu yıllarda Türkiye'de doğan Balkan ilgisinin edebiyatla buluşması ve gelişmesi noktasında Yaşar Nabi Nayır'ın çalışmaları ele alınarak edebiyatın dönem ile olan ilişkisi bağlamında değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşar Nabi Nayır, *Varlık*, Balkanlara yönelik edebiyat, Balkan Antantı, Balkan edebiyatlarından tercümeler

---

¹⁴⁶ TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, saadetcetin45@gmail.com

HASTA VE YAKINLARINI ŞİDDETE YÖNELTEN SEBEPLERİN ARAŞTIRILMASI: BURDUR İLİ ÖRNEĞİ

Erhan DAĞ¹⁴⁷ Yrd. Doç. Dr. Hatice BAYSAL¹⁴⁸

ÖZET

Son dönemlerde, şiddet özellikle de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet eğiliminde artış gözlenmektedir. Bu eğilimde özellikle hastaların şiddet uyguladığı genel görüşü hâkim olsa da, yapılan araştırmalar hasta yakınlarının daha çok şiddete başvurduğu, şiddete başvuranların ise fiziksel şiddetten çok sözel şiddete yöneldiği bulgulanmıştır.

Araştırma çerçevesinde Burdur İli'nde bulunan sağlık tesislerinde şiddet olaylarına karışmış, yer almış, (şiddet uygulayan ya da uygulanan) adli makamlara intikal etmiş, 8 sağlık çalışanı ve 7 hasta ve hasta yakını olmak üzere toplam 15 kişi ile yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan tematik analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Görüşme esnasında katılımcılardan sağlık çalışanlarına demografik, çalışma koşulları, sağlık çalışanlarının hasta ve yakınlarını algılama düzeyi, olay örgüsüyle ilgili bilgiler, şiddeti tetikleyenler sebepler; hasta ve hasta yakınlarına da demografik, olayın gelişimi, bilgi düzeyi, olayın nasıl algıladığı, şiddete yol açan sebepler ile ilgili sorular yöneltilerek veriler toplanmıştır.

Sonuç olarak sağlık çalışanları için motivasyon araçlarındaki eksiklikler, hasta ve yakınlarıyla aralarındaki iletişim eksiklikleri, yönetimden kaynaklı aksaklıklar hasta ve yakınlarıyla etkileşiminde; hasta ve yakınlarına ise hasta öncelikleri ve hasta hakları konusundaki bilgi eksiklikleri, medyada yer alan sağlıkta şiddet içerikli haber ve programlardan etkilenmeleri, bireysel çıkarları için kurallara uygun olmayan istekleri, iletişim eksikliği veya yanlış anlamlandırmalar, olayın kendileri için taşıdığı önem ve gelişim hızı kaynaklı etkileri, ekonomik ve psikolojik durumlarından dolayı sağlık çalışanları ile etkileşimlerinde gergin ortamın ortaya çıkışını etkileyen faktörler olarak belirtilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta şiddet, hasta ve hasta yakını, nitel araştırma, tematik analiz, sağlık çalışanları,

---

¹⁴⁷ S.D.Ü. Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi, erhandag@gmail.com

¹⁴⁸ Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, haticebaysal@sdu.edu.tr

STRATEJİK YÖNETİCİ STRATEJİK DÜŞÜNÜR MÜ: SİSTEM YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA CEVAP ARAYIŞI

Yrd. Doç. Dr. Bahar AŞCI¹⁴⁹

ÖZET

Strateji kavramı askeri terminolojiyle kullanılmaya başlanmış olsa da kavramın tarihini insan hayatının başlangıcına kadar götürmek mümkündür. İnsanın düşünmeden ve düşünerek, aldığı ve uyguladığı kararlar vardır. Bu noktada strateji; insanın düşünerek aldığı ve uyguladığı kararlar çerçevesinde kendi yerini bulabilmektedir. Bunun dışında ise hayatta kalabilmek için içgüdüsel olarak vücut sisteminin, aldığı ya da insana uyarımlarla aldırıldığı kararlar vardır ki bunlar her ne kadar stratejik hareketler gibi düşünülse de kavramı tam olarak açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Bu noktada strateji kavramının oluşabilmesi için stratejik düşüncenin de sistemin içinde yer alması gerekmektedir. Dolayısıyla bu makalede; stratejik düşünme kabiliyetine değinilmiş ve sistem düşüncesi bağlamında stratejik kararların alıcıları ile stratejik düşünme arasındaki ilişki kurgulanmalı mıdır sorusuna yanıt aranmıştır.

Anahtar Kelimeler: Stratejik yönetim, stratejik düşünme, sistem düşüncesi, sistem yaklaşımı, stratejik planlama.

---

¹⁴⁹ Karabük Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, baharasci@gmail.com

TÜRK'ÜN YÜKÜ: YENİ OSMANLILIK MI YENİ BİR OSMANLI ORYANTALİZMİ Mİ?

Hatice KAMALI¹⁵⁰

ÖZET

Usama Makdisi American Historical Review'de yayınlanan "Ottoman Orientalism" adlı makalesinde Osmanlı son dönem yönetici ve elitlerinin Ortadoğu bölgesine karşı tutumunda Oryantalist izler olduğunu iddia etmiştir. Osmanlı Modernleşme Dönemi çalışmalarından yola çıkan Makdisi, bu çalışmasında Osmanlı-Türk elitlerinin bölgeyi aşağı görüp bu bölge için medenileştirme misyonu üstlendiğini ileri sürmektedir.

"Osmanlı oryantalizmi" kavramının Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politika söyleminde etkili bir zihinsel arka plan olarak süreklilik gösterdiği söylenebilir. Özellikle "Yeni Osmanlılık" olarak isimlendirilen Türkiye Cumhuriyeti'nin eski Osmanlı bakiyesi topraklarda söz hakkı olduğunu ileri süren politikanın anlaşılmasında Makdisi'nin söylediği tarzda bir medenileştirme misyonunun saklı olup olmadığı incelenmelidir.

Bu çalışmada Makdisi'nin iddia ettiği Osmanlı Oryantalizminin Türkiye Cumhuriyeti Ortadoğu politikasında etkili olup olmadığı tartışılacak, özellikle de söz konusu medenileştirme misyonun Yeni- Osmanlılık söyleminde nasıl yer bulduğu incelenecektir. AKP dönemi, Ahmet Davutoğlu'nun politikalarının belirleyici olduğu dönem, çalışmanın merkezinde yer alacaktır. Son olarak Arap Baharı ile ortaya çıkan Türkiye ekseninde modellik tartışmalarına yer verilecektir. Osmanlı modernleşmesini inceleyen eserler ile ilk dönemlerden itibaren Türkiye'nin Ortadoğu'ya yönelik politikasını konu edine eserler çalışmada kullanılacak başlıca kaynaklardır. Ayrıca, Ahmet Davutoğlu'nun Stratejik Derinlik kitabı ve Abdullah Gül'ün çeşitli zamanlarda yaptığı konuşmalarının derlendiği Yeni Yüzyılda Türk Dış Politikasının Ufukları kitabı da yakın dönem dış politika yapımında etkili olmuş iki önemli ismin söylemleri üzerinden analiz imkanı sağlayacağından bu çalışma için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Osmanlılık, Oryantalizm, Osmanlı Oryantalizmi, Türk Dış Politikası, Ortadoğu.

---

¹⁵⁰ TOBB Üniversitesi Tarih bölümü ve Uluslararası İlişkiler bölümü öğrencisi, htckml1995@gmail.com

RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİNİN TÜRKİYE'DEKİ BANKALARDA UYGULANMASI VE RAPORLANMASI

Arş. Gör. Havva Nur ÇİFTÇİ¹⁵¹

ÖZET

Türk bankacılık sektöründe türev ürün kullanımı 1980'li yıllara dayanmasına rağmen bu ürünlerin aktif bir şekilde kullanımı 2000'li yıllardan itibaren başlamıştır. 2000 yılı öncesine kadar birkaç işleme sınırlı kalan türev ürün kullanımı, meydana gelen bankacılık krizleri ve serbest döviz sistemine geçiş sonucunda bankaları aktif bir şekilde türev ürün kullanımına yöneltmiştir. Çalışmada, Türk Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların türev ürün kullanımı ve riskten korunma muhasebesi uygulamalarının araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de faaliyet gösteren ticari, katılım ve kalkınma ve yatırım bankaları olmak üzere toplam 39 bankanın Türkiye Finansal Muhasebe Standartlarına göre hazırlanmış ve bağımsız denetimden geçmiş 2016 yılı finansal tabloları ve dipnotları incelenmiştir. Çalışmada bankaların sözleşme bazında türev ürün kullanımı ve riskten korunma muhasebesi uygulamalarının finansal tablolarda raporlanması hakkında bilgi toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık Sektörü, Muhasebe, TFRS, Türev Araçlar, Riskten Korunma Muhasebesi

---

¹⁵¹ İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, hnciftci@istanbul.edu.tr

MARKALAŞMA OLGUSU VE BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: TÜKETİCİLERİN ERZİNCAN TULUM PEYNİRİNDEKİ MARKA ALGISI

Yrd. Doç. Dr. Cihat KARTAL¹⁵² Prof. Dr. Tülin DURUKAN¹⁵³ Hilal Sadet ÇİFTCİ¹⁵⁴

ÖZET

Gerek mal piyasasında, gerekse hizmet piyasasında sürekliliğin sağlanmasındaki önemli bir faktör olan markalaşmak; müşteriye çekmekten mal ya da hizmetin kalitesini ortaya koyan güven unsurlarının yaratılmasına kadar pek çok işlevi bulunan önemli bir kavramdır. Bu nedenle; yoğun rekabet koşulları altında mal ve hizmet sunan işletmeler; sahip oldukları markalarının, tüketiciler üzerinde, diğer markalardan ayırıcı şekilde algılanmasını amaçlamakta ve markalaşma süreci, "marka yönetimi"nden ayrı olarak incelenmesi gereken bir süreç olarak görülmektedir. Bu amaç doğrultusunda özellikle tüketiciler üzerindeki marka algısının seyrinin doğru takibi ve sürecin kontrol altına alınması, marka farkındalığının yaratılabilmesi bakımından oldukça önemlidir.

Markalaşma; bölgesel kalkınma açısından büyük önem taşımaktadır. Herhangi bir üründe, markalaşmanın sağlamış olduğu algı ile klasik anlamda yöre kavramının terk edilmesi sağlanabilmektedir. Yanı sıra, ulusal kalkınma politikalarının gerçekleştirilebilmesine de önemli katkılar sağlanabilmektedir. Markalaşma sürecinde en önemli adım markaya karşı olan algının tespit edilerek buna göre stratejilerin belirlenmesidir. Dolayısıyla bu sorunsaldan yola çıkılarak yapılan çalışmanın amacı; markalaşma sürecinin öneminden hareketle, tulum peyniri tüketicilerinin, "Erzincan tulum peyniri marka" algısını ölçmek ve bu algının bölgesel kalkınma üzerindeki etkisini anlamlandırabilmek üzere Ankara ilinde çeşitli demografik özelliklere sahip gruplar üzerinde araştırmalar yapılarak, bölgedeki tüketicilerin marka algılarının değerlendirilmeye çalışılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Markalaşma, bölgesel kalkınma, marka algısı

---

¹⁵² Kırıkkale Üniversitesi, İİBF İşletme, dr_cihat_kartal@yahoo.com

¹⁵³ Kırıkkale Üniversitesi, İİBF İşletme, t-durukan@hotmail.com

¹⁵⁴ Kırıkkale Üniversitesi SBE Dr. Öğr. hsciftci@gmail.com

KENT MARKALAŞMASI SÜRECİNE BAĞLI OLARAK FARKLILIKLARI PAZARLAMAK VE BÖLGESEL KALKINMA İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Tülin DURUKAN¹⁵⁵ Yrd. Doç. Dr. Cihat KARTAL¹⁵⁶ Hilal Sadet ÇİFTÇİ¹⁵⁷

ÖZET

Kentler, bir ülkenin medeniyetinin en önemli göstergelerinden biridir. İçinde yaşayan insanların sosyalleşme süreçlerinden, çevreye olan etkilerine kadar pek çok faktör, yaşanılan dünya içinde o kentin medeniyetinin seviyesine ilişkin belirtileri ortaya koymaktadır. Zamana bağlı olarak kentler bu oluşum içinde çeşitli değişimler göstermiştir. Kimi zaman fuarlara ev sahipliği yapmışlar kimi zaman da olimpiyat oyunlarına kadar bir çok aktivitenin içinde bulunmuşlar, hatta bu aktiviteler için devletler birbirleri ile yarışır hale gelmişlerdir. Bütün bu oluşumlar kentlerin birbirlerinin önlerine geçme konusunda göstermiş oldukları çabaların sonucunda meydana gelmiştir. Çalışmanın amacı; bütün kentlerin bir diğerlerine göre farklılıklarını ortaya koyabilmektir. İşte bu noktada ortaya çıkan markalaşma kavramı söz konusu farklılıkların pazarlanmasında önemli bir araç haline gelmektedir

Keywords: Branding, regional development, brand perception

---

¹⁵⁵ Kırıkkale Üniversitesi, İİBF İşletme, t-durukan@hotmail.com

¹⁵⁶ Kırıkkale Üniversitesi, İİBF İşletme dr_cihat_kartal@yahoo.com

¹⁵⁷ Kırıkkale Üniversitesi SBE Dr. Öğr. hsciftci@gmail.com

SİNEMA SENDİKALARININ SOSYAL MEDYA KULLANIM PRATİKLERİ: TÜRKİYE VE ABD ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Işkın ÖZBULDUK KILIÇ¹⁵⁸

ÖZET

Günümüzde günlük yaşantımızın ayrılmaz bir parçası olan yeni medya ve onun bir ürünü olan sosyal medya bize 21. Yüzyıl teknolojik gelişmelerinin bir hediyesidir. Bu yenilikler artık hayatımızın ayrılmaz birer parçası haline gelmiş, kolay taşınabilir cihazlar ve hızlı ulaşılabilir olması sayesinde hayatımızın her alanına nüfus etmeyi başarmıştır. Bu yeni yaşam tarzı sendikaların bu yeni sürece entegre olmanın yollarını aramaya başlamalarına yol açmıştır. Bu çalışma sendikaların kendilerini ifade ederken ortaya koydukları “amaçları” bağlamında, sosyal medya ortamlarından sosyal ağlardan, Instagram ve Facebook, mikrobloglardan ise Twitter’ı kullanım pratikleri ele alınmıştır. Öncelikle Türkiye’de aktif sinema sendikalarının bu sosyal medya ortamlarını kullanım biçimleri ele alınmış ve on iki kriter aracılığıyla tablolaştırılmıştır, ardından ABD’de önde gelen sinema sendikalarının bu sosyal medya ortamlarındaki aktiviteleri incelenmiş ve elde edilen bilgiler aynı tablolar aracılığı ile standartlaştırılmıştır. Böylece bu ülkeler arasındaki farklılıklar ve benzerlikler açığa çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu amaçla çalışmada öncelikle yeni medya ve sosyal ağlardan söz edilmiş, ardından sendikaların yeni medya ve yeni iletişim teknolojileriyle ilişkileri ele alınmış, ardından Türkiye’de sinema örgütlenmeleri üzerinde durulmuştur. Daha sonra ise Türkiye’de şu anda aktif olan Sine-Sen, Oyuncu Sendikası ve Sinema TV Sendikası olmak üzere üç sendikanın yeni medya kullanımları mercek altına alınmıştır. Bunun yanında ABD’nin önde gelen sendikalarından DGA ve SAG-AFTRA da incelenmiş, elde edilen veriler karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Yeni Medya, Sinema, Sendika, Sosyal Medya, Sosyal Ağ

---

¹⁵⁸ Gazi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü, iskinozbuldukkilic@gmail.com

VERİ ZARFLAMA VE SIRALI LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİ İLE ŞİRKETLERİN ETKİNLİKLERİNİN BELİRLENMESİ: DOKUMA, GİYİM EŞYASI VE DERİ SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Arş. Gör. Seda ABACIOĞLU¹⁵⁹ Arş. Gör. İsmail Hakkı ÜNAL¹⁶⁰

ÖZET

Bu çalışmada Borsa İstanbul (BİST)'da işlem gören ve imalat sanayii sektörünün bir alt sektörü olan "Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sektörü"nde faaliyet gösteren 22 şirketin 2013 – 2016 dönemine ait finansal tablolarından yararlanılarak söz konusu şirketlere ait sekiz finansal oran hesaplanmıştır. Bu finansal oranlardan kaldıraç oranı ve borç/özkaynak oranı girdi değişkenleri olarak; özkaynak karlılığı, aktif karlılığı, net kar marjı, faaliyet kar marjı, alacak devir hızı ve stok devir hızı ise çıktı değişkenleri olarak belirlenmiştir. Veri zarflama analizi uygulanarak etkin olan ve etkin olmayan şirketler belirlenmiştir. Bu şirketler, etkinlik skorlarına göre dört sınıfa ayrılmıştır. Sonrasında sıralı lojistik regresyon analizi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, veri zarflama analizinde kullanılmış olan sekiz değişkenden yedisinin etkinliğin belirlenmesinde anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik, Veri Zarflama Analizi, Sıralı Lojistik Regresyon Analizi, Finansal Oran, Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sektörü.

---

¹⁵⁹Ondokuz Mayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı, seda.abacioglu@omu.edu.tr, 05547289640, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kurupelit Yerleşkesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Atakum/Samsun.

¹⁶⁰Ondokuz Mayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, ismailhakkı.unal@omu.edu.tr, 05536415232, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kurupelit Yerleşkesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Atakum/Samsun.

6502 SAYILI YASA KAPSAMINDA TÜKETİCİ İŞLEMİ

Arş. Gör. Osman Levent ÖZAY¹⁶¹

ÖZET

28.11.2013 tarihinde 28835 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve 28.05.2014 itibari ile yürürlüğe giren 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun madde 3/l’de tüketici işlemi, 4077 sayılı mülga Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda tanımlanmış olmakla birlikte, yeni düzenlemede daha ayrıntılı ve işlemin kapsamını genişletici bir şekilde tanımlanmıştır. Tanımda, tüketici ile ticari veya mesleki amaçla hareket eden kişiler arasında gerçekleştirilen her tür sözleşme ve hukuki işlemin, tüketici işlemi olarak nitelendirileceği belirtilmiştir. Söz konusu durum, uygulamada da her tip işleme tüketiciyi koruyucu nitelikte düzenlemeler içeren Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanmasını gerektirmektedir. Tüketici hukukuna ilişkin hükümlerin uygulanabileceği işlemlerin belirlenmesi bakımından, tüketici işleminin tanımında yer alan unsurlar kapsamında, işlemin hangi kişiler arasında hangi piyasada ve ne tipteki hukuki işlemlerin bu kapsamda sayılacağı irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, Tüketici İşlemi, Tüketici Hukuku, Tüketicilere Yönelik Uygulamalar, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.

---

¹⁶¹ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı, osmanleventozay@akdeniz.edu.tr

II. ABDÜLHAMİD'İN EGZOTİK BİTKİ MERAKI: HİNDİSTAN VE ENDONEZYA'DAN TEMİN EDİLEN TÜRLER

Arş. Gör. Diren ÇAKILCI¹⁶² Arş. Gör. Emirhan BERBEROĞLU¹⁶³

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde özellikle saraylarda ve başkent İstanbul'da düzenlenen bahçeler, saltanat ailesinin dinlenme ve eğlenme mekanları olmuştur. 1876 yılında tahta geçen Sultan II. Abdülhamid döneminde ise bahçe düzenlemeleri farklı bir boyuta ulaşarak, dünyanın muhtelif coğrafyalarından farklı iklimlere has bitkilerin İstanbul'a getirilmesiyle botanik ilmi çerçevesinde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Sultan Abdülhamid büyük devletlerin botanik alanındaki üst düzey çalışmalarının benzerlerinin Osmanlı Devleti bünyesinde de yürütülmesi için yoğun çaba sarf etmiştir. Genellikle Yıldız Sarayı bahçe ve seralarında özel alanlar tesis ederek, temin edilen ağaç, çalı ve çiçekli bitki türlerinin yetiştirilmesini sağlamıştır.

Bildiride Sultan Abdülhamid döneminde Hindistan ve Endonezya'dan Bombay (Mumbai) ve Batavya (Cakarta) şehbenderleri vasıtasıyla İstanbul'a getirilen bitki türleri inceleme konusu olacak, Padişahın egzotik bitki merakı üzerine değerlendirmeler yapılacaktır. Bitkilerin İstanbul'a getirilmesi, birçok ülkenin önemli şehirlerinde görev yapan Osmanlı şehbenderleri (konsolos) vasıtasıyla gerçekleştirilirken, İstanbul'da görevlendirilen uzmanlar da bilgi birikimleriyle yardımcı olmuşlardır. Tropikal olan bu bitki türlerinin İstanbul ikliminde yetiştirilebilmesi ve bitkilerin tanıtılması amacıyla botanik bahçelerinden bahçıvanlar da İstanbul'a gönderilmiştir. Getirilen bitkiler farklı cinslere ait türlerden oluşmaktadır. Temin edilen 20 kadar palmiye türü ise bilhassa dikkat çekicidir. 1879'da Bombay'dan 29 farklı tür, 1884'te Batavya'dan 69 tür temin edilmiştir. Günümüzde bu bitki türlerinin akıbeti bilinmese de zamanında İstanbul florasına eklenen egzotik türleri oluşturmuşlardır. Bu bitkilerin kullanım amaçları da farklılaşmaktadır. Peyzajda kullanım için (Örn: *Orania sylvicola*), Meyvesi için (Örn: *Mangifera laurina*), Tıbbi amaçlı kullanım için (Örn: *Cassia fistula*) ve Ahşap üretiminde kullanım için (Örn: *Senna siamea*) bitkiler getirilmiştir. Çalışmada söz konusu bitkilerin güncel isimlerine yer verilirken, yetişme özellikleri ve kullanım amaçları da değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: II. Abdülhamid, Osmanlı Devleti, Botanik, Egzotik, Bitki Coğrafyası.

¹⁶² Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, direncakilci@akdeniz.edu.tr

¹⁶³ Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı, emirhanberberoglu@gmail.com

GIDA ENDÜSTRİSİNDE VERİMLİLİK VE ZAMAN YÖNETİMİ: BİR TÜRK FİRMASI ÖRNEĞİ

Koray SERİ¹⁶⁴ Doç. Dr. Aykut Hamit Turan¹⁶⁵ Yrd. Doç. Dr. Çağla EDİZ¹⁶⁶

ÖZET

Küreselleşen dünyada rekabet arttıkça, hız ve maliyet önem kazanmış, buna mukabil zaman yönetiminin değeri daha çok anlaşılmıştır. Zamanı iyi yönetmek, hem kişisel kariyerde, hem de kurumsal rekabette büyük bir güç sağlamaktadır. Bu nedenle işletmelerde üretkenliğin ve verimliliğin artırılması için zaman analizlerini kapsayan iş etütleri yapılmakta ve böylece işler analiz edilerek daha kısa zamanlarda yapılabilirliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Çalışmada, zaman analizini etkileyen ve zaman analizinden etkilenen en önemli faktör olan insanın, zaman analizlerine karşı tutumu incelenmeye çalışılmıştır. Anketin ilk bölümünde katılımcıların demografik verileri sorulmuştur. Anketin ikinci bölümünde şirket çalışanları üzerine yapılan zaman etüdü ölçümlerinin çalışanlar tarafından nasıl değerlendirildiği araştırılmıştır. T testleri ve çapraz tablo analizleri ile uygulamaya konu olan gıda şirketinin zaman yönetimi için anketten elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: verimlilik, zaman yönetimi, zaman analizi, t testi, çapraz tablo analizi

---

¹⁶⁴ Akuvatur Su Ürünleri Tic. San. A.Ş. korayseri@gmail.com

¹⁶⁵ Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, ahturan@sakarya.edu.tr

¹⁶⁶ Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, cediz@sakarya.edu.tr

TÜRKÇE SÖZLÜĞE KATKILAR

Doç. Dr. Ali CİN¹⁶⁷

ÖZET

Eklemeli bir dil sistemine sahip olan Türkçenin zengin bir kelime yapma mekanizması vardır. Önemli olan bu zenginliğin yerinde ve doğru bir şekilde kullanılmasıdır. Türkçenin eklerinin zenginliğine ve türetme imkânlarının genişliğine rağmen Cumhuriyet dönemine kadar kelime türetiminin daha ziyade Arapça ve Farsça kökler ve eklere dayanan türetmelerin yapıldığını görüyoruz. Ancak bu dili kullanan halk, kullandığı dilin imkânlarından yararlanarak yeni bir takım kelimeler türetmekten hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Ağızlarda kullanılan güzel Türkçe kelimeler bunun en güzel kanıtıdır. Cumhuriyetten sonra bir zihniyet değişikliğiyle Arapça, Farsça kök ve eklere dayanan bu türetmeden vazgeçilerek Türkçe kök ve eklerle yeni türetmeler yapılmaya başlanmıştır. Cumhuriyetten günümüze değin yaklaşık seksen yıllık zaman diliminde kelime türetimiyle ilgili ciddi mesafe alınmıştır. Kelime türetme işi bazen bu dili kullanan halk tarafından, bazen bu dilde edebi ürünler veren yazarlar, bazen bilim adamlarınca bazen de gazeteciler tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada bugün Türkiye Türkçesi sözlüğünde kullanılmayan ancak bazı gazetecilerimiz ve yazarlarımız tarafından kullanılan kelimeler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kelime türetme, Sözlük, kelime, yeni kelime yapma

---

¹⁶⁷ Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, alicin@akdeniz.edu.tr

İBNİ HALDUN'UN İSLAM TARİH YAZICILIĞINA ELEŞTİRİSİ VE KURGULADIĞI YENİ TARİH METODU

Güllü KOÇER¹⁶⁸

ÖZET

İslam tarihinde anlatıların coğrafya ve zaman düzlemine yerleştirildiği, kaynağa yönelik tenkidlerin önemli olduğu ilmi tarihçilik, Medine'de tefsir ve hadis ilimleri üzerinde çalışan âlimler arasında başladı. Bu âlimler ilk olarak Peygamber'in hayatı ve savaşlarından bahseden eserler ortaya koydular. Tarih, ilimler sınıflandırmasında her zaman İslamî ilimler arasında sayılmakta ve çoğunlukla Gazali'de olduğu gibi tefsir, kıraat gibi tamamlayıcı ilimler arasında değerlendirilmeydi.

İslam tarih yazıcılığı hakkında sistemli bir yorum getiren İbni Haldun'un bu noktadaki eleştirilerinin ise alana yeni bir yön kattığını söylemek gerekmektedir. İslam tarihçiliğinin temel problemi olarak tarih ilmi ile hadis ilmi arasındaki yakın ilişkiyi düşünen İbni Haldun, iki ilim arasındaki bu yakınlık sebebiyle İslam tarihçiliğinin konu alanı, eleştiri yöntemi ve nedensel bağlar kurabilmesi yönlerinde eksik ve kusurlu kaldığını ifade etmektedir. Tarih ilminin konu alanında İbni Haldun'un esas yapmak istediği Hadis ilminin konu alanı ile tarih ilminin konu alanını ayırmak ve bu sayede tarihi olaylara dönük uygun eleştiri yöntemleri geliştirebilmektir.

İbni Haldun konu alanı ve metodu ile tarihi, ilimler sıralaması içinde İslamî-nakli ilimler arasında yardımcı ilim olarak sıralanan konumundan çıkarıp onu felsefi- aklî ilimler arasına dahil ettiği anlaşılmaktadır. Tarih ilmini klasik gelenekteki İslamî ilimlerle - özellikle Hadis ilmi ile- olan yoğun ilişkisinden kurtarıp onu felsefenin ve ümran ilminin yanında yeni bir yere yerleştiren İbni Haldun, tarih ilmine tarihî olayların nedensel zemini ile ilgili açıklama getirmesi yönünde güçlü bir misyon biçer.

Bu çalışmada İslam tarihçiliğinin gelişimi, klasik eserleri ve yöntemi ele alınacak, bu noktada İbni Haldun'un İslam tarihçiliğinin konu alanı ve metodu üzerine eleştirileri değerlendirilerek tarih ilmi için kurguladığı yeni metot ve misyon ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: İbni Haldun, İslam Tarihçiliği, Ümran ilmi, Tarih metodu, Hadis İlmî

---

¹⁶⁸ TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Tarih Bölümü Öğr. kocergullu@gmail.com

DOLAYLI KARŞILAŞTIRMALI REKLAMLARIN REKLAMDAKİ BİLGİLERE YÖNELİK TUTUM VE SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Arş. Gör. İbrahim AYDIN¹⁶⁹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, dolaylı karşılaştırmalı reklamların, tüketicilerin reklamdaki bilgilere yönelik tutumları ve satın alma niyeti üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim bahar yarıyılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde öğrenim gören, 21 farklı birimden 788 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, iki farklı reklam türü (dolaylı karşılaştırmalı ve karşılaştırmalı olmayan), cinsiyet ve reklamveren marka kullanıcısı olup olmama; bağımsız değişkenler olmak üzere 2x2x2 faktöriyel desene uygun olarak planlanıp gerçekleştirilmiştir. Bu desen kapsamında farklı reklam türünün gösterilmesi kriterine bağlı olarak herhangi bir müdahale olmadan dolaylı ve karşılaştırmalı olmayan reklam grubu şeklinde isimlendirilen iki deneysel grup oluşturulmuştur. Çalışmada, reklam türünün etkisi, reklam türü ve cinsiyetin ortak etkisi, reklam türü ve reklamveren marka kullanıcısı olup olmamanın ortak etkisi ve reklam türü, cinsiyet, reklamveren marka kullanıcısı olup olmamanın ortak etkisine göre bağımlı değişkenler üzerinde anlamlı bir farklılığın olup olmadığı araştırılmıştır. Reklam türü, cinsiyet ve reklamveren marka kullanıcısı olup olmama değişkenlerinin ortak etkisine göre reklamdaki bilgilere yönelik tutum üzerindeki etkiler ve satın alma niyeti üzerindeki etkilere yönelik anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde üç yönlü çok değişkenli varyans analizi (Three Way MANOVA), üç yönlü varyans analizi (Three Way ANOVA) ve betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışma için kullanılan ölçekler, literatürde bulunan çok sayıda çalışmadan, çalışmanın amacına uygun olan maddeler seçilip, uyarlama yapılarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dolaylı Karşılaştırmalı Reklam, Tüketiciler Üzerindeki Etkiler, Reklamdaki Bilgilere Yönelik Tutum, Satın Alma Niyetine Etki.

---

¹⁶⁹ Yüzüncü Yıl Üniversitesi Erciş İşletme Fakültesi, aydnbrhm@hotmail.com

RÖNESANS İDEALİZMİ “FİGÜR-UZAM” İLİŞKİSİ

Ezgi Merve ERTAN¹⁷⁰ Prof. Dr. İbrahim Halil TÜRKER¹⁷¹

ÖZET

Rönesans batı sanatının değerlerine, edebiyatına ve mimarisine duyulan ilginin arttığı; 14. yüzyıldan 16. yüzyılda kadar süren bir dizi eğilimin egemen olduğu dönem olarak tanımlanabilir. Uzun süre dönemin devam etmesiyle sanatçıların bireysel yetenekleriyle ve sayısız fikirleriyle kültürel açıdan önem kazanmaya başladı. Bu sayede Rönesans olarak bilinen bu dönem kendi içinde de dönemlere ayrılmaya başlamıştır. Ortaya çıkan fikirlerden bir tanesi idealizm olmuştur. Sanatçılar gelişen idealizmle kişisel fikirlerini işin içine katarak subjektif bakış açısıyla sanatlarını ortaya koymaya başlamıştır. Gerçeklikten uzaklaşmayı tercih eden yüksek Rönesansın akla gelen sanatçılarından hepsi idealizmin çeşitli biçimlerini benimsemeye başlamıştır. Rönesans sanatçıları evrenin gizlemiş olduğu mutlak doğruyu yakalamak için ideali resmetme çabasına girmiştir. Sonuç olarak Literatür araştırmasıyla yapılan bu çalışma da dönemin bazı sanatçıları -Michelangelo, Leonardo ve Raffaello'nun sanat anlayışlarına yeniden bakmak amaçlanmıştır. Çalışma “Nitel araştırma” yöntemleri ile gerçekleştirilerek toplanan veriler “betimsel analiz” yöntemiyle çözümlenerek sonuca gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rönesans, İdealizm, Leonardo Da Vinci, Raffaello, Michelangelo

---

¹⁷⁰ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, G.S.E. Resim İş Eğitimi Bilim Dalı YL Öğr. ezgiertan@hotmail.com

¹⁷¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi G.S.E. Bölümü, halilt@omu.edu.tr

OSMANLI YASAL DÜZENLEMELERİNDE YEREL YÖNETİMLER VE YEREL ÖZERKLİK

Yrd. Doç. Dr. Figen TAŞKIN ÖZGÜLŞEN¹⁷² Cem Angın¹⁷³

ÖZET

Günümüzde yerel yönetimlerle ilişkilendirilen ve onların olmazsa olmazları arasında sayılan hususlardan biri özerkliktir. Özerklik üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde genelde ya yerel yönetimlerin kendi yasal düzenlemeleri açısından ya merkezi idarenin yerel yönetimlere yönelik sonradan yapmış olduğu yasal düzenlemeler açısından ya da Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı açısından değerlendirilmeler yapıldığını görmekteyiz. Bu çalışmada ise Osmanlı Devleti'nin yerel yönetimlere ilişkin yasal düzenlemeleri özerklik açısından değerlendirildi.

Osmanlı Devleti yerel yönetimlere ilişkin yaptığı düzenlemeleri on dokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren hayata geçirmeye çalıştı. Osmanlı Devleti yabancı devletlerin isteği doğrultusunda yazılan ve kabul edilen Tanzimat Fermanı ile idari, ekonomik, toplumsal ve siyasi değişim dönemine girmiştir. 1839 yılından itibaren değişim arayışının sonucunda anayasal, yasal dayanağı ve kurumsal temelleri oluşturulmaya çalışılan yerel yönetim birimleri ile bunların özerklik açısından değerlendirilmesi bu çalışmanın temel sorunsalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Özerklik, Yerel Özerklik, Siyasi ve İdari Özerklik, Tanzimat Fermanı

---

¹⁷² Ordu Üniversitesi, Ünye İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, Figen23taskin@gmail.com

¹⁷³ Ordu Üniversitesi, angin52@gmail.com

TÜKETİCİLERİN SATIN ALMA DAVRANIŞINDA DİNİ İNANÇLARIN ETKİSİNİ ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR UYGULAMA (GÜMÜŞHANE ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Kurtuluş MERDAN¹⁷⁴

ÖZET

Tüketicilerin satın alma davranışına etki eden kültürel faktörlerden bir tanesi de dini inançlardır. Tüketim davranışlarını dini inançlar doğrudan etkileyebilmektedir. Bu etki, helal ve haram kavramlarının önemini belirginleştirmektedir.

Bu çalışmada tüketicilerin satın alma davranışında dini inançların etkisi ve tüketicilerin helal nitelikli ürünleri satın almaya yönelik tutum ve davranışlarını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Ayrıca tüketicilerin tutum ve beklentilerinin sosyo-demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Gümüşhane il merkezinde yaşayan tüketiciler üzerinde bir anket çalışması yapılmıştır. Toplanan verilerin değerlendirilmesinde, güvenilirlik, faktör analizi ve fark testlerinden tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde, tüketicilerin satın alma davranışında dini inançların etkisinin önemli olduğu anlaşılmış, bu amaçla hazırlanan ölçekteki tüketicilerin satın alma tutum ve davranışlarının cinsiyet, meslek, öğrenim ve gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği, yaş ve medeni duruma göre ise anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tüketici, satın alma, dini inanç

---

¹⁷⁴ Gümüşhane Üniversitesi, GMYO, Muhasebe Bölümü, kurtulus_m@hotmail.com

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE DEĞİŞEN KİMLİKLER

Arş. Gör. Melek ERYENTÜ¹⁷⁵

ÖZET

Son yıllarda küreselleşme, en çok eleştirilen ve tartışılan, çok farklı anlam ve değerler yüklenen, farklı nitelendirmelere konu olan kavramların başında gelmektedir. Kaçınılmaz bir gerçek olan küreselleşme, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel değerlerin ve bu değerler çerçevesinde oluşmuş birikimlerin sınırları yok sayarak yayılması olarak ifade edilmektedir. Bu süreç, ulus-üstü siyasal ve ekonomik yapılanmalardaki artışın da etkisiyle, ulus-devlet biçiminin aşındığına ve çözüldüğüne dair tartışmaları beraberinde getirmiştir. Küreselleşmenin felsefi dayanağını olan post modernizm ise; evrensellik karşısında tikelliği vurgulayarak, modernitenin savunduğu homojenliğin sonucu olan sınıf, ulus gibi kimlikleri sorgulamaya açmıştır. Sınır ötesi iletişim ağları ile zaman ve mekânın muğlâklaşması, bireyleri herhangi bir yere bağımlı kılmaktan uzaklaştırarak merkezsizleştirmiştir. Böylece uzak ile yakın arasındaki ayırım anlamsız hale gelmektedir. Küreselleşme süreci ile birlikte sesi duyulmamış kültürler, bölgeler, düşünceler bilgisayar ağları vasıtasıyla her yere ve herkese ulaşabilmektedir. Ağlar sayesinde gerçekleşen iletişimde bireyler kendilerini gizleyebilmekte, farklı kimlikler sergileyebilmektedirler. Birey kurgulayarak kendisi için kimlikler yaratmakta, var olan kimlikleri kendi kimliği gibi sahiplenebilmektedirler. Böylece belirsizlik içindeki yaşantımızda çok sayıda kimlik üretilmekte ve aynı hızla tüketilebilmektedir. Yani günümüzde kimlikler daha fazla değişken, bütünlükten yoksun ve parçalı hale gelebilmekte; yenilenme ve belirsizliklerle daha çok karşı karşıya kalabilmekte; böylece kimlikler, yerini çoklu kimliklere/kimliksizliğe bırakabilmektedir. Bu sebeple yeni örgütlenme biçimleri, yeni teknolojilerle beraber ortaya çıkan fikirler, kimlik kavramını değişime uğratmakta ve onu daha kısa ömürlü olgular haline getirebilmektedir. Bu çalışmada, küreselleşme olgusunun kimliklerin dönüşümü üzerindeki etkisi kimliksizlik bağlamında ele alınmış, literatür tartışması ekseninde fenomenolojik yaklaşım kullanılarak yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Küreselleşme, Kimlik, Modernite, Postmodernite, Kimliksizlik

---

¹⁷⁵ Erzincan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, meryentu@erzincan.edu.tr
melekeryentu66@gmail.com

HOLLANDA KONSOLOSLUK RAPORLARINA GÖRE CUMHURİYETİN İLK YILINDA TÜRKİYE'NİN TİFTİK VE YÜN TİCARETİ

Arş. Gör. Ayhan SERTKAYA¹⁷⁶ Arş. Gör. Yakup YILMAZ¹⁷⁷

ÖZET

Hollanda Kraliyet Arşivi'nden ulaşılabilen Hollanda Konsolosluk Raporları'ndan elde edilen bilgilere dayalı olarak Hollanda Kraliyeti'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin ticari faaliyetleri ile yakından ilgilendiği kolaylıkla söylenilebilir. Cumhuriyet'in kuruluşunun ilk yılında bile İstanbul'dan düzenli olarak tanzim edilen konsolosluk raporları Hollanda Dış İşleri Bakanlığı'na da her ay düzenli olarak gönderilmiştir. Bu araştırma da Hollanda Konsolosluk Raporları'ndan elde edilen veriler ışığında Cumhuriyet'in kuruluşunun ilk yılında Türkiye'nin tiftik ve yün ticareti incelenecektir. Böylece 1923 yılı Kasım ve Aralık ayları ile birlikte 1924 yılı boyunca her ay özellikle İstanbul pazarına arz edilen tiftik ve yünün miktarı, bu ürünlerin hangi şehir ya da bölgelerden geldiği, fiyatının ne kadar olduğu, iç ya da dış pazardan ne denli talep edildiği ve hangi miktarlarda nerelere satıldığı ve ay sonunda İstanbul pazarında mevcut tiftik ve yün stokunun miktarı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hollanda Konsolosluğu, Türkiye, Tiftik, Yün, Ticaret.

---

¹⁷⁶ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, ayhan.sertkaya@omu.edu.tr

¹⁷⁷ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yakup.yilmaz@omu.edu.tr

NİZİP'TE (GAZİANTEP) ŞEHİRLEŞMENİN MEKÂNSAL DEĞİŞİME ETKİSİNİN UZAKTAN ALGILAMA YÖNTEMLERİYLE İNCELENMESİ

Prof. Dr. Sevil SARGIN¹⁷⁸ Arş. Gör. Selin YILDIZ¹⁷⁹

ÖZET

Gelişen uydu teknolojileri kullanımı ile nüfusa bağlı dinamik şehir yapılanmalarının gelişim seyri gözlemlenebilmektedir. Bu çalışmalardan elde edilen verilerle doğru analiz ve değerlendirmeler yapılarak, mekânsal sorunlar planlı bir arazi kullanımı yönetimi ile kontrol altında tutulabilmektedir. Bu çalışmada, Gaziantep ili sınırları içerisinde yer alan Nizip'in mekânsal büyüme sürecinin arazi örtüsü/kullanımı üzerindeki değişimlerle ortaya konulması ve bu değişimleri etkileyen şehirleşme faktörlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu sayede sürdürülebilir bir mekân yönetimi ile mevcut sorunların çözümlenmesine katkıda bulunulması da hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda, 1990-2016 yıllarını kapsayan süreçte Landsat uydu verileri kullanılarak 4 arazi örtüsü sınıfına göre kontrollü sınıflandırma yöntemiyle Nizip şehrinin yayılma alanı ve arazi örtüsü değişimleri mekânsal ve istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, Nizip'teki arazi örtüsü değişimi, tipik bir şehirleşme sürecinin mekânsal gelişimini yansıtmaktadır. 1990 yılında Nizip Çayı'nın doğu kenarını kuzey-güney yönlü kaplayan şehir alanı, 2016 yılında özellikle doğuya doğru 439,4 ha oranında ilerleme kaydetmiştir. Bu ilerlemenin genellikle kuru tarım alanlarının tahribatı sonucunda gerçekleştiği ve arazi örtüsünün amaç dışı kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, 1990 yılında yerleşme alanları 556,5 ha ile çalışma alanının %6,6'sını oluştururken 2016 yılında 439,4 ha artış göstererek 995,9 ha sahaya ulaşmış ve günümüzde çalışma alanının %11,8'ine karşılık geldiği tespit edilmiştir. Bu sonuca göre Nizip'te gözlemlenen güneybatı ve kuzey yönlü büyüme, sanayi tesisleri ve ulaşım birimlerinin konumlarından dolayı, gelecek dönemler için olası gelişme yönlerini göstermektedir. Sonuç olarak, temel ekonomik faaliyeti tarıma dayalı sanayi olan Nizip şehrinde nüfus artışı ve buna bağlı olarak mekânsal gelişim devam etmektedir. Bu bağlamda Nizip'te hızlı ve plansız şehirleşmeden kaynaklanabilecek pek çok sorun doğru ve planlı bir arazi yönetimiyle kontrol altında tutulabilir.

Anahtar Kelimeler: Arazi Örtüsü/Kullanımı, Mekansal Gelişim, Landsat, Şehirleşme, Nizip.

---

¹⁷⁸ Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, sevil.sargin@marmara.edu.tr

¹⁷⁹ Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, syildiz@kilis.edu.tr

XXI. YÜZYIL KAZAK ROMANLARINDA “DEVLET-I EBED MÜDDET” DÜŞÜNÇESİNİN ZİHİNSEL ALT YAPISI

Ainur AKHMETOVA¹⁸⁰ Prof. Dr. İbrahim DİLEK¹⁸¹

ÖZET

Bildiri XXI. yüzyıl Kazak romanlarında geçen “Devlet-i Ebed Müddet” ülküsünün milli, kültürel ve estetik önemini araştırmaya yöneliktir. Konsept kategorisi bugüne kadar bilişsel lengüistik alanındaki birçok dilci ve bilim insanının araştırmalarına konu olmuştur. Fakat XX. yüzyılın ikinci yarısında edebiyat araştırmalarında yeni yöntemlerin meydana gelmesiyle dünya edebiyat biliminde de bilişselcilik (cognitivism) kavramı kullanılmaya başlamıştır. G.Lakoff, P.Stockwell, R.M.Frumkina, V.Z.Demyankov, E.S.Kubryakova, S.G.Vorkaçev, E.V.Loizinskaya, İ.G.Parşina, T.A.Van Dijk vb. bilim insanlarının araştırmaları bilişsel edebiyat biliminin gelişimini gösterir. Konsept terimi XXI. yüzyılda bilişsel edebiyat biliminin temel kavramı olarak dünya edebiyat biliminde yaygın bir şekilde araştırılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda Kazak edebiyat bilimi de dünya edebiyat biliminin bir kolunu oluşturduğu için, Kazakistan halkının milli ve kültürel değerleri arasında yer alan “Devlet-i Ebed Müddet” ülküsünü milli-kültürel düşünce olarak araştırmanın önemi büyüktür.

Bildiri kapsamında Kazakistan’ın uyguladığı “Devlet-i Ebed Müddet” ülküsünün her dönemdeki belirtileri tespit edilmiştir. Kazak edebiyatında yer alan “Devlet-i Ebed Müddet” düşüncesini oluşturan “devlet”, “ülke”, “vatan”, “merhametli toplum”, “Ötüken”, “Jeruyık”, “Ergenekon”, “Jideli Baysın”, “Uyan, Kazak!”, “Sarıarka”, “Güçlü ol, Kazak!”, “Türkistan topraklarında büyük bir devlet kurma”, “yurt-kut-kudret”, dil, bağımsızlık, ata yurt vb.” milli kavramlar ve söylemler üzerinde durulmuştur. “Devlet-i Ebed Müddet” düşüncesinin kaynağı Kazakların da mensubu olduğu Türk halklarının “Tanrı tarafından verilen kut” anlayışına dayanmaktadır. “Tonyukuk”, “Kül Tigin”, “Bilge Kağan” olarak da adlandırılan eski Orhon Yenisey yazıtlarında Türk halkları için bağımsızlık kavramının önemi vurgulanmakta, onu koruyup, gelecek nesillere aktarmanın bir vazife olduğu anlatılmaktadır. Bu çalışma, Kazak halkının milli, evrensel, manevi, siyasi, estetik ve dini değerlerini daha da güçlendirmenin, onu koruma amacı ve çabasının önemini vurgulayarak XXI. yüzyıl Kazak romanlarında yer alan “Devlet-i Ebed Müddet” düşüncesi ve bunu oluşturan bağımsızlık, yurtseverlik, demokrasi, adalet, barış vb. kavramlar üzerinde durulmuştur. “Devlet-i Ebed Müddet” fikrinin bazı filolojik ve tarihi olguları hâlâ araştırılmayı gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fikir, Ebedi Ulus, Kazak Romanları

¹⁸⁰ M.O.Awezov Edebiyat ve Sanat Enstitüsü, Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi Doktora Öğrencisi, qazakhmetova@gmail.com

¹⁸¹ Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, altaykagan@gmail.com

ÇAĞDAŞ BİLİMDE İNSAN DEĞERLERİNE GENEL YAKLAŞIM

Nurbol KHUDAIBERGENOV¹⁸²

ÖZET

Değerler sistemi son çeyrek asırda beşeri bilim dalları için ayrı bir önem kazanmaya başlamıştır. Dini, iktisadi ve siyasi anlamda toplumun çağdaş bir yapıya kavuşturulabilmesi için toplumun değerler sistemini iyi tanımak, ilmi bakımdan sağlam analizler yapmak gerekir. Değerlerin toplumda bırakacağı etkileri, halkın sosyal gelişmesindeki yerini belirlemek ve kendine has özelliklerini çözümlemek bugünkü beşeri ilim dalları için özellikle de edebi eleştiri ilmi açısından çok önemli hale gelmiştir. Bu bildiride başta Kazakistan olmak üzere diğer ülkelerdeki bilim adamlarının yapmış oldukları aksiyolojik araştırmalar irdelenip, değerlerin kendisine ait özellikleri aktarılmaya çalışılmıştır. Değerlerin kaynakları, onun kalıplaşması, değişime uğraması, çeşitleri ve yayılması, onun belli bir kavmin kimliğini tanıtmadaki önemine ayrıca vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beşeri Bilimler, Değerler, Değer Araştırmaları, Bilim

---

¹⁸² M.O.Awezov Edebiyat ve Sanat Enstitüsü, Al-Farabi Kazak Milli Üniversitesi Doktora Öğrencisi,
nurbol.qz@gmail.com

TÜRKİYE'DE DEMOKRASİ SÜRECİ VE DARBELER

Öğr. Gör. Sibel BOZKAYA¹⁸³ Arş. Gör. Dr. H. Şirin AK¹⁸⁴

ÖZET

Demokrasi kavramı son yıllarda gerek akademik çevrelerde gerekse gündelik hayatta sıkça tartışılan, özlem duyulan ve ulaşılması gereken bir ideal olarak düşünülen kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. “Türkiye Cumhuriyeti” kurulduğu 1923 yılından beri demokrasi idealini sürekli olarak taşımış ve bu ideale ulaşmak için gerek devlet erkanı gerekse sivil toplum kuruluşları ve akademik camia uzun mesailer harcamıştır. Türkiye’de demokrasiye giden süreç 1923’den bugüne sancılı dönemlerden geçmiş ve zaman zaman da kesintilere uğramıştır. Çok partili hayata geçilmesinin akabinde yaşanan darbeler dönemi, demokrasi idealinin bazen duraklamasına bazen de gerilemesine sebep olduğu konu hakkında çalışan araştırmacılar tarafından dile getirilmektedir. Darbeleri kendi dönemleri ve o dönemlerde yaşanan süreçlerle beraber incelediğimizde darbeleri yapan tarafların genel olarak iddialarının demokrasiyi korumak olduğunu okumak mümkündür. Çalışmamızın amacı darbeler ve demokrasi birbirini nasıl etkilemiştir ve bu süreçte çıkan demokrasi krizleri nasıl aşılmıştır ya da aşılabilmiş midir sorularına cevap aramaktır diyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Türkiye’de demokrasi, 1960 darbesi, 1980 darbesi, 1971 Muhtırası

---

¹⁸³ Toros Üniversitesi MYO Adalet Bölümü Sibel.bozkaya@toros.edu.tr

¹⁸⁴ Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü hediyesirin@karatekin.edu.tr

ULUSLARARASI HUKUK VE AB HUKUKU DÜZENLEMELERİ KAPSAMINDA ÖTANAZİ VE BELÇİKA ÖRNEĞİNDE ÖTANAZİYE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER

Yrd. Doç. Dr. Kutluhan BOZKURT¹⁸⁵

ÖZET

GİRİŞ-AMAÇ: Uluslararası Hukuk ile Avrupa Birliği Hukuku kapsamlarında Ötanaziye ilişkin Belçika'daki uygulama ve mevzuatın analizi ile karşılaştırmalı bir perspektif sunulması amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Bu çalışmada öncelikli olarak Avrupa Konseyi (AK) Düzenlemeleri, “*Oviedo Konvansiyonu*” açısından ve “Hasta Hakları” kapsamında Ötanazinin hukuksal niteliği ve tespiti yapılmıştır. Avrupa Birliği (AB) mevzuatında ve uluslararası hukuk açısından durumun ne olduğu da çalışma içerisinde kısaca incelenmiştir. Çalışma kapsamında, 2002 yılında Belçika'da yürürlüğe giren Hasta Haklarına İlişkin Yasa'daki yenilikler, oluşturulan komisyon ve komiteler, bu kurumların işleyişi Ötanazi kapsamında değerlendirilmiştir.

SONUÇ: Sosyal Bilimler ve Tıp Hukuku açısından son derece önemli bir konu olan “Ötanazi” ve uygulamaları Belçika örneğinde yasal düzenleme ile hukuksal bir seviyeye oturtulmuştur. Konu iç hukuk boyutuyla önemli olmakla birlikte, uluslararası hukuk açısından da aktüel ve kapsamlı bir alanı oluşturmaktadır. Konuyla bağlantılı olarak AK'yi düzenlemeleri, “*Oviedo Konvansiyonu*” ve Ek Protokoller ile konuyu uluslararası ve AB perspektiflerinde de dikkate almak gerekli hale gelmiştir. Genel olarak Hasta Hakları ve özel olarak ise Ötanazi ile ilgili uluslararası düzenlemeler ve AB'nin mevzuatının değerlendirilmesi, Türkiye'deki hukuk sistemi için önemli olabilecektir. Bu noktada Belçika özelinde “Ötanazi” konusunda var olan mevzuat ve uygulamanın yansımaları Türkiye'de sorunsal değerlendirme için farklı bir bakış açısı sunacaktır. Bu ise çalışmanın esas amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası - AB Hukuku perspektiflerinde Ötanazi, Belçika'da Ötanazi ve Hasta Hakları, Ötanazi ve Etik Sorunlar, Avrupa Konseyi ve Ötanazi, “*Oviedo Konvansiyonu*” ve Ek Protokoller.

---

¹⁸⁵ LL.M. Eur. (Münih), Hukuk Fakültesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi.
k.bozkurt@turkishdesk.eu

ÖRGÜTSEL POLİTİKANIN İŞLEYİŞİNE TEMEL OLUŞTURAN DAYANAKLAR: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME

Yrd. Doç. Dr. Yeliz Mohan Bursalı¹⁸⁶

ÖZET

İnsanoğlu yerkürede varlık göstermeye başladığı andan itibaren yaşamak, çıkarlarını korumak, isteklerini elde edebilmek ve güç kazanmak adına doğayla, doğadaki canlılarla ve diğer bireylerle sürekli olarak mücadele etmiştir. Doğduktan sonra kendi benliğinin farkına varmaya başlayan insanoğlu için bu mücadele, yaşamının her alanında başa çıkması gereken bir olgu olarak süregelmiştir. Bu mücadele sırasında da çoğu zaman başkalarının çıkarları pahasına bile olsa insan, kendi çıkarlarını korumak ve gerçekleştirmek uğruna politik davranmaktan kaçınmamıştır. Bu yüzden de yaşamın sürdürüldüğü bu büyük arenada ‘politik olmak’ ve/veya ‘politik davranmak’ ilişkide bulunulan herhangi bir birey, grup ya da kuruma karşı şartlar gerektirdiğinde ortaya koyulan bir gerçeklikten ibarettir.

Örgütsel politikanın işleyişinde, politik düşünmek ve/veya politik davranmak yaşam sahnesinin her alanında olduğu gibi bireylerin içinde yer aldıkları çeşitli örgütlerde de kaçınılmaz gerçeklerden birisini oluşturmaktadır. Örgütlerin ve tek tek bireylerin çıkarlarını gerçekleştirmek ve onlara hizmet etmek açısından son derece önemli olan politik faaliyetler, “bireyin örgütsel rolünün bir parçası olarak ele alınmayan ve örgüt içindeki avantaj ve dezavantajların dağıtımını etkileyen ya da etkileme girişiminde bulunan faaliyetler” olarak tanımlanabilir. Örgütsel yaşamın bir parçasını oluşturan ve örgütün her üyesinin çeşitli düzeylerde içinde yer aldığı politik davranışlar, örgütsel politikanın görünür kısmını yani buzdağının üstte kalan kısmını oluşturmaktadır. Politik algılar ise bireylerin örgütteki olaylar ve diğer bireylerin davranışları karşısında geliştirdikleri zihinsel değerlendirmelerini ortaya koymakta yani politikaların sübjektif yönüne işaret etmektedir. Bu yüzden denilebilir ki politik algılar hem politik davranışların şekillenmesinde etkili olabilmekte hem de politik davranışların sonucunda ortaya çıkabilmektedir. Bu süreçte örgütsel ortamın, bireylerin ve olayların gerek politik olarak algılanmasında gerekse bireylerin politik davranışlarda bulunmasında bazı dayanak noktalarından söz etmek mümkündür. Çalışma bu doğrultuda örgütsel politikanın işleyişine dayanak oluşturan olguları (değerler, karşılıklı bağımlılık, atıf teorisi vb.) kavramsal bir çerçevede ele almayı ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Politika, Örgütsel Politika Algısı, Politik Davranış

---

¹⁸⁶ Pamukkale Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, ybursalı@pau.edu.tr

ULUSLARARASI SİSTEMDE HÜKÜMETDİŞİ ÖRGÜTLENMELERİN ETKİNLİĞİ: ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Filiz CİCİOĞLU¹⁸⁷ Buse BOSTANCI¹⁸⁸

ÖZET

Küreselleşme ile birlikte modern devlet algısının değişim göstermesi, sınırların kalkması, teknolojinin ilerlemesi ve çatışma bölgelerinde yaşanan sorunların dünya küresel barışını tehdit etmesi gibi gelişmeler karşısında dünya düzeni yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Yeniden yapılanma sürecinde devletin küçülmeye gitmesi, ekonomik ve sosyal alandan kendisini çekmesi toplumsal alanda bir boşluk oluşturmuştur. Küresel yönetim, uluslararası kamuoyu, uluslararası sivil toplum, katılımcı demokrasi ve serbest piyasa ekonomisi gibi kavramların önem kazanması uluslararası sistemi dönüştürmüştür. Küreselleşmenin getirdiği yenilikler ve değişen yeni uluslararası sistem yeni uluslararası aktörlerin varlığını zorunlu kılmıştır. Bu aktörlerden birisi olan hükümet-dışı örgütlenmeler (HDÖ), uluslararası sivil toplum içerisinde yer almaktadır. Herhangi bir devlet ile doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantısı bulunmayan bu örgütlenmeler sahip oldukları kamuoyu desteği sayesinde karar alma mekanizmalarını etkileyebilmektedir. Neo-liberal politikaların benimsenmesi ve küreselleşme sonrası gelişmelerle birlikte aktörler arası ilişkiler karşılıklı bağımlılık gösteren bir şekil almıştır. Özellikle dış politika karar alma sürecinde bir baskı mekanizması olarak çalışan uluslararası toplumun desteğini almak önem kazanmıştır. Uluslararası kamuoyunun desteğini alarak gerçekleştirdiği çalışmalar dikkate alındığında HDÖ'lerin yeni uluslararası sistemde etkin aktör olma konuları giderek önem kazanmaktadır. Uluslararası toplumun gelişimi açısından avantajlara ve dezavantajlara sahip olan HDÖ'ler kimi zaman belli devletlerin sözcülüğünü yapmış oldukları gerekçesiyle eleştirilse de, uluslararası küresel sorunlar karşısında uluslararası kamuoyu desteğini alarak uluslararası toplumun gelişimi adına başarılı çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Bu çalışmada, öncelikle HDÖ kavramı ve HDÖ'lerin tarihsel süreç içerisindeki gelişimleri ifade edilecek ve ardından HDÖ'lerin amaç ve faaliyetleri ile HDÖ'lere yönelik hukuksal düzenlemeler incelenecektir. Bu çerçevede Uluslararası Af Örgütü örneği üzerinden HDÖ'lerin etkinlikleri somut olarak verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hükümetdışı Örgütler, Uluslararası Af Örgütü, uluslararası sistem, sivil toplum, küreselleşme

---

¹⁸⁷ Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, fsever@sakarya.edu.tr

¹⁸⁸ Sakarya Üniversitesi SBE YL Öğr. bostancibuse@gmail.com

MARKA TESCİLİNDE YENİ SİNAİ MÜLKİYET KANUNUNUN GETİRDİKLERİ

Prof. Dr. Sanem ALKİBAY¹⁸⁹

ÖZET

Pazarlama hayatın içinde tüketicilerle birlikte yaşayan bir işlev ve markada onun en önemli kimlik belirten yapı taşlarından birisidir. Marka, bilim ve ticaret hayatının yaratıcı unsurları olarak, hem ulusal hem de uluslararası alanda korunması gereken bir sınai mülkiyet hakkıdır. Hukuk düzeni içinde korunacak olan fikri ve sınai haklar, ticaretin gelişmesine ve daha da önemlisi “marka değeri” yaratarak nesilden nesile korunarak devredilmesine katkı sağlamaktadır.

Türkiye’ de marka hukukuna ilişkin düzenleme 556 sayılı “Markaların Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname” ile yapılırken, bazı aksaklıklar nedeniyle yetersizliği görülmüş ve özellikle mülkiyet hakkının, kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği gerçeğiyle bazı maddelerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine neden olmuştur. Bu aksaklıkları gidermek ve de uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliği mevzuatıyla da uyumlu olması amacıyla 10.Ocak.2017 tarihinde 6769 sayılı “Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK)” yürürlüğe girmiştir. Dolayısı ile bu çalışmanın amacı, girişimcilerin rekabet güçlerini arttıracak markalarını yaratabilmelerine ve de ulusal ve uluslararası pazarlarda koruyabilmelerine yönelik, yeni Sınai Mülkiyet Kanunu’nun getirdiklerini karşılaştırmalı olarak ortaya koymaktır.

Yeni kanunla Türk Patent Enstitüsünün ismi ve amblemi değiştirilerek “Türk Patent ve Marka Kurumu” olmuştur. Marka hukukundaki önemli yeniliklerden birisi, marka olabilecek işaretlere renklerin ve seslerin dahil edilmesidir. Ayrıca, “Türk Patent ve Marka Kurumu” na markalara ilişkin “idari iptal” yetkisi verilmiştir. Bu yetki AB düzenlemesi ile paralelliği sağlamıştır. Ancak, bu iptal yetkisini tanıyan madde Resmi Gazetede yayımlandıktan 7 yıl sonra yürürlüğe girecektir.

Kanun, spekülatif amaçlı marka tescili yapılmasını önlemek amacıyla, bir marka için tescil başvurusunda bulunulduğunda, bu marka başvurusuna itiraz eden taraftan, itiraza dayanak gösterilen markanın tescilinin üzerinden beş yıldan daha fazla bir süre geçmiş olması halinde, markayı kullandıklarını ispata yönelik bilgi ve belge sunmalarını istemektedir. Ayrıca yeni kanun, markada “teklik” esasını değiştirilerek, marka sahiplerinin birlikte var olma isteklerinin, noter onaylı” muvafakatname” verme suretiyle, uygulanması yolunu açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Marka, Marka Değeri, Marka Tescili, Markanın Korunması, Marka Hukuku, 6769 sayılı Sınai ve Mülkiyet Kanunu

---

¹⁸⁹ Gazi Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, salkibay@gazi.edu.tr

YENİ TÜRK SİNEMASINDA MEKAN ANLAYIŞI; “YOZGAT BLUES” FİLMİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME

Eda ARISOY¹⁹⁰

ÖZET

Mekanlar, yaşam alanlarının en geniş bileşenleridir. Bir mekan, içinde olup bitenler kadar mekana karşı duyulan heyecanın kaynağı, varoluşun mekanda gerçekleşen halidir. Mekan ve yer arasındaki fark, insanın mekanla kurduğu iletişimidir. Kurulan bu türlü bir iletişim, aidiyetin de temel taşlarını oluşturur. Toplumsal kimlikler aidiyet duygusunun gelişmesinde son derece önem taşımaktadır. Salt kişilerin kendileri değil, yaşanan olayların da mekan ve aidiyet anlamında rolü büyüktür. Her varoluşun bağlamı, kişiler için olduğu kadar mekanlar içinde değişiklik göstermektedir. Mekanların geometrik görüntülerinin, orayı anlamlandırmak için yeterli olmadığı açıktır. Anlamın gerçekleşmesi, oradaki iletişimin açığa çıkması ile mümkün olacaktır. Mekan ve mekanda kendine yer bulan insan, egemen ideolojinin temsili gereği, o yere varlığı ile katkıda bulunmaktadır. Toplumda cinsiyet rollerinin bu inşada önemi yadsınamaz, zira cinsiyet mekanla kurulan iletişimin de temelinde oluşmaktadır. Bu çalışmada özne kavramı ve öznenin mekanlarda var olma çabası, var kalabilmek için direnişi çalışmanın özünü meydana getirmektedir. Sinemanın, iletişimin güçlü bir yolu olduğu varsayımı ile, mekanların sinema filmlerinde anlatımı izleyicinin gitmediği, içinde bulunmadığı bir mekanla bağ kurmasına da imkan sağlamaktadır. Bu çalışmada, *Yozgat Blues* (Mahmut Fazıl Coşkun, 2013) filminin karakterlerinin mekanlar üzerinden toplumsal iletişimi tartışılmaya çalışılmıştır. Araştırma film çözümlemesi üzerinden, Henri Lefebvre'nin toplumsal mekan kuramına dayandırılarak yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İletişim, mekan, cinsiyet, aidiyet, toplumsal, sinema

---

¹⁹⁰ Gazi Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, edaarisoy@gmail.com

OSMANLI EĞLENCE KÜLTÜRÜNÜN EDEBİ ÜRÜNLERE YANSIMASI: SURNAMELER

Fatih Akbay¹⁹¹

ÖZET

Bu çalışmada, Osmanlı içtimai eğlence hayatını araştırmak adına oldukça önemli bir yer tutan surname türü, manzum ve mensur şekilde yazılmış olan iki örnek yardımıyla incelenecektir. Bu Surnamelerin ilki Mîrialem-zâde nâmıyla maruf Halil İbrahim Rif'at Bey'in kaleme aldığı 818 beyitlik manzum surnamedir. Bu eserde, Sultan II. Mahmud'un kızı Saliha Sultan ile Halil Rif'at Paşa'nın 1834 (1250) yılındaki düğününü konu edilmektedir. Bunun karşısında incelenecek olan eser ise yine aynı düğünü konu eden 87 varaklık müellifi belli olmayan mensur surnamedir

Bu iki örnek seçilirken, Mehmet Arslan ve Hatice Aynur'un "manzum surnamelerin kültür tarihçiliği konusunda mensur örnekler nazaran eksik kaldığı, bu bakımdan yazıldığı dönemi yansıtmakta daha zayıf ürünler olduğu" şeklinde özetlenebilecek ortak iddialarını en sade ve objektif yolla ortaya koyup bir tartışma haline getirmek ve bir sonuca ulaşmak hedeflenmiştir.

Çalışmanın çıkış noktası ve temel sorunu olarak, yapılan genellemelerin geçerliliği; surname türü daha yakından incelenmek suretiyle araştırılırken, manzum ve mensur olarak seçilen örnek surnamelerin aynı töreni anlatmasına özellikle dikkat edilmiştir. Böylece dönem farklılığının, yani tarihi bir boşluğun yaratacağı farklı şartların bu tartışma ve karşılaştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği konusunda bir eksiklik olarak ortaya çıkmaması amaçlanmıştır. Aynı zaman ve mekanada geçen aynı vakayı aktaran söz konusu metinleri karşılaştırmak elbette Hatice Aynur ve Mehmet Arslan tarafından kabul edilen görüşü geçersiz kılmaya yetmeyecektir. Ancak eğer bu ortak iddia karşısında ifade edilebilecek hususlar, sunulabilecek özel veya genelleme alternatif tespitler varsa onları ortaya koyarak en azından bu konuda geçerli ve dikkat çekici bir tartışma başlatmak önemli sayılmalıdır. Böylece, edebi ürünlerin tarih bilimine, özellikle kültür tarihine katkıları söz konusu olduğunda manzum eserlerin de ne derece önem arz ettiğini, manzum bir surnameden hareketle diğer bütün örnekler için genellemek söz konusu edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğlence, manzum, mensur, surname.

---

¹⁹¹ TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi. ffatihakbay@gmail.com

YEŞİL REKLAM VE TÜKETİCİLERİN YEŞİL REKLAMLARA YÖNELİK TUTUMLARI

Arş. Gör. İbrahim AYDIN¹⁹²

ÖZET

Sanayi devrimi ile birlikte kitle ve seri üretimin ortaya çıkışı bir taraftan insan hayatını kolaylaştırırken, diğer taraftan dünyamızın sınırlı kaynakları üzerinde meydana getirdiği baskı sonucu çevresel kirliliğe ve tahribata neden olmuştur. Bu tahribat karşısında tüketiciler sessiz kalmamış, işletmeleri çevre konusunda daha duyarlı olmaya zorlamış dolayısıyla yeşil pazarlama kavramı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda kurumlar çevreci ürün, hizmet ve faaliyetlerini tüketicilerle paylaşmak için farklı iletişim yöntemleri kullanmaya başlamıştır. Bu yöntemlerden biri de yeşil reklamlardır. Bu çalışmanın amacı, yeşil pazarlamayı, yeşil reklamları ve tüketicilerin çevresel sorumlulukları ekseninde yeşil reklamlara yönelik tutumları, literatürdeki çeşitli kaynaklara atıfta bulunarak incelenmesidir.

Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum ve gelir gibi demografik değişkenlerle çevresel sorumluluk ve yeşil reklamlara yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı konu ile ilgili çalışmalar göz önüne alınarak incelenmiş ve bu çalışmalarda elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Pazarlama, Yeşil Reklam, Yeşil Reklamlara Yönelik Tutum.

---

¹⁹² Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Erciş İşletme Fakültesi, aydnibrhm@hotmail.com

YENİ MEDYA VE REKLAM : ONEDİO, VİBİO, STOLK ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Ayçin GELİR ATABEY¹⁹³ Arş. Gör. Işkın ÖZBULDUK KILIÇ¹⁹⁴

ÖZET

Dijital medyanın yaygınlaşması, hayatın her alanında yeni pencerelerin açılmasına katkı sağladığı gibi, reklam ve tanıtım alanlarında da yeni bir mecra oluşmasına olanak sağlamıştır. Dijital mecralarda üretilen reklamların sesli, yazılı ve görüntülü olması, zamanlama sorunu içermemesi, maliyet açısından da geleneksel reklam mecralarından oldukça düşük bütçeye sahip olması ve gündelik yaşamdaki yadsınamaz konumu reklam verenler için hem kaçınılmaz hem de cazibeli bir mecra olmasına sebep olmuştur. Bu yeni mecra hem yeni bir tüketici algısı hem de yeni reklam biçimleri yaratmıştır. Yeni medyada reklamın Word-Of-Mouth-Marketing (Ağızdan Ağıza Pazarlama), Buzz Marketing (Fısıltı Pazarlaması), Viral Reklamlar, Gizli Pazarlama, Sosyal Medya Pazarlaması gibi sıralanabilecek bir çok farklı tekniği söz konusudur. Ancak her bir tekniğin ortak özelliği “reklam gibi olmayan reklam” ve “kişiden kişiye pazarlama” şeklinde bir stratejiyle üretilmiş olmalarından ileri gelmektedir. Bugün Türkiye’de de bu teknikler etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de dijital medya platformlarında yeni reklam stratejilerinin, yeni online yayın alanlarında nasıl uygulandıkları ve bu türlü reklam anlayışlarının söz konusu platformların takipçileri tarafından nasıl karşılandıkları incelenmiştir. Bu çalışma için, Onedio, Vibio ve Stolk oluşumları araştırma evreni olarak belirlenmiştir. İncelemek üzere ele aldığımız bu oluşumların her biri sadece internet üzerinden varlıklarını sürdüren, bilgi temelli olan, benzer takipçi kitlelerine sahip, belli bir ekip çalışması sonucunda ortaya çıkmış, belli manifestolara sahip, alternatif bir yayıncılık anlayışı geliştirme hedefli oluşumlar olup, çalışmamız için uygun platformlar oldukları düşünülmüştür. Bu platformların reklam verme stilleri ve bu reklamlara takipçilerinin verdikleri tepkiler içerik çözümlemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Böylece çalışmada hem yeni reklam stratejileri ele alınmış hem de bu yeni stratejilere takipçilerin verdikleri reaksiyonlar incelenmiştir. Kullanıcı ve medya arasında diyalojik ilişkinin reklamlarda nasıl açığa çıktığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Reklam, Onedio, Vibio, Stolk, Kullanıcı

---

¹⁹³ Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, aycingelir@hotmail.com

¹⁹⁴ Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü, iskinozbuldukkilic@gmail.com

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIĞI STRESİN İZ SÜRME TESTİ PERFORMANSINA ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Pelin SEZGİN¹⁹⁵, Murat Erdem BUDAK¹⁹⁶, Duygu KARA¹⁹⁷

ÖZET

Stres, tüm insanların deneyimlediği fizyolojik ve psikolojik uyarılara vücut tarafından verilen, spesifik olmayan bir tepki olarak bilinmektedir. Yaşanan stres ile insan bedeni bir uyum sürecine girmektedir. Bu uyum süreci, stres tarafından tetiklenen fizyolojik tepkiler şemasıyla hareket etmektedir. Bu fizyolojik şemanın yanı sıra stres, psikolojik açıdan da kişiler ve onların çevreleriyle olan etkileşimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Kişilerin algıladığı stres, bilişsel değerlendirmeler yapılmasını ve etkili veya etkisiz başa çıkma mekanizmaları oluşmasını sağlamaktadır. Ayrıca, stresin bilişsel süreçlerde bozulmalar yarattığı da bilinmektedir. Stres, yürütücü işlevlere etki ederek; özellikle insan bilişi, dikkat, öğrenme, duygu kontrolü, mental rotasyon, el-göz koordinasyonu ve mekânsal hafızada hasarlara neden olmaktadır. Bu bilişsel değişiklikler de bireysel performansı etkilemektedir. Özellikle hızlı ve etkili bir performans sergilenmesi gerektiğinde, performans sonucu istenilen yönde olmadığına ya da stres uyarısı aniden ortaya çıktığında performans olumsuz yönde etkilenmektedir. Bireysel performans ve yürütücü işlevler arasındaki ilişkiyi ölçen birçok test bulunmaktadır. Bu testlerden birisi de İz Sürme Testi'dir.

Tarafımızca yapılan bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin algıladığı stresin İz Sürme Testi performansı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Okan Üniversitesinde öğrenim görmekte olan ve yaşı 20-23 aralığında değişen 392 öğrenci ile yapılan çalışmada, ilk önce Algılanan Stres Ölçeği ile öğrencilerin stres düzeyleri tespit edilmiş, ardından verilen İz Sürme Testi ile stres ve İz Sürme Testi arasındaki ilişki incelenmiştir. Verilerin analizinde MANOVA kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda stresin İz Sürme Testi performansını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Stres, Algılanan Stres, Yürütücü İşlevler, Performans, İz Sürme Testi

---

¹⁹⁵ Okan Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, psezigin@stu.okan.edu.tr

¹⁹⁶ Okan Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

¹⁹⁷ Okan Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

YEREL PEYNİR ÜRETİCİLERİNİN YURT İÇİ PAZARLAMA SORUNLARI: SİVAS ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Figen ARSLAN KOÇKAYA¹⁹⁸ Dr. Ülger AYDOĞAN CULHA¹⁹⁹

ÖZET

Tarım ve hayvancılık sektörü bir ülkenin ekonomik gelişimi açısından önemli bir parametre olup kırsalda bulunan insanların ülke ekonomisine olan katılımında önemli bir rol oynamaktadır. Sektör incelendiğinde süt ve süt ürünlerinin ekonomik olarak katma değerinin yüksek olduğu görülmektedir. 2016 verileri incelendiğinde dünyanın en büyük süt ve süt ürünü üreten ve ihraç eden ülkeleri Almanya, ABD, Fransa ve Hollanda'dır. Sağılan hayvan sayısı dikkate alındığında Türkiye'nin dünyada ithalat ve ihracatta yeterince söz sahibi olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, peynir üreticilerinin sorunlarının belirlenmesi ve sorunların çözümüne ilişkin önerilerin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışmanın analizinde kullanılan veriler Sivas ilinde faaliyet gösteren peynir üreticileri ile yüz yüze yapılan anket yöntemi ile elde edilmiştir. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda üç önemli bulguya ulaşılmış ve çözüm önerileri sunulmuştur. Çalışmanın ortaya koyduğu sonuçları ilki, peynir üreticilerinin önemli bir kısmının küçük aile işletmeleri olduğu ve geleneksel yöntemlerle peynir üretimi yaptıkları, ikincisi bu işletmelerin ürünlerini pazara sunma konusunda çok ciddi pazarlama sorunu yaşadıkları, üçüncüsü de, mevcut devlet desteğinin küçük üreticilere ulaşmasında sıkıntıların var olmasıdır. Sonuçlar incelenerek yaşanan sorunların çözümüne yönelik belli başlı çözüm önerileri sunulmuştur. İlk çözüm önerisi olarak üreticilerin modern üretim teknolojilerinin peynir üretimi sürecine yapacağı katkıların üreticilere öğretilmesine yönelik eğitim programlarının hazırlanması ve bu teknolojinin edinilmesi konusunda tarım kooperatiflerinin ve devletin finans desteğinde bulunması gelmektedir. İkinci olarak üreticilerin mevcut pazardaki rekabet güçlerinin artırılmasına yönelik olarak yüksek verimli hayvan ırklarının yetiştirilmesinin özendirilmesi ve son olarak da, yöresel farklılıklar dikkate alınarak üretilen ürünlerin koruma altına alınması ve pazarlama konusunda üretici ile tüketici arasında sağlıklı bir köprü kurulması amacıyla bu sektör kolunda e-ticaretin geliştirilmesidir. Ayrıca, il ve ilçe merkezlerinde üreticilerin devlet destek ve hibe programlarından etkin bir şekilde yararlanabilmeleri, bilgi ve becerilerinin artırılmaları adına proje ofislerin açılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayvancılık, Süt ve Süt Ürünleri, Yerel Peynir, Peynir Üretimi, Pazarlama.

¹⁹⁸ Cumhuriyet Üniversitesi, Divriği Nuri Demirağ Meslek Yüksekokulu, figenarslan@cumhuriyet.edu.tr

¹⁹⁹ Karayolları Genel Müdürlüğü, ulgeraydogan@gmail.com

KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ AİLE İŞLETMELERİNİN KURUMSALLAŞ(A)MAMA NEDENLERİ: BİLECİK İLİNDE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ALKARA²⁰⁰ Öğr. Gör. Ali ARICI²⁰¹ Öğr. Gör. Tufan YAYLA²⁰²

ÖZET

Ülkemizde faaliyet gösteren işletmelerin %95'ini aile işletmeleri oluşturmaktadır. Aile işletmelerinin başarılı yönetimi ve bu işletmelerin gelecek nesillere başarılı bir şekilde devredilmesi ülke ekonomisine olumlu katkıları nedeniyle çok önemlidir. Aile işletmelerinin başarılı bir şekilde yönetilmesi ve varlığını sürdürebilmesinde ise başta kurumsallaşma olgusu olmak üzere, kurumsal bir marka olarak tanınmak ve pazarlama faaliyetlerinde yaşanan sorunları giderebilmek, her geçen gün giderek ön plana çıkmaktadır.

Araştırmada Bilecik ili, Bozüyük ilçesinde faaliyette bulunan aile işletmeleri ile görüşmeler yapılmıştır. Örneklemi oluşturan işletmeler seçilirken ticaret odası tarafından belirlenmiş 9 farklı meslek gurubunu temsil etmesine dikkat edilmiş ve her bir guruptan en az 1 işletmenin yönetici ortağıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların neredeyse tamamı kurumsallaşma olgusunu bildikleri, önemine inandıklarını ifade etmişlerdir. Ancak kendi işletmelerinin çok fazla kurumsal olmadığını belirtmişlerdir. Bunun başlıca nedenleri arasında ise özellikle yerel düzeyde faaliyette oldukları için bu sürecin kendilerini yavaşlatacağına ve ek maliyetler getireceğine inanmalarındır.

Anahtar Kelimeler: Aile işletmeleri, Kurumsallaşma, Kurumsal Yönetim, Kurumsallaşamama

---

²⁰⁰ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bozüyük MYO, ibrahim.alkara@bilecik.edu.tr

²⁰¹ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

²⁰² Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

SOSYAL MEDYA KULLANIMI VE TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINA ETKİLERİ: BURSA-BİLECİK-ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ALKARA²⁰³ Öğr. Gör. Tufan YAYLA²⁰⁴ Öğr. Gör. Ali ARICI²⁰⁵

ÖZET

Sosyal medya günümüzde toplumdaki her kesim tarafından daha fazla kullanılmaktadır. Özellikle dijital pazarlama aracı olarak internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birçok kurumsal işletme de ürünlerini elektronik ortamda son kullanıcıya sunmaktadır. Bu süreçte sosyal medya kullanıcıları daha önceden satın aldıkları ürünlerle ilgili olumlu ya da olumsuz bilgi paylaşımını bu kanallarda daha sık paylaşmaya başlamışlardır. Bu çalışmada özellikle alışveriş yapmadan önce sosyal medya araçlarının tüketici tercihlerini etkilemedeki rolü araştırılmıştır.

Araştırma, Bursa Bilecik ve Eskişehir illerinde gerçekleştirilmiştir. Tesadüfi örnekleme yoluyla 450 kişiye anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 17.0 programından faydalanılmıştır. Verilerin analizi için t testi ve Anova Analizinden yararlanılmıştır. Yapılan t testi sonuçlarında alışveriş yapmadan önce sosyal medya kullanımında kadınların erkeklere oranla daha fazla araştırma yaptıkları ve yine almayı istekleri ürünler hakkında yapılan olumsuz yorumlardan da erkeklere göre daha fazla olumsuz olarak etkilendikleri görülmüştür. Yapılan One Way Anova analizi sonuçlarında ise yaş guruplarından 25-34 yaş gurubunun diğer tüm yaş guruplarına göre alışveriş yapmadan önce alacağı ürünle ilgili yapılan yorumlardan çok daha fazla etkilendiği görülmüştür. Coğrafi açıdan bakıldığında ise Bilecik'teki katılımcıların Eskişehir ve Bursa'daki katılımcılara göre sosyal medyadaki olumlu yorumlardan daha az etkilendikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Tüketici davranışı, Satın Alma, Pazarlama, Sosyal Ağlar

---

²⁰³ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bozüyük MYO, ibrahim.alkara@bilecik.edu.tr

²⁰⁴ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

²⁰⁵ Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

TÜRKİYE'DE ALTININ PİYASA DİNAMİKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Şükrü CİCİOĞLU²⁰⁶ Büşra ERARSLAN²⁰⁷

ÖZET

Altın; yer kabuğunda en az bulunan, dünyanın her yerinde para yerine geçen, yok olmaz, bozulmaz, bilinen en iyi iletken olan, asırlardır insanları peşinden koşturmuş ve her daim değerli bir maden olarak kabul edilmiştir. Kullanım alanları coğrafi bölgelere ve toplumlara göre değişmekle birlikte, altın geçmişten günümüze kadar değerli bir maden niteliği taşımasının en önemli nedenlerinden biri, üretim miktarının kısıtlı olmasıdır. Belli bir üretim kapasitesine sahip olan maden ocaklarında altın fiyatlarındaki artış ve düşüşe göre üretim yapılmasının mümkün olmaması nedeniyle üretimin fiyat değişikliklerine karşı esnekliği düşüktür. Bu nedenle, altın arzının, altın fiyatlarında oluşan değişikliklere kısa sürede cevap vermesi oldukça güçtür. Altının bir diğer özelliği, yerine konabilecek başka bir maden olmayışıdır. Gerek fiziksel gerek kimyasal özellikleri incelendiğinde bu madenin kıymetli madenler grubunda yer alan gümüş ve platin gibi diğer madenleri geride bıraktığı dikkati çekmektedir. Altının diğer metaller karşısında bir diğer üstünlüğü de, uzun yıllar boyunca parasal sistemde bir değişim aracı olarak kullanılmış olması, halen tasarruf ve yatırım aracı olarak kullanılabilmesi ve günümüzde dünya ülkelerinin birçoğu tarafından rezerv aracı olarak kullanılmaya devam etmesidir. Ağırlıkları resmi mercilerde damgalanmış külçeler halinde bir değişim aracı olarak kullanılmaya başlanan altın, halen günümüzde tüm dünya tarafından tanınan tek değişim aracı olma özelliğini taşımaktadır.

Bu çalışmada Türkiye'de altının piyasa dinamikleri bağlamında bu piyasada arz ve talebin temel belirleyicileri üzerinde durulmuştur. Talep bağlamında da mücevher talebi, T.C. Merkez Bankası Talebi ve yatırım amaçlı altın talebi; arz bağlamında ise altın madenciliği, hurda altın arzı ve T.C. Merkez bankası talebi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'de altının tarihi, Merkez bankası altın rezervi, hurda altın arzı ve talebi

---

²⁰⁶ Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümü, cicioglu@sakarya.edu.tr

²⁰⁷ busra_erarslan@hotmail.com

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL ZEKÂ DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÖZMEN²⁰⁸ Öğr.Gör. Özer COŞMAN²⁰⁹

ÖZET

Bu çalışma ile Akdeniz Üniversitesi, Kumluca ve Finike Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal zekâ düzeyleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Çalışma 325 öğrenci üzerinde nicel araştırma yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sosyal zekâ düzeylerini oluşturan sosyal bilgi edinme süreçleri, sosyal becerileri ve sosyal farkındalıkları tespit edilmiş ve yaşam doyumları üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin sosyal zeka düzeyleri ile yaşam doyumları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki ve etki ortaya çıktığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Zekâ, Yaşam Doyumu, Meslek Yüksekokulu Öğrencisi

---

²⁰⁸ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik MYO, mehmetozmen@mehmetakif.edu.tr

²⁰⁹ Akdeniz Üniversitesi Kumluca MYO ozercosman@akdeniz.edu.tr

İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK ÖZELLİKLERİ: MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÖZMEN²¹⁰ Öğr.Gör. Özer COŞMAN²¹¹

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı işletme bölümü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik özelliklerinin tespit edilmesidir. Ayrıca öğrencilerin demografik özelliklerine göre bireysel yenilikçiliklerinin farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırma 400 öğrenci üzerinde nicel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeylerinin düşük, bireysel yenilikçilik özelliklerinin ise sorgulayıcı olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca erkek öğrencilerin bireysel yenilikçiliklerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Yenilikçilik, İşletme Bölümü Öğrencisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

---

²¹⁰ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik MYO, mehmetozmen@mehmetakif.edu.tr

²¹¹ Akdeniz Üniversitesi Kumluca MYO ozercosman@akdeniz.edu.tr

TURİZM ÇALIŞANLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI: BEŞ YILDIZLI OTEL İŞLETMELERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Yrd. Doç. Dr. Ömer Akgün TEKİN²¹²

ÖZET

Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak; kadının ve erkeğin rollerini, sorumluluklarını, güçlerini ve toplumdaki konumlarını etkileyen bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet algısı, her toplumun sosyo-ekonomik koşullarına göre farklılık gösterebilmekte ve zamanla da değişime uğrayabilmektedir. Toplumun kadına ve erkeğe yüklediği roller, cinsiyet ayrımcılığını da beraberinde getirebilmektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığından, gerek çalışma hayatında gerekse de eğitim hayatında, kadınlar erkeklere göre daha olumsuz etkilenmektedirler. Bu bilgiler çerçevesinde, toplumsal cinsiyet kavramını bilimsel araştırmalar ışığında değerlendirmek önemli bulunmaktadır.

Bu araştırmada; turizm sektörü çalışanlarının toplumsal cinsiyet algılarının tespit edilmesi ve bu algının çalışanların demografik karakteristikleri ve kişisel özellikleri ile arasındaki ilişkileri incelemek ana amaç olarak belirlenmiştir. Araştırma, Antalya'daki beş yıldızlı otellerde çalışan 263 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri anket tekniği ile toplanmış ve elde edilen veriler SPSS 17.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; turizm çalışanlarının toplumsal cinsiyet algıları ile demografik karakteristikleri ve kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Sektörü, Cinsiyet Roller, Toplumsal Cinsiyet Algısı, Ayrımcılık, İş Hayatı.

---

²¹² Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü.
dr.omerakguntekin@gmail.com

FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ TEMELİNDE YAPABİLİRLİKTEN YOKSUNLUK VE ÇÖZÜME DAİR ÖNERİLER

Öğr. Gör. Pınar ŞAHBAZ CANÖNDE²¹³ Öğr. Gör. Figen ARSLAN KOÇKAYA²¹⁴

ÖZET

Yapabilirlikten yoksunluk teorisinin iki temel ögesi yapabilirlikler ve işlevlerdir. İşlevler kavramı bir kişinin yapmaya değer verdiği şeyler kadar, olmaya değer vereceği şeyleri de yansıtır. Değer verilen işlevler, yeterli beslenme, temel eğitim ve sağlık hizmetlerinden faydalanma ve önlenebilir hastalıklara yakalanmama gibi temel işlevlerden topluluk hayatına katılma ve özsaygı sahibi olma gibi daha karmaşık durum ve etkinliklere kadar değişik biçimler alabilirler. Bir kişinin yapabilirlik kümesi, o kişinin ulaşmasının mümkün olduğu alternatif işlev bileşimlerini anlatır. Bu durumda, yapabilirlik bir tür özgürlüktür. Kişinin farklı hayatlar yaşayabilme, farklı etkinliklerde bulunabilme özgürlüğünü ifade eder.

Amartya Sen tarafından geliştirilen yapabilirlikten yoksunluk teorisi, yoksulluğun anlaşılmasında yeni bir ışık tutmaktadır. Sen, yoksulluğu “genel kabul gören bir hayatın gerektirdiği asgari ihtiyaçlar için gerekli gelir düzeyine sahip olmamak” şeklinde tanımlayan geleneksel görüşlerin aksine, yoksulluğu anlamak için insanların “ne yapıp yapamadıkları ve ne olup olmadıklarına” bakılması gerektiğini savunmaktadır.

Sen, Kalkınmanın, gayri safi milli hasılanın ötesinde, insanların özgürlükleri bağlamında tanımlanması gerektiğinin altını çizmektedir. Kalkınma süreci, insanların şu beş alandaki özgürlüklerinin genişletilip güçlendirilmesi anlamına gelmelidir: Ekonomik, siyasal, toplumsal, bilgiye ulaşma (saydamlık) ve kişisel güvence. Birbirini tamamlayan ve güçlendiren bu beş boyut sayesinde, insanlar daha yüksek gelirlere ulaşırken, daha eğitilmiş, sağlıklı ve uzun ömürlü olmaları mümkün olabilecektir. Bu çalışmanın temel amacı, fırsat eşitsizliğine bağlı olarak ortaya çıkan yapabilirlikten yoksunluk sorununu göz önüne sermektir. Online yabancı dil kursları, merkezi sınavlara yönelik online hazırlık kursları, uzaktan eğitim sistemi ülkemizde yapabilirlikten yoksunluk sorununu çözmek üzere oluşturulmuş örneklerdendir

Anahtar Kelimeler: yoksulluk, yapabilirlik, yoksunluk, yapabilirlikten yoksunluk, uzaktan eğitim sistemi, online kurslar

---

²¹³ Cumhuriyet Üniversitesi, Divriği Nuri Demirağ Meslek Yüksekokulu, psahbaz@cumhuriyet.edu.tr

²¹⁴ Cumhuriyet Üniversitesi, Divriği Nuri Demirağ Meslek Yüksekokulu,

figenarslan@cumhuriyet.edu.tr

EVLENME YOLUYLA TÜRK VATANDAŞLIĞININ KAZANILMASI

Arş. Gör. Güven YARAR²¹⁵, Doç. Dr. Necla ÖZTÜRK²¹⁶

ÖZET

Gerçek kişileri devlete bağlayan hukuki ve siyasi bağa *vatandaşlık* denir. Bir devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişiler o devlete karşı belli hak ve yükümlülüklerle sahip olurlar. Vatandaşlar devletin sağladığı eğitim, sağlık, adalet, güvenlik gibi hizmetlerden yararlanma hakkına sahip olurken, vergi vermek, askerlik yapmak gibi yükümlülükleri de yerine getirmelidir. Aynı şekilde vatandaş, vatandaşlık bağı ile bağlı bulunduğu devlete sadakat yükümlülüğüne aykırı hareketlerde bulunmamalıdır.

Türk vatandaşlığı doğumla veya sonradan kazanılır. Bir kişi kan esası uyarınca anne veya babasının Türk vatandaşı olması sebebiyle veya toprak esası uyarınca gereken şartları sağlaması hâlinde doğumdan itibaren Türk vatandaşlığını kazanabilir. Kişi doğumla Türk vatandaşlığını kazanamamışsa Türk vatandaşlığını sonradan kazanabilir. Sonradan kazanılan vatandaşlık ile doğumla kazanılan vatandaşlık arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır. Vatandaşlık doğumla veya sonradan kazanılması önem taşımaksızın genel ve süreklidir. Bir başka deyişle, vatandaşlığı sonradan kazanan kişiler Türk vatandaşı oldukları tarihten itibaren, Türk vatandaşlığını doğumla kazanan kişilerle kural olarak aynı hak ve yükümlülüklerle sahip olurlar.

Vatandaşlığın sonradan kazanılmasının en önemli hâllerinden biri de evlenme yoluyla Türk vatandaşlığının kazanılmasıdır. Türk toplumunun çekirdeği niteliğinde olan ailenin korunması amacıyla kanun koyucu bir Türk vatandaşıyla evlenen yabancılara Türk vatandaşlığını kazanabilme hakkı tanımıştır. 29 Mayıs 2009 tarihinde kabul edilen 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 16. maddesine göre *bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilir*. Görüldüğü gibi yabancıların evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmak için başvurabilmesi için *en az üç yıldan beri evli olmak ve evliliğin devam etmesi* ön şartını sağlaması gerekmektedir.

Türk vatandaşı ile evli olan yabancılar aile birliği içinde yaşama, evlilik birliği ile bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama, millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmama şartlarını taşımaları hâlinde İçişleri Bakanlığının takdiri ile Türk vatandaşlığını kazanabilir.

Bu bildiri de vatandaşlık ve evlenme kavramlarından kısaca bahsedildikten sonra evlenme yoluyla vatandaşlığın kazanılmasının şartları ve usulü ile bu başvuruları inceleyen Vatandaşlık Başvuru İnceleme Komisyonu'nun dikkat ettiği hususlar değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Vatandaşlığı, Evlenme, Sonradan Kazanma, İçişleri Bakanlığı, Komisyon.

---

²¹⁵ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı. guvenyarar1@hotmail.com.

²¹⁶ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı. ozturknecla@gmail.com.

TÜRK HUKUKUNDA YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI

Arş. Gör. Güven YARAR²¹⁷, Arş. Gör. Yasin ERDOĞAN²¹⁸

ÖZET

Anayasa'nın 10. maddesinde; *"herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir"* denilmek suretiyle vatandaşlar ile yabancılar arasında bir ayrıma gidilmemiştir. Eşitlik ilkesinin benimsendiği Anayasa'nın 16. maddesinde ise bu duruma bir istisna getirilerek *"temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir"* denilmek suretiyle yabancıların milletlerarası hukuka uygun olmak ve kanunla yapılmak şartıyla belli sınırlamalara tabi tutulabileceği düzenlenmiştir.

Çalışma hakkı başlıca temel hak ve hürriyetlerin içerisinde yer almaktadır. Türk hukukunda yabancıların çalışma hakkı da Anayasa'nın 16. maddesine uygun olarak belli sınırlamalara tabi tutulmuştur. 28 Temmuz 2016 tarihinde kabul edilen 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'na (UİK) göre; Türkiye'de çalışmayı talep eden yabancılar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan izin almalıdır (UİK m. 6). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı uluslararası işgücü politikalarına göre çalışma talebinde bulunan yabancıya çalışma izni verecektir.

Kanuna göre; mesleki yeterlilik gerektiren sağlık ve eğitim hizmetlerinde çalışacak yabancıların çalışma izni alabilmeleri için öncelikle ön izin alınması gerekmektedir (UİK m. 8/1). Buna göre, sağlık hizmetlerinde Sağlık Bakanlığı, eğitim hizmetlerinde Millî Eğitim Bakanlığı bu hizmetlerde mesleki faaliyette bulunacak yabancılara ön izin vermeye yetkilidir. Örneğin, yabancı uyruklu bir Öğretmen, Türkiye'de çalışabilmek için ilk olarak Millî Eğitim Bakanlığı'ndan ön izin aldıktan sonra Çalışma ve Sosyal Bakanlığı'ndan da onay almalıdır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, yabancıların başvurusunu uluslararası işgücü politikasına uygun olmaması, sahte ve yanıltıcı belgelerle başvuru yapılması, söz konusu mesleğin Türk vatandaşlarına hasredilmesi, yabancıların ilgili iş için gerekli nitelik ve uzmanlığı taşıyamaması, yabancıların Türkiye'de çalışmasının kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığı açısından sıkıntılı bulunması ve Kanun'da sayılan diğer hallerde reddedecektir.

Bu bildiriye yabancı ve çalışma izni kavramları açıklandıktan sonra yabancıların çalışma hakkının şartları ve usulüne değinilecek, ardından çalışma izninden muaf tutulan yabancılar ve çalışma izninin istisnai olarak verildiği yabancılara yer verilerek çalışmamız tamamlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, Çalışma Hakkı, Uluslararası İşgücü Kanunu, Ön İzin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

²¹⁷ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı. guvenyarar1@hotmail.com.

²¹⁸ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı. erdoganyasin01@gmail.com.

ROMA HUKUKU'NDA VATANDAŞLIK DURUMU (STATUS CİVİTATİS)

Arş. Gör. Rahman İRİ²¹⁹

ÖZET

Roma Hukuku'na göre hak sahibi olmanın şartlarından birisi de Roma vatandaşı olmaktır. Roma vatandaşlığı üç şekilde kazanılabiliyordu: Doğum yoluyla, azat etme yoluyla ve yurttaşlık hakkı tanınması yoluyla.

Roma egemenliğini kabul etmekle birlikte, kendilerine vatandaşlık hakkı tanınmayan devletlerin halkına ise yabancı (*peregrinus*) deniyordu. Roma'da iki tip yabancı bulunmaktaydı: 1- Roma devleti sınırları dışında yaşayan kimseler, 2- Roma devleti sınırları içinde yaşamakla birlikte Roma vatandaşlığına kabul edilmemiş olan kimseler.

Roma devletinde yaşayan üçüncü bir grup daha vardı ki, bu kimselere İtalya'nın *Latium* bölgesinde yaşadıkları için "*latinus*" adı veriliyordu. Diğer yabancı kavimlere göre daha iyi durumda bulunan Latinler'e, Romalılarla ticaret yapmak, evlenmek, mirasçılık hakkı, seçme ve seçilme hakkı gibi haklar tanınıyordu.

Anahtar Kelimeler: Roma Hukuku, vatandaşlık, Status Civitatis, yabancılar, *Peregrinus*.

---

²¹⁹ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Roma Hukuku Ana Bilim Dalı, rahmaniri@hotmail.com.

ROMA VE TÜRK HUKUKUNDA VEKÂLET SÖZLEŞMESİNİN SONA ERME HALLERİ

Arş. Gör. Rahman İRİ²²⁰

ÖZET

Vekâlet sözleşmesinin sona ermesi, Türk Borçlar Kanunu m. 512-514' de düzenlenmiştir. Bu maddelerde sözleşmenin sona erme şartlarından biri, tek taraflı olarak vekil veya vekâlet verenden birinin sözleşmeyi feshetmesi iken; diğeri, taraflardan birinin ölümü veya iflası neticesinde vekâlet sözleşmesinin sona ermesidir.

Roma Hukuku'nda, vekâlet sözleşmesinin, tarafların rızası ile sona erdirilmesi durumunda, iyiniyet kuralları devreye girerdi. Zira, bir kimsenin aldığı karardan ötürü sözleşmenin karşı tarafının zarar görmemesi, sözleşme sona erdirilirken tarafların eşit oranda fayda ya da zarar görmeleri gerektiği kabul ediliyordu.

Roma Hukuku'nda belli bir tarih, yani vade geldiği anda ya da belli bir olayın vuku bulması, yani şart gerçekleştiği zaman da vekâlet sözleşmesi sona ererdi. Bazen de sözleşme süresinin ne zaman dolacağı, sözleşmenin konusunu oluşturan edimin amacından anlaşılırdı.

Roma Hukuku'nda, bazı durumlarda vekâlet sözleşmesi, taraflardan birinin ölümüyle de sona erebilirdi. Bu durum "*mandatum morte solvitur*" olarak adlandırılırdı.

Roma Hukuku'nda vekâlet sözleşmesini sona erdiren sebeplerden bir diğeri de *Capitis deminutio*'du. *Capitis deminutio*, bir kimsenin hak ehliyetine sahip olmasında önem arz eden unsurlardaki değişikliktir.

Anahtar Kelimeler: Vekâlet Sözleşmesi, Roma Hukuku, Sözleşme, Sona Erme, *Mandatum*.

---

²²⁰ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Roma Hukuku Ana Bilim Dalı. rahmaniri@hotmail.com.

YABANCILIK UNSURU TAŞIYAN İŞ SÖZLEŞMELERİNE UYGULANACAK HUKUKUN TESPİTİ

Arş. Gör. Yasin ERDOĞAN²²¹, Arş. Gör. Güven YARAR²²²

ÖZET

Bir iş sözleşmesinin yabancılık unsuru içerdiğini söyleyebilmek için; işçinin veya işverenin yabancı olması, işverenin işletme merkezinin yabancı bir ülkede bulunuyor olması, durumun genelinden iş sözleşmesinin veya iş ilişkisinin yabancı bir ülke ile sıkı irtibatlı olduğunun anlaşılıyor olması veya işçinin işini mutad olarak yabancı bir ülkede yapıyor olması gerekir.

5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'da yabancılık unsuru içeren iş sözleşmelerine uygulanacak hukuk hakkında özel bir düzenlemeye yer verilmiştir (m.27). Bu düzenleme uyarınca, iş sözleşmesinin tarafları hukuk seçimi yapmışlarsa kural olarak söz konusu iş sözleşmesi hakkında tarafların seçmiş oldukları hukuk uygulanacaktır. Ancak bu konuda, işçinin mutad işyeri hukukunun emredici hükümleri uyarınca sahip olacağı asgarî koruma saklı tutulmuştur.

Tarafların hukuk seçimi yapmamış olmaları hâlinde ise iş sözleşmesine, işçinin işini mutad olarak yaptığı işyeri hukuku uygulanacaktır. İşçinin işini geçici olarak başka bir ülkede yapması hâlinde, bu işyeri mutad işyeri olarak kabul edilmemektedir. İşçinin işini belirli bir ülkede mutad olarak yapmayı devamlı olarak birden fazla ülkede yapması hâlinde iş sözleşmesi, işverenin esas işyerinin bulunduğu ülke hukukuna tâbi olacaktır. Ancak somut olayda iş sözleşmesiyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması hâlinde, mutad işyeri hukuku veya işverenin esas işyerinin bulunduğu ülke hukuku yerine söz konusu daha sıkı irtibatlı ülke hukukunun uygulanması mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: İş sözleşmesi, yabancılık unsuru, mutad işyeri hukuku, işverenin esas işyerinin bulunduğu ülke hukuku, daha sıkı ilişkili ülke hukuku.

---

²²¹ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı. erdoganyasin01@gmail.com.

²²² Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Özel Hukuk Ana Bilim Dalı. guvenyarar1@hotmail.com.

4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA YILLIK ÜCRETLİ İZNE HAK KAZANILMASINDA ÇALIŞILMIŞ GİBİ SAYILAN SÜRELER

Arş. Gör. Yasin ERDOĞAN²²³, Öğr. Gör. Fahri DUTÇU²²⁴

ÖZET

4857 sayılı İş Kanunu uyarınca, işçinin yıllık ücretli izne hak kazanabilmesi için fiilen işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de dahil olmak üzere, en az 1 (bir) yıl çalışmış olması gerekmektedir (m.53). Bir yıllık çalışma süresinin hesaplanmasında işçinin fiilen çalıştığı süreler yanında fiilen çalışmış olmasa bile kanun koyucu tarafından fiilen çalışılmış gibi sayılan süreler de göz önünde tutulmaktadır. Bu süreler şunlardır:

- İşçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan ötürü işine gidemediği günler,
- Kadın işçilerin 4857 sayılı Kanununun 74 üncü maddesi uyarınca doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler,
- İşçinin muvazzaf askerlik hizmeti dışında manevra veya herhangi bir kanundan dolayı ödevlendirilmesi sırasında işine gidemediği günler,
- Çalışmakta olduğu işyerinde zorlayıcı sebepler yüzünden işin aralıksız bir haftadan çok tatil edilmesi sonucu olarak işçinin çalışmadan geçirdiği zamanın on beş günü,
- 4857 sayılı Kanununun 66 ncı maddesinde belirtilen süreler,
- Hafta tatili, ulusal bayram, genel tatil günleri,
- 3153 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan tüzüğe göre röntgen muayenehanelerinde çalışanlara pazardan başka verilmesi gereken yarım günlük izinler,
- İşçilerin arabuluculuk toplantılarına katılmaları, hakem kurullarında bulunmaları, bu kurullarda işçi temsilciliği görevlerini yapmaları, çalışma hayatı ile ilgili mevzuata göre kurulan meclis, kurul, komisyon ve toplantılara yahut işçilik konuları ile ilgili uluslararası kuruluşların konferans, kongre veya kurullarına işçi veya sendika temsilcisi olarak katılması sebebiyle işlerine devam edemedikleri günler,
- 4857 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesinde sayılan izin süreleri,
- 4447 sayılı Kanununun ek 2 nci maddesindeki kısa çalışma süreleri,
- 4857 sayılı Kanunun uygulanması sonucu olarak işçiye verilmiş bulunan yıllık ücretli izin süresi.
- İşveren tarafından verilen diğer izinler.

Anahtar Kelimeler: Yıllık ücretli izin hakkı, işçi, 4857 sayılı Kanun, fiilen çalışılan süreler, çalışılmış gibi sayılan süreler.

²²³ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Ana Bilim Dalı. erdoganyasin01@gmail.com.

²²⁴ Akdeniz Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu. fahridutcu@akdeniz.edu.tr.

İŞÇİ SENDİKASI ÜYELİĞİNİ SONA ERDİREN HALLER

Öğr. Gör. Fahri DUTÇU²²⁵ Arş. Gör. Yasin ERDOĞAN²²⁶

ÖZET

İşçi sendikası üyeliğini sona erdiren ve askıya alan haller 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu düzenlemenin dışında sendika üyeliğini sona erdiren başka sebepler de bulunmaktadır. Bu çerçevede, sendika üyeliğini sona erdiren halleri iradi ve iradi olmayan sona erme sebepleri şeklinde ikili bir ayırım yaparak değerlendirebiliriz. Ayrıca, 6356 sayılı Kanun'da sendika üyeliğini sona erdirmeyen, üyeliği askıda tutan durumların neler olduğu da belirtilmiştir. Sendika üyeliğinin kazanılması işçiye bir takım haklar tanıdığı gibi yükümlülükler de yüklemektedir. İşte bu noktada, sendika üyeliğinin hangi hallerde son bulduğunun tespiti, işçinin hak ve yükümlülüklerinin devamı noktasında önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşçi sendikası üyeliği, sendika üyeliğinin askıda kalması, sendika üyeliğinden çekilme, sendika üyeliğinden ihraç, sendika üyeliğini sona erdirmeyen durumlar.

---

²²⁵ Akdeniz Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu, fahridutcu@akdeniz.edu.tr

²²⁶ Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku ABD, erdoganyasin01@gmail.com

4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA İŞVERENİN EŞİT DAVRANMA BORCU

Öğr. Gör. Fahri DUTÇU²²⁷

ÖZET

Kaynağını Anayasa' nın "Kanun önünde eşitlik" başlığını taşıyan 10. maddesinden alan 4857 sayılı İş Kanunu' nun 5. maddesinde ifade edilen işverenin işçilerine eşit davranma borcu, çalışma yaşamında işverene işçileri arasında bir takım hususlarda mutlak, diğer bir kısım konularda ise nisbi anlamda eşit davranma borcu yükleyen bir borçtur. İşçi-işveren ilişkileri çerçevesinde, İş Kanunu' nun 5. maddesinde düzenlenen işverenin eşit davranma borcu, iş ilişkisinin kurulması aşamasından başlayarak, bu ilişkinin devamı ve sona ermesine kadarki süreçte, başta cinsiyet olmak üzere işçinin şahsi özellikleri ve çalışma şekli konularında bir takım istisnai durumlar dışında işverene yapma ve yapmama borçları yüklemektedir. Bu çalışmada, işverenin eşit davranma borcunun içeriği ve söz konusu borca aykırılığın sonuçları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eşitlik ilkesi, kanun önünde eşitlik, eşit davranma borcu, işverenin yönetim hakkı, ayrımcılık tazminatı.

---

²²⁷ Akdeniz Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu. fahridutcu@akdeniz.edu.tr

AVRUPA'DA KİMLİK, İSLAM VE DEMOKRASİ

Prof. Dr. Xatirə QULİYEVA²²⁸

ÖZET

Öncelikle belirtmeliyiz ki, İslam ve Demokrasi konusu çeşitli kontektlerde tetkik-tahlil edile bilir. Örneğin, 1. İslamda Demokrasi Kavramı ve Esasları 2. İslam ve Avrupa Demokrasininin Karşılaştırmalı Tahlilleri 3. İslam Devletlerinde Demokrasi 4. Demokratik Devletler ve İslam (Müslümanlar) 5. İslam Dini Mensupları-Müslümanlar ve Demokrasi 6. Avrupa'da İdentiklik, İslam ve Demokrasi vs.

Bu konuların her biri çağdaş dovrumuz için aciliyet arz ediyor ve dünya fikir adamlarınının ilgisi merkezindedir.

Biz "Avrupa'da identiklik, İslam ve Demokrasi" makalesinde günümüzde Avrupa'da cereyan eden sosyo-politik süreçler, etno-millî problemler, göçmen meselesi, multikulturalizmin fiaskoya uğraması, demokrasi ilkelerinin çifte standartları felsefi-siyasi aspektlerden çözümlenmeye çalışacağız.

Bilindiği gibi, kesin istatistikler ne kadar gizlédilsə de bugün dünyanın her tarafında Müslümanların sayısı artmış gözlem olunaqdadır. Yayılan istatistiklere dayanan demografların tahminlerine göre şu anda tüm dünyada 1.8 milyar Müslüman vardır (24 faizdir) ve 2025 yılında büyümeye devam eden Müslümanlar dünya nüfusunun yüzde 30'unu teşkil edecektir. Örneğin, son 20 yılda başka dinlerden olan insanların yıllık artış sayısı 0.7 faiz teşkil etmişse, müslümanlarda bu rakam 1.5 gibi kayda alınmıştır.

Meselenin diğər bir tarafı göçmen sayısının Müslümanların hesabına il-ilden genişlemesi, gelişmiş ülkelerde, özellikle Avrupa'da ulusal nüfus kontenjanının azalması faktörleri ile ifade edilir. Tanınmış siyasetçilerin, filosofların, globalist analistlerin tahlilleri merkezinde duran asimilyasiya, izolasyon sorunları doğrudan ve dolaylı olarak Müslüman "ağırlığının" dünyanın siyasi hakimiyetinde güçlenmesi risklerinden haber verir.

Böyle çok tanınmış siyasetçülardan Giovanni Sartori "Plyuralizm, multikulturalizm ve yabancı torpaqlılar"²²⁹, Diğər bir siyasi yorumcu Tilo Sarratsin "Almanya sıradan çıkıyor"²³⁰ eserinde makalesinde Avrupa'nın günümüzde en ileri devleti sayılan Almanya'da cereyan eden demografik durumu açık olarak yorumluyor ve en esas da bu devletten ulusal kimlik taşıyıcısı yerel halkın "kaybolmak" üzere olduğunu, yerel nüfusa dönüşen yaşlılaşmış Müslümanların artmakta devam ettiğini heyecanla bildirirler.

Son 15 yılda Almanya'ya gelen ve kendi topraklarına geri dönmeyen 20 binden fazla göçmen ise Alman dili ile beraber, bu ülkede kalmanın gerçek yolu olarak alman kadınlarla evlenmek mecburiyetini yaşaması zaten Sarratsinin de belirttiği gibi sıradan çıkmakta olan Almanya'nın şimdi genetik kodunun karışık kanlar hesabına değişmesi, başka bir deyişle müsəlmanlaşması sorununu oluşturuyor.

Bu Özetde kısa bahsettiğimiz bu meseleleri biz yaygın olarak "Avrupa'da identiklik, İslam ve Demokrasi" adlı makalemizde analiz ederek uluslararası kamuoyu sorunun Küresel mahiyetine yöneltmeye çalışacağız.

Anahtar sözlər: Kimlik, İslam, Demokrasi, Multikulturalizm, Göçmen

²²⁸ Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Fəlsəfə İnstitutu Multikulturalizm və tolerantlıq, fəlsəfəsi şöbəsinin müdiri, fəlsəfə üzrə elmlər doktoru, xatire_6262@mail.ru

²²⁹ Thilo Sarrazin. Deutschland schafft sich ab. Wie wir unser Land aufs Spiel setzen. Deutsche Verlags-Anstalt, München, 2010. https://www.randomhouse.de/leseprobe/Deutschland-schafft-sich-ab-Wie-wir-unser-Land-aufs-Spiel-setzen/leseprobe_9783421044303.

²³⁰ Giovanni Sartori Ce facem su strainii ? Pluralizm vs multikulturalizm tradusere de Geo Vasile Editura Humanitas Bucuresti., 2007. 174 pag.

OSMANLI'DA KADIN MEMURELER İÇİN MOTİVASYON UYGULAMALARI: BANK-I OSMANI-İ ŞAHANE, DERSAADET TELEFON ANONİM ŞİRKETİ OSMANİYESİ VE KADIN BİRİNCİ İŞÇİ TABURU ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yrd. Doç. Dr. Hatice BAYSAL²³¹

ÖZET

Osmanlı'da kadınların memur olarak istihdamı, toplum yapısından bağımsız olarak değerlendirilmemektedir. Toplumdaki kadın algısı, Tanzimat'a kadar kadınların memur olarak görev almalarına fırsat tanımamıştır. Kadınların memur olarak görev almaları ancak son dönemde mümkün olabilmiştir. Bu dönemde dünyadaki feminist kadın hareketlerinden Osmanlı kadınları da etkilenmiş; dönemin yazılı basınında özellikle kadınlara yönelik yayım yapan dergi ve gazetelerin desteği ve önderliği ile kadınların, eğitim başta olmak üzere çalışma hayatına katılım, siyasi haklar gibi alanlardaki talebi dile getirilmiştir. Eğitim alanındaki düzenlemelerle birlikte kızların eğitimi için kadın öğretmen ihtiyacının ortaya çıkmasıyla kadınlar öğretmen olarak; sağlık alanındaki ihtiyaç doğrultusunda da ebe ve hemşire olarak çalışma hayatına adımlarını atmışlardır. Osmanlı kadınları I. Dünya Savaşı yıllarında erkeklerin askerlik hizmeti nedeniyle boş bıraktıkları kadroları doldurmaya başlamışlar, Bank-ı Osmani-i Şahane, Dersaadet Telefon Anonim Şirketi Osmaniyesi, Maliye Nezareti'nde çalışma hayatına dahil olmuşlardır. Osmanlı kadınlarından Müslüman olanlar için bu alanlarda çalışma hayatına dahil olmak biraz daha zor olmuştur.

Kadınların birtakım mücadeleler sonucu katıldıkları bu çalışma ortam ve şartlarının nasıl olduğu yani kadın memurelere yönelik motivasyon uygulamalarının neler olduğu sorusundan hareketle Osmanlı'da yabancıların kurdukları ve işlettikleri Osmanlı Bankası ve Telefon Şirketi ile I. Ordunun yönetimindeki Kadın Birinci İşçi Taburu'ndaki uygulamalar motivasyon odaklı bir yaklaşımla incelenmiştir. Araştırmada buradaki kadın memurelerin çalışma koşulları, çalışma şartları ve ücretleri ile ilgili ayrıntılı bilgilerin yer aldığı yayımlar üzerine betimsel nitelikli bir değerlendirme yapılmıştır. Motivasyon uygulamaları psiko-sosyal, yönetsel ve maddi olmak üzere üç kategoride ele alınmıştır. Kadın memureler için öğle yemeği, ara dinlenmeler, ücretli izinler, prim, giyim yardımı, çocuklarına yönelik yardımlar gibi motivasyon uygulamalarının varlığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon uygulamaları, Osmanlı Kadın Memureleri, Bank-I Osmani-İ Şahane, Dersaadet Telefon Anonim Şirketi Osmaniyesi

²³¹ SDÜ İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bl., haticebaysal@sdu.edu.tr

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UYGULADIĞI SINIF YÖNETİMİ STRATEJİLERİNİN ÖĞRENCİLERİN DERSLERİNE KARŞI TUTUMLARINA VE AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Ahmet Üstün²³², Erdoğan Bozkurt²³³, Adem Bayar²³⁴, Damla Sungurtekin²³⁵

ÖZET

Bu çalışma, sınıf öğretmenlerinin uyguladığı sınıf yönetimi stratejilerinden öğrencilerin derslerine karşı tutumlarının ve akademik başarılarının nasıl etkilendiğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden Fenomoloji (olgu bilimi) kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2014-2015 eğitim-öğretim yılı Samsun ilinin Havza ilçesinde bulunan Havza merkez ilkokulunda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinden kartopu örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 5 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Mülakattan elde edilen veriler Nvivo 9.0 programında kodlanmış ve anlamlı hale getirilmiştir. Mülakatlardan elde edilen veriler ışığında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerine yönelik genel bilgilerinin sınırlı düzeyde olduğu, sınıf yönetiminin boyutlarından en çok davranış yönetiminde zorlandıkları ve ilişki yönetimini en iyi yürüttükleri, stratejileri etkili bir şekilde kullanamadıkları, uyguladıkları sınıf yönetimi stratejilerinin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarıyla doğru orantılı bir şekilde arttığı ve azaldığı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sınıf yönetimi, sınıf yönetimi stratejileri, akademik başarı, tutum.

---

²³² Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, ahmet.ustun@amasya.edu.tr

²³³ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, erbozkurt52@gmail.com

²³⁴ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri, adembayar80@gmail.com

²³⁵ MEB.Sınıf Öğretmeni

MÜLTECİ ÇOCUKLARIN AİLELERİNİN ALGILARINA GÖRE EĞİTİM SORUNLARI²³⁶

Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜN²³⁷ Doç. Dr. Adem BAYAR²³⁸ Yrd. Doç. Erdoğan BOZKURT²³⁹

ÖZET

Nitel araştırma yaklaşımı ile gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, Amasya ilinde ikamet eden mültecilerin çocuklarının karşılaştıkları eğitim sorunlarını ailelerin algılarına göre ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda “mülteci çocukların eğitimsel sorunlarının aile algılarına göre tutumları nelerdir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile 14 aileden elde edilen veriler içerik analiz tekniği ile çözümlenmiş ve öğrencilerin bir takım eğitim sorunları ile karşı karşıya geldikleri görülmektedir. Bu sorunlar çocukların eğitim sürecini ciddi olarak olumsuz anlamda etkilemektedir. Katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5, K6.... ve K14 şeklinde kodlanmıştır.

Elde edilen veriler NVIVO 9 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Her bir bulguya ilişkin destekleyici ifadeler örnek olarak tabloda belirtilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde araştırmacılar, mülteci çocukların ailelerinin ifade ettikleri eğitim ile ilgili sorunlarının tam olarak çözülmedikçe eğitimde nitelik sorunun devam edeceği ve yeteri kadar eğitim alamayacakları sonucuna ulaşmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Öğrenci, Aile algıları, Eğitim Sorunları

---

²³⁶ Bu araştırma Amasya Üniversitesi Bilimsel Araştırma (BAP) tarafından desteklenmiştir.

²³⁷ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. ahmet.ustun@amasya.edu.tr

²³⁸ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. adembayar80@gmail.com

²³⁹ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. erbozkurt52@gmail.com

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN DEPRESYON DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Erdoğan BOZKURT²⁴⁰ Doç. Dr. Ahmet ÜSTÜN²⁴¹ Doç. Dr. Adem BAYAR²⁴²

ÖZET

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin depresyon düzeylerinin cinsiyet, sınıf düzeyi, ailenin ekonomik durumu ve aile bütünlüğü değişkenleri ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem Tokat ilinin Erbaa ilçesinde bulunan seçkisiz yöntemle seçilen 248 öğrenci olarak belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak öğrenci kişisel bilgi formu ve Kovacks'ın (1985) geliştirdiği üç seçenekli toplam 27 maddeden oluşan depresyon ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizi Spss 9.0 paket programı ile yapılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için nonparametrik testlerden olan Sperman Kolerasyon Testi uygulanmıştır. Sonuç olarak ise ortaokul öğrencilerinin depresyon düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler : Depresyon, Depresyon Düzeyi, Aile bütünlüğü, Sınıf Düzeyi

---

²⁴⁰ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. erbozkurt52@gmail.com

²⁴¹ Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. ahmet.ustun@amasya.edu.tr

²⁴² Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bl. adembayar80@gmail.com

DENİSON ÖRGÜT KÜLTÜRÜ MODELİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Dr. Mehmet KIZILOĞLU²⁴³ Prof. Dr. Sabahat BAYRAK KÖK²⁴⁴

ÖZET

Günümüzde kitle iletişim araçlarının gelişmesi, teknolojinin ilerlemesi, ulusal ve uluslararası alanda rekabetin hızlı bir şekilde artması örgütlerin politikalarını ve uygulamalarını etkilemektedir. Tüm bu unsurlar örgütlerin yaşam alanlarında birtakım olguları da beraberinde getirmiştir. Bunlardan biri de örgüt kültürüdür. Örgüt kültürü, örgütün kendini ve dış dünyayı algılayış biçimini belirlemektedir. Bu algılayış biçimi de örgütün eylemlerine yön veren unsur olmaktadır. Örgüt için bu derece önemli olan kültürün çalışanlar tarafından anlaşılabilir, yöneticiler tarafından da uygulanabilir olması gerekir. Bu bağlamda iş dilini kullanarak anlaşılması ve uygulanması kolay olan bir model olması nedeniyle Denison Örgüt Kültürü Modeli esas alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında Denison Örgüt Kültürü Modelini incelemek üzere Ege bölgesinin ilk 500 ve ikinci 500'e giren firmaları incelenmiş ve bakır sektöründen 2 firma, tekstil sektöründen 2 firma ve gıda sektöründen 2 firma olacak şekilde toplamda 6 firma üzerinde uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen verilerle ilgili tanımlayıcı istatistikler ve sektörler arası farklılık testleri yapılarak Denison Örgüt Kültürü Modeline ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt Kültürü, Denison Örgüt Kültürü Modeli, Bakır, Tekstil, Gıda

---

²⁴³ Pamukkale Üniversitesi, mkiziloglu@pau.edu.tr

²⁴⁴ Pamukkale Üniversitesi, sbayrak@pau.edu.tr

SON YILLARDA TÜRKİYE KIRSAL ALANINDA KADIN ÇİFTÇİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR

Yrd. Doç. Dr. Yeliz YEŞİL²⁴⁵ Fatih YILMAZ²⁴⁶

ÖZET

Kırsal alanda kadın istihdamının artırılması ülkelerde ekonomik gelişmenin sağlanması açısından çok önemlidir. Kırsal alanda kadınların çoğunluğu tarımsal faaliyette bulunmaktadır. Kırsal alanda kadınların potansiyellerinin ve toplumda statülerinin artması açısından da kadınların istihdama aktif katılımı önemlidir. Kadınların işgücüne katılım oranlarını arttırmak adına son yıllarda da birçok faaliyetler yürütülmektedir. Kırsal alanda kadınlarımızın bilinçlenmesinin sağlanması toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin azaltılmasına da katkı sağlamaktadır. Kırsal alanda da kadınların tarımsal üretim konularında bilgilendirilmesi ve onların girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi kadın istihdamının gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada da Türkiye’de kırsal alanda kadın çiftçiliğinin geliştirilmesine yönelik son yıllarda yapılan çalışmalar incelenmiş, değerlendirilmiş ve çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kadın çiftçi, Kırsal alan, İstihdam, Türkiye

---

²⁴⁵ Trakya Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, yelizyesil@trakya.edu.tr

²⁴⁶ Trakya Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, yilmazfatihgs1453@gmail.com

ÖĞRENCİLERİ KORSAN DERS KİTABI SATIN ALMAYA YÖNELTEN SOSYAL FAKTÖRLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA MODELİ

Yrd. Doç. Dr. Mertcan TAŞÇIOĞLU²⁴⁷ Doç. Dr. Dursun YENER²⁴⁸

ÖZET

Bu çalışmada öğrencilerin korsan ders kitabı satın alma niyetlerini etkileyen sosyal faktörleri inceleyen bir araştırma modeli sunulmaktadır. Literatürde korsan yazılımların yaygınlığı ve bu tip yazılımların yaygınlaşmasının sebepleri (Givon vd., 1995), pozitif ve negatif teşviklerin tüketicilerin korsan ürün kullanımı üzerindeki etkileri (Sinha ve Mandel 2008), telif haklarının azaltılmasının korsan ürün kullanımında şirketler açısından yaratacağı faydalar (Jain, 2008 ve Sinha vd., 2010) gibi çeşitli alanlara değinilmiştir. Önceki çalışmalarda tüketicileri korsan ürün almaya iten sebepler araştırılmış olsa da korsan ders kitabını satın alma niyetlerini etkileyen sosyal faktörler özellikle gelişmekte olan ülkelerde çok fazla incelenmemiştir. Günümüzde de çoğu öğrenci düşük fiyat, kolay erişim gibi çeşitli sebeplerden dolayı korsan ürünleri tercih etmekte ancak bu tercihlerin arkasındaki sosyal sebepler çok fazla bilinmemektedir. Bu çalışmada Gerekçeli Eylem Teorisi yardımıyla benlik uyumu ve subjektif norm ile satın alma niyeti arasındaki ilişkinin inceleneceği bir model oluşturulmuştur. Gerekçeli Eylem Teorisine göre spesifik davranışlar spesifik davranışsal niyetlerden tahmin edilebilir ve bu niyetler iki temel bileşenden oluşmaktadır: Bunlar davranışa yönelik tutum ile referans grupların normatif beklentileri olarak da algılanabilen, subjektif normdur (Ajzen ve Fishbein 1973). Bu modelin test edilmesi tüketicilerin korsan ders kitabı alma niyetlerinin arkasında yatan sosyal faktörleri anlamakta fayda sağlayacak, Gerekçeli Eylem Teorisini test ederek literatüre teorik katkıda bulunacak ve pazarlama yöneticilerine tüketicilerin korsan ürün eğilimleri hakkında bilgi verecektir.

Anahtar Kelimeler: Korsan ders kitabı, Gerekçeli Eylem Teorisi, Benlik Uyumu, Subjektif Norm

---

²⁴⁷ İstanbul Medeniyet Üniversitesi, mertcan.tascioglu@medeniyet.edu.tr

²⁴⁸ İstanbul Medeniyet Üniversitesi, dursun.yener@medeniyet.edu.tr

HİTİTLERİN TANRILARINI MEMNUN ETME YÖNTEMLERİ VE BUNUN HİTİT ARKEOLOJİSİNE YANSIMALARI

Özge AKDAĞ²⁴⁹

ÖZET

Anadolu'da birçok devlet kurulmuş, bu topraklar da çeşitli kavimler yaşamış ve yok olmuşlardır. Anadolu'da kurulup büyük bir medeniyet kuran Hititler, en bilinen ve en dikkat çekenlerin başında gelmektedir. Anadolu'da büyük bir uygarlık yaratan Hititler tanrılarını her alanda hayatlarına müdahil olarak görmüşlerdir. Dini inançları gereği tanrılarını insanlar gibi düşünen Hititler başlarına gelen her türlü kötü ya da iyi olayların tanrılardan ileri geldiğine inanmışlardır. Bunun sonucu olarak da tanrılarını memnun etmek adına çeşitli törenler, bayram törenleri, kült gezileri düzenlemişler ve bayramlarda, törenlerde tanrılar adına bazı ritüeller meydana getirmişlerdir. Tanrılarının içinde barınacağı kendilerinin de onlara rahat ibadet edebileceği pek çok tapınak inşa etmişlerdir. Pek çok kült görevlisi de tanrılar adına düzenlenen kült ve bayram törenlerinde ve tanrılar adına inşa edilen tapınaklarda görev yapmış, tanrılarının bakımından, tanrılara kurban sunulmasından, tanrılarının müzik ve dans ile eğlendirerek hoşnut olmasından sorumlu olmuştur.

Bu çalışmada Hitit dini inancı hakkında kısa bir bilgi verilerek, Hitit dini inancı içerisinde bayramlar, kült gezileri, bayram ritüelleri, tapınaklar ve kurban ritüelleri gibi tanrılarını memnun etme yöntemleri üzerinde durulmuş ve Hititlerdeki bu anlayışın arkeolojideki yansımaları Yazılıkaya örneğinden hareketle değerlendirilmiştir. Bir toplumun dini hakkında çalışmak, aslında o toplumu medeniyet, kültür, sosyal yaşam vs. gibi her açıdan anlayabilmeyi sağlayacak belki en kapsamlı çalışma alanıdır. Özellikle arkaik toplumlar için din hayatın vazgeçilmez bir parçası hatta hayatın kendisidir. Bu bakımdan ilkel insanın, hayata bakışını anlamak için tanrıya bakışını bilmenin büyük yararı olacaktır. Bu çalışmada Hitit dini inancının hem kendine has özellikleri hem de başka kültürlerden alınmış her türlü tanrı anlayışını Yazılıkaya tanrı tasvirleri bağlamında ele alınarak tarihi bir bakış açısı ile bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Hitit, Din, Tanrı, Arkeoloji, Yazılıkaya

---

²⁴⁹ Gazi Üniversitesi SBE Eskiçağ Tarihi YL Öğr. ozge_tasezen@hotmail.com

SAĞLIK ÇALIŞANLARININ PSİKOLOJİK SÖZLEŞMELERİ İLE ÖRGÜTSEL ADALET ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Zekai ÖZTÜRK²⁵⁰ Arş. Gör. Gamze ARIKAN²⁵¹ Arş. Gör. Ece DOĞUÇ²⁵²

ÖZET

Hızlı örgütsel değişim ve yaşamın geleneksel kesinliklerinin bazılarında güvenin kaybedildiği bir dünyada, psikolojik sözleşme ortaya çıkan endişeleri açıklamak için bütünleştirici bir kavram olarak doğmuştur. Psikolojik sözleşme, örgütler ile çalışanların karşılıklı olarak birbirinden ne beklediklerini ve başarılarının ya da başarısızlıklarının sonuçlarını ortaya koyan, açıkça dile getirilmemiş bir anlaşmadır. Kuruluşlarla ilgili çoğu modern yazı, kurum için temel değerlerin önemini vurgulamakta ve adalet bu değerlerden biri olarak tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda örgütsel adalet, adil ve ahlaki uygulama ve işlemlerin örgüt kapsamında egemen kılınmasını ve teşvik edilmesini içermektedir. Bu araştırma; özel bir dal hastanesindeki sağlık çalışanlarının psikolojik sözleşme ve örgütsel adalet algılarının sosyo-demografik özelliklere göre değişip değişmediğini belirlemek; psikolojik sözleşme ve örgütsel adalet algıları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına karar vermek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Çankaya ilçesinde faaliyet gösteren özel dal hastaneleri oluşturmaktadır. Örneklem olarak özel bir dal hastanesi seçilmiştir. Araştırma 03.07.2017 ve 11.09.2017 tarihleri arasında 185 sağlık çalışanına anket uygulanarak yapılmıştır. Çalışanların psikolojik sözleşme ve örgütsel adalet algılarını ölçmek için Millward ve Hopkins (1998) tarafından geliştirilmiş olan 17 maddelik Psikolojik Sözleşme Ölçeği ve Niehoff Moorman (1993) tarafından geliştirilen 20 maddelik Örgütsel Adalet Ölçeği kullanılmıştır.

Sağlık çalışanlarının psikolojik sözleşme ile örgütsel adalet algılarının sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Sağlık çalışanlarının adil dağıtım düzeyleri cinsiyet ($U=0,016$; $p<0,05$) ve kurumda çalışılan departman ($\chi^2=0,018$; $p<0,05$) açısından anlamlı farklılık göstermiştir. Yapılan Spearman's Rho korelasyon analizi sonucunda; psikolojik sözleşme boyutları ile örgütsel adalet boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ancak zayıf ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sözleşme, Sağlık çalışanları, Örgütsel adalet, Adil dağıtım, Hastane

---

²⁵⁰ Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi zozturk@gazi.edu.tr

²⁵¹ Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi gamzearikan@gazi.edu.tr

²⁵² Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi ecedoguc@gazi.edu.tr

SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI VE BEDEN SUÇLULUĞUNUN DİYET PLANLARINA ETKİSİNİ BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Prof. Dr. Sezer KORKMAZ²⁵³ Arş. Gör. Dr. Fatma MANSUR²⁵⁴

ÖZET

Teknolojik gelişmelere paralel olarak insanların hem sosyal hayatları değişmiş hem de yaşam süreleri uzamıştır. Bu doğrultuda insanlar kendilerine ve bedenlerine daha fazla önem vermekte ve daha yüksek estetik kaygılar taşımaktadır. Bu kaygılar sosyal ortamlarda sosyal görünüş kaygısı olarak ortaya çıkmaktadır. Sosyal görünüş kaygısı kavramı boy, kilo, kas yapısı gibi genel fiziksel görünüşün ötesinde bireyin ten rengi, yüz şekli gibi özellikleri de içeren daha kapsamlı bir kavramdır. Bu çalışmada bireylerin sosyal görünüş kaygısı ve beden suçluluğunun diyet planlarına etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Verileri toplamak amacıyla Hart, Leary ve Rejeski (1989) tarafından geliştirilen ve Doğan (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), Conradt vd. (2007) tarafından geliştirilen Beden Suçluluğu Ölçeği ve Lane, Lane ve Matheson (2004) tarafından geliştirilen Planlı Diyet Ölçeğinden faydalanılmıştır. Araştırmaya 435 kişi katılmıştır. Ölçekler normal dağılım göstermediğinden değişkenler arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda kadınlarda beden suçluluğu ve diyet planlarının; evli katılımcıların beden suçluluğunun, bekarların ise diyet planlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların sosyal görünüş kaygısının yaşa göre 30-39 yaş ve 18-29 yaş aralığında olanlarda daha yüksek olduğu, yaş aralıkları arttıkça beden suçluluğu ve diyet planı ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Araştırma sonucunda sosyal görünüş kaygısı ile beden suçluluğu arasında pozitif yönde orta düzeyde ($r=0,31$), sosyal görünüş kaygısı ile diyet planları arasında pozitif yönde düşük düzeyde ($r=0,14$); beden suçluluğu ile diyet planları arasında ise pozitif yönde orta düzeyde ($r=0,59$) ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal görünüş kaygısı, Beden suçluluğu, Diyet planları, Beden İmajı, Dış görünüş

---

²⁵³ Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi, sezerk@gazi.edu.tr

²⁵⁴ Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi, fatma.akdemir@gazi.edu.tr

ANADOLU ERKEKLERİNE AİT YÜZ ÖLÇÜMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Vahdet ÖZKOÇAK²⁵⁵ Yrd. Doç. Dr. Fikri ÖZDEMİR²⁵⁶

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Anadolu'da yaşayan 300 erkeğe ait yüz ölçümleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Çalışmamıza 20 ve üstü 300 tane yüz bölgesinde herhangi bir travma, ameliyat geçirmemiş sağlıklı bireylerden alınan 28 doğrusal, 3 açısız ölçüm, Image J programı vasıtasıyla literatürde daha önce belirlenmiş noktalardan ölçümleri alındı. Alınan ölçümlerin birbiri arasındaki ilişkisi, SPSS programı kullanarak, normal dağılım gösterip göstermediğine bakıldıktan sonra Pearson veya Spearman korelasyon testleri ile incelendi.

Hesaplamaların ardından dikey ölçümlerimizden olan yüz yüksekliği (n-gn) ile pupillalar arası mesafe arasında yüksek korelasyon hesaplandı ($r=0.708$, $p<0.001$). Açısız ölçümler arasındaki ilişkiye bakıldığında nazal tip (n-prn-sn) ile nasolabial açı (prn-sn-ls) arasında düşük korelasyon olduğu gözlemlendi ($r=0.434$, $p<0.001$). Yatay ölçümlerde ise burun genişliği (al-al) ile burun kökü genişliği (mf-mf) arasında da düşük korelasyon olduğu belirlendi ($r=0.450$, $p<0.001$).

Bu çalışmamız sonucu elde edilen verilerin Adli antropolojide, yüz rekonstrüktif cerrahide, ortofasyal cerrahide, kişilerin kimliklerin belirlenmesinde, uygulanacak tekniğin planlanmasında faydalı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Adli Antropoloji, Anadolu Populasyonu, Yüz Ölçümleri, Yüz Yüksekliği, Burun Genişliği, Burun Kökü Genişliği, Yüz Yüksekliği, Nazal Tip.

²⁵⁵ Hitit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, vahdetozkokak@hitit.edu.tr

²⁵⁶ Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Bölümü

DARA ANTİK KENTİ TOPLUMUNDA DIŞ ÇÜRÜĞÜ VE ANADOLU TOPLUMLARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ŞARBAK²⁵⁷

ÖZET

Canlıların en önemli temel ihtiyaçlarından biri beslenmedir. Beslenme yapısını en iyi yansıtan yapılar olan dişler sayesinde geçmiş dönemlerde yaşamış olan insanların yaşam biçimlerini, sağlık yapılarını, toplumsal yapılarını ortaya koyabiliriz. Özellikle vücudun en sert yapıları olan dişler, günümüze kadar kalabilmekte ve milyonlarca yıl önce yaşamış olan canlılar hakkında bir takım bilgiler sunmaktadır. Çalışmamızın da konusu olan diş çürüğü beslenme yapısını yansıtan önemli patolojik olgulardan bir tanesidir. Diş çürüğünün oluşmasında besin çeşidi, besinlerin hazırlanış şekli, ağız hijyeni, hamilelik gibi nedenler etkilidir. Araştırmacılar unlu, şekerli ve nişastalı besinlerin diş çürüğüne neden olduklarını ancak balık, et, katı ve sıvı yağların dişlerin çürümesinde etkili olmadığını belirtmektedir. Çalışmanın amacı Dara Antik Kenti Toplumunun sağlık yapısını diş çürüğü açısından değerlendirmektir. Ayrıca Dara Antik Kenti'ni diş çürüğü açısından diğer Eski Anadolu toplumlarıyla karşılaştırarak Eski Anadolu toplumları arasındaki yerini belirlemektir. Bu amaçla Dara Antik Kenti Toplumundaki 216 bireye ait toplam 1521 diş, diş çürüğü oluşumu açısından incelenmiştir. 1386 adet daimi dişin 189'unda (%13,63) çürük oluşumu tespit edilmiştir. Diş Çürüğü oranı dişi bireylerde %17,39, erkek bireylerde ise %8,86 olarak bulunmuştur. Sonuçlar istatistiksel olarak değerlendirilmiş, dişi ve erkek bireyler arasında çürük oluşumu açısından anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Anadolu'da yaşamış eski insan toplumların dişlerinde yapılan çalışmalar çürük sıklığında tarıma geçişle birlikte arttığını göstermiştir. Dara Antik Kenti toplumunda görülen çürük oluşumu tarım toplumlarına benzerlik göstermektedir Ayrıca %13,63 çürük oranı Dara Antik Kentinin karbonhidrat tüketiminin, yoğun olan Eski Anadolu toplulukları arasında olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelime: Dara Antik Kenti, Geç Roma, Diş Çürüğü, Ağız Sağlığı, Anadolu

---

²⁵⁷ Hitit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü, aysesarbak@gmail.com

AKGÜNEY ANTİK TOPLUMUNDAKİ TRAVMA ÖRNEKLERİNİN ANTROPOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Tolga ÇIRAK²⁵⁸

ÖZET

Antik çağlarda yaşamış insanların kalıntılarında hastalık izlerinin incelenmesi olarak tanımlanan Paleopatolojinin önemli çalışma alanlarından birisini travmalar oluşturmaktadır. Travma iskelette meydana gelen kırıklar veya yaralanmalar olarak adlandırılmaktadır. Eski çağlardan bugüne kadar iskeletlerde yaygın olarak görülen travmanın toplumda sosyo-ekonomik ve sağlık açısından önemli etkilerinin olduğu görülmektedir. Bu çalışmada Karadeniz bölgesi Sinop ili sınırları içinde yer alan ve 2015 yılı içerisinde yapılan kazılar neticesinde ele geçen Geç Roma- Erken Bizans Dönemine tarihlendirilen insan iskeletleri üzerinde travma izleri araştırılmıştır. Çoğu Bizans dönemine ait olmak üzere toplam 170 insan iskeleti üzerinde travma izlerine bakılmış ve toplam 6 bireyde vücut veya kafa travması olduğu saptanmıştır. Travmaların çoğunluğu kafatasında görülmektedir. Ve toplum içerisinde travmalı bireylere bakıldığında ileri erişkin yaşta bireylerde daha yaygın travma izleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Antik Çağ, Anadolu, Paleopatoloji, Travma, Akgüney

---

²⁵⁸ Hitit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü, mustafatolga@yahoo.com

ANTİK DÖNEM SİNOP TOPLUMUNDA KANSIZLIK (ANEMİ)

Yrd. Doç. Dr. Asuman ÇIRAK²⁵⁹

ÖZET

Kansızlık, kan hücrelerimizin yapısında bulunan ve bu hücrelerin kırmızı olmasına sebep olan hemoglobinin yaş ve cinsiyete göre kanda bulunması gereken miktarın altında kalmasıdır. Günümüzde kansızlığın tespiti biyokimyasal analizlerle kolaylıkla yapılabilmektedir, ancak antik toplumlarda kansızlık kafatası kemiklerinde gözlenen doku bozuklukları ile tespit edilmektedir. Bunlar da porotic hyperostosis ve cribra orbitalianın tespiti ile anlaşılmaktadır. Porotic hyperostosis kafatasının parietal, occipital ve frontal kemiklerin üzerindeki delikli ve süngerimsi yapıdır. Cribra orbitalia ise orbit tavanlarındaki benzer yapılardır. Kansızlık genetik yapı, beslenme ve sağlıkla ilişkilendirildiğinden antik dönem toplumlarında ilgi görmektedir. Bu çalışmada Sinop ili sınırlarında yer alan Akgüney Nekropolünden ele geçen 170 bireye ait iskelet kalıntıları üzerinde porotic hyperostosis ve cribra orbitalia lezyonları incelenmektedir. Bu lezyonlar çocukların hem zeka düzeyini hem de bedensel gelişimini olumsuz etkilediği için çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Anemi, Porotic hyperostosis, Cribra orbitalia, Antik Anadolu, Sinop

---

²⁵⁹ Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü, asumanakarsu@yahoo.com

ANTROPOMETRİDE KULLANILAN TEKNİKLER

Yrd. Doç. Dr. Fikri ÖZDEMİR²⁶⁰ Yrd. Doç. Dr. Vahdet ÖZKOÇAK²⁶¹

ÖZET

Antropoloji, insanı ve gelişimini, biyolojik yapısını, fiziksel özelliklerini ve bunlar arasındaki ilişkileri, sosyo-kültürel yapısını inceleyen bilim dalıdır. Antropolojinin dalı olan fiziki antropoloji ise insanın bedensel yapısını inceler, ölçer ve değerlendirir. Kullandığı yöntem antropometridir. Antropometri ise; insan bedeninin fiziksel özelliklerini, belirli ölçme yöntemleri ve ilkeleriyle, boyut ve yapı özelliklerine göre sınıflandıran sistematik bir tekniktir. Antropometride; uzunluk, genişlik, çevre, yükseklik, kalınlık, açı, ağırlık ve deri kıvrımı kalınlıkları gibi farklı ölçümlerin değişkenleri kullanılmaktadır. Beden üzerinde yüzlerce antropometrik nokta vardır ve buna karşılık gelen yüzlerce ölçü alınabilir.

Günümüze kadar farklı ülkelerde farklı ırklarda yapılan çalışmalarda yöntem olarak direkt antropometrik ya da indirekt antropometrik ölçüm metotları kullanılmıştır, indirekt antropometrik ölçümlerde; üç boyutlu lazer tarama, iki boyutlu fotografik değerlendirme, radyografik ölçüm metotları tercih edilmiştir. Direkt antropometrik çalışmalarda antropometrik ölçüm aletleri, ayrıca araştırmacıların kendi geliştirdikleri çeşitli ölçüm aletleri ile yapılır. Bu aletlerden bazıları, dijital kumpas, çift sürgülü kumpas, derinlik ölçüm aleti, deri kıvrımı ölçme aleti, açı ölçüm seti, mezura, boy ölçüm aleti ve basküldür.

Direkt antropometrik ölçüm tekniğinde yüzle ilgili yapılan çalışmalarda Frankfurt horizontal planında daha önce belirlenen noktalardan, antropometrik ölçüm aletleri kullanılarak ölçümler alınır. Bu tekniğin dezavantajı, ölçen kişiye, ölçüm esnasından aletten doğan basıya bağlı ölçüm hatalarının olabilmesi, ölçümün diğer tekniklere göre daha uzun süre almasıdır. İndirekt ölçüm metodlarından iki boyutlu fotografik değerlendirmede ise süre kısalmışken, bazı derinlik ölçümlerinde doğru sonuç elde edilememesidir. Ölçüm yapılırken aynı objektif, makine ve mesafeden çekimlerin yapılmasına dikkat edilmelidir. Çekim sonrası resimlerden ölçümler alınırken kullanıcıya bağlı ölçüm hatalarını sıfırlamak için ölçüm noktalarının önceden iyi analiz edilip ölçüm hatalarının minimuma indirilmesi gerekir.

Sonuç olarak antropometrik çalışma yapacak araştırmacı ölçüm yapacağı tekniği belirlemeden önce iyi bir literatür taraması yapmalı maddi imkanlarını, ölçüm yapılacak alanı, ulaşabileceği aletleri doğru seçmeli, en kısa sürede en doğru ölçümlere ulaşabileceği tekniği tercih etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Antropometri, Direkt, İndirekt, Ölçüm, Metod

²⁶⁰ Hitit Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Bölümü

²⁶¹ Hitit Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Antropoloji Bölümü, vahdetozkocak@hitit.edu.tr

AKDENİZ KÜLTÜRÜ ÜZERİNE BİR SÖZLÜKÇÜ VE ETİMOLOG: HALİKARNAS BALIKÇISI

Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN²⁶²

ÖZET

Halikarnas Balıkcısı'nın Türk diline ait ya da Türkçeye başka bir dilden geçmiş ve halen kullanılmakta olan, günümüz Anadolu Türkçesinde geçen yahut eskiden kullanılmış ancak bugün unutulmuş bulunan çeşitli özel isimlerin (kişi ve yer isimlerinin) veya kültürel değeri bulunan bazı kelimelerin ve deyişlerin anlamları ile kökenleri, dünyadaki kültürel geçmişi ve çok eski Anadolu'dan gelen izleri üzerine kaydettiği pek çok not eserlerinde bulunmaktadır. Bu notlarda, bir sözlükçü ya da etimolog düşüncüsü ve hassasiyetiyle yapılmış yorumlar ve açıklamalar yer almaktadır; hatta Türkçenin eski dünya dilleriyle ilgisi üzerine vurgulanan, ileri sürülen dikkat çekici düşünceler bulunmaktadır. Makalede, Halikarnas Balıkcısı'nın yazı hayatının fikrî temelini ve şiarını özetleyen başta "Merhaba Anadolu" ve "Düşün Yazıları" ile bütün söyleyeceklerini onda toplamaya çalıştığı ve özel bir sevgi ile yazdığı "Hey Koca Yurt" isimli önde gelen düşünce kitaplarından yararlanılarak çeşitli isim ve deyişler üzerine görüşleri; dil, anlam ve köken tespitleri; dille doğrudan ilgili bulunan bazı tarihî, mitolojik ve kültürel açıklamaları özlü bir halde sıralanmış ve vurguladığı bazı hususlar, filolojik bir bakışla sınıflandırılarak toplu olarak incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Sözlükçü, Etimolog, Türk dili, Halikarnas Balıkcısı

---

²⁶² Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, mtberbercan@gmail.com.tr

PAZARDA BÜYÜMENİN BİR SEÇENEĞİ OLARAK HAVAYOLU İTTİFAKLARI

Yrd. Doç. Dr. Vahap ÖNEN²⁶³

ÖZET

Dünya havacılık sektöründe, kilometre başına düşen yolcu gelirin % 58'ini, toplam gelirin ise % 62'sini Star Alliance, SkyTeam ve Oneworld olmak üzere üç ana havayolu ittifakı paylaşmaktadır. Türkiye'de hava ulaştırma sektöründeki şirketlerden Türk Hava Yolları, bu ittifaklardan Star Alliance üyesi olarak faaliyet gösterirken; ikinci en büyük havayolu şirketi olan Pegasus Havayolları herhangi bir ittifaka üye değildir. Bunun yanı sıra Dünya'da henüz herhangi bir ittifaka girmemiş büyük havayolu şirketleri olmakla beraber bu ittifaklara girmiş ancak bir süre sonra bu ittifaklardan ayrılmış birçok havayolu şirketi de bulunmaktadır. Bu çalışma, pazarda büyümenin bir seçeneği olarak havayolu ittifaklarının oluşturduğu fırsat ve faydaların neler olduğunu, bununla birlikte oluşturacağı tehdit ve risklerin neler olabileceğini ortaya koymak; küreselleşmenin ve pazarlama stratejilerinin ışığında, böyle bir ittifaka girme konusunda değerlendirme yapmak isteyen havayolu şirketlerine bir perspektif sunulması amacıyla hazırlanmıştır. Yapılan çalışma ampirik yöntemlerden içerik analizi kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, çalışmada geçmişten günümüze ittifak yapıları, gelişme seyirleri, havayolu şirketlerinin ittifak tecrübeleri, ittifak performansları, vaka analizleri, inceleme raporları, havayolu ittifak biçimleri ve dereceleri, bu kapsamda literatürde yapılan araştırmalar incelenmiş ve nihayetinde havayolu şirketlerinin yapacakları ittifaklara yönelik bir "SWOT" analizi yapılmıştır. Çalışma sonucunda, ittifakların pazarda büyümenin önemli bir alternatifi olduğu görülmüş olmakla birlikte, getirdiği ya da getirebileceği birçok olumsuz etkilerin de bulunduğu, bu ittifaklar nedeniyle zarar gören birçok havayolu şirketinin olduğu da tespit edilmiştir. Bu nedenle havayolu şirketleri açısından işbirliğinden ne elde edilmek istenildiğinin net bir şekilde belirlenmesi, bu amaçlar doğrultusunda sistemin performansının sistematik bir şekilde takibi ve kontrol edilmesinin gerekliliği, elde edilen bilgiler doğrultusunda mali durumun gözden geçirilerek mevcut işbirliğinin devam ettirilmesinin uygun olacağı görüşü ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Havayolu İttifakları, Pazarda Büyüme, Küreselleşme, Entegrasyon

---

²⁶³ Okan Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Havacılık Yönetimi Bölümü, vahap.onen@okan.edu.tr

FİNANSAL PERFORMANSIN KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK PUANI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ: BORSA İSTANBUL KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ (BIST XKURY)²⁶⁴

Yrd. Doç. Dr. Mustafa MORTAŞ²⁶⁵ Araş. Gör. Serhat ŞAMİL²⁶⁶

ÖZET

Çalışmada kurumsal yönetimin önemi ve ilkeleri işletmenin finansal ve yönetsel başarısı açısından açıklanmaya çalışılmıştır. Daha sonra şeffaflık kavramı, daha önce yapılan çalışmalarla ilgili literatür taraması yapılarak detaylı bir biçimde, muhasebe ve finansal raporlama standartları temelinde ele alınmıştır. Çalışmanın uygulama kısmında hem BIST Kurumsal Yönetim Endeksinde hem de BIST 100 Endeksinde işlem gören işletmelerin 4 yıllık finansal verileri (2012-2015) kullanılarak TOPSIS yöntemi ile finansal performansları hesaplanmıştır. Ayrıca ilgili işletmelerin 4 yıllık Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Puanı (2013-2016), kurumsal yönetim derecelendirme şirketlerinin web sayfalarından ve incelemeye konu işletmelerin web sayfaları ile faaliyet raporlarından elde edilmiştir. Çalışmanın amacı, Türkiye örneğinde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık uygulamalarının belirleyicilerini, özellikle finansal performansın etkisini ve varlığını tespit etmektedir. Bu bağlamda işletmelerin finansal performansları ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık puanları arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, analizi yapılan yıllardan son yıl haricinde diğer yıllarda Finansal Performans Puanı (TOPSİS Puanı) ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Puanı (KAS puanı) arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Yönetim, Şeffaflık, Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları, TOPSIS, Korelasyon Analizi

---

²⁶⁴ Bu çalışma Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir.

²⁶⁵ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, mortasmustafa@gmail.com

²⁶⁶ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, sesamil@hotmail.com

OKUL SÖZLÜKLERİNDE HASTALIK BİLDİREN SÖZLÜK MADDELERİNİN TANIMLAMALARI

Yrd. Doç. Dr. Bayram ÇETİNKAYA²⁶⁷

ÖZET

Başvuru eserleri arasında yer alan sözlüklerin sınırlandırılmış bir şekli olarak karşımıza çıkan okul sözlükleri, öğrencilerin gerek ana dilini gerekse yabancı bir dili öğrenmede öğrencileri desteklemektedir. Sözlüklere öğrenciler, daha çok, dil ile ilgili bilgi ve yeterliliklerini artırmak yanında farklı alanlardaki derslerde karşılaştıkları anlamını bilmedikleri sözcükleri öğrenmek amacıyla başvurmaktadır. Bu başvuru sırasında sözlük yazarları, öğrencilerin sahip oldukları dil beceri düzeylerini esas alarak sözlükleri şekillendirirler. Bilinenden bilinmeye ilkesi doğrultusunda sözcüklerin tanımlandığı sözlüklerde aynı zamanda tanımlama yöntemi üzerinde de sözlük yazarlarının dikkatli olması gerekmektedir.

Sözlük, bir başvuru eseri olması yanında dilin sözvarlığını barındırması yönünden önem arz eder. Sözlüklerde farklı kavram alanlarına ait sözcükler, genel olarak, alfabetik bir sıra ile kullanıcıların istifadesine sunulur.

Bu çalışmada sözvarlığında belirli bir yere sahip hastalık bildiren sözcükler üzerinde durulmuştur. Doküman inceleme yönteminin kullanıldığı bu araştırmada ilköğretim okulları için hazırlanmış 6 adet sözlük belirlenmiş ve sözlüklerde hastalık bildiren sözcüklerin nasıl tanımlandığı, sözlük içinde ve sözlükler arasında tanımlama farklılıklarının olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Sözlüklerde hastalık bildiren sözcüklerin tanımlamalarında hasta, hastalığa sebep olan varlık veya durumlar, hastalığın olduğu organlar, hastalığın belirtileri, hastalığın neden olduğu durumlar, bulaşıcılığı yönleri dikkate alınarak tanımlandığı tespit edilmiştir. Tanımlamalarda sözlükler arasında benzerlikler görülmesi yanında bazı sözlüklerin dilde kullanım sıklığı düşük, bilinirliği az sözcükleri kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Anahtar kelime: Sözlük, okul sözlükleri, hastalık adları, tanım, tanımlama sözvarlığı.

---

²⁶⁷ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, bcetinkaya@aku.edu.tr

ÖĞRETMENLERİN PENCERESİNDEN OYUN VE EĞİTİM PROGRAMLARINDA OYUNA YER VERME DURUMLARI

Doç.Dr.Fatma ÜNAL²⁶⁸ Arş.Gör.Emine Ela KÖK²⁶⁹ Yrd.Doç.Dr. Yunus PINAR²⁷⁰

ÖZET

Oyun, çocuklar için önemli bir eylem, araştırmaya yönelik serüvenin ise başlangıcıdır. Öğretmen, çocuğun bu serüveninde çocuğun en yakınında olan kişilerden biridir. Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin oyun kavramına ilişkin algılarının ve eğitim ortamında oyuna yer verme durumlarının ortaya konulmasıdır. Bu doğrultuda yapılan çalışmada; okul öncesi öğretmenlerinin; oyun kavramına ilişkin algıları, çocuk için oyunun önemine ilişkin görüşleri, eğitim programında oyun etkinliklerine yer verme durumları, oyun etkinliklerini planlama ve uygulama sürecinde dikkate aldıkları konular ile karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu, gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılan Antalya ilinde görev yapan on yedi okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma olgu bilim deseninde nitel bir çalışmadır. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan soruların işlevselliği üç okul öncesi öğretmenin katıldığı pilot uygulama ile kontrol edilmiştir. Pilot uygulamanın ardından görüşme formuna son şekli verilerek çalışma grubuna uygulanmıştır. Öğretmenlerden elde edilen veriler araştırmacılar tarafından kodlanarak içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları öğretmenlerin; oyunu öğrenme, deneyimleme, eğlenme, zaman geçirme, rahatlama, kendini gerçekleştirme, ifade etme, gelişimi destekleme aracı olarak gördüklerini göstermektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen bulgular, öğretmenlerin oyunda ödül ve ceza ile ilgili uygulamaları kullandıklarını; bazı öğretmenlerin ceza uygulamalarından kaçınmasına rağmen, ödül kullanmaya devam ettiklerini ortaya çıkarmaktadır. Araştırma bulguları, öğretmenlerin oyuna ilişkin görüşlerini ortaya koymasının yanı sıra öğretmenlerin sınıf içi oyun uygulamalarına ait öğeler içermesi bakımından da önemli görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitimi, öğretmen, oyun, çocuk, eğitim programları

²⁶⁸ Akdeniz Üniversitesi, funal@akdeniz.edu.tr

²⁶⁹ Akdeniz Üniversitesi, elakok@akdeniz.edu.tr

²⁷⁰ Akdeniz Üniversitesi, yunuspınar@akdeniz.edu.tr

SİVİL HAVACILIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN STAJ UYGULAMALARINA BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: UŞAK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Doç.Dr. Murat SEZGİN²⁷¹ Öğr.Gör. Zübeyde KAYA²⁷²

ÖZET

Meslek yüksekokulları, ara eleman yetiştirmede en önemli eğitim kurumları arasında yer almaktadır. Günümüzde havacılık sektörü yolcu ve yük taşımacılığının yanında savunma sanayisinde de önemli ve stratejik bir yere sahiptir. Bu önemli sektör vasıflı ara elemana ihtiyaç duymaktadır. Mevcut Meslek Yüksekokullarında staj uygulamaları bulunmaktadır. Mesleki eğitimde staj, öğrencilerin teoride kazandığı bilgileri pratiğe dönüştürebilmesi açısından bir avantaj sağlamaktadır. Staj yapmak, öğrencilerin havacılık sektörüne ön hazırlık yapmalarını sağlayarak, mesleki olarak ta tecrübe kazanmalarına katkı sağlar. Meslek Yüksekokulumuzda Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri ve Uçak Teknolojisi Programı bulunmakta olup, öğrencilerin mezun olabilmesi için 30 iş günü staj yapma zorunluluğu bulunmaktadır.

Yapılacak bu çalışmanın amacı; Uşak Üniversitesi Sivil Havacılık Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin 2016-2017 bahar yarıyılı yaz dönemi tamamlamış oldukları stajlarına yönelik bakış açılarını ortaya çıkarıp, elde edilen sonuçlar doğrultusunda zorunlu staj uygulamalarının verimliliğinin artırılmasına katkı sağlayacak önerilerde bulunmaktadır. Yaz döneminde stajlarını tamamlamış olan Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri Programı ve Uçak Teknolojisi programlarındaki öğrencilerin staj uygulamalarına bakış açılarını değerlendirmek için çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılacaktır. Oluşturulan anket iki bölümden meydana gelir. Birinci bölüm de öğrencilerin demografik bilgileri, ikinci bölümde öğrencilerin tamamlamış oldukları stajlarına yönelik görüşlerinin ortaya çıkarılmasını sağlayan sorular yer almaktadır. Öğrencilerden elde edilen anket verileri SPSS 18.0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanılarak analiz edilecek olup, verilerin elde edilmesinde çapraz tablo (crosstab), ki-kare, frekans ve yüzde dağılımları yapılarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sivil Havacılık, Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri, Uçak Teknolojisi, Meslek Yüksekokulu, Staj

²⁷¹ Uşak Üniversitesi, İletişim Fakültesi, murat.sezgin@usak.edu.tr

²⁷² Uşak Üniversitesi/ Sivil Havacılık MYO, zubeyde.kaya@usak.edu.tr

SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN YAPILAN REKLAMLARIN SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR UYGULAMA

M. Asif YOLDAŞ²⁷³, Haydar ÖZAYDIN²⁷⁴

ÖZET

Gelişen internet teknolojileriyle beraber sosyal medya, insanların günlük hayatlarının içerisine hızlı bir giriş yapmış ve vazgeçilmez hale gelmiştir. Bu çerçevede firmalarda sosyal medyayı normal kullanıcılar gibi aktif olarak takip etmekte ve sosyal medyaya vermiş oldukları reklamlar ile tüketicinin satın alma davranışlarını etkilemeye çalışmaktadırlar.

Bu çalışma kapsamında sosyal medya üzerinden yapılan reklamların tüketici satın alma niyetine etkileri hakkında bir inceleme ve değerlendirme sunulmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede çalışma hakkında teorik bilgi verildikten sonra sosyal medya üzerinden yapılan reklamların tüketici satın alma niyetine etkisini ölçebilmek için 500 öğrenciye yönelik yapılan anket çalışmasının analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda ise sosyal medya üzerinden yapılan reklamların tüketicilerin satın alma niyetini olumlu etkilediği gözlemlenmiştir. Sosyal medyaya verilen reklamlarda tüketicilerin reklamlardan algıladığı bilgilendirme, eğlence, güvenilirlik ve rahatsız edicilik faktörlerine göre satın alma niyetine etkisi incelenmiştir. Bilgilendirme, eğlence ve güvenilirliğin tüketici satın alma niyetini pozitif etkilediği, rahatsız edicilik faktörünün ise negatif etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu faktörlerin hangisinin daha fazla satın alma niyetine etkisi olduğunu anlayabilmek için karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu sonuca göre ise en fazla sosyal medya faktörlerinden eğlence faktörünün tüketicilerin satın alma niyetini etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Reklam, Tüketici reklam algılamaları, Satın alma niyeti

---

²⁷³Avrasya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, asif.yoldas@avrasya.edu.tr,

²⁷⁴Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Bölümü, haydar.ozaydin@erdogan.edu.tr

KÜRESEL İSTİHDAM 2017 RAPORU EKSENİNDE DÜNYA İŞGÜCÜ PİYASALARI ANALİZİ VE TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASALARI İLE KARŞILAŞTIRMA

Selman Kılıçoğlu²⁷⁵

ÖZET

1970'lerde yaşanan petrol krizleri ve birçok ülkenin ekonomisi görülen daralmalar dünyada refah devleti anlayışının sorgulanmasında özellikle 1980 sonrası refah devleti anlayışının neo liberal politikalar alması neden olmuştur. Küreselleşmenin de etkisiyle birlikte bu durum hızlanarak günümüze kadar gelmiştir. Ekonomik anlamda hükümetlerin kullandıkları sistemin değişmesi şüphesiz işgücü piyasalarını etkilemiştir. Dünyada nüfusun hızlı bir şekilde artış göstermesi ve teknolojinin sürekli gelişme göstermesi bunun yanında kendini yenilemesi. bir yandan işsizliğin artırırken diğer yandan hükümetlerin istihdamını artırmalarını zorlaştırmaktadır. Küresel bir köy haline gelen dünyaya kendini entegre edemeyen ülkelere bakıldığında işgücü piyasasını yönetmekte ve geliştirmekte güçlük çekmektedir. Dışa açık bir ekonomik sisteme sahip Türkiye işgücü piyasası da bu süreçten uluslar arası entegrasyonu seviyesinde etkilenmektedir. Bu nedenle küresel gelişmeleri takip etmemek Türkiye'de yaşana gelişmelerin çoğu zaman doğru analiz yapılamamasına neden olmaktadır. Dolayısıyla dünya işgücü piyasası hareketlerinin değerlendirilmesi milli politikalar açısından son derece önemlidir.

Bu çalışma İLO her yıl düzenli olarak yayınladığı küresel istihdam eğilimleri raporu ve TÜİK den alınan veriler çerçevesinde dünya işgücü piyasası analizi yapılmıştır. Akabinde Türkiye işgücü piyasası değerlendirilmesi yapıp ülkenin bölgesel ve küresel olarak tesbit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelime: işgücü piyasası, küresel istihdam, Tülk, genc işsizlik, ILO

---

²⁷⁵ selman.kilicoglu@hotmail.com

İSLAM FIKHİNİN EV MİMARİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Yrd. Doç. Dr. İsmail YALÇIN²⁷⁶

ÖZET

İslam medeniyetinin temel dinamiklerinden olan fıkıh ilmi, özel hayatı içine alan ev mimarisi üzerinde derin etkiler oluşturmuştur. Evin temel fonksiyonu mahremiyeti korumaktır. Evin sınırları ile özel hayat ve kamusal hayat birbirinden ayrılmaktadır. Mimari kültür tabiat ve çevre şartlarına göre değişiklik gösterse de bir Müslümanın evinden beklentileri değişmemektedir. Tarih boyunca İslam şehirlerinde görülen ortak özelliklere göre evler yüksek dış duvarlarla çevrilmiş, mahremiyet sağlayan avluya sahiptir. Odalar ve pencereler tercihen avluya bakmakta ve evin birçok işi avluda yapılmaktadır. Evler az katlı ve birbirinin avlusunu veya odasını görmeyecek şekilde yapılmıştır. Evin kuruluşu kible yönü gözetilerek namazda kolaylık ve tuvalette edebe uygunluk sağlayacak şekilde planlanmıştır. Odalar mahremiyeti koruyacak şekilde aile bireylerine yetecek miktardadır. Tercihen bütün yatak odalarında veya en azından ebeveyn, evli çocuklar ve misafir için kullanılan odada banyo bulunur. Evde gerektiğinden kadın ve erkeklerin ayrı oturabileceği iki oturma odası ve özellikle selamlık denilen misafir kabul odası vardır. Bu oda evin mahremiyetini ihlal etmeyecek şekilde planlanmıştır. Tuvalet evin kuytu bir köşesine yerleştirilmiştir. Su hayatın merkezinde olduğu için avluda genellikle bir kuyu açılmıştır. Evler komşunun havasını, güneşini, rüzgârını, suyunu, yolunu olumsuz etkilemeyecek şekilde birbiriyle mütenasip planlanmıştır. Fıkıh kuralları ve inanç değerleri evleri şekillendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, mimari, ev, mahremiyet, aile.

---

²⁷⁶ Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, isyalcin@gmail.com

DUYGUSAL ZEKÂ ile GİRİŞİMCİLİK NİYETİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Sami ACAR²⁷⁷ Arş. Gör. Dr. Dilek USLU²⁷⁸

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümünde öğrenim gören 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin girişimcilik niyetinin duygusal zekâ faktörlerine göre farklılığını ortaya koymaktır. Bu temel amacın yanı sıra demografik değişkenlerin de girişimcilik niyetine ve duygusal zekâya etkisi incelenmiştir. Araştırmada tabakalı örnekleme yöntemi ile tespit edilen 16 üniversiteden 980 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Elde edilen verilere araştırma sorularına göre t-testi, one-way ANOVA ve korelasyon analizi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda duygusal zekâ ile girişimcilik niyeti arasında duygusal zekâ faktörlerinden empati, kişilerarası ilişkiler, iç motivasyona sahip olma ve kendini bilme ile doğru yönlü, ruh halini ayarlama ile ters yönlü bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Araştırmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde duygusal zekâ faktörlerinin girişimcilik niyetini etkilediği yargısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Zekâ, duygusal zekâ, girişimcilik, girişimcilik niyeti, demografik faktörler.

---

²⁷⁷ Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE samiacar@gazi.edu.tr

²⁷⁸ Gazi Üniversitesi İİBF Sağlık Yönetimi, duslu@gazi.edu.tr

BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARINDA İÇ DENETİMİN YERİ

Prof. Dr. Seçkin GÖNEN²⁷⁹ Mithat RASGEN²⁸⁰

ÖZET

İşletmeler, finansal piyasaların küreselleşmesi ile birlikte işlem hacimlerini önemli derecede arttırmış ve dönem içinde çok sayıda veri üretmeye başlamıştır. Finansal tablolarda yer alan bu verilerin doğru ve güvenilir olması, bilgi kullanıcılarının yatırım kararlarını doğru bir şekilde vermelerini ve kaynaklarını etkin kullanmalarını sağlamaktadır. Tablolardaki verilerin makul güvencede doğru bilgi içerdiğini göstermek için ise bağımsız denetim faaliyetlerinden geçirilmesi gerekmektedir. Ancak son yüzyılın başlarında yaşanan muhasebe skandalları, bağımsız denetimin de etkin bir şekilde gerçekleştirilmediğini ortaya çıkartmıştır. Bu gelişmeler ışığında uluslararası bağımsız denetim standartları oluşturulmuş ve işletmelerdeki hata ve hilelerin önlenmesi için iç denetim faaliyetlerin önemi belirtilmiştir. Çalışmada bağımsız denetim standartları içinde iç denetim faaliyetlerinin önemi ve yeri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Denetim Standartları, Bağımsız Denetim, İç Denetim

---

²⁷⁹ Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü seckin.gonen@deu.edu.tr

²⁸⁰ Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE Dr. Öğr. mithatrasgen@gmail.com

BAĞIMSIZ DENETİM STANDARDI 570: İŞLETMENİN SÜREKLİLİĞİ UYARINCA SORUMLULUK KAVRAMININ TANITILMASI

Prof. Dr. Seçkin GÖNEN²⁸¹ Mithat RASGEN²⁸²

ÖZET

İşletmenin süreklilik varsayımı ile gelecekte de faaliyetlerini sürdüreceği öngörülmektedir. Bu durum bilgi kullanıcıları açısından önemlilik arz etmekte, yatırımcılar, düzenleyici kuruluşlar ve çalışanlar başta olmak üzere birçok ilgili taraf işletmenin sürekliliğinin değerlendirilmesini ve tespit edilmesini istemektedir. İşletmenin süreklilik esasına göre değerlendirilmesi kolay bir süreç olmamakta, aynı zamanda yükümlülük altında olan taraflara da bazı sorumluluklar yüklemektedir. Özellikle işletme sürekliliğinin bazı belirsizlikler taşıması veya sürekliliğin uygun olmaması gibi durumların ortaya çıkması denetçinin görüşünü etkileyeceğinden dolayı denetçinin belirsizliği saptaması ve standartlara uygun olarak görüş bildirmesi önem taşımaktadır. Çalışmada Bağımsız Denetim Standardı 570: İşletme Sürekliliği incelenmiş ve sürekliliğin devam edebilmesi için işletme yönetiminin ve denetçilerin sorumlulukları ile bağımsız denetime olan etkisi açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Bağımsız Denetim Standartları, Süreklilik Kavramı, Denetçi Sorumlulukları

---

²⁸¹ Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü seckin.gonen@deu.edu.tr

²⁸² Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE Dr. Öğr. mithatrasgen@gmail.com

SANAT VE TASARIM DİSİPLİNLERİ İÇİN: “FORM”, “KAVRAM” VE “TASARIM” TERİMLERİ ÜZERİNE FELSEFİ BİR ÇÖZÜMLEME

Yrd. Doç. Dr. Şeref EROL²⁸³

ÖZET

Bu çalışma, "form", "kavram" ve "tasarım" terimlerinin felsefi düzlemde bir incelemesi olma niteliğindedir. İlgili incelemede amaç, sanat ve tasarım disiplinlerinin felsefi arka planının "form", "kavram" ve "tasarım" terimlerini merkeze alarak, analitik felsefe olanağında aydınlatılmasıdır. İlgili amaç doğrultusunda izlenecek yöntem,

- I. "Form", "Kavram" ve "Tasarım" terimlerinin, analitik felsefe dizgesinde içerilen karşılıklarının belirlenmesi ve bunlar arasındaki ilişkililiğin açıklanması,
- II. İlgili açıklama olanağında sanat ve tasarım disiplinlerinin felsefi arka planının aydınlatılması, biçimindedir. Bu bağlamda, çalışma süresince izlenecek olan ana dizge,
  - I. Immanuel Kant'ın analitik felsefe dizgesinin doğuşuna etki eden ve kendi eleştirel felsefi dizgesinin epistemik görüşünün temelini oluşturan kavramların; "görünün saf formları" olarak "zaman" ve "mekan" ile "anlama yetisinin saf kavramları" olarak "kategoriler" in çözümlenmesi,
  - II. Analitik felsefe geleneğinin kurucusu, mantıkçı ve matematikçi Gottlob Frege'nin felsefi dizgesine temel olan "tasarım", "kavram", "nesne", "argüman", "fonksiyon" ve "yargı" terimlerinin, Kant felsefesinin epistemik görüşü ile bağlantı içinde incelenmesi ve çözümlenmesi,
- III. Frege'nin epistemik görüşü bağlamında, tasarım ile kavram terimlerinin öznel-nesnel karşıtlığı içinde ele alınması; Frege için, formel bir bilim olarak mantığın matematiğe önceliğinin gerekçelerinin açıklanması,
- IV. Frege etkisiyle felsefi dizgesini oluşturan Bertrand Russell'in "kavram" tanımının çözümlenmesi ve "bağıntı türünden varlıklar" tasarımının açıklanması,
- V. Ludwig Wittgenstein'in "resim kuramı" olarak da bilinen tasarım görüşü bağlamında, üzerine konuşulamayan ancak dilde açığa çıkan mantıksal yapının neliğinin açıklanması, Russell'in bağıntı görüşünden farklı olarak Wittgenstein'in "aRb" bağıntısının çözümlenmesi.
- VI. Tasarımlayan ve kavrayan olarak epistemik yapının, Zihin Felsefesi bağlamında neliğinin açıklanması,
- VII. I-VI maddelerinde ifade edilenler olanağında, "form", "kavram" ve "tasarım" terimlerinin gösterdiği "form", "kavram" ve "tasarım" fonksiyonları arasındaki zorunlu bağıntısal yapının gösterilmesi,
- VIII. "Form", "Kavram" ve "Tasarım" fonksiyonları ile bu fonksiyonlar arası ilişkinin, ilgili terimleri doğrudan kullanan sanat ve tasarım disiplinlerindeki yerinin belirtik hale getirilmesi biçimindedir.

Anahtar sözcükler: Form, Tasarım, Kavram Fonksiyon, Argüman, Yargı

---

²⁸³ Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, sereferoll@gmail.com, sereferol@mersin.edu.tr

ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNE GEREKSİZ BAŞVURULARIN AZALTIKMASINDA ÖNEMLİ BİR ETKEN: SAĞLIK OKURYAZARLIĞI

Prof. Dr. Şebnem ASLAN²⁸⁴ Arş. Gör. Hilal AKMAN DÖMBEKÇİ²⁸⁵ Arş. Gör. Melek YAĞCI ÖZEN²⁸⁶

ÖZET

Sağlık okuryazarlığı ile sağlıkta iyilik halini korumak ve geliştirmek için, bireylerin sağlık bilgisine ulaşma, bilgiyi anlama ve kullanma kabiliyetleri ile istekleri konusundaki bilişsel ve sosyal becerileri ifade edilmekte ve kavram; fonksiyonel, bilişsel ve eleştirel sağlık okuryazarlığı boyutları ile incelenmektedir. Fonksiyonel sağlık okuryazarlığı ile sağlık bilgilerini anlama ve kullanmaya yönelik okuma ve yazma becerilerine sahip olma, bilişsel sağlık okuryazarlığı ile sağlık sunucuları ile iletişim kurabilme noktasında becerilere sahip olma, eleştirel sağlık okuryazarlığı ile de ileri düzeyde eleştirel düşünebilme kabiliyetine sahip olma becerisi ifade edilmektedir. Bireylerin sağlık okuryazarlığı seviyesi ve dolayısıyla fonksiyonel, bilişsel ve eleştirel becerilerinin yüksek olması, sağlık hizmeti sunucuları ile sağlık hizmetini alan hastalar arasındaki sorumlulukların paylaşılmasına ve her iki tarafın iletişiminde doğru sonuçlara ulaşabilmeyi sağlar. Öte yandan, sağlık okuryazarlığı konusundaki becerilerinin düşük olması ise bireylerin koruyucu sağlık hizmetlerini daha az, tıbbi hizmetleri daha fazla kullanma eğilimine gitmelerine neden olabilmektedir. Bu bağlamda, düşük sağlık okuryazarlığına sahip olan bireyler hem kendileri, hem toplumdaki diğer bireyler, hem de sağlık hizmetlerinin yönetimi açısından birtakım maliyetlerin oluşmasına sebebiyet verebilmektedirler. Düşük sağlık okuryazarlığının neden olabileceği maliyetlerden biri de halka acil yardım ulaştırmak amacıyla gerçekleştirilen acil sağlık hizmetlerinin sunumu noktasındadır. Acil sağlık hizmetlerinin acil olmayan nedenlerle kullanımının, tedavi etkinliğinin düşmesine, gerçekten acil olan durumda sağlık personelinin meşgul olmasına ve verimsiz kaynak kullanımına neden olmaktadır. Düşük sağlık okuryazarlığının acil sağlık hizmetlerine gereksiz başvuruların oluşmasında önemli bir etken olabileceği düşünülerek oluşturulan bu çalışmada acil sağlık hizmetleri ile sağlık okuryazarlığı hakkında kavramsal düzeyde bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil, Acil Sağlık Hizmetleri, Sağlık, Sağlık Okuryazarlığı, Gereksiz Başvuru

²⁸⁴ Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, sebnemas@hotmail.com.

²⁸⁵ Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, akmanhilal@hotmail.com

²⁸⁶ Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, mlk-angel@windowslive.com

YEŞİL BÜYÜMEDE YENİLENEBİLİR ENERJİNİN ROLÜ: AVRUPA ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Maksut ABDİRİMOV²⁸⁷

ÖZET

Küresel iklim değişikliği, sınırlı kaynakların kullanımı ve çevre kirliliği gibi birçok sorunlar karşısında “yeşil büyüme” kavramı hayatımızın her alanını ilgilendiren disiplinler arası bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. 1992’de Rio de Janeiro’da yapılan dünya zirvesinde ilk defa ekonomik büyümenin çevre kirliliğine olan baskısı ve yenilenebilir kaynakların tüketimi konuları dünya gündemi olmuştur. Başta Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ve diğer ülkeler araştırma ve geliştirme çalışmaları yaparak değişik politik kararlar almışlardır. Bazı AB ülkelerinde yenilenebilir enerji üretimi genişleyerek yükseltmektedir. Bu çalışmada yeşil ekonomi çerçevesinde en zengin yedi Avrupa Birliği üyesi ülkelerinin iklim değişikliği konusunda politik kararları, doğal kaynakların korunması ve verimli kullanması ve çevre kirliliği önlemek için aldıkları ekonomik stratejileri araştırılacak. Ayrıca artarak devam eden yenilenebilir enerji tüketiminin ekonomik ve çevresel etkileri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: AB ülkeleri, yeşil büyüme, yenilenebilir enerji, iklim değişikliği, çevre kirliliği, doğal kaynaklar.

---

²⁸⁷ Phd Student, International Burch University, Faculty of Economics and Social Sciences, Department of Management, ecomst2002@yahoo.com

MOBBİNG KAVRAMI: KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE

Burcu YİĞİT²⁸⁸

ÖZET

Değişen ve gelişen yeni iş dünyasında, mobbing olgusu sıklıkla karşılaşılan ve çalışanların maruz kaldığı kavramlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışanlar ve örgütler için iş yerinde problem haline gelen kavrama verilen hassasiyet ve önem giderek artmaktadır. Bununla birlikte, mobbing ile mücadele edilmesi de giderek önem kazanmıştır. Zamanında fark edilip gerekli önlem alınmaz ise yıkıcı ve olumsuz sonuçlara yol açacağı bilinmektedir. Mücadele edilebilmesi için de gerçekten mobbing davranışının olup olmadığının doğru tanımlanması gerekmektedir.

Mobbing , meslektaş ve çalışma gruplarına karşı yapılan agresif ve psikolojik saldırıdır (Sheehan, 2004:3). Bir başka tanıma göre, örgüt üyeleri arasında meydana gelen sözlü, sözlü olmayan ve fiziksel şiddet içermeyen, kişiye yönelik yapılan negatif davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Matthiesen, Einarsen, 2007:86). İlgili literatür incelendiğinde, davranışın kişilere yönelik olması, negatif ve psikolojik saldırılar olması tanımların ortak özelliğidir. Geçmişten günümüze kadar gelen, çalışma hayatındaki önemli sorunlardan bir tanesidir.

Bu çalışmada, öncelikli olarak mobbing kavramı ele alınacaktır. Bunun yanı sıra, literatürde ilgili tanımlar ve mobbing sürecinde yer alan mobbing uygulayanlar, mobbing mağdurları ve mobbing izleyicileri kavramlarına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mobbing, Psikolojik Yıldırma, Yıldırma, İş Yerinde Mobbing

---

²⁸⁸ Yıldız Teknik Üniversitesi, SBE Doktora Öğrencisi, brcygt@hotmail.com

UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ ALAN KURSIYERLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Nazlı YÜCEOL²⁸⁹

ÖZET

Girişimcilik kavramı gerek ülke ekonomilerine olan katkısı gerek ise istihdama olan büyük etkisi ise ülkelerin kalkınma ve refah düzeyleri üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahiptir..

Kişilerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunabilmeleri için birtakım özelliklere sahip olmaları gereklidir. Bu noktada girişimciliğin sadece doğuştan sahip olunan bir özellik olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Nitekim girişimcilik özellikleri kişinin doğuştan sahip olduğu bir takım özellikleri kapsayacağı gibi aynı zamanda zaman içerisinde tecrübe ve eğitim yoluyla kazandığı meziyetlerinin birleşiminden ortaya çıkacaktır. Burada tüm bunlar ile birlikte literatürdeki çalışmalar da göstermektedir ki demografik değişkenlerin de girişimcilik özellikleri üzerinde etkisi vardır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve medeni durum ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamak ile birlikte gelir düzeyi ve çalışma yaşamındaki tecrübe ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. H1, H2, H3 ve H4 hipotezleri reddedilmiş H5 ve H6 hipotezleri ile kabul edilmiştir.

Bu çalışmada amaçlanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi alan bireylerin demografik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının araştırılmasıdır. Buradan hareket ile çıkan sonuçlar ışığında girişimciliğin teşvik edilmesi ve özendirilmesi ile ilgili birtakım önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Girişim, Girişimci, Girişimcilik, Girişimciliğin Önemi, Girişimcilik Özellikleri

---

²⁸⁹ Öğretim Görevlisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, nyuceol@gelisim.edu.tr

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA OKUL ÇALGILARI (BAĞLAMA) DERSİNİN VERİMLİLİĞİNİN İNCELENMESİ NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yrd.Doç.Dr. Soner ALGI²⁹⁰

ÖZET

Bilindiği gibi geleneksel çalgıların eğitimi ve öğretiminde meşk (usta-çırak) yöntemi ön plandadır. Bağlama eğitimi öğretiminde eserin bağlamadaki düzeni, yorumlanması, yörenin özelliklerine göre icra edilmesi gibi konular tamamen meşk yöntemi ile sağlanır. Ayrıca bir çok halk ezgilerinin günümüze kadar ulaşması meşk yöntemi ile olduğu bilinmektedir. Bu yöntemle yapılan geleneksel çalgıların eğitiminin verimliliği ispatlanmış durumdadır. Dolayısıyla bağlama eğitimi ve öğretiminin bireysel olarak verilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bağlama eğitimi ve öğretimi Bireysel Çalgı, Okul Çalgıları veya Seçmeli Çalgı vb. isimlerle verilmektedir. Bu derslerden Bireysel Çalgı dışındaki bağlama ile ilgili tüm derslerin çoğunlukla toplu olarak verildiği bilinmektedir. Bu bağlamda müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda toplu olarak verilen bağlama eğitimi ve öğretiminin verimliliğinin incelenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma Necmettin Erbakan Üniversitesi A.K.E.F. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Okul Çalgıları (Bağlama) dersinin öğrencilerin bağlama çalmayı öğrenebilme ve çalım performanslarının gelişimi konusunda yeterlilik ve verimlilik bakımından incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmayla ilgili bu kurumda Okul Çalgıları (Bağlama) dersini yürütmekte olan öğretim elemanlarına ve bu dersi almış olan tüm öğrencileri açık uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında sonuç ve öneriler hazırlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Türk Halk Müziği, Çalgı Eğitimi, Bağlama, Bağlama Eğitimi ve Öğretimi

---

²⁹⁰ Necmettin Erbakan Üniversitesi A.K.E.F. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, soneralgi@hotmail.com

HASTANE ÇALIŞANLARINDA ÖRGÜTSEL DEĞİŞİM SINIZMI

Öğr. Gör. Dr. Serkan DENİZ²⁹¹ Öğr. Gör. Onur YÜKSEL²⁹² Öğr. Gör. Beyza ERKOÇ²⁹³ Doç. Dr. Mesut ÇİMEN²⁹⁴

ÖZET

Günümüz işletmeleri sürekli değişimin yaşandığı dinamik bir iş çevresinde faaliyetlerini sürdürmektedirler. İşletmeler varlıklarını sürdürebilmek için bu değişimlere uyum sağlamak ve sürekli değişmek durumdadır; ancak işletmeler değişim sürecinde birçok engelle karşılaşabilmektedir. Bu engellerden biri de sinizmdir. Bu çalışma ile hastane çalışanlarının örgütsel değişim sinizmi düzeyinin belirlenmesi ve bu sinizm düzeyinin demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak, Eylül 2017'de Yalova'da faaliyet gösteren özel bir hastanede ve bağlı kuruluşlarında bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak için "Örgütsel Değişim Sinizmi Ölçeği" kullanılmış olup; araştırmaya 123 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların örgütsel değişim sinizmi düzeyinin genel olarak düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç hastaneler açısından istenilen bir sonuçtur. Yine araştırma sonucunda genel örgütsel değişim sinizmi düzeyinin, katılımcıların cinsiyetine, yaşına, görevine, medeni durumuna ve hastanedeki çalışma süresine göre istatistiksel olarak farklılık göstermediği; ancak katılımcıların eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Örgütsel değişim sinizminin, örgütsel değişimin önündeki büyük engellerden biri olduğu dikkate alındığında, hastane yöneticilerinin örgütsel değişim sinizmini azaltmaya yönelik çalışmalar yapması ve bazı tedbirler alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sinizm, Değişim, Örgütsel Değişim Sinizmi, Sağlık, Hastane

---

²⁹¹ Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu, serkand100@gmail.com

²⁹² Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu, onuryuksel41@gmail.com

²⁹³ Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu, beyzahatipoglu@windowslive.com

²⁹⁴ Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, mesut.cimen@acibadem.edu.tr

Türkiye`de Eğitim ve Öğretimde Dilbilim Meselelerinin Yeri ve Önemi

Prof.Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu²⁹⁵

ÖZET

Türkiye`de dilbilim problemlerinin öğrenilmesinin yöntem ve kaynakları üzerine Ferdinand de Saussure`den başlayan ve çağdaş Amerika, Avrupa ve Rus ekollerinde onlarca eserlerle zenginleşen çağdaş dilbilim tecrübesinin Türkiye`ye taşınması, eleştirel şekilde öğrenilmesi, çevrilmesi ve yayımlanması ciddi önem arz etmektedir. Bu açıdan biz özellikle aşağıdaki problemlerin adı geçen kaynaklar esasında öğrenilmesi ve sistemleştirilmesini zaruri buluyoruz:

- Dilbilim ve Felsefe
- Dilbilim ve Sosyoloji
- Dilbilim ve Matematik
- Dilbilim ve Tarih
- Dilbilim ve Psikoloji
- Dilbilim ve Din
- Dilbilim ve Coğrafya
- Dilbilim ve Hukuk
- Dilbilim ve Mantık
- Dilbilim ve İstatistik
- Görsel Dilbilim...

Bu problemlerin Türk Dünyası dilbiliminin tecrübesiyle üniversite eğitiminde (lisans, yüksek lisans, doktora) yer alması filolojik eğitim için zaruridir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, öğretim, dilbilim, felsefe, sosyoloji, mantık, istatistik

---

²⁹⁵ İstanbul Aydın Üniversitesi, kamilvelin@gmail.com

ÖĞRETMENLERİN İŞ TATMİNİ, OSMANIYE İLİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Bülent Öz²⁹⁶ Arş. Gör. Ayşegül İrem ULADI²⁹⁷ Arş. Gör. Şükrü Ufuk ULADI²⁹⁸

ÖZET

İş tatmini kişilerin yaptıkları işi yüksek tatminkarlıkla yaptığını ifade eder. İcra ettiğimiz mesleğimizin hayatın her alanında yaptığımız hemen her işi etkilediğini söylemek mümkündür. Bu nedenle yaşamın her alanında insanların yaşam kalitesini arttırmak için mesleki tatminkarlık önemlidir. Bu çalışmada meslekler arasındaki yeri önem açısından tartışılmaz olan öğretmenlik mesleğinin çalışanları öğretmenlerin mesleki memnuniyet düzeylerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmada örneklem grubu olarak Osmaniye ili genelinde çalışmakta olan 275 öğretmen belirlenmiş ve bu öğretmenlerimize anket yaparak veriler toplanmıştır. İlköğretim, ortaöğretim ve liselerde görev yapan öğretmenlerin mesleki memnuniyet ve iş tatmin düzeylerini ve iş tatmin düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla ankete katılan kişilere hem demografik sorular (cinsiyet, yaş, branş, mesleki kıdem, görev yapılan okul, çalışma hayatındaki durumunuz) hem de memnuniyet düzeylerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Toplanan veriler Beşli Likert ölçeği kullanılarak SPSS programı üzerinden korelasyon analizi ve faktör analizi gibi gerekli analizler ve testler yapılarak sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Tatmin, SPSS, Beşli Likert, Korelasyon Analizi, Faktör Analizi

---

²⁹⁶ Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, bulentoz@osmaniye.edu.tr,

²⁹⁷ Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, airemcot@gmail.com

²⁹⁸ Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, ufukuladi@osmaniye.edu.tr

ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN OTONOMİ DEĞERLERİ: ÇILDIR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Yrd.Doç.Dr.Sine ERDOĞAN MORÇİN²⁹⁹ Öğr.Gör. İlhami MORÇİN³⁰⁰ Öğr.Gör. Ömer Cenap ÖZDEMİR³⁰¹

ÖZET

Otonomi, hem bir kişilik özelliği hem de kariyer ile ilgili bir değerdir. Bu özelliğe sahip bireyler, kendi kararlarını almak isteyen ve özgürlüğüne düşkün kişilerdir. Konu kariyer açısından değerlendirildiğinde ise, otonomi değeri yüksek olan bireyler, diğer bireylere göre daha bağımsız olabilecekleri işlere yönelmektedirler. Buna ek olarak, *otonomi* değeri yüksek olan bireylerin, başarı odaklı oldukları bilinmektedir. Bu çalışmada, önlisans öğrencilerinin *otonomi* değerlerinin araştırılması hedeflenmiştir. Buna ek olarak, *otonomi* değerinin demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığı da test edilmiştir. Uygulama alanı olarak, Çıldır Meslek Yüksekokulu seçilmiştir. Çıldır Meslek Yüksekokulu'nda kayıtlı 110 öğrenci bulunmaktadır. Araştırma verileri 104 anketten oluşmaktadır. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde yüzde, frekans, aritmetik ortalama, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır. Sonuçta, Çıldır Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin *otonomi* değerlerinin yüksek düzeyde olduğu ve bu değerinin demografik özelliklere göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Otonomi, Eğitim, Kariyer, Önlisans

²⁹⁹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı, sinemorcin@sdu.edu.tr

³⁰⁰Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir MYO, Turizm ve Otel İşletmeciliği ilhamimorcin@sdu.edu.tr

³⁰¹Ardahan Üniversitesi, Çıldır MYO, Lojistik, omercenapozdemir@ardahan.edu.tr

ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ALANLARINDA KARIYER YAPMA İSTEKLERİ: ÇILDIR MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Yrd. Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MORÇİN³⁰² Öğr. Gör. İlhami MORÇİN³⁰³
Öğr. Gör. Ömer Cenap ÖZDEMİR³⁰⁴

ÖZET

Bu araştırmada, öğrencilerin eğitim aldıkları alanda kariyer yapma istekleri ve bu isteğin *bölüm isteyerek seçme, staj yapma durumu ve staj haricinde sektörde çalışıp çalışmama* durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırma alanı olarak Çıldır Meslek Yüksekokulu seçilmiştir. Çıldır Meslek Yüksekokulu'nda turizm ve otel işletmeciliği, lojistik ve dış ticaret programları bulunmaktadır. Araştırmanın uygulama aşaması 2014 Nisan ayında gerçekleştirilmiştir. Belirtilen tarihlerde Çıldır Meslek Yüksekokulu'nda 110 kayıtlı öğrenci bulunmakta ancak bu sayı devamsızlık ve terk gibi nedenlerden dolayı 104'e düşmektedir. Dolayısıyla, araştırmanın evreni 104 olarak belirlenmiştir. Evren ulaşılabilir olduğu için örneklem alınmamış ve tam sayım yapılmıştır. Tam sayım yöntemine göre 104 öğrenciye yüz yüze anket uygulanmıştır. Elde edilen anketlerin tamamı analize uygundur. Veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Sonuçta, eğitim alınan alanda kariyer yapma isteğinin *staj haricinde sektörde çalışma durumuna göre* istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer Tercihi, Staj, Önlisans

---

³⁰²Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı, sinemorcin@sdu.edu.tr

³⁰³ Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir MYO, Turizm ve Otel İşletmeciliği ilhamimorcin@sdu.edu.tr

³⁰⁴ Ardahan Üniversitesi, Çıldır MYO, Lojistik, omercenapozdemir@ardahan.edu.tr

DİJİTAL REKLAMCILIK BAĞLAMINDA ÇEVİRİMİÇİ DAVRANIŞSAL REKLAMCILIK VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN ÇEVİRİMİÇİ REKLAM ALGISI

Prof. Dr. Mustafa AKDAĞ³⁰⁵ Arş. Gör. Nilay AKGÜN AKAN³⁰⁶

ÖZET

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler her alanda olduğu gibi reklamcılık alanına da birçok yeniliği beraberinde getirmektedir. Geleneksel reklam yöntemleri yerini dijital reklam yöntemlerine yavaş yavaş bırakırken, küresel rekabet kuruluşları müşterilerine daha iyi hizmet sunabilmek adına müşterilerini daha iyi anlamak ve analiz etme çabası içine girmektedirler. Müşterilerini daha yakından izleyerek satın alma niyetlerinin ayrıntılı takibine başlamaktadırlar. Kullanıcının kişisel ilgi alanlarının saptanması ve buna yönelik reklam gönderimi olarak tanımlanan çevrimiçi davranışsal reklam bu noktada firmaların büyük yardımcısı olmaktadır. Bir yandan çevrimiçi reklam, kaynak kullanımındaki tasarruf, müşteri ile firma arasındaki en iyi uyumun sağlanması ve ölçümlenebilirliği açısından olumlu görünürken, diğer yandan bu hedeflemenin yapılması esnasında kişisel ilgi alanlarımızın takip edilmesi bağlamında eleştirilmektedir. Ancak Ponemon İnstitute adlı pazarlama şirketinin pazarlama ve reklamcılık piyasası ile ilgili yaptığı çalışmada performans açısından reklam şirketleri tarafından en çok reklam verme yöntemleri arasında bir sıralama yapılmakta ve %63'ünün davranışsal reklamcılığı daha iyi performans vermesinden dolayı tercih ettiği gözlemlenmektedir. Bu bağlamda çevrimiçi davranışsal reklam her an karşımıza çıkan bir uygulama olmasına karşın, 16 üniversite öğrencisi ile derinlemesine mülakat yöntemi ile bu çalışmamızda sosyal medyayı en çok kullandığı öngörülen üniversite gençliğinin bu reklam türünün ne kadar farkında olduğunun tespiti amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Reklamcılık, Çevrimiçi Davranışsal Reklamcılık, Yeni Medya, Kişiselleştirme, Mahremiyet

---

³⁰⁵ Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, makdag@erciyes.edu.tr

³⁰⁶ Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, nilavakan@erciyes.edu.tr

KİLİSE (ECCLESIOLOGY) TEOLOJİSİ VE KURTULUŞ İLİŞKİSİ

Yrd.Doç.Dr. İsmet EŞMELİ³⁰⁷

ÖZET

Hıristiyan teolojisi büyük oranda konsillerde alınan kararlar neticesinde şekillenmiştir. Bu konsillerde tartışmalı ve Hıristiyan teolojisinin önemli unsuru Baba, Oğul, Kutsal Ruh(Teslis)'un mahiyetlerinin ne olduğunun belirlenmesi hem uzun bir süreç almış hem de Hıristiyan dünyasının gündemini meşgul etmiştir. Özellikle, Oğul'un mahiyeti ile ilgili tartışmalar Hıristiyan tarihi ve teolojisi açısından belirleyici olmuştur.

Hıristiyanlık tarihi açısından kilise teolojisi ve bu bağlamda kurtuluş anlayışının belirlenmesi Hıristiyan teolojisinde önemlidir. Kilisenin sınırlarının ne olup olmadığı, nasıl tanımlandığı, kimleri kapsayıp kapsamadığı gibi meseleler en az Teslis'in unsurları kadar Hıristiyan teolojisinde önemlidir ve gündemdedir. Özellikle Oğul'un (İsa-Mesih) kimliğiyle bağlantılı olması hasebiyle kilise anlayışı ve kilise anlayışıyla çok yakın ilişkisi olan kurtuluş anlayışı, Hıristiyan teolojisi açısından önemli konulardandır.

Hıristiyan teolojisinde Pavlus'un etkisiyle gelişen insan anlayışına göre insan, Hz. Adem'den bu yana asli günah sahibidir. Bu asli günahтан kurtuluş için Tanrı (Baba) tarafından İsa(Oğul) gönderilmiş ve böylece ete kemiğe büründüğü kabul edilen Oğul'un çarmıha gerilme sonucunda insana asli günahтан kurtuluş imkanı sağlanmıştır. Hıristiyan teolojisine göre, insanın kurtuluşa erişebilmesi için kilise olarak kabul edilmesi gerekmektedir İsa'nın bedenine katılma şeklinde anlaşılan kilise anlayışı açısından kurtuluş, ancak vaftiz olmakla gerçekleşir. Yani, kilise olabilmek için vaftiz olmak zorunlu görülmektedir.

Hıristiyan ilahiyatçılar tarafından kilise, özellikle son yüzyıllarda üzerinde yoğun bir şekilde durulan bir konu olmuştur. Mesela, Fransız Katolik Cizvit bir teolog olan Henri de Lubac, II. Vatikan Konsili öncesi ve sonrasında kiliseyi İsa ile yakın ilişki içerisinde ele alıp incelemiş ve bu bağlamda Hıristiyanlığın kurtuluş anlayışına yenilikler getirme gayreti içinde olmakla birlikte nihayetinde kurtuluşun İsa'nın bedeninin üyesi olmaya bağlı olduğunu ima etmiştir. Bu bildirimizde, Kilise Babalarının kilise anlayışlarına değinerek Hıristiyanlık tarihi içerisinde gelişen kilise anlayışı ile kurtuluş anlayışı hakkında, özellikle I. ve II. Vatikan Konsillerinde etkili olan yaklaşımlar doğrultusunda son dönemlerdeki kilise-kurtuluş ilişkisini örneklendirerek aktarmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Hıristiyanlık, Kilise, İsa, Mesih, Kurtuluş.

---

³⁰⁷ Pamukkale Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, ismet_esmeli@hotmail.com

TAM SAYILI DOĞRUSAL PROGRAMLAMA İLE ÜRETİM PLANLAMASI: SÜT ENDÜSTRİSİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR UYGULAMA

Yrd. Doç. Dr. Füsün YALÇIN³⁰⁸ Doç. Dr. Emre İPEKÇİ ÇETİN³⁰⁹

ÖZET

Bu çalışmada Malatya'da faaliyet gösteren ve süt ürünleri üretimi yapan bir işletmenin optimum üretim planının oluşturulması amaçlanmaktadır. Üretim planlaması genellikle ürünler bazında belli bir planlama dönemi için tahmin edilen talebi karşılamak üzere üretilmesi hedeflenen miktarların belirlenmesi faaliyetleridir. Çalışmada, işletmenin üretim ortamındaki kaynaklarını en etkin şekilde kullanarak kârını maksimize edecek üretim planının bulunması hedeflenmektedir. Literatürde bu tür problemlerin çözümünde doğrusal programlama yönteminden sıklıkla faydalandığı görülmektedir. Karar değişkenlerinin sürekli birer değişken olarak varsayıldığı ve amaç fonksiyonu ile kısıtların doğrusal bir yapıda olduğu doğrusal programlama yönteminden farklı olarak tam sayılı doğrusal programlama yönteminde karar değişkenleri kesikli bir yapıya dönüşmektedir. Tam sayılı doğrusal programlama yöntemi gerçek yaşam problemlerinde sıklıkla kullanılmaktadır ve işletme sorunlarına çözüm üretmeye çalışan kantitatif tekniklerden biridir.

Bu çalışmada ele alınan ve süt endüstrisinde faaliyet gösteren işletmenin optimum üretim planının oluşturulmasında tam sayılı doğrusal programlama yönteminden faydalanılmıştır. İşletmenin ürettiği tereyağı, yoğurt, ayran, kaşar peyniri ve beyaz peyniri ürünleri birer karar değişkeni olarak ele alınmış ve işletmenin üretim sürecindeki bilgileri kullanılarak tam sayılı doğrusal programlama modeli oluşturulmuştur. Oluşturulan model, Excel programı yardımıyla çözülmüştür. İşletmenin üretim süreci verilerinden faydalanarak ve müşteri talepleri göz önüne alınarak oluşturulan matematiksel modelin çözümüyle işletmenin aylık "süt ürünleri" üretim planlaması yapılmıştır. İşletmenin kârını maksimize edecek şekilde oluşturulan modelde üretim kısıtları, işletme kaynaklarının etkin bir şekilde kullanılmasına olanak verecek şekilde düzenlenmiştir. Böylelikle üretim sürecinin verimliliği ve kârlılığını göz önüne alan bir plan ortaya çıkarılmıştır. Problemin çözümüyle işletmenin her bir üründen hangi miktarlarda üretim yapması gerektiği belirlenmiştir. İşletmeye gelen günlük süt miktarının 6000 litre olması durumunda işletmede tereyağı, yoğurt, kaşar peyniri üretiminin artırılması gerektiği ancak beyaz peynir ve ayran üretimini azaltması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, işletmenin tam sayılı doğrusal programlama yöntemi kullanılmadan önce kendi belirlediği üretim planı ile bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan üretim planı karşılaştırılmış ve belirlenen yeni üretim planıyla işletmenin elde edeceği kârda artış olacağı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üretim Planlama, Süt Endüstrisi, Tam Sayılı Doğrusal Programlama, Matematiksel Modelleme, Optimal Üretim

³⁰⁸ Akdeniz Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü, fusunyalcin@akdeniz.edu.tr

³⁰⁹ Akdeniz Üniversitesi İİBF Ekonometri Bölümü ecetin@akdeniz.edu.tr